

بسم الله الرحمن الرحيم

ویژه نامه نور اربعین

جامع ترین محتوای رسانه ای اربعین

شامل گفت وگو با اندیشمندان داخلی و تازه مسلمانان خارجی و یادداشت ها

فهرست:

- مصاحبه اول - آیت الله سیدمختار میرعظیمی، استاد حوزه علمیه قم: طلوع فجر به طور معجزه آسا از افق اربعین می تابد/ اربعین صاحبی جز امام عصر(عج) ندارد ۱۱
- مصاحبه دوم - حجت الاسلام سعید طالبی نیا، مدیرکل اروپا و آمریکای مجمع جهانی اهل بیت: ایام اربعین موسم اثرگذاری نور خداوند در دل های مردم است ۱۷
- مصاحبه سوم - حسن خاگرد رازین سابق ایران در کویت: صهیونیست ها در عراق به دنبال ترویج فساد اخلاقی هستند/ تسهیل زیارت اربعین تقویت جبهه مقاومت است ۲۱
- مصاحبه چهارم - عبدالحمید قدیریان، هنرمند عرصه انقلاب: علت ترسیم جدیدترین اثر قدیریان درباره حضرت زهراء(س) در راهپیمایی اربعین ۲۶
- مصاحبه پنجم - حجت الاسلام سعید طالبی نیا، مدیرکل سابق اروپا و آمریکای مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام: تحقق وعده های الهی در «نور اربعینی» حاصل می شود ۳۲
- مصاحبه ششم - محمد مهدی ذوالفقارزاده، عضو هیئت علمی دانشگاه تهران: اربعین، تراز سنجش کیفیت و قدرت علوم انسانی اسلامی است ۳۶
- مصاحبه هفتم - حجت الاسلام مصطفی الهیاری، مدیر بنیاد بین المللی تمدن ولایی: نور اربعین طلعه نابودی اسرائیل و برپایی آرمان شهر ظهور است/ نخبگان دینی باید مردم را با هدف اربعین آشنا کنند ۴۳
- مصاحبه هشتم - حجت الاسلام ناصر خلیج، استاد سطح عالی حوزه علمیه: نور اربعینی ملت ها را به سمت اسلام می کشاند ۴۹
- مصاحبه نهم - حجت الاسلام ملک محمدی، مدیرکل سابق آسیا و اقیانوسیه مجمع جهانی اهل بیت: اربعین حسینی ظرفیتی برای زمینه سازی ظهور است ۵۱
- مصاحبه دهم - حجت الاسلام محمدعلی معینیان، استاد حوزه و دانشگاه: اربعین بهترین فرصت برای سلوک معنوی بسوی خداست/ دلایل عداوت دشمنان در مقابل جریان اربعین ۵۳
- مصاحبه یازدهم - حجت الاسلام سعید اصفهانیان، پژوهشگر حوزه قرآن و عترت: اربعین، فضایی برای تحول قلوب در عالم بر محور ارزشهای حسینی است ۵۸
- مصاحبه دوازدهم - علی رجبی، مدیر انجمن اربعین اروپا: اعزام کاروان اربعین اروپا از ۳۰ کشور جهان/ کوتاهی مسئولان ذره ای انگیزه مان را کم نخواهد کرد ۶۳

مصاحبه سیزدهم - حجت الاسلام مجیدرضا فولادی، مدیرکل انتشارات و امور هنری مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی: پدیده اربعین نتیجه اراده دولت‌ها نیست..... ۶۷

مصاحبه چهاردهم - حجت الاسلام محمد دغانلو، کارشناس مذهبی: جریان اربعین حسینی ماکتی از برپایی حکومتی مهدوی است..... ۶۹

مصاحبه پانزدهم - حجت الاسلام علی چراغی‌پور، مسئول دبیرخانه کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد استان ایلام: نور اربعینی، عامل حضور انسانها از سراسر جهان در کربلاست..... ۷۱

مصاحبه شانزدهم - حجت الاسلام محمدعلی معینیان، استاد حوزه و دانشگاه: پیاده‌روی اربعین را باید معجزه الهی در عصر حاضر دانست..... ۷۳

مصاحبه هفدهم - حجت الاسلام محمد مهدی محمدی، کارشناس مسائل دینی: حرکت اربعینی امتداد ایثار حسینی برای بیداری پاک‌طینتان عالم است..... ۷۴

مصاحبه هجدهم - حجت الاسلام سید عباس موسوی‌مطلق، استاد حوزه: حضور میلیونی زوَّار اربعین نشانه بیداری عقل‌ها و دل‌هاست..... ۷۶

مصاحبه نوزدهم - کامران گوهری، پژوهشگر علوم قرآن و حدیث و مدیر کاروان عتبات: شهادت شهید حججی ماجرابی از جنس اربعین حسینی/ لشگر شهداء در حال اثرگذاری‌اند..... ۷۸

مصاحبه بیستم - روح‌الله رفیعی، کارگردان و مستندساز اربعینی: ظرفیتی که ۲۰ میلیون زائر را به کربلا می‌برد می‌تواند آنها را راهی قدس کند/ ترس از داعش هم مردم را متوقف نکرد..... ۸۰

مصاحبه بیست و یکم - حجت الاسلام محمود ابوالقاسمی، کارشناس مسائل دینی: زیارت اربعین، زینتی برای جلب توجه جهانیان به امام حسین (علیه السلام) است..... ۸۴

مصاحبه بیست و دوم - محمدحسین رجبی‌دوانی، محقق تاریخ اسلام: راهپیمایی اربعین، آیه و موهبتی الهی است..... ۸۷

مصاحبه بیست و سوم - حجت الاسلام علی سعیدیان، محقق علوم قرآن و حدیث: جاذبه نور اربعین پاک‌طینتان عالم را به تشیع می‌کشانند/ اربعین، فضل عظیم خداوند به انسان‌هاست..... ۸۹

مصاحبه بیست و چهارم - حامد ضیافر، محقق و کارشناس ارشد علوم قرآن و حدیث: اربعین مژدهٔ پایان دوران ضعف شیعه و حرکت به سمت ظهور را نوید می‌دهد..... ۹۱

مصاحبه بیست و پنجم - غلامرضا سازگار، پیشکسوت شعر و مداحی اهل‌بیت: راهپیمایی اربعین نمایش عظمت لشکر شیعه است..... ۹۶

مصاحبه بیست و ششم - غلامعلی رنجبر، گل‌محمدی مداح و شاعر آیینی: کوتاهی در کمک به زوَّار اربعین، مصداق «صدِّ عن سبیل الله» است/ اربعین موسمی برای تطهیر قلوب..... ۹۸

مصاحبه بیست و هفتم - حجت الاسلام شیخ مازن، استاد حوزه نجف و عضو اتحادیه اربعین عراق: زائران اربعین، مدافعان فرهنگی در مقابل فتنه رسانه‌ای دشمن هستند..... ۱۰۲

مصاحبه بیست و هشتم - مجتبی فراورده، کارگردان و تهیه‌کننده: آیا «اربعین» فعلی، در امتداد اربعین‌های گذشته است؟/ در قاموس الهی تلاش برای خاموشی نور خدا بیهوده است ۱۰۴

مصاحبه بیست و نهم - حجت الاسلام حمید احمدی رئیس کمیته فرهنگی ستاد مرکزی اربعین: اربعین، پدیده‌ای فرا قومی و فرا ملی است ۱۰۷

مصاحبه سی ام - حجت الاسلام حبیب‌رضا ارزانی مشاور وزیر ارشاد و دبیر سابق ستاد عالی کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد کشور: ۱۱۱

اربعین، خط استکبار را شکسته و عزت حسینی را به جهانیان نشان می‌دهد..... ۱۱۱

مصاحبه سی و یکم - حجت الاسلام احمد پناهیان، پژوهشگر و کارشناس مسائلی دینی: چرا دشمن از زیارت امام حسین علیه السلام می‌ترسد؟/ اربعین عرصه نصرت الهی شیعیان برای آینده است..... ۱۱۵

مصاحبه سی و دوم - محمدهادی همایون، عضو هیئت امنای دانشگاه امام صادق علیه السلام: پیوندی بین انقلاب اسلامی، اربعین حسینی و ظهور وجود دارد/ لزوم تدوین نظریات علمی حکومت اسلامی..... ۱۱۷

مصاحبه سی و سوم - غلامعلی دولابی و عبدالله فرهی، هیئت علمی دانشگاه مذاهب اسلامی: تمدن اسلامی ناشی از فرهنگ عاشورا و اربعین مایه تحقق آن است..... ۱۲۱

مصاحبه سی و چهارم - سعید اوحدی، سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران: تأثیرگذاری جریان اربعین در پیروزی‌های محور مقاومت ۱۲۸

مصاحبه سی و پنجم - حجت الاسلام سید جواد بهشتی، کارشناس مذهبی: لیک به «هل من ناصر» امام حسین در اربعین طنین انداز است/ آمریکا و اسرائیل از جریان اربعین می‌هراسند..... ۱۳۰

مصاحبه سی و ششم - حجت الاسلام مصطفی کرمی، پژوهشگر و کارشناس دینی: جامعه باید از فرهنگ اربعینی الگوگیری کند..... ۱۳۴

مصاحبه سی و هفتم - آیت الله کعبی، عضو مجلس خبرگان رهبری: راهپیمایی اربعین طاغوت برانداز است. ۱۳۷

مصاحبه سی و هشتم - آیت الله حسینی بوشهری، عضو مجلس خبرگان رهبری: راهپیمایی اربعین، اقتدار جبهه مقاومت را به رخ دشمنان کشیده است ۱۳۹

مصاحبه سی و نهم - آیت الله سید محمد قائم مقامی پژوهشگر و استاد حوزه: الگوی نظام آینده جهان در راهپیمایی اربعین تصویر شده است..... ۱۴۱

مصاحبه چهلم - مرتضی کتبی دانش‌آموخته سوربن: "اربعین" هسته مرکزی "مقاومت" است ۱۴۳

- مصاحبه چهل و یکم - سیداحمدزرهانی قائم مقام ستاد اقامه‌ی نماز: مسلمانان در فرصت اربعین رفتار خود را با مکتب حسینی تطبیق می‌دهند / غایت اربعین، سرزمین ظهور است..... ۱۴۵
- مصاحبه چهل و دوم - عباس سلیمی معاون فرهنگی آستان حضرت عبدالعظیم حسنی: همراه با ایام اربعین به‌سوی سبک زندگی حسینی حرکت کنیم..... ۱۴۸
- مصاحبه چهل و سوم - حمید صالحی، جامعه‌شناس: تفسیر زمینی و سیاسی از اربعین بی‌انصافی محض است..... ۱۵۰
- (ب) گفت‌وگو با تازه‌مسلمانان..... ۱۵۲
- مصاحبه چهل و چهارم - دیوید فیلیپ آمریکایی: اربعین تنها دلیل امیدواری به آینده انسان و جهان است/ بعد از حادثه ۱۱ سپتامبر مسلمان شدم..... ۱۵۳
- مصاحبه چهل و پنجم - زهرا سلطانی: آرزویم ساخت مدرسه‌ای برای شیعیان هلند است/ راهپیمایی اربعین معجزه است..... ۱۵۸
- مصاحبه چهل و ششم - زینب ثانی: ماجرای مسلمان‌شدن بانوی اسکاتلندی/هرکجا می‌روم از اربعین می‌گویم..... ۱۶۱
- مصاحبه چهل و هفتم - حسن رضا: برپایی موکب امام حسین علیه السلام در نروژ و حیرت مردم از راهپیمایی ۲۰ میلیونی اربعین..... ۱۶۶
- مصاحبه چهل و هشتم - عفت زهرا: اربعین، جلوه کشتی نجات امام حسین است..... ۱۷۰
- (ج) یادداشت‌ها..... ۱۷۳
- یادداشت (۱) حجت‌الاسلام حسین انصاریان مفسر و مترجم قرآن کریم: زوَّار اربعین حسینی، مبلغان دین الهی..... ۱۷۴
- یادداشت (۲) «وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ» در اربعین در حال وقوع است..... ۱۷۸
- یادداشت (۳) تجلّی «ما رأیتُ إِلَّا جَمِیلاً» در جریان اربعین حسینی علیه السلام..... ۱۸۲
- یادداشت (۴) الگوبرداری از جامعه اربعین در اصلاح سبک زندگی..... ۱۸۴
- یادداشت (۵) جریان اربعین؛ ظرفیتی برای تحقق آرمان‌های انقلاب..... ۱۸۶
- یادداشت (۶) جستاری در حدیثِ اِنَّ الْحُسَيْنَ مِصْبَاحُ الْهُدٰی وَ سَفِیْنَهُ النَّجَآءُ و ارتباطش با اربعین..... ۱۸۹
- یادداشت (۷) خون حسین می‌جوشد؛ نور حسین می‌تابد؛ پورحسین می‌آید..... ۱۹۲
- یادداشت (۸) سبک زندگی اربعینی: جاذبه تکریم درافق پیش روی جوامع اسلامی..... ۱۹۴
- یادداشت (۹) سبک زندگی اربعینی: منش «زهراوار» میزبانان و زائران اربعین..... ۱۹۵

۱۹۷	 (د) سبک زندگی اربعینی
۱۹۸	 الگوبرداری از جامعه اربعین در اصلاح سبک زندگی
۱۹۹	 اربعین تمرین قرارگیری در مسیر ولایت ائمه
۲۰۰	 منش «زهرا وار» میزبانان و زائران «اربعین»
۲۰۲	 جلوه‌های بی‌بدیل «حُسن معاشرت» در زیارت اربعین
۲۰۳	 جلوه "مواسات" و "یاری‌رسانی" در پیاده‌روی اربعین
۲۰۴	 خصلتی که برترین خوبان عالم در راه آن کوشیدند
۲۰۵	 زائران اربعین و حفظ حرمت هموعان
۲۰۶	 تجربه "قناعت‌ورزی" در پرتو زیارت اربعین
۲۰۷	 سبک زندگی اربعینی جاذبه "تکریم" در افق پیش‌روی جوامع اسلامی
۲۰۸	 جلوه‌ای از عفو و گذشت در جامعه اربعینی
۲۱۰	 جلوه عفاف و حیا در بین زائران اربعین
۲۱۲	 تجلی "محبت متقابل صالحان" در راهپیمایی اربعین
۲۱۳	 (ه) تصاویر (مجموعه آثار نقاشی عبدالحمید قدیریان (هم‌پای نور))
۲۱۴	 مقدمه عبدالحمید قدیریان
۲۱۵	 پر کن پیاله را
۲۱۶	 شفا
۲۱۷	 نصرت
۲۱۸	 اشتیاق
۲۱۹	 آخرین کلام
۲۲۰	 اذن حضور
۲۲۱	 إرجعی إلی ربّک

مقدمه ۱:

ایام پیاده روی اربعین حسینی مقطعی است که میتوان از آن به عنوان فرصتی برای رشد و ارتقای صفات اخلاقی و رفتاری در ابعاد فردی و اجتماعی، در پرتو انوار مقدس امام حسین ع پاد کرد. پاک طیتان عالم در این همایش جهانی، کنار یکدیگر جامعه ای را تشکیل میدهند که ارزشهای ایمانی و اخلاقی از جلوه های بی بدیل آن است؛ افرادی که تجربه حضور در سفر زیارت اربعین را دارند، معترفند که در این سفر، سبک جدیدی از زندگی را تجربه می کنند که عناصر آن، متشکل از عالی ترین ارزش های انسانی همچون محبت، ایثار، تکریم، قناعت، مواسات، عفو و گذشت، حیا و سایر ارزشهای متعال است؛ همچنان که ظرفیت همایش اربعینی، بهترین بستر برای شکل گیری وحدت امت اسلامی و مفاهیمات بین الادیانی شمرده می شود، زیرا هر ساله بیش از ۹۰ کشور دنیا با هر دین و آیینی در راهپیمایی اربعین حضور می یابند و ما شاهد بودیم دشمنان هراس فراوانی از این ظرفیت معجزه گونه از خود بروز دادند.

بنابراین می توان اذعان داشت خداوند در ایام پیادمروی اربعین فرصتی ایجاد کرده است که می توان از آن با عنوان الگوی تمدن عظیم الهی یاد کرد، همان تمدنی که از اهداف اصلی پیامبران الهی و ائمه اطهار عابه و نیز مقصد پایانی انقلاب اسلامی ایران است؛ هرچند این بار در اقدامی مشکوک و در مقام تروری بیولوژیک، بیماری کرونا را در جهان فراگیر کردند تا از این رهگذر سبب تضعیف تجمعات دینی همچون همایش جهانی اربعین شوند، اما به طور حتم خداوند همچون گذشته مکرشان را به خودشان باز خواهد گرداند و جبهه ی مقاومت را نه تنها از ایران تا عراق بلکه این بار به پهنای جهان اسلام و در گام بعدی در سرتاسر دنیا و با ظرفیت پاک طیتان و حق طلبان عالم گسترش خواهد داد تا زمانی که حاکمیت دنیا و امامت عالم به ید قدرت موعود دلها و منجی عالم یعنی امام عصر (عج) در آید تا دین اسلام را بر تمام ادیان عالم پیروزی دهد و این وعده ی خداوند است که فرمود «هو الذی أرسل رسوله بالهدی و دین الحق لیظهره علی الدین کله ولو کره المشرکون؛ اوست کسی که رسول خود را با هدایت و دین حق ارسال کرد تا آن را بر هر چه دین است پیروز کند، هر چند مشرکان را ناخوش آید.»

حال در شرایط فعلی که بیماری کرونا سبب شد از لطف حضور در سرزمین مقدس کربلا برای پیاده روی اربعین باز مانیم، به طور قطع از انوار همیشه جاری امام حسین علی بی بهره نخواهیم ماند چرا که نور ایشان از ازل بوده و تا ابد خواهد بود؛ با این حال تولید چنین محتوایی می تواند بر تحکیم و تقویت شعور حسینی در مخاطبان بیفزاید و آنان را هرچه بیشتر در حال و هوای ایام اربعینی قرار دهد؛ امید که بتوانیم با مطالعه این

محتوای ارزشمند، خود را با سبک زندگی اربعینی برای حسینی تر شدن تطبیق دهیم و با همین روحیه حسینیت گام های بسوی مهدویت را استوارتر از گذشته برداریم.

اربعین، طلوع شورانگیز انوار فاطمی از اوج آسمانها بسوی عمق این عالم و به پهنای قلوب تمام پاک طینتان عالم، برای حرکت آنها بسوی بسترسازی تمدن الهی به امامت امام عصر (عجل الله تعالی فرجه است. وقتی از اربعین سخن می‌گوییم، نه تنها درباره حماسه ای جهانی بلکه درباره جریانی از انوار الهی سخن می‌گوییم که به حق، پیوندی بین شور و شعور حسینی برقرار کرد؛ انواری که به تدریج پاک طینتان از امتها را در مکتب حسینی، بسوی مکتب حیات بخش تشیع سوق داده، تا ضمن نهادینه سازی عالی ترین ارزش ها و تربیت ها در قلب و جانشان، آنان را آماده ورود به مقطع سخت آخرالزمان، رویایی با دشمنان سوگند خورده بشریت و در مرحله بعد آماده پذیرش منجی عالم بشریت یعنی مهدی موعود (عجل الله تعالی فرجه) کند؛ حضور گسترده ملتها از بیش از ۸۰ کشور دنیا گواهی بر این حقیقت شیرین است.

از این روست که شاهدیم زائران در زیارت اربعین متأثر از انوار الهی، جامعه ای شکل میدهند که عالی ترین نوع از معارف و ایمانیات و نیز عالی ترین نوع از تعاملات انسانی در آن جریان دارد؛ شاخصه هایی مثل محبت، مودت، اخلاق مداری، ایثار، از خود گذشتگی، مواسات، همدلی، تکریم و همبستگی تنها گوشه ای از ویژگیهای جامعه اربعینی است که هر کدام از آنها در حد اعلا جلوه گر است. تمام این گزاره های ایمانی و اخلاقی، آن هم به این گستردگی، فکر انسان عاقل را به این سمت هدایت می کند که این جریان، رویدادی صرفاً بشری نیست بلکه تنها خدا می تواند این

جریان نورانی را از مجرای خلیفه بر حق خود رقم بزند. و با این توضیحات، محتوای این ویژه نامه بر اساس این رویکرد در سه بخش شامل:

گفت و گو با علما اندیشمندان، گفت و گو با تازه مسلمانان، یادداشت ها تدوین شد. این محتواها حاصل ۳ سال تولید رسانه ای است که هر سال در ایام نزدیک به اربعین صورت می گرفت. بخشی هم در انتهای ویژه نامه اختصاص به تصاویر مربوط به آخرین مجموعه آثار نقاشی عبدالحمید قدیریان در زمینه اربعین با عنوان «هم پای» نور اختصاص داده شد.

در پایان از تمام عزیزانی که در تهیه و تنظیم این اثر همکاری داشتند تشکر می کنیم، به ویژه حسین جودوی مدیر و مهدی خدایی دبیر سرویس فرهنگی خبرگزاری تسنیم که در ویرایش و تأیید محتوای متن سایت اقدام شایسته به عمل آوردند.

الف) گفت‌وگو با علما و اندیشمندان

مصاحبه اول - آیت الله سیدمختار میرعظیمی، استاد حوزه علمیه قم:
طلوع فجر به طور معجزه آسا از افق اربعین می تابد / اربعین صاحبی جز امام عصر (عج) ندارد

✱ اگر بخواهید جریان اربعین حسینی را با آیه ای از قرآن معرفی کنید، چه آیه ای را متناسب با این فضا می دانید؟

پاسخ این سؤال به یک مقدمه نیاز دارد: خداوند در قرآن بر اساس مصالح و حکمت خود سه روش برای معرفی اولیای الهی دارد. معرفی برخی انبیاء به صورت مستقیم و نام بردن آشکار از آنان است؛ مثل حضرت یوسف علیه السلام و پیامبر اکرم (ص). همچنین خداوند برخی را با خصوصیات و ویژگی های آنان معرفی می کند؛ مثل نقبای دوازده گانه بنی اسرائیل. و نیز برخی را بر اساس صفات و ویژگی های منحصر به فردشان معرفی می کند که تطبیق آنها با شخصیت های آنان کاملاً واضح و همراه با تأیید پیامبر و ائمه معصومین علیهم السلام است؛ مثل معرفی امیرالمؤمنین و امام حسین و حضرت حجت.

قرآن ائمه علیهم السلام را با صفت معرفی کرده است

در قرآن معرفی ائمه علیهم السلام در امامت خاصه شان بر اساس صفات و شرایط مخصوص آنها مثل آیه تبلیغ، ولایت و اولی الامر گاهی به صورت مستقیم و در آیات تطهیر و مباحله به صورت غیر مستقیم است؛ برای مثال صفت علم لدنی و عصمت که در قرآن ذکر شده است به اعتراف بزرگان شیعه و سنی مخصوص اولاد امیرالمؤمنین و حضرت زهراست.

در قرآن به صورت مستقیم از امام حسین (علیه السلام) نام برده نشده است و از ۱۲۸ تا ۲۵۰ آیه از قرآن در مقام تفسیر و تأویل با استناد به کتب روایی معتبر به صورت مستقیم و غیر مستقیم به امام حسین (علیه السلام) دلالت داده شده است که انطباق آنها با شخصیت و مقام ایشان کاملاً واضح بوده و دلایل آن توسط ائمه و مفسران و بزرگان بیان شده است.

این روش حکمت‌آمیز بهترین راهکار برای حفظ قرآن از تحریف توسط معاندان بود. با ناامیدی در دست بردن در آیات قرآن بر اساس وعده خداوند در آیه «إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ» ما قرآن را نازل کردیم و ما حافظ آن هستیم»، به جعل احادیث و جریان‌های انحرافی و فرقه‌سازی روی آوردند. مهم‌ترین اسناد آن، حوادث تلخی بود که تاریخ اسلام را از برنامه پیامبر برای تشکیل حکومت اسلامی بر پایه امامت منحرف ساخت و زندگی ائمه (علیهم السلام) را حتی خارج از دایره سیاسی با مشکلات بسیاری همراه کرد که نمونه آن در این مورد قیام خونین امام حسین (علیه السلام) با همه ابعاد استثنایی و منحصر به فرد آن است. تلاش‌های بی‌وقفه امامان بعد، برای غربالگری خرافه‌ها و جعل‌ها در شرایط بسیار سخت ادامه داشت تا جایی که مصلحت الهی بر غیبت آخرین ولی الهی عملی و تثبیت و دوران غیبت آغاز شد.

با این مقدمه بسیار مهم در پاسخ سؤال طرح شده، می‌توان گفت همه آیات قرآن از خطاب‌های «یا ایها المؤمنون»، «وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ؛ أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ»، «مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ»، جهاد در سبیل الله تا آیه «وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ؛ مشرکان را بکشید تا فتنه‌ای باقی نماند»، «تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ»، «لَتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَاكَ اللَّهُ؛ تا بین مردم بر اساس آنچه خدا به تو نشان داده حکم کن»، «وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ؛ تا به آنها برتر از آن چیزی که عمل می‌کنند پاداش می‌دهیم». همگی مصداق واقعی و اتم حضرت اباعبدالله (علیه السلام) هستند. در نهایت باید گفت که همه قرآن آدرس امام حسین (علیه السلام) و هر آنچه را که مربوط به ولی الهی است، به ما می‌دهد و شاه‌کلید همه چیز حسین است که حتی در کارزار نبرد و با سر بریده قرآن می‌خواند.

آفتاب اسلام در جریان اربعین طلوع می‌کند

وقتی صحبت از زیارت اربعین به منظور تجدید میثاق با امام حسین (علیه السلام) به میان می‌آید که برای اولین بار توسط جابر بن عبدالله انصاری انجام شد و توسط بزرگان زیادی به صورت مخصوص ادامه یافت، نام رهبری آزاده برده می‌شود که قرن‌هاست پیام (قُتِلَ الْحُسَيْنُ بِكَرْبَلَا عَطْشَانًا وَ مَظْلُومًا) او در جهان شنیده می‌شود. سؤال درباره علت شهادت امام حسین طبق این آیه که می‌فرماید: «بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ؟» به کدامین گناه کشته شده است؟» سالهاست که جمعیتی را در یافتن پاسخ آن به مسیری سوق می‌دهد که دین و مذهب در آن، در طبقات پایین‌تر قرار دارد. وقتی خیل جمعیت فارغ از عقایدشان در یک همایش پرشور به دنبال پاسخ (به کدامین گناه کشته شدی؟) با احترام و اخلاص به حرکت در می‌آیند و این که چرا این فدا شدن در میان همه کشتارها و قیامهای دنیا ماندگار شده و سرخی خون صاحبان آن با سیاهی و مصیبت آن در قالب یک نیروی مغناطیسی خارق‌العاده در جهانی خارج از محاسبات بشری در قلیان و خروش بوده و هیچ خطر و مانعی حتی مرگ جلودار آن نیست، انسان‌های فهیم را به جستجو و می‌دارد. شاهد هستیم که آفتاب اسلام در وعده خداوند در سوره فجر دوباره در میان همه جاهلیت دوران و ظلم و ستم مستکبران که در حال مانور و قدرت‌نمایی هستند، بسیار زیبا طلوع کرده و به طرز معجزه‌آسایی بر قلوب ستم‌دیدگان دنیا تابیده و خودنمایی می‌کند.

آیاتی از سوره فجر که به امام حسین علیه السلام منتسب است، مانند قطعنامه‌ای تجلی‌گر همه آن چیزی است که امروز در حال اتفاق افتادن است. وعده خداوند در مورد عاد و ثمود که با همه عظمتشان جز نامی از یک قوم سرکش از آنان باقی نمانده است، تداعی‌گر همه اقوام مدعی است که در مقابل انسانیت ایستاده‌اند و این سنت الهی است که ماندگار و جاوید است.

شاهد هستیم که آفتاب اسلام در وعده خداوند در سوره فجر دوباره در میان همه جاهلیت دوران و ظلم و ستم مستکبران که در حال مانور و قدرت‌نمایی هستند، بسیار زیبا طلوع کرده و به طرز معجزه آسایی بر قلوب ستمدیدگان دنیا تابیده و خودنمایی می‌کند. امام حسین علیه السلام بر اساس آیات انتهایی سوره فجر نفس مطمئنه و متصف به صفت راضیه مرضیه هستند؛ آنجا که خداوند فرمود «يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ» و «رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً» است که قرنهاست نامش بر سر زبانهاست و زیارت ایشان طی این سالیان دراز همراه با خطرات بسیار جانی اما همراه با تجدید میثاقی وثیق بوده است.

اربعین، خشی‌کننده توطئه دشمنان است

امام حسین علیه السلام در آغاز قیام خود فرمود: «من برای اصلاح دین جدم قیام می‌کنم». انحراف عظیمی که با عمل نکردن به بیعت غدیر پایه گذاری شد و با غصب حق اولاد علی ریشه دواند و با شهادت مظلومانه حضرت علی و حضرت زهرا و با تحمیل صلح بر امام حسن به خیال ابوسفیانان قوت گرفت، در روز عاشورا به همه مسلمانان معرفی و خشی شد و راه از بیراهه به قیمت گزافی جدا شد. امام حسین در آن روز فرمود: «يَا شِيعَةَ آلِ أَبِي سَفْيَانَ إِن لَّمْ يَكُنْ لَكُمْ دِينٌ وَكُنْتُمْ لَا تَخَافُونَ الْمَعَادَ فَكُونُوا أحراراً فِي دُنْيَاكُمْ؛ ای شیعیان آل ابی سفیان اگر دین ندارید و از معاد ترسی ندارید، در دنیایان آزاد باشید.» عبارت "شیعیان ابوسفیان" به این معناست که قابلیت تطبیق با زمان دارد، دشمنان قسم خورده‌ای که از دودمان ابوسفیان هستند؛ اما اینک زمان عمل ماست تا این بار امانت را به نسل‌های آینده برسانیم. شرایط فعلی اسلام و به ویژه شیعه این چنین است که نه فقط همه دشمنان اسلام بلکه همه کسانی که دشمن عزت و آزادگی انسانها هستند، با ایجاد رعب و وحشت و اسلام‌گریزی با علم کردن تفکرات منحرفانه و ایجاد شبهه در اعتقادات جوانان قصدشان مبارزه با توحید و اسلامی است که روزی مردی‌آزاده برای اصلاح آن با همه دار و ندارش به پا خاست، ولی به تعبیر قرآن همه تلاش‌های آنها که برخاسته از تمام قوای آنها و حيله و نهایت دسیسه‌های آنهاست، به فوتی از ناحیه دشمنان در آیه ۸ سوره صف توصیف شده است آنجا که فرمود: «يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ؛ می‌خواهند نور خدا را با دهان خود خاموش کنند و حال آنکه خدا گر چه کافران را ناخوش آید، نور خود را کامل می‌کند.» لذا خداوند در قبال دشمنی دشمنان مدام به سپاه حق قوت می‌دهد. آنجا که فرمود: (وَمَكْرُوهٌ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ)

ولی به تعبیر قرآن همه تلاش‌های آنها که برخاسته از تمام قوای آنها و حيله و نهایت دسیسه‌های آنهاست، به فوتی از ناحیه دشمنان در آیه ۸ سوره صف توصیف شده است آنجا که فرمود: «يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ

نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ؛ می‌خواهند نور خدا را با دهان خود خاموش کنند و حال آنکه خدا گرچه کافران را ناخوش آید، نور خود را کامل می‌کند». لذا خداوند در قبال دشمنی دشمنان مدام به سپاه حق قوت می‌دهد.

اربعین صاحبی جز امام عصر (عج) ندارد

شاهدیم که بعد از مراسم جهانی حج با همه شکوه و عظمت آن، مدتی است که باب هزار سوی زیارت اربعین رونق گرفته است که همه در آن رفتار خاصی از خود بروز می‌دهند؛ یعنی بهتر یگویم همان هستند که باید باشند؛ یعنی بر اساس فطرت خود عمل می‌کنند. حج ابراهیمی اگر اجتماعی صرفاً اسلامی برای حفظ شعائر اسلامی است، جنبش اربعین همایشی جهانی برای بیعت و تجلیل از احیاءگر اسلام و مفسر آزادی و عزت است که صاحبی غیر از امام عصر (عج) ندارد؛ لذا زیارت اربعین یک وظیفه مسلم برای منتظران واقعی در قالبی انحصاری و با تمنایی عمومی است که بی شک مقدمه قیام بزرگ منجی و عدالت‌گستر جهانی است.

حرارت شور حسینی فطرت‌های پاک را به سوی خود می‌کشاند

جریان اربعین همان جمال و جلالی است که حضرت زینب (س) از کاخ یزید در میان همه رنجهای آن را به وضوح مشاهده کرد. جریان اربعین راهی است از آسمان که پیامبر (ص) درباره رهبر آن فرموده است: «إِنَّهُ لَمَكْتُوبٌ عَنْ يَمِينِ عَرْشِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَصْبَاحٌ هُدًى وَ سَفِينَةٌ نَجَاةٍ؛ همانا در سمت راست عرش خدا نوشته شده است حسین علیه السلام نور هدایت و کشتی نجات است» «و امام غیر وهن و عزّ و فخر و علم و ذخر؛ امامی سستی ناپذیر، با عزت، افتخارآفرین، راهنما و ذخیره الهی است». اسلام دین جهانی و قیام امام حسین علیه السلام متعلق به همه انسانهای آزاده جهان است. آنچه که جنبش‌های حسینی را راهبری می‌کند، عشق و حرارتی است که پیامبر در مورد آن فرموده است: «إِنَّ لِقَتْلِ الْحُسَيْنِ حَرَارَةً فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لَا تَبْرُدُ أَبَدًا؛ همانا در کشته شدن حسین حرارتی در قلب مؤمنین است که هرگز سرد نمی‌شود». در نتیجه همین حرارت است که همه فطرت‌های حق‌طلب ناخودآگاه به سوی آن جذب می‌شوند و پاسخ همه سؤالهای خود را که سالها درگیر آن بوده‌اند، در سفره محرم و صفر دریافت می‌کنند و نمک‌گیر مرام مولا و مقتدایشان ماندگار می‌شوند.

* کارکرد اربعین در جریان‌سازی منفی علیه استکبار جهانی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

وسعت توطئه‌ها و تلاش‌های بی‌وقفه و همه‌جانبه استکبار برای مبارزه ناجوانمردانه با ملتی که شعارش حسین و طلب عزت است و بزرگنمایی جریانهای افراطی برای تضعیف قدرت شیعه و ایجاد رعب و وحشت در سطح جهانی برای منفور کردن اسلام و ایجاد تفرقه‌ای که امروز نه تنها شیعه و سنی بلکه همه ملت‌ها را شامل می‌شود، همه نشان از اهمیت این موضوع دارد. وقتی ابعاد برنامه‌های گوناگون و حساب‌شده دشمن برای ایجاد تفرقه بین امت‌ها را می‌بینیم، باید به عمق ترس و وحشت دشمن از این باب ماورایی آگاه شویم. دشمن مدتهاست که به مبارزه وسیع با عقاید ما پرداخته و امروز نقطه حساسی را شناسایی کرده که اهمیت آن را در بیداری ملت‌ها را خوب می‌داند که مقابله با آن فراتر از یک وظیفه بوده و نیاز به فراخوانی و بسیج عمومی دارد. دست رد زدن بر خواسته‌های مستکبران و حفظ عزت و کرامت انسانی همان تحفه با ارزش و هدیه‌ای است که رهبر انقلاب با اشاره به بیداری اسلامی درباره‌اش می‌فرماید: «ملت‌های

مظلوم دنبال کرامت خودشان هستند؛ همان عزت و کرامتی که یکی از پایه‌های دعوت پیامبر بود. در طول سالهای متمادی، دشمنان و مستکبران و اشغالگران و مداخله‌گران، ملتهای ما را استعمار کردند؛ در عین حال آنها را تحقیر کردند، ذلیل کردند. ملتها وقتی که از اسلام بهره‌مند باشند، عزت طلبند، کرامت طلبند. این همان حرکت اسلامی است و حرکت اسلامی معنایش این است. «دشمن مدتهاست که به مبارزه وسیع با عقاید ما پرداخته و امروز نقطه حساسی را به نام اربعین شناسایی کرده که اهمیت آن را در بیداری ملتها را خوب می‌داند که مقابله با آن فراتر از یک وظیفه بوده و نیاز به فراخوانی و بسیج عمومی دارد.

کوتاهی در تسهیل اربعین در اوج دشمنی دشمنان گناهی نابخشودنی است

*** با توجه به فرصت زیارت اربعین در فرهنگ‌سازی عمومی تسامح مسئولان در عدم تسهیل‌سازی پیاده‌روی اربعین چه وجهی دارد؟**

وقتی شاهد تمام سعی مسیحیت برای رواج دینش، سرمایه‌گذاری‌های کلان و همه تلاش یهود برای تسخیر جهان و سایر ادیان برای اثبات وجودشان هستیم، باید بدانیم که کوتاهی در امر ترویج آموزه‌های دینی گناهی نابخشودنی برای سران کشور و همه کسانی است که دستی بر این امر دارند. این حرکت و پویش ملی و فرا قومی که راهی هموار برای معرفی حقانیت اسلام و ارتباط با ملل دنیاست، به عنوان بستری خودجوش و مؤثر باید با تمام قوا تقویت و پاس داشته شود. تسامح و کوتاهی جای خود دارد، هرگونه عدم تسهیل و ارتقای شرایط، مسئله‌ای غیر قابل جبران و گذشت است. اصل خود مردم هستند که بانی این حرکت عظیم الهی شده‌اند و مسئولان وظیفه دارند به عنوان سران حکومت اسلامی و با توجه به همه ابعاد این امر مهم را به بهترین شکل هدایت کنند و مسلم است که نقش علما و مراجع در این مورد بسیار ارزنده و حیاتی است. بحث ما تشکیل کنگره و مجامع و مقاله نیست، دغدغه ما در این امر اجرا و به ظهور رساندن ثمرات این حرکت انقلابی و مهیا کردن بهترین شرایط و امکانات است؛ بقیه‌اش معجزه‌ای است که با امر خدا و توجه حضرت ولی عصر و عشق حسینی به وقوع می‌پیوندد. این جریان نمودی جدید از بیداری جهانی بعد از بیداری کشورهای اسلامی است که ابعاد آن نیز باید در سطح جهانی و کلان بررسی و مورد توجه باید واقع شود.

معنویت زیارت اربعین توشه معنوی یک سال مؤمنان است

*** اربعین چه تأثیری در اصلاح مناسبات اخلاقی در جامعه و خانواده دارد؟**

جواب این سؤال را در همراه شدن با زائران حسینی به صورت عملی می‌توان گرفت. هرکه قدم در این مسیر می‌گذارد، با کوله‌باری از درس‌های ماندگار باز می‌گردد و همین ماندگاری دلیل تأثیر ارزنده آن است؛ لذا الگویی تمام عیار خارج از تئوری‌های دست نوشته و کلیشه‌ای می‌شود. گذشت، ایثار، مودت، برادری، برابری و مهر بی‌منت در این مجموعه عظیم است. مردم عراق بدون آنکه بدانند تو که هستی به تو خدمات می‌دهند. فقط این مهم است که تو محب امام حسین هستی. توشه‌هایی که باید در جمع خانواده‌ها و جامعه یک سوغاتی ماندگار از این زیارت باشد، معنویات و عشق بی‌پایان به امام حسین علیه السلام است. چرا که امام حسین مرد عمل است و محب او نیز باید چنین باشد. شیعه با ادب،

مِرام، معرفت، راستی، شهادت طلبی، ایمان و درایت و ذکاوت و دارای اقبال عمومی با ظرفیت بالا، برای الگو بودن در سطح جهان باشد. لذا می‌توان گفت معنویت زیارت اربعین توشه معنوی یک سال مؤمنان است.

مصاحبه: سعید شیری

مصاحبه دوم - حجت الاسلام سعید طالبی نیا، مدیرکل اروپا و آمریکای مجمع جهانی اهل بیت:

ایام اربعین موسم اثرگذاری نور خداوند در دل‌های مردم است

* عده‌ای از روشنفکران قائلند ماجرای انقلاب اسلامی، بیداری اسلامی و اخیراً این همایش بزرگ اربعین حسینی رفتارهای خودجوشی است که مردم از خود بروز می‌دهند. اما برخی دیگر معتقدند این دست وقایع، جریان‌اتی الهی هستند که خداوند فاعل اصلی آن است؛ یعنی خداوند است که نوری در دل‌ها ایجاد می‌کند و پاک‌طیستان را حرکت می‌دهد. اگر اینطور است نقطه اتصال این قیام‌ها را در چه موضوعی می‌بینید؟

ما باید به دنبال فصل مشترکی در بین این قیام‌های الهی باشیم که نمونه کامل و شاخص این قیام‌ها، قیام اباعبدالله علیه السلام در کربلاست؛ از این منظر قیام ملت ایران، قیام سردار جنگل در شمال، ستار خان در تبریز، رئیس علی دلواری در بوشهر یک جهت پیدا می‌کنند که همان انگیزه‌های الهی است. در این قیام‌ها انگیزه‌ای جز رضایت خدا نیست.

حیات طیبه، حلقه وصل قیام‌ها و جریان‌ات الهی

حلقه اتصال عاشورا، انقلاب اسلامی، بیداری اسلامی، اربعین حسینی و مهدویت رسیدن به حیات طیبه است؛ یعنی اگر ما «حیات طیبه» را محور قرار بدهیم، آن وقت می‌بینیم که همه این قیام‌ها به هم مرتبط هستند و اصلاً نمی‌توانند از یکدیگر جدا باشند.

قیام امام حسین علیه السلام برای رساندن عالم و آدم به حیات طیبه بود

برخی سؤال می‌کنند امام حسین علیه السلام که می‌دانست کشته می‌شود، چرا قیام کرد؟ پاسخش همان است که عرض کردم؛ امام حسین علیه السلام برای رساندن عالم و آدم به حیات طیبه قیام کرد و شهید شد. یک عده مثل ابن خلدون و امثال ایشان می‌گویند امام حسین از مرگ خود خبر نداشت و اگر خبر داشت خودکشی محسوب می‌شد. لذا فعل امام را زیر سؤال می‌برند. اما عده‌ای از جمله علمای شیعه می‌گویند امام حسین علیه السلام عالم به غیب است، قطعاً از مرگ خودش خبر داشت و می‌دانست چه کار می‌کند و دانسته به آغوش مرگ رفت، زیرا **حضرت دنبال لقای الهی و حیات طیبه بود**. خود حضرت بارها اشاره داشتند برای احیای دین پیامبر (صلی الله علیه و آله) قیام کردم؛ اینگونه هم شد. یعنی هرچند ایشان به ظاهر از دشمن شکست خورد، اما خداوند اثرات خون‌شان را تاکنون باقی نگه داشته است و تا ظهور امام زمان (عجل الله تعالی فرجه) و بعد از آن ادامه دارد.

انقلاب اسلامی و اربعین حسینی در راستای تمدن اسلامی است

از این منظر وقوع قیام‌های متعدد پس از شهادت ایشان، وقوع انقلاب اسلامی، بیداری اسلامی و اربعین حسینی علیه السلام از ثمرات جانفشانی‌های امام حسین علیه السلام در کربلاست. بنابراین عاشورا هدف را برایمان مشخص کرد که همان رسیدن به حیات طیبه در پرتو تمدن بزرگ اسلامی است. این همان چیزی است که تمام انبیای الهی به آن گوشزد کردند.

پیامبران راه بهشت را به مردم نشان دادند

حال اینکه برخی می‌گویند ما نمی‌خواهیم مردم را به زور به بهشت ببریم، جوابش این است که ارسال رسولان و پیامبران برای این است که راه بهشت و حیات طیبه را به مردم نشان دهند و اگر مردم غیر از این مسیر می‌رفتند، پیامبران آن‌ها را انذار می‌دادند. بنابراین معلوم است برخی یا مطالعات عمیقی از مباحث معرفت‌شناسی و دینی ندارند یا به دلائلی حقیقت تاریخ اسلام را مکتوم نگه می‌دارند. خلاصه اینکه این قیام‌ها همگی جریان‌ات الهی هستند که به یکدیگر متصلند و در آخرالزمان امام زمان (عجل الله تعالی فرجه) دست مردم را می‌گیرد و از منجلاب خطا و اشتباه در می‌آورد و به راه راست هدایت می‌کند و ما را به حیات طیبه و رفعت رهنمون می‌شود.

* موضوعی که نیاز است طرح بحث شود، مطالعه جریان‌ات الهی از منظر آیات قرآن است؛ خداوند در آیه‌ای از قرآن می‌فرماید «يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَهِهِمْ وَاللَّهُ مَتِّمُ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ» می‌خواهند نور خدا را با دهان خود خاموش کنند و حال آنکه خدا -گر چه کافران را ناخوش آفتد- نور خود را کامل خواهد کرد». می‌توان نتیجه گرفت خداوند با نور خود جریان‌اتی را ایجاد می‌کند و کافران سعی در خاموش کردن این انوار دارند ولی خداوند وعده داده این نور را کامل خواهد کرد. متأسفانه برخی اندیشمندان این صراحت‌های قرآنی را موضوعاتی ذوقی می‌دانند و قرآن را در حد یک امر مقدس بها می‌دهند؛ آیا می‌توان از آن منظری که عرض کردم به قیام‌های الهی نگاه کرد؟

در روایات داریم در آخرالزمان مصیبتی که امام زمان (عجل الله تعالی فرجه) از امت دوران خودش می‌کشد، پیغمبر ما از امت خودش نکشیده است و مصیبتی که پیغمبر ما از امت خودش کشیده هیچ یک از پیامبران قبل از پیغمبر از امت خودشان نکشیده‌اند. این یعنی عقول بشر در حال پیشرفت و تکامل است. خب در این بین عده‌ای از نور عقل کم‌تر بهره می‌برند و با نگاه تک‌بعدی خود همواره سنگ‌اندازی می‌کنند و همین مسأله است که مصیبت ایجاد می‌کند. لذا توجیه کردن این افراد به خصوص اینکه حجاب علم هم به آن اضافه شود، کار راحتی نیست. حال شما حساب کنید که امام زمان (عج) با چنین افرادی مواجه خواهند شد.

انقلاب اسلامی، بیداری اسلامی و اربعین حسینی برنامه‌های الهی هستند

اما درباره موضوعی که اشاره کردید، بسیار بجا بود. یعنی تمام جریان‌ات الهی را در یک خط و یک راستا ببینیم؛ ما قبلاً اشاره داشتیم که همگی به دنبال حیات طیبه یا تمدن عظیم اسلامی بودند و هر کدام مکمل قبلی بودند. انقلاب اسلامی ایران، بیداری اسلامی و اربعین حسینی در واقع حاصل آن برنامه‌ای است که خدای متعال در خلقت قرار داده است. اگر این جریان‌ات را متصل به یکدیگر ندانیم، نمی‌توانیم نگاه توحیدی داشته باشیم. اما ملت‌ها در ادامه، تمام مکاتب را که تجربه می‌کنند و از آن‌ها ناامید می‌شوند، به دنبال یک منجی می‌گردند که از آن منجی تعبیر به نور می‌کنیم؛ لذا در زیارت آل یس می‌خوانیم: «السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نُورَ اللَّهِ الَّذِي يَهْتَدِي بِهِ الْمُهْتَدُونَ وَيَفْرَجُ بِهِ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ» سلام بر نور خدا که هدایت‌شدگان به وسیله آن هدایت می‌شوند و توسط آن نور مؤمنین گشایش می‌یابند»

پیاده‌روی اربعین، کاروان نور است

اما در مورد ثواب زیارت امام حسین (علیه السلام) در روایتی از امام صادق (علیه السلام) می‌خوانیم: «کسی که دوست دارد بر سفره‌های نور بنشیند در روز قیامت، پس باید از زوآر حضرت حسین بن علی (علیه السلام) باشد.» لذا این کاروان اربعین که حرکت می‌کند، کاروان نور است که بناست تمام ملت‌ها را به سمت محبت و مودت اهل بیت (علیهم السلام) بکشاند.

* اینکه اشاره داشتید انقلاب اسلامی، بیداری اسلامی و اربعین حسینی در یک راستا و جزو برنامه‌های خداوند هستند، به چه معناست؟ بیشتر توضیح می‌دهید؟

افزایش اثرگذاری‌های نور خداوند در دل‌های مردم

ظهور و بروز این جریانات الهی و متصل به هم با یکدیگر متفاوت است و بستگی به میزان و کشش نور الهی داشت. در جریان انقلاب اسلامی عده‌ای از ملت‌ها با اسلام و تشیع آشنا شدند، در بیداری اسلامی این نور وسعت بیشتری داشت و در اربعین حسینی (علیه السلام) این نور، عالم‌گیر شد؛ لذا در هر برنامه شدت اثرگذاری‌ها و وسعت اثرگذاری‌ها در قلوب مردم بیشتر شد. از این جهت می‌توان گفت جنس اربعینی که در این سه چهار سال اخیر شکل گرفته، با اربعین‌های گذشته متفاوت است.

پس از پیروزی انقلاب مردم با جریان نور همراهی کردند

اما در قضایای بعد از پیروزی انقلاب اسلامی می‌بینید دسته‌جات و احزاب مختلف از جمله نهضت آزادی، مجاهدین خلق، ملی‌گراها و گروه فرقان شکل گرفتند که هر کدام مدعا بودند. مجاهدین انقلاب اسلامی از جمله این دسته‌جات بودند که بعدها انحراف یافتند و تبدیل به منافقین شدند. ولی عموم مردم ما با چه جریانی همراهی کردند؟ با جریانی که نور ائمه (علیهم السلام) در آن بیشتر متجلی بود که همان خط امام راحل (ره) است. ببینید، افراد قهاری در این احزاب وجود داشتند. همین مسعود رجوی سخنان قهاری بود که توانست بسیاری از جوانان مؤمن را فریب دهند. یا بخش عمده‌ای از گروه فرقان را طلبه‌ها شکل می‌دادند که از همین طلبه‌ها شهید مطهری را به شهادت رساندند. لذا این قسمت از آیه ۱۵۷ اعراف جلب توجه می‌کند: «فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَ عَزَّوْهُ وَ نَصَرُوهُ وَ اتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ؛ کسانی که ایمان آوردند به پیامبر و بزرگش داشتند و یاری‌اش کردند و از نوری که همراه او نازل شده پیروی کردند، آن‌ها رستگار هستند؛» عموم مردم ما از نور تبعیت کردند نه تاریکی. مردم نور اهل بیت (علیهم السلام) را در امام خمینی (ره) دیدند که ایشان را همراهی کردند.

طیب متصل به منبع نور شد

شخصی مثل طیب که همیشه با خاندان پهلوی نشست و برخاست داشت، یعنی متصل به منبع ظلمت بود. اما چه مسأله‌ای باعث شد که او سعادتمند شود؟ یک لحظه توجه به منبع نور کرد و رستگار شد. خاندان پهلوی که از او خواستند علیه امام خمینی (ره) شعار دهد قبول نکرد و گفت من به اولاد پیامبر (ص) نمی‌توانم اهانت کنم. فقط آخرین پیامش به امام (ره) این بود که فرمود «روز قیامت من را شفاعت کن».

مسأله را ساده فرض نکنیم. او کسی بود که دائم الخمر بود، اهل نماز نبود و گناهان فراوانی داشت؛ او با چه فرمولی در مسیر حق قرار گرفت؟ شاید حضور وی در هیئت‌های مذهبی باعث شده بود نوری از امام حسین (علیه السلام) در وجودش

تجلی کند و همان نور منجی او شد. جالب است که بعد از اعدام طیب، طلبه‌های و فضلاء قم قضای شصت سال نماز او را خواندند. بنابراین حرکت امام درست در امتداد حرکت نورانی ائمه علیهم‌السلام بود.

در واقع انقلاب اسلامی با نورش دربی را باز و امیدی در دل‌های ملت‌ها ایجاد کرد و این جریان همین طور ادامه دارد و اکنون بیداری اسلامی و اربعین حسینی در امتداد این خط نورانی قرار دارند.

*** با توجه به اینکه شما در حوزه آمریکا و اروپا فعالیت می‌کنید، انقلاب اسلامی چه اثراتی تاکنون در این کشورها داشته است؟**

ما که در حوزه بین‌الملل فعالیت می‌کنیم، اثرات نور انقلاب اسلامی را به وضوح در کشورها می‌بینیم. به عنوان مثال تا قبل از انقلاب اسلامی در ترکیه یک مسجد وجود داشت، اما از انقلاب اسلامی به این سمت حدود سیصد مسجد در استانبول توسط شیعیان ایجاد شد. در حال حاضر در آنکارا که پایتخت سیاسی ترکیه است، چهار تا مسجد شیعه وجود دارد. در بورسا سه چهار تا مسجد شیعه است. در آنجا پیروان شیعیان همزیستی مسالمت آمیزی با برادران اهل سنت دارند. هرچند برادران اهل سنتی که ساکن ترکیه‌اند از علاقه‌مندان به اهل بیت علیهم‌السلام هستند تا جایی که در حوایج خود متوسل به این بزرگواران می‌شوند. الحمدلله ناصبی یا وهابی در بین آن‌ها نیست.

تجمع هزاران نفری هلندی‌ها در تاسوعا و عاشورا

موج انقلاب اسلامی حتی در اروپای شرقی و غربی اثرگذاری کرده است. اکنون در هلند چندین شهر اصلی از جمله لاهه و روتردام و آمستردام و نیز در شمال هلند، مراکز و مساجد شیعیان برقرار است. امسال شاهد یکی از بزرگ‌ترین تجمعات شیعی در هلند بودیم. در این کشور در روز تاسوعا راهپیمایی بزرگ چهار پنج هزار نفری در پایتخت هلند برگزار شد و در شب عاشورا و ظهر عاشورا و شام عاشورا چندین مراسم چند هزار نفری در آن کشور برگزار شد.

همچنین در بسیاری از کشورها که اصلاً نامی از اسلام و تشیع نبود، به برکت انقلاب اسلامی اکنون پیروان زیادی در آنجا یافت می‌شود. ما نمی‌توانیم بگوییم که اینها ربطی به انقلاب اسلامی ندارد و همگی به یکباره به وجود آمدند. اگر انقلاب نبود اکنون اثری از حوزه‌های علمیه نبود. حوزه علمیه قم توسط شاه خائن و حوزه نجف نیز توسط صدام ملعون در حال انهدام بود. مگر یادمان رفته که رضاخان منع لباس کرد و طلبه‌ها مجبور بودند صبح زود لباسشان را بر تن کنند و از شهر خارج شوند. از همین رو مجبور بودند در تاریکی به خانه بازگردند.

اکنون به برکت انقلاب اسلامی نه تنها در کشورمان بلکه در بسیاری از کشورها هزاران مرکز اسلامی شکل گرفت. در اکثر کشورهای اروپایی و آمریکایی حتی آمریکای لاتین شعبه‌ها و نمایندگی‌های جامعه‌المصطفی داریم. حدود ۵۰ هزار فارغ‌التحصیل جامعه‌المصطفی در سراسر کشورهای دنیا داریم که اکنون همه این‌ها مبلغان مکتب اهل بیت علیهم‌السلام هستند.

قبل از انقلاب اسلامی مرحوم آیت‌الله بروجردی در هامبورگ آلمان یک حرکتی آغاز کرده بود که نتیجه آن ایجاد یک مسجد و یک مرکز اسلامی بود. همچنین مرحوم آیت‌الله خویی در بعضی از شهرهای بزرگ مثل لندن و نیز برخی شهرهای آمریکا حرکتی انجام داد. اکنون اگر اراده کنیم از آرژانتین صد هزار نفر را پای یک راهپیمایی می‌آوریم.

مصاحبه سوم - حسن خاگرد راین سابق ایران در کویت:

صهیونیست‌ها در عراق به دنبال ترویج فساد اخلاقی هستند/ تسهیل زیارت اربعین تقویت جبهه مقاومت است

رشد و گسترش رویکرد افکار عمومی جهان به دین اسلام انکارناپذیر است همچنان که برخی از اندیشکده‌های آمریکایی - غربی اذعان دارند که دین اسلام در دهه‌های آینده دین اول مردم جهان خواهد بود. حضور گسترده مردم سراسر دنیا از هر دین و آیینی در ایام منتهی به پیاده‌روی اربعین حسینی مصداقی بر این واقعیت است. از دیگر سو، این همایش عظیم مردمی ظرفیت بسیار عظیمی را برای ترویج فرهنگ معرفتی اهل بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام فراروی جهان اسلام قرار می‌دهد. بنابراین همایش بزرگ پیاده‌روی اربعین حسینی فرصتی را فراروی مسئولان و متولیان امور فرهنگی و سیاسی قرار داده تا در پرتو آن بتوانند از فرصت‌های نهفته در آن در راستای تحقق آرمان‌های تشیع و اهداف انقلاب اسلامی استفاده کنند.

از دیگر سو اکنون که شاهدیم به دلیل توطئه‌های دشمنان اسلام خون هزاران هزار مسلمان به دلیل اختلافات فرقه‌ای روی زمین ریخته می‌شود، اربعین فرصتی برای ایجاد وحدت مسلمین جهان است؛ لذا باید به قدری هزینه و بودجه برای تسهیل زیارت امام حسین علیه‌السلام تدارک دید که مردم با کم‌ترین هزینه به این زیارت معنوی سفر کنند تا از این طریق توطئه‌های دشمنان خنثی شود.

photo : Naser Jafari

*** اهمیت قیام امام حسین علیه السلام و ماجرای اربعین حسینی را با توجه به شرایط فعلی جهان اسلام چگونه ارزیابی می‌کنید؟**

واقعه کربلا و شهادت امام حسین (علیه السلام) و یارانش در طول بیش از ۱۴ قرن همانند شعله‌ای فروزان در پیش روی آزادمردان و حق‌طلبان می‌درخشد. این واقعه جانگداز موجب شده مظلومین و محرومین و مستضعفین با الگوگیری از این حماسه بتوانند در برابر ظالمین ایستادگی و مقاومت کنند و بهترین داشته‌های خود را فدای مسیر حق کنند. در دوران رژیم دیکتاتوری صدام محدودیت‌های زیادی برای زائران ابا عبدالله (علیه السلام) ایجاد شده بود و حتی بسیاری از دلدادگان از طریق باغ‌های اطراف و به صورت مخفیانه در اربعین به سمت کربلا پیاده‌روی می‌کردند و جان و مال خود را در مسیر انجام این اقدام پر برکت به خطر می‌انداختند.

نکته دیگر اینکه از آنجایی که دولت عراق را شیعیان اداره می‌کنند، دشمنان با برانگیختن اختلافات فرقه‌ای و قومیتی تلاش کرده‌اند حکومت‌های مردمی را از بین ببرند تا به این وسیله از روی کار آمدن دولتی شیعی جلوگیری کنند.

داعش از بین رفت اما خطر فکری‌اش وجود دارد

پس از فروپاشی رژیم صدام، جریان تکفیری‌ها و داعش و سایر گروه‌های تروریستی با همدستی عوامل رژیم بعث تلاش در برهم زدن اوضاع عراق کردند. از این جهت تعدادی از استان‌های عراق تحت اشغال این نیروها در آمد. با همت و مقاومت رزمندگان اسلام در کشورهای منطقه و پیروزی خط مقاومت، خطر داعش از جهت نظامی فرو ریخت هرچند هنوز خطر جریان‌ات فکری آن‌ها پابرجا ماند. در واقع هرچند تروریست‌ها از جهت نظامی شکست خوردند، اما فعالیت‌های فکری و فرهنگی خود را ادامه می‌دهند و با ایجاد اندیشه‌های التقاطی و جریان‌ات انحرافی مثل جریان مدعیان دروغین مهدویت تلاش دارند جوانان این کشور را به انحراف بکشانند.

راهپیمایی اربعین فرصتی برای شکستن معادلات دشمن در منطقه است

از دیگر سو شاهد گسترش فرهنگ نادرستی در برخی نقاط کشور عراق هستیم. آن‌ها تلاش می‌کنند جوانان نسل جدید را از مبانی دینی جدا کنند. حتی جریان‌ات الحادی در دانشگاه‌ها و برخی استان‌ها پدید آمده است. متأسفانه در رویارویی با این جریان‌ات انحرافی تلاش کمی صورت گرفته است. بنابراین واقعه کربلا و راهپیمایی پر برکت اربعین، می‌تواند فرصت بسیار مناسبی برای برهم زدن معادلات دشمنان در منطقه است. بر اساس آمارهایی که داریم سال گذشته بیش از ۲۳ میلیون نفر در راهپیمایی شرکت کردند که تقریباً بسیاری از آن‌ها از کشور عراق بودند. اغلب آنان نیز از جوانان بودند.

باید اقدامات فکری و معرفتی در ایام اربعین را گسترش دهیم

مسأله پیاده‌روی اربعین این نوید را می‌دهد که از این فرصت طلایی در راستای فرهنگ‌سازی عمومی استفاده بگیریم. نهادهای داخلی عراق در ایام پیاده‌روی اربعین اکثراً به اطعام و پذیرایی می‌پردازند، اما کمتر توجهی به مسائل فرهنگی راهپیمایی اربعین می‌شود. اقدامات فرهنگی و معرفتی که در ایام اربعین صورت می‌گیرد، در حد و قواره این همایش بین‌المللی نیست.

اکنون استکبار جهانی و دشمنان اسلام و اهل بیت علیهم السلام از جمله جریان ضاله وهابیت تلاش‌های زیادی هم در ایران و هم در عراق برای انحراف جوانان از مسیر آموزه‌های دین صورت می‌دهند. آن‌ها با چاپ کتاب و تقویت شخصیت‌های تکفیری هزینه‌های زیادی در مقابل جریان اهل بیت علیهم السلام و در عین حال جریان مقاومت ایجاد می‌کنند. بنابراین اربعین فرصت مغتنمی است که نهادهای جمهوری اسلامی ایران به ویژه مؤسسات فرهنگی در این همایش بین‌المللی اقدامات مناسبی در جهت تولید محتوا و تولید اندیشه دینی و نیز صدور آموزه‌های انقلاب انجام دهند.

نیاز به ایجاد جبهه معرفتی در مقابل تهاجم فکری دشمن داریم

*** در بین صحبت‌ها اشاره داشتید هرچند داعش و تکفیری‌ها در منطقه ضربه خوردند، اما خطر فکری آنان همواره وجود دارد. در این باره بیشتر توضیح می‌دهید.**

طبق اطلاعات و نشانه‌های موجود، جریان تکفیری با ابعاد مختلفش مثل وهابیت و داعش فعالیت‌های فکری و فرهنگی مخرب علیه مسلمانان به ویژه شیعیان انجام می‌دهند. در این زمینه کتب آموزشی تدوین می‌کنند تا از این طریق مبانی فکری خود را به جوانان و نوجوانان القا کنند. شاهدیم عناوین مختلفی از کتب جدید آن‌ها در آمده است. متأسفانه در این عرصه به طرز شایسته اقداماتی انجام ندادیم و از جهت کمیت نسبت به دشمنان میانگین ضعیفی داریم. ما باید در مقابل این جریان‌سازی فکری جبهه فرهنگی و معرفتی ایجاد کنیم؛ جریانی که موافق جریان اهل بیت علیهم السلام باشد. بنابراین فرهنگ‌سازی باید یکی از اقدامات ضروری تمام نهادهای فکری جمهوری اسلامی و حتی عراق و نیز سایر کشورهایی که نهادهای فرهنگی آنان منتسب به اهل بیت علیهم السلام است، باشد. باید با نشر مقالات، چاپ کتاب، با برپایی همایش‌ها و نشست‌های مختلف با حضور نخبگان و نیز با حضور فعال در فضای مجازی بتوانیم وارد عرصه مبارزات فکری شویم.

دشمن سالهاست به صورت گسترده شبهات فکری علیه مکتب اهل بیت علیهم السلام و مکتب تشیع ایجاد کرده و از دیگر سو موجی از اسلام‌هراسی و ایران‌هراسی را در جامعه جهانی به راه انداخته است. بنابراین از اولین اقدامات ما باید انتقال پیام انقلاب و پیام آموزه‌های اصیل اهل بیت علیهم السلام به دنیا باشد. مراسم اربعین فرصتی است برای توجیه و تربیت جوانان و زائرانی که در همایش اربعینی شرکت می‌کنند.

مصون‌سازی مسلمانان از شبهات فکری مایه ثبات نظام اسلامی است

در واقع مصون‌سازی جامعه مسلمانان از شبهات فکری و انحرافات عقیدتی می‌تواند حاکمیت، تمامیت ارضی و موجودیت نظام را تضمین کند. یکی از دلایلی که دشمن سعی می‌کند جوانان را از انقلاب اسلامی و ارزش‌های دینی رویگردان کند، زمینه‌سازی برای فروپاشی نظام اسلامی است. بنابراین زمانی که جوانان را طوری تربیت کردیم که ایمانشان تقویت شد، در اصل کمک به تقویت نظام اسلامی کردیم. این الگو را ما در ماجرای مدافعان حرم مشاهده کردیم. ایمان مدافعان حرم آنان را به سرزمین سوریه کشاند؛ لذا می‌بینیم داعش تقریباً به طور کامل منحل شد و سوریه از لوث وجود آن‌ها پاک شد. هرچند اکنون نیز بقایای آنان به مدد حضور غیرقانونی آمریکا در منطقه وجود دارد، اما به

زودی شاهد انحلال کامل آن‌ها خواهیم بود. حضور آمریکایی‌ها در سوریه غیر قانونی و بدون مجوز بین‌المللی است در حالی که حضور مستشاران ایرانی در این کشور با درخواست دولت قانونی سوریه انجام شده است. آمریکایی‌ها بر خلاف شعار خود مبنی بر مبارزه با تروریسم، اتفاقاً همواره به دنبال تقویت نیروهای تروستی بوده‌اند و این مسأله بارها ثابت شده است. پس از ماجرای ترورستی رژه نیروهای مسلح در اهواز وقتی سپاه با موشک مقرر داعشیان در «اله‌جین» را مورد هدف قرار دادند، متوجه شدیم نیروهای آمریکایی در فاصله کمی از مقرر این تروریست‌ها پایگاه زده‌اند و نشان می‌داد حضور تکفیری‌ها با حمایت کامل آمریکای جنایتکار بوده است.

مصون‌سازی جامعه مسلمانان از شبهات فکری و انحرافات عقیدتی می‌تواند حاکمیت، تمامیت ارضی و موجودیت نظام را تضمین کند. یکی از دلایلی که دشمن سعی می‌کند جوانان را از انقلاب اسلامی و ارزش‌های دینی رویگردان کند، زمینه‌سازی برای فروپاشی نظام اسلامی است. تدارک یک جبهه فکری و فرهنگی در مقابل آن‌ها از ضروریات مسئولان و اندیشمندان جهان اسلام است و اربعین این فرصت را ایجاد کرده است.

اربعین فرصتی برای تقابل با جبهه فرهنگی دشمن

بنابراین در چنین شرایطی که جوامع اسلامی با کمک انگلیس و آمریکا دچار فتنه فکری تکفیری‌ها شده است، تدارک یک جبهه فکری و فرهنگی در مقابل آن‌ها از ضروریات مسئولان و اندیشمندان جهان اسلام است و اربعین این فرصت را ایجاد کرده است. ما باید به اندازه‌ای که صرف هزینه‌های نظامی در نابودی تکفیری‌ها و تروست‌ها می‌کنیم، هزینه فعالیت‌های فکری و فرهنگی کنیم و جبهه فکری خود را تقویت کنیم. این جبهه باید مبتنی بر مبانی پیامبر(ص) و اهل بیت علیهم‌السلام و اعتقادات راسخ باشد؛ زیرا فرهنگ ایثار، مقاومت، شهادت در راه اعتلای دین، عمل همراه با ایمان راسخ و ... از تعالیم اولیه اهل بیت وحی است.

*** با توجه به اهمیتی که از زیارت اربعین بیان فرمودید، چرا به طور شایسته امر تسهیل از سوی مسئولان صورت نمی‌گیرد؟**

شما به عنوان رسانه و ما به عنوان نهاد اهل‌بیتی باید اهمیت زیارت اربعین را که به بخشی از آن‌ها اشاره شد، به دولتمردان و مجلس و نیز نهادهایی که در سیاستگذاری فرهنگی نقش دارند یادآوری کنیم تا بودجه‌ها و یا یارانه‌هایی را برای تسهیل زیارت اربعین تخصیص دهند. هرچند در حال حاضر با چالش‌های اقتصادی مواجه هستیم، اما با توجه به اهمیت اربعین در بسترسازی فرهنگی و دینی می‌توان فکری برای آن کرد.

صهونیست‌ها در عراق به دنبال ترویج فساد اخلاقی هستند

*** به تهاجمات فکری و فرهنگی دشمنان در عراق اشاره داشتید. چه اقداماتی انجام می‌دهند و به نظر شما هدف اصلی‌شان چیست؟**

در عراق کتب و جریانات انحرافی به شدت گسترش یافته است. حتی گزارشاتی از جریانات شیطان‌پرستی و مکاتب الحادی وجود دارد. همچنین جریانات انحرافی ضد جریان تشیع و مرجعیت شیعی در عراق گسترش می‌یابد. افرادی هستند که به دروغ اتصال به امام زمان(عج) می‌کنند. از دیگر سو فرهنگ مبتذل غرب و فسادهای اخلاقی در برخی

نواحی عراق رسوخ کرده است. این اقدامات از طریق اتاق‌های فکری که به کمک آمریکایی‌ها و صهیونیست‌ها شکل گرفته است، صورت می‌گیرد. یکی از این اتاق‌های فکر در کردستان عراق است. در این منطقه صهیونیست‌ها به صورت رسمی دفتر دارند و کارشناسان موساد در آنجا فعالیت می‌کنند. در بغداد سفارت آمریکا بیش از هزار کارمند دارد و یکی از بزرگ‌ترین سفارت‌خانه‌ها جهان است. این تعداد کارشناس و جاسوس در عراق به معنای چیست؟ به معنای این است که عامل اشاعه مکاتب انحرافی و فرهنگ‌های مبتذل غربی عوامل آمریکایی و صهیونیستی هستند؛ آن‌ها هستند که نه تنها در عراق بلکه در سایر کشورهای اسلامی سعی در گسترش فساد دارند؛ «وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا؛ سعی دارند در زمین فساد کنند».

فرهنگ مبتذل غرب و فسادهای اخلاقی در برخی نواحی عراق رسوخ کرده است. این اقدامات از طریق اتاق‌های فکری که به کمک آمریکایی‌ها و صهیونیست‌ها شکل گرفته است، صورت می‌گیرد. یکی از این اتاق‌های فکر در کردستان عراق است. در این منطقه صهیونیست‌ها به صورت رسمی دفتر دارند و کارشناسان موساد در آنجا فعالیت می‌کنند

هدف دشمنان در عراق و ایران مرجعیت شیعه است

این اتاق‌های فکری همواره سعی داشته‌اند مردم را نسبت به باورهای اعتقادی‌شان سست کنند. در حال حاضر مهم‌ترین برنامه آن‌ها تضعیف مرجعیت است؛ چرا که از این جبهه بارها ضربه خورده‌اند. تشکیل جبهه مردمی و دستور جهاد آیت‌الله سیستانی در مقابل دواعش یکی از ضربه شصت‌های مرجعیت علیه سپاه کفر بوده است. نشان به این‌که همین تحرکات در داخل ایران وجود دارد. تضعیف جایگاه ولایت فقیه و نیز مرجعیت شیعه و سعی در گسترش فساد در بین جوانان ایرانی از طریق فضای مجازی و ... با کمک برخی عوامل داخلی از برنامه‌های دشمن است. این تشابه رفتاری دشمنان در جوامع مسلمان به خصوص جوامع شیعی باید برای ما نشانه‌ای آشکار از یک دشمنی مشترک باشد. دشمنی که هرگاه فرصتی یافته، دشمنی خود را در تمام زمینه‌های اقتصادی، سیاسی و فرهنگی ابراز داشته است. تأکید ما بر این است که کار فرهنگی تنها ضمانتی است که توانایی تقابل با دشمنان در جهت صیانت مردم به خصوص جوانان را دارد.

مصاحبه: سعید شیری

مصاحبه چهارم - عبدالحمید قدیریان، هنرمند عرصه انقلاب:

علت ترسیم جدیدترین اثر قدیریان درباره حضرت زهراء(س) در راهپیمایی اربعین

برای معرفی عبدالحمید قدیریان سراغ هرکدام از آثارش که برویم یک عنوان را به او اختصاص می‌دهد؛ دکورهای سینمایی طراحی شده توسط او، قدیریان را طراح دکور و مدیر هنری فیلم‌های سینمایی معرفی می‌کند، تابلوهای نقاشی‌اش نشان از نقاش بودنش دارد و تجربه کنجکاو سال‌های جوانی او در سایر رشته‌های هنری، تأییدی است بر این که او را یک هنرمند فعال و دغدغه‌مند دینی معرفی کنیم. این هنرمند متعهد امسال نیز همچون سال‌های گذشته در همایش بین‌المللی «عهد مع الحسین (علیه السلام)» و «لقاء الحسین (علیه السلام)» در نجف اشرف و کربلا در ایام اربعین حسینی حضور داشت و حتی تابلویی را درباره حضرت زهراء(س) نقاشی کرد. به همین مناسبت به سراغ وی رفتیم تا درباره راهپیمایی اربعین و حضور او در این همایش‌ها گفت‌وگو کنیم.

*** آن‌طور که در خبرها بود، امسال هم سمیناری با موضوع اربعین حسینی در نجف و کربلا برپا شد و شما هم یکی از هنرمندانی بودید که به این سمینار دعوت شده بودید. لطفاً از تجربیات و اتفاقات این سمینار برایمان بگویید.**

بله، بنده امسال هم این توفیق را داشتم، الحمدلله سفر بسیار خوبی بود، خدا را شکر می‌کنم که توفیقم داد که در این برهه از زمان بتوانم برای چهارمین سال در راهپیمایی اربعین شرکت کنم و از عجائب و نعمات آن در حد فهمم استفاده کنم. علاوه بر راهپیمایی، امسال توفیق این را داشتم که برای چهارمین بار، همراه اساتید و روحانیونی از چند کشور جهان، در کنفرانسی که به بهانه اربعین تشکیل شد، شرکت کنم و به بهانه برگزاری یک «کارگاه عملی» با تعدادی از محققان و هنرمندان هم‌نشین شوم. به طور کلی ما همیشه نیاز به جلسات بحث و گفت‌وگو داشته و داریم. هر چند که

بعد از گذشت سالیان بسیار از انقلاب، هنوز نتوانستیم خود را از قید و بند قواعد تحقیقاتی که برگرفته از فرهنگ وارداتی و یا نگرش‌های شخصی بوده و با گذشت زمان برای ما حکم یک تابو را پیدا کرده، خارج شویم. این ضعف ما در نگرش تحقیقاتی، زمانی خود را نشان می‌دهد که محقق درصدد کالبدشکافی پدیده‌ای خاص و الهی قرار می‌گیرد. پدیده‌ایی مانند اربعین حسینی که رهبر انقلاب اسلامی و بسیاری از متفکران این پدیده را آیه الهی می‌خوانند. به قول یکی از محققان «ما نسبت به فهم این پدیده، دستان خالی است، باید پایه‌های فهم معرفتی چنین پدیده‌ای ایجاد شود تا هرچه بیشتر خود را به فهم آن نزدیک کنیم».

*** شما و دیگر هنرمندان در ورکشاپ به چه مضامینی پرداختید؟ آیا همگی به موضوع اربعین پرداختید؟**

اگر اربعین برای یک محقق، موضوعی برای تحقیق است، برای یک هنرمند، حکم فضایی برای حرکت روح را دارد. یک هنرمند نسبت به فهم و مطالعه و درکی که دارد، می‌تواند وارد این فضا شود و در این فضای عظیم سیر کند و از آن بهره ببرد، مخصوصاً فضایی همچون اربعین که فضایی لطیف و سیال است، بسیار مستعد این حرکت و پرواز روح است. خیلی از اوقات خدا را بسیار شکر می‌کنم که ابزار درک هنرمند برای فهم چنین پدیده‌هایی، بسیار بیشتر و فضای پروازش بسیار وسیع‌تر از محققان است، چراکه هنرمند خود را درگیر قواعد خشک کلامی و استدلالی نمی‌کند و با تکیه بر فطرت، پدیده پیش روی خود را بررسی و تحلیل می‌کند، برای همین در این کارگاه عملی هر یک از هنرمندان به فراخور حال خود، موضوعی را بهانه قرار دادند و سعی کردند تا با پرداختن به آن، ارادت خود را به امام علیه السلام نشان دهند.

زمان اجرای این ورکشاپ، دو روز لحاظ شده بود. روز اول، هنرمندان کار تابلوهای خود را در دانشگاه نجف شروع کردند و قرار بر این بود که روز دوم اتمام کار را در مجاورت مسجد کوفه انجام دهند. از آنجایی که من یک روز با تأخیر به مجموعه پیوستم، لذا کار تابلوی خویش را در مجاورت مسجد کوفه شروع کرده و در همان‌جا به اتمام رساندم. در این تابلو که آن را «کارنامه» نام‌گذاری کردم، صحنه‌ای ترسیم کردم که در آن شهدای بی سر عاشورا در صف‌های مرتب، همچون نظامیان، در کنار هم ایستاده‌اند و در مقابل آنها، حضرت زهراء (س) بر فراز بالکنی نشسته‌اند. سربازان امام بسیار خاضعانه و در سکوتی خاص در انتظار این هستند تا نمره عملکرد خود را از جانب حضرت زهراء (س) دریافت کنند و ببینند که آیا ایشان از آن‌ها راضی است یا ...

گویا احساس نکردن درد شمشیر و زخم‌های آن از سوی یاران امام علیه السلام به این خاطر بود که قرار بود آن‌ها به پیشگاه حضرت زهراء (س) برسند و محضریت ایشان را درک کنند. دلیل برای ترسیم این تابلو در اربعین این بود که احساس می‌کنم نوری در پشت این ماجراست و آن نور، این صحنه را برپا و ولایت می‌کند و اثرات آن نور را می‌توان در رفتار مردم مشاهده کرد. اثرات نور تماماً دلالت بر رفتارهای مادرانه و پر از مهر و محبت دارد و شاید این بزرگترین دلیل بر این باشد که این نور، نور حضرت زهرا(س) است که از ضریح مطهر فرزندشان به سوی قلوب پاک‌طینتان ساطع می‌شود و ایشان را به سوی فرزندشان می‌کشاند. به قول رهبر معظم انقلاب که می‌فرماید: «راه‌پیمایی عظیم و با شکوه اربعین حقیقتاً یک پدیده عظیم تاریخی است، این یک حادثه و پدیده الهی است. این نشان دهنده این است که این راه، راه عشق است، منتها نه عشق مجنونانه، عشق همراه بصیرت؛ مثل عشق اولیاء به خدا. این عشق همراه با بصیرت است، می‌داند، می‌فهمد و این جاذبه او را می‌کشد». به هر حال می‌خواستم در این تابلو این ارتباط را تا حدودی به تصویر بکشانم. امید که ایشان لطفی به ما کنند.

*** آیا امسال اربعین نسبت به سال‌های گذشته عملکرد گروه‌های تبلیغی و فرهنگی بهتر شده بود یا خیر؟**

اگر منظور شما از بهتر شدن کارهای فرهنگی، حجم کار باشد، باید بگویم بله. امسال حجم فعالیت‌های فرهنگی تبلیغی، بیش‌تر از سال گذشته بود، اما نکته اینجاست که وقتی هنوز تحلیلی صحیح و قرآنی و مبتنی بر حقیقت، در بین اهل تبلیغ وجود ندارد، طبیعتاً فعالیت‌های آن‌ها نمی‌تواند در جهت احیای انسان و ارزش‌ها

باشد. در اربعین تلاش داشتیم، فعالیت مراکز فرهنگی و تبلیغی و مخصوصاً برنامه‌های تلویزیون را رصد کنیم. متأسفانه چیزی که این مراکز در برنامه‌های خود مخابره می‌کردند، بسیار با حقیقت میدانی اربعین متفاوت بود.

*** منظورتان چیست؟ لطفاً کمی توضیح دهید.**

وقتی به برنامه‌های تصویری و برگزاری مجالس در این روزها نگاه می‌کنید، تصور می‌کنید که این مردم برای عزاداری در راهپیمایی اربعین شرکت می‌کنند، در صورتی که در طول سفر، شما کمتر با صحنه‌های عزاداری و مردم عزادار مواجه می‌شوید. شما در چهره اربعینیان، شَعَف و وجد عجیبی را مشاهده می‌کنید و به وضوح شاهد سروری درونی و عمیق هستید. گویی آن‌ها سالکان کوی حسین هستند و در خلال این حرکت، سفری از جنس سلوک آسمانی و ملکوتی را طی می‌کنند تا خود را به پیشگاه امام عجل الله تعالی فرجه برسانند و در محضر او قرار بگیرند. محضریت امامی که یک شخص نیست، بلکه نوری عظیم و قدرت‌مند است. راهپیمایی اربعین ماجرای عجیب است و فقط با حضور در آن صحنه می‌توان این حس را درک کرد، شبیه به درک حس بسیجیان در دوران جنگ تحمیلی که فقط با پا گذاشتن در سرزمین نور و جبهه‌ها میسر بود.

باور مردم این است که خداوند اربعین را با نور برپا کرده

بگذارید کمی دلی صحبت کنم. خوشا به حال عوام که حجاب علم را ندارند و در مواجهه با این گونه پدیده‌های الهی، به سرعت با آن همراه می‌شوند و گوی سبقت را از عالمان که تکیه بر علمشان دارند و من و امثال من که تکیه بر هنر و تخصصمان داریم، می‌ربایند. باور مردم این است که خداوند اربعین را با نور برپا کرده است، همان‌گونه که انقلاب اسلامی را با نور برپا کرد. مردم عوام که با تکیه بر فطرتشان و نه بر اساس علم و خواننده‌هایشان، قدم به راه می‌نهند و بر سر سفره‌ی اربعین می‌نشینند، باورشان این است که خدا اربعین را با نور تقویت کرده و هر سال بر شدت این نور می‌افزاید.

گویا پس از انقلاب اسلامی که مرحله‌ای از نورافشانی خداوند در راستای تام کردن نورش بود، این بار خداوند با برپا کردن اتفاقات چند سال اخیر و به خصوص با برپا کردن سفره‌ی اربعین که همان سفره رحمانیت و رحیمیت اوست، مرحله دوم نورافشانی را آغاز کرده است. همان‌گونه که در دفعه اول کسی نتوانست نور انقلاب اسلامی را خاموش کند، این بار هم با وجود تمام تلاش کافران، این نور خاموش شدنی نیست، به قول قرآن «يُرِيدُونَ لَيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ». اینک پس از مرحله اول نورافشانی خداوند و بعد از یک دوره افول، گویا بار دیگر و قوی‌تر و عظیم‌تر از قبل، خداوند دارد نورافشانی می‌کند و اربعین را بنا گذاشته و بسیار امید داریم تا زمان تام شدن نور الهی ادامه یابد. ای کاش ما نیز این باور مردم را بر می‌تافتیم و از قیل و قال مدرسه بیرون می‌آمدیم و با چشم دل به این آیه الهی نگاه می‌کردیم و به سرعت، فهم خود را اصلاح می‌کردیم تا مجبور نشویم از کنار این آیه عظیم الهی که دشمنان را به وحشت انداخته، بی تفاوت عبور کنیم و

خدای ناکرده به خاطر بی‌اعتنایی و نسیان این آیه، دچار عذاب شویم. ای کاش به جای تحلیل‌های سطحی و دنیایی نسبت به این امور، تحلیلی قرآنی و مبتنی بر حقیقت پیدا کنیم.

یادش به خیر، امام خمینی(ره) که با این مفاهیم بسیار اُنس داشت و ما بسیجیان را با این مفاهیم آشنا کرد، خدا را بسیار شاکریم که خلف صالح ایشان نیز با این مفاهیم بسیار آشناست. فرمایشات مقام معظم رهبری درباره اربعین حاکی از دید وسیع ایشان و بصیرت الهی ایشان است، فرمایشاتی که شاید نتوان مشابه آن را در کلام دیگر بزرگان مشاهده کرد، حتماً در کلام رهبر انقلاب اسلامی در ارتباط با اربعین دقت کرده‌اید، ایشان در ارتباط با اربعین می‌فرماید: «این کار، کار بزرگی است. پدیده، پدیده عظیمی است». ایشان با کمال تواضع نسبت به این پدیده و کسانی که توفیق رفتن به راهپیمایی را داشته‌اند، می‌فرماید: «من اولاً به کسانی که موفق شدند و رفتند، خوش آمد عرض می‌کنم و قبول الهی را برای کارشان درخواست می‌کنم و غبطه خودم را نسبت به کار آن‌ها که ما محروم بودیم، آن‌ها موفق شدند، عرض می‌کنم». در ادامه، تحلیلشان از این آیه عظیم الهی که دست خدا در پشت آن است و رفتار در قبال آن و شباهتش با ماجرای انقلاب را این‌گونه بیان می‌دارند: «می‌خواهم این را عرض کنم که در این جور حوادث، که شما دست قدرت الهی را پشت سرش به وضوح می‌بینید و برکاتش را مشاهده می‌کنید، باید شکر کرد. اگر شکر کردیم می‌ماند و اگر شکر نکردیم، گرفته می‌شود. اگر ملت ایران شکر انقلاب را نکرده بود، انقلاب می‌رفت».

ایشان چند روز قبل در درس خارجشان نیز دیدگاه و منظر خویش نسبت به اربعین را این‌گونه بیان فرمودند: «الحمد لله جوان‌های ما راه را پیدا کرده‌اند و میلیون‌ها نفر از مردم ما و مردم غیر ما در این راه حرکت می‌کنند. این هم یکی از حوادث بسیار برجسته است که خدای متعال منت گذاشته بر ما و این حادثه را برای ما خلق کرده است. این شد یک نماد». ایشان با آن بصیرت و نورانیتشان ماجرای اربعین در چهار یا پنج سال اخیر را متفاوت از قبل می‌دانند و آن را یک پدیده جدید الهی بر می‌خوانند و می‌فرمایند: «همیشه اربعین پیاده‌روی بود، اما این حرکت عظیم که یک نماد بسیار زیبا و پرشکوهی از حضور پیروان اهل بیت علیهم‌السلام و علاقمندان به اهل بیت علیهم‌السلام است، این نبود، ما این را نداشتیم. این را خداوند متعال در اختیار ما گذاشت. خدا را بایستی شاکر باشیم». ای کاش بزرگان و مسئولان و خود ما، حقیقتاً پیرو ولایت فقیه بودیم و دیدگاه‌مان نسبت به امور مختلف از جمله اربعین را از ایشان می‌گرفتیم.

هنوز پدیده شهید حجبی از خاطرم محو نشده، آن پدیده چه بود؟ آیا توانایی‌های آن شهید باعث شد که او اینقدر تأثیرگذار شود یا اینکه دستی و دقیق‌تر این که نوری پشت این ماجرا بود؟ قطعاً دلیل اصلی، با وجود خصوصیات بسیار زیبای این شهید عزیز، ویژگی‌های فردی شهید حجبی نبود و چنین فرضی درست نیست. به قول رهبر معظم انقلاب، ما شهدای به مراتب مظلوم‌تر از شهید حجبی را در راه خدا تقدیم کردیم، اما خدا می‌خواست ماجرای ایشان پررنگ شود. پس آن پدیده تبعه چه بود؟ به هر صورت، اگر اربعین با خواست خدا و به وسیله نور برپا شده است و اگر خدا را خدای ساعت‌ساز نمی‌بینیم، باید از این پدیده الهی الگو بگیریم. چرا از آن الگو نمی‌گیریم و خود و جامعه را با آن جلا نمی‌دهیم؟!*

* روی سخن شما با مسئولان است؟

بله؛ امسال به لطف خدا تعدادی از مسئولان در راهپیمایی شرکت کردند و ان شاء الله تلاش کرده‌اند تا اربعین و این آیه الهی را درک کنند. حال اگر چنین است، باید از این جامعه اربعینی الگو بگیرند و آموزه‌های خود را که عموماً برگرفته از تفکر و منظر غربی است کنار گذاشته و الگوی خود را نه بر اساس مفاهیم غربی، بلکه بر اساس خواست خدا بسازند؛ خدایی که زنده و مالک آسمان‌ها و زمین است. مقام معظم رهبری در این باره این‌گونه سفارش می‌کنند: «از جمله شکر این حادثه راهپیمایی این است که آن روحیات را، آن حالات را که در این دو سه روزی که مشغول راهپیمایی بودید، آن‌جا مشاهده کردید، یا احساس کردید، در خودتان نگه دارید. آن برادری، آن مهربانی را، آن توجه به ولایت را، ... در همه امور زندگی باید این را دنبال کرد. این می‌شود شکر».

*** ممنون از وقتی که در اختیار ما قرار دادید، در پایان اگر نکته‌ای هست بفرمایید.**

حقیقت این است که اگر اربعینیون، طالب رفتارهای ارزشی هستند و در آن روزها تلاش می‌کنند به اعمال ارزشی بها دهند، به این دلیل است که بر طبق آیات نور مشمول رفعت شده‌اند و از زمین کنده شده‌اند «فِي بُيُوتٍ أُذِنَ لِلَّهِ أَنْ تَرْفَعَ». ایشان مصداق بسیار روشنی برای آیات نور شده‌اند. آن‌ها با حرکت به سوی امام به خانه‌ای پا می‌گذارند که خاصیت رفعت دادن دارد. خداوند مردم اربعینی را به دلیل قدم گذاشتن در مسیری که به امام ختم می‌شود، به وسیله نورش هدایت می‌کند و ایشان را وارد نور آسمان‌ها و زمین می‌کند. ایشان هرچه به امام نزدیک‌تر شوند خداوند بیشتر اوجشان می‌دهد و آسمانی می‌شوند. به نظر می‌رسد که چاره‌ای نیست و ما باید به سمت فهم نور امام علیه السلام حرکت کنیم. آشنایی با نور اهل بیت علیهم السلام (معرفت بالنورانیة)، معرفتی است که مولا علی علیه السلام، شیعیان و مومنان را به آن سفارش کرده‌اند و آن را امری واجب دانسته‌اند. باید برای مسولان نظام دعا کنیم که بتوانند همچون جامعه اربعینی که به سوی امام حرکت می‌کنند، تصمیمات خود را، «به سوی امام» شکل دهند و از این موهبت الهی الگو بگیرند و آن را صرفاً یک رفتار عبادی و در چارچوب عبادت فردی ندانند.

مصاحبه: امیر محسن شیخان

مصاحبه پنجم - حجت الاسلام سعید طالبی‌نیا، مدیرکل سابق اروپا و آمریکای مجمع جهانی اهل بیت
علیهم السلام:

تحقق وعده‌های الهی در «نور اربعینی» حاصل می‌شود

خداوند با نور انقلاب و اربعین جوامع را از ظلمات به سوی نور می‌کشانند

* با توجه به تحول قلبی که در این چند سال اخیر در جریان اربعینی صورت گرفته است، آیا می‌توان گفت این همایش عظیم الهی در امتداد انقلاب اسلامی و بیداری اسلامی قرار دارد؟

خداوند در آیاتی از سوره بقره که به آیه‌الکرسی مشهور است، می‌فرماید «اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ؛ خداوند سرور کسانی است که ایمان آورده‌اند. آنان را از تاریکی‌ها به سوی روشنایی به در می‌برد.» خداوند در این آیه می‌فرماید ولیّ اهل ایمان است؛ بعد چه کار می‌کند؟ مؤمنان را از ظلمات به سوی نور ولایت می‌کند. در واقع در این آیه خداوند متعال صراحتاً رفتار خود را نسبت به اهل ایمان اعلام می‌کند؛ اهل ایمانی که در ظلمات جهل و یا ظلمتی که حاکمان ستمکار به واسطه اعمالشان ایجاد کرده‌اند، قرار دارند. یعنی صحنه‌ای برپا می‌کند تا به این بهانه دست آن‌ها را بگیرد و به نور هدایت کند؛ لذا وقتی وضعیت معنوی افراد در قبل و بعد از انقلاب را بررسی می‌کنید، مشاهده خواهید کرد چه تحول عظیمی در آن‌ها ایجاد شده بود. این وضعیت معنوی در هشت سال دفاع مقدس به اوج خود رسید تا جایی که از سربازان و فرماندهان سپاه اسلام کراماتی می‌شنویم که در تاریخ ۱۴۰۰ ساله اسلام کم‌نظیر بود؛ همان سربازان و فرماندهانی که تا قبل از انقلاب اسلامی در کوچه و بازارها پرسه می‌زدند، اما فطرتشان پاک و نورانی

بود و فقط نیاز به یک تلنگر داشت؛ از این رو به واقع می توان گفت نور انقلاب اسلامی افراد را از ظلمات به سوی نور کشاند هرچند دشمن مدام سعی دارد حجاب این نور شود.

جنس اربعین فعلی با اربعین های گذشته تفاوت دارد

درباره اربعین حسینی باید عرض کنم در احادیث تشویق به این امر شدیم و هرساله دسته جات مختلفی از مردم به زیارت اربعین امام حسین علیه السلام می رفتند، اما در این سه چهار - پنج ساله اخیر شما می بینید که یک حرکت عظیم راه افتاده است که آن را از زیارت های اربعین گذشته متمایز می کند. تا جایی که اندیشمندان مسلمان و غیر مسلمان را به تحلیل این رویداد عظیم الهی واداشته است. سؤال مشترکشان این اندیشمندان این است: چه اتفاقی دارد می افتد؟ اگر عده ای بگویند پیاده روی اربعین قبلاً سابقه داشته است، باید گفت نهایت دو سه هزار نفر آن هم از شیعیان و برخی اهل سنتی (که محب اهل بیت) علیهم السلام (بودند، در این مراسم حضور پیدا می کردند، اما اکنون شاهدیم ده ها میلیون نفر نه تنها از مسلمانان بلکه از غیر مسلمانان در پیاده روی اربعینی حضور می یابند. بنابراین می توان گفت جنس اربعین فعلی قطعاً در راستای برنامه دیگری است که ما از آن به عنوان انقلاب اسلامی ایران یاد می کنیم؛ متها از جهت کمی و کیفی بسیار ارتقاء یافته تر از انقلاب اسلامی. بنابراین بین انقلاب اسلامی ایران و حرکت اربعین حتماً یک رابطه تنگاتنگی است.

انقلاب اسلامی و اربعین حسینی از منبع نورانی عترت علیهم السلام سرچشمه گرفت

* درباره روابط تنگاتنگ بین انقلاب اسلامی و اربعین حسینی که به آن اشاره داشتید، مقداری توضیح

می دهید؟

در جریان انقلاب اسلامی مؤمنان و برخی ملت ها از مجرای امام خمینی (ره) امید گرفتند و احیا شدند. امام (ره) نیز الگوی خود را از ائمه علیهم السلام و حرکت امام حسین و کاروان نور گرفتند. در حرکت اربعینی نیز مردم و ملت ها امید دوباره گرفتند و احیا شدند. بنابراین انقلاب اسلامی و اربعین حسینی هر دو از منبع نورانی اهل بیت علیهم السلام سرچشمه گرفتند؛ از این رو باید مقصد و اهدافشان یکی باشد که همان نابودی کفر و ظلم و نیز تشکیل تمدن وعده داده شده الهی است.

خداوند دست نیرنگ عربستان را برای یمن نشان داد

اکنون اتفاقاتی که در یمن در حال رخ دادن است در نهایت به نفع سپاه حق و سپاه اسلام است. من از خود شما سؤال می کنم که آیا واقعاً به مخیله ما می آمد که در قضایای یمن ورود کنیم؟ من به ذهنم می آمد که شاید تا دویست سیصد سال آینده هم این اتفاق نیفتد. اما «عدو شود سبب خیر اگر خدا خواهد» این همان نورانیتی است که کاروان نور از خود بروز می دهد. دشمن قصد می کند یمن را از ما بگیرد، عراق را از ما بگیرد، لبنان را از ما بگیرد، اما راه رسیدن به مکه و مدینه را باز می کند؛ یعنی کاروان نور حقیقتاً راه خودش را باز می کند و برای انقلاب جهانی امام زمان علیه السلام پیش می رود. شما می دانید یمن ده ها سال حیات خلوت عربستان بود و این فرهنگ برایشان جا افتاده بود که ما حیات خلوت عربستان هستیم و عربستان برادر بزرگتر ماست. همان احساسی که ارمنی های ارمنستان نسبت به ایران دارند. مثل نگاهی که ارمنی ها نسبت به ایران دارند و جمهوری اسلامی ایران را به عنوان برادر بزرگتر می دانند، خیلی به ما علاقه دارند،

خیلی ما را قبول دارند و خیلی ما را دوست دارند. یمنی‌ها هم نگاهشان به عربستان همین گونه بود؛ اما خدا راه را باز کرد و دست نیرنگ و شیطانی آن‌ها را رو کرد.

فرمانده کاروان انقلاب و اربعین امام زمان (عج) است

لذا قصدم این است که بگویم این‌ها یک رفتار عادی و طبیعی نیست بلکه کاروان انقلاب و اربعین باید به سمت اهداف خود برای جداسازی جریان حق و باطل حرکت کند؛ این جریان حق، طی دو - سه دهه یک هنجار اجتماعی را در سطح بین‌المللی در راستای اهداف والای نظام بشریت نهادینه کرد و این مسأله جز با هدایتی از عالم غیب حاصل نمی‌شد؛ در هر صورت سربازان این کاروان نورانی پاک‌طینتان عالم هستند و فرمانده اصلی و پشت صحنه تمام این قضایا به اعتقاد ما شیعیان قطعاً وجود مقدس امام زمان (عجل‌الله تعالی فرجه) است.

* آیا تاکنون دشمنان در قبال ماجرای اربعین تحرکاتی داشته است؟

بله از آغازین روزهای شروع ماجرای اربعینی دشمنان تحرکاتی داشتند که با تدابیر مناسب رهبر معظم انقلاب و آیت‌الله سیستانی این دشمنی‌ها خنثی شد اما به این معنا نیست دشمنی‌شان تا بدینجا ختم شود. اکنون در ایام اربعین جریاناتی در قالب موبک‌ها شروع به فعالیت کرده‌اند که تناسب خود با اسلام را هنوز مشخص نکرده‌اند؛ جریاناتی موسوم به شیعه انگلیسی و احمد الحسن یا یمانی دروغین از این دست جریانات هستند. برخی جریانات حوزوی که ما آن‌ها را شیعه انگلیسی می‌دانیم، طوری رفتار می‌کنند که از بین این همه مفاهیم دینی و قرآنی با قمه‌زنی و توهین به مقدسات مذاهب اسلامی شناخته می‌شوند. گویی تمام مشکلات اسلام در قمه‌زنی عاشورا و توهین و لعن خلاصه شده است. اگر هم بفرومایند ما مطالب و معارف دیگری داریم؛ باید به ایشان عرض کنیم فعلاً که این جریان دوست دارد اینگونه شناخته شود و تمام اذهان عمومی نیز آن‌ها را به افراطشان بشناسند؛ لذا پشت صحنه، یک اتاق فکر قوی است که در نهایت بر طبل دشمنی می‌کوبد.

بنابراین مهم‌ترین رفتاری که دشمنان در قبال جریان اربعینی و سایر مناسک دینی انجام می‌دهند، استفاده از پتانسیل و ظرفیت همین مناسک است. روانشناسان هم معتقدند بدترین رفتار در مقابل یک هنجار تقابل با آن است؛ یعنی اگر شما تقابل کنید، جواب نمی‌گیرید. در قضایای فتنه ۸۸ نیز همین دست رفتارها را انجام دادند. با استفاده از دست‌پرورده‌های خود شروع به فتنه‌انگیزی کردند و به تعبیر رهبر انقلاب خواستند کاریکاتور انقلاب اسلامی را پیاده کنند. مقام معظم رهبری فرمودند پشت بام‌ها الله اکبر می‌گفتند، یکی نبود به این آدم‌ها بگویند خیلی از شما بی‌نماز هستید. البته آن قدر هم احمقانه رفتار کردند که در نماز جمعه با کفش نماز خواندند و در ماه مبارک رمضان بطری آب سر کشیدند. اما کسانی که با تمام این مسائل هنوز به دشمنی جریان ۸۸ پی نبردند، باید فکری به عقل و درایت و دین خود کنند.

* به نکته قابل ملاحظه‌ای اشاره کردید. اینکه دشمنان همواره از ظرفیت جریانات مثبت دینی بر ضد آن‌ها استفاده می‌کنند، مصادیق متعددی به ذهنمان می‌آید؛ مثل برخی هیئات مذهبی که خواسته یا ناخواسته دچار چنین مسائلی شده‌اند.

اینکه رهبر معظم انقلاب مفهوم «نفوذ دشمن» را مطرح کردند، نباید منحصر به مسائل سیاسی و اقتصادی کنیم بلکه مهم‌ترین اهداف نفوذ آن‌ها مسائل و مفاهیم دینی است. اگر دین را بزنند و جامعه را سکولار کنند، دیگر نیاز نیست توان زیادی روی نفوذ سیاسی بگذارند. اخیراً یک فیلم کوتاه از افسران اطلاعاتی موساد بیرون آمد که متن مداحی و سینه‌زنی شیعیان را به زبان فارسی تمرین می‌کردند. حتی اصطلاحات رایج در هیئت‌ها مثل شور و واحد و ... را آشنا می‌شدند.

بنابراین پروسه نفوذ در هیئت‌های مذهبی سال‌هاست که در دستور کار دشمنان قرار گرفته است. این‌ها علاوه بر رواج خرافات و دور کردن مردم از اهداف هیئت‌های مذهبی در لایه‌های بالاتر قصد دارند هیئت‌ها را سکولار کنند؛ زیرا می‌دانند بعد از مساجد، یکی از پشته‌های اصلی انقلاب اسلامی ایران هیئت‌ها هستند. ما شاهد بودیم بزرگ‌ترین راهپیمایی‌ها در تاسوعا و عاشورای حسینی شکل می‌گرفت. همچنین دشمنان فهمیدند حس شهادت در هیئت‌های مذهبی تقویت می‌شود. بنابراین طبیعی است که باید با این جریان تقابل کنند.

مسئله بعدی در بحث نفوذ دشمن، ورود به حوزه‌های علمیه است که بخشی از آن را خدمت شما عرض کردم. با جهت دادن به افراد برجسته یک جامعه همواره به دنبال فتنه‌انگیزی هستند. اکنون صهیونیست به دنبال تربیت اساتید سکولار هستند؛ به چه صورت؟ به این صورت که با استفاده از ابزار رسانه اساتیدی که خود را از سیاست دوری می‌کنند به صورت غیر مستقیم حمایت می‌کنند و اساتیدی را که انقلابی هستند، تضعیف می‌کنند تا جایی که به انزوا کشیده شوند. اما عده‌ای را به صورت مستقیم حمایت می‌کنند و در شبکه‌های ماهواره‌ای به آن‌ها تربیون می‌دهند. بنابراین هرگونه بی‌تفاوتی به حوزه‌های علمیه و هیئت‌های مذهبی از سوی علما و اندیشمندان تبعات منفی زیادی به دنبال خواهد داشت.

مصاحبه: سعید شیری

مصاحبه ششم - محمد مهدی ذوالفقارزاده، عضو هیئت علمی دانشگاه تهران:

اربعین، تراز سنجش کیفیت و قدرت علوم انسانی اسلامی است

* نظر شما راجع به جریان راهپیمایی اربعین که در سال‌های اخیر شکل خاصی پیدا کرده و مردم با شور و شوق

بسیاری به اربعین می‌روند، چیست؟

اگر تا ۱۰ سال پیش می‌خواستیم یکی از موضوعات اساسی و اثرگذار شیعه را نام ببریم، نامی از اربعین برده نمی‌شد. این در حالی است که تقریباً از سال ۹۰-۹۱ جریان اربعین حسینی به پدیده‌ای عظیم تبدیل شد، طوری که در این سال‌ها از راهپیمایی اربعین حسینی به عنوان یکی از پدیده‌های بزرگ و نمادی از قدرت مسلمین و شیعیان جهان یاد می‌شود. این جریان هر سال در حال تشدید شدن است و حداقل‌ترین چیزی که می‌توان درباره آن گفت این است که یک ماجرای عجیبی در حال رخ دادن است. از طرفی دیگر، وقتی این وسعت و حجم از جمعیت را در اربعین با ویژگی‌هایی که مردم در این سفر دارند، مشاهده می‌کنیم، در می‌یابیم که این، اتفاقی عادی نیست. دقیقاً زمانی که امنیت منطقه به خاطر حضور داعش به خطر افتاد، حضور مردم و اشتیاق آنان برای شرکت در راهپیمایی اربعین مضاعف شده است. در راهپیمایی اربعین شاهد رفتارهای بسیار زیبایی از سوی زوآر و خادمان هستیم؛ فداکاری، ایثار، اخلاق زیبا، محبت، خود را فدای دیگری کردن، احترام و اکرام، بی‌رغبتی به دنیا و ظواهر رنگارنگ آن، احساس حضور و توجه به محضر امام و ...، این رفتارها به خاطر نوری است که خدا در این ایام قرار داده و چون مردم خود را بیشتر در محضر اهل بیت علیهم‌السلام

احساس می‌کنند، به چنین رفتارهای زیبایی کشیده می‌شوند، اینها و بسیاری دیگر، از ویژگی‌های خاص و منحصر به فرد جریان اربعینی است. ویژگی‌هایی که چه بسا در سایر سفرهای زیارتی به کربلا هم مشاهده نمی‌شود.

این مسائل یک سوال اساسی برای ما ایجاد می‌کند و آن این است که واقعاً در راهپیمایی اربعین چه اتفاقی دارد می‌افتد و چه دستی پشت این ماجراست؟ این افراد چگونه در این ایجا جمع شدند و به این رفتارها و احساسات کشیده می‌شوند؟ این جاذبه و کشش افراد به سوی اربعین در سال‌های اخیر طبیعی به نظر نمی‌آید. منظوم از اینکه طبیعی نیست این است که این، یک پدیده عجیب است، طوری که از پس توان بشر بر نمی‌آید. ما باید از زوایای مختلف و با ابزارهای گوناگون این پدیده را بررسی کنیم، با این کار در می‌یابیم که نه جمهوری اسلامی توان این را دارد که این همه جمعیت را به سوی مقصدی واحد آن هم با آن سطح از رفتارها و احساسات زیبا و اخلاقی حرکت دهد و نه این کار در توان کشور عراق و یا هر دولت و کشور دیگری است. اگر واقعاً این دو کشور، دولت‌ها و سایر افراد توان برپایی چنین حماسه‌ای را داشتند، خُب در خیلی از موضوعات دیگر که گریبانگیرشان است، چنین حرکتی را انجام می‌دادند. این پدیده جدید و منحصر به فرد از سال ۹۰-۹۱ به تدریج رشد کرد و تا امروز که حدود ۶ سال از آن می‌گذرد، شوق مردم برای حضور و یا همراهی با جریان اربعین بیشتر و بیشتر شده است.

برپایی راهپیمایی اربعین با دست غیبی ولیّ خدا

* پس شما معتقدید راهپیمایی اربعین کار کشورها، دولت‌ها و در یک کلمه کار بشریت نمی‌تواند باشد و باید دستی دیگر در کار باشد. درست است؟

بله، همینطور است. یکی از مهم‌ترین موضوعاتی که در ارتباط با مقوله اربعین باید به آن توجه شود، این است که بدانیم فاعلیت این جریان با چه کسی است؟ برای اینکه این موضوع روشن شود باید ببینیم امروز در راهپیمایی اربعین چه اتفاقی دارد رخ می‌دهد تا با بررسی آن به پاسخ مورد نظر برسیم. پدیده اربعین به حدّی گسترده است و شواهد عینی آن به حدّی وسیع است که دست قدرت بشر از رقم زدن آن به این شکل عجیب ناتوان است؛ هر چند که انسان‌ها هم در آن حضور و نقش دارند. امام خمینی (ره) وجودشان برای ما یک نعمت بزرگ بود، ما باید از ایشان درس‌های زیادی بگیریم. وقتی آثار و بیانات ایشان را درباره خاستگاه اصلی شکلگیری جریان انقلاب اسلامی بررسی می‌کنیم، در می‌یابیم که ایشان پیوسته چشم به محبت‌ها و اراده الهی داشتند و دست غیبی امام علیه السلام را نتیجه می‌گرفتند. با وجود اینکه مردم مدام حواسشان به امام (ره) بود تا منویات و اعلامیه‌های ایشان را عملیاتی کنند، ایشان بارها خود را از فاعلیت انقلاب اسلامی تنزیه می‌کردند و می‌فرمودند دست بشر چنین قدرتی ندارد، این را تعارف نمی‌کردند یا صرفاً به عنوان یک نکته عرفانی و ذوقی بیان نمی‌کردند، بلکه ایشان کُنه و ذات پدیده انقلاب را در قدرت الهی و نورافشانی خدا در زمین می‌دیدند. ایشان به درستی تشخیص دادند که جریان انقلاب اسلامی فعل و برنامه الهی است که باید فوراً خود را با آن همراه و منطبق کرد؛ همین همراهی به موقع و زیبا، باعث رقم خوردن آن معجزه در آن زمان در کمال ناباوری بسیاری از افراد و تحلیلگران شد.

چرا برخی گمان می‌کنند که اتفاقات بزرگ صرفاً در سطح مادی و توسط معادلات مادی و زمینی صورت می‌گیرد؟ خدا این عالم را رها نکرده است، بلکه بر عالم و عالمیان احاطه کامل دارد «إِنَّ رَبَّكَ أَحَاطَ بِالنَّاسِ» (۳۰ اسراء) خدا برای این عالم برنامه دارد، او مدبّر است و این تدبیر در پهنه آسمان‌ها و زمین صورت می‌گیرد «يُدِيرُ الْأَمْرَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ»؛ ما باید در این تدبیر الهی بیاندیشیم. اگر واقعاً فاعل جریان اربعین خداوند متعال است، وظیفه ما بسیار سنگین است. در قاموس قرآن و معارف اهل بیت (علیهم‌السلام) به این نوع اثرگذاری‌ها و پیام‌رسانی‌های خداوندی، «آیه» می‌گویند، در حقیقت خداوند با پدیده‌های آیه‌گونه با عموم بندگانش در سطحی وسیع و اثرگذار صحبت می‌کند.

* آیا شما می‌خواهید بگویید جریان اربعین حسینی در این برهه از زمان یک آیه الهی است؟

بله، اربعین آیه‌ای الهی است. در ابتدا در تعریف مفهوم «آیه» باید بگوییم آیه چیزی است که فاعل اصلی‌اش خود خداست و کسی نمی‌تواند ادعا کند که آیه را خلق کرده است. به عنوان مثال، در قرآن کریم از گردش شب و روز، وزش باد، احیای زمین بوسیله نزول باران از آسمان، در ماجراهای گذشتگان مانند خروج از ظلمات به سوی نور در مورد قوم موسی (علیه‌السلام)، ماجرای حضرت عیسی (علیه‌السلام) و ... با عنوان «آیه» یا «آیات» یاد شده است. «آیه» یعنی مجموعه‌ای از قوانین و روابطی است که خداوند در عالم قرار داده و قابلیت تکرارپذیری را در شرایط مختلف زمانی و مکانی توسط خداوند داراست. پس وقتی فاعل جریان اربعین را خدا بدانیم، من و شما نمی‌توانیم به راحتی از کنار آن عبور کنیم.

عواقب بی‌توجهی به آیات الهی

* حال که راهپیمایی اربعین آیه‌ای الهی است، ما چه وظیفه‌ای در قبال آن داریم؟

خداوند بسیار در نحوه رفتار انسانها در قبال آیاتش حسّاس است و غیورانه هم رفتار می‌کند. وقتی این دسته از آیات را بررسی می‌کنیم می‌بینیم که خداوند پاداش ویژه‌ای را برای کسانی که به آیاتش اعتنا کنند قرار داده است و در مقابل، برای افرادی که نسبت به آیاتش بی‌توجه هستند و به تعبیری آنها را تکذیب می‌کنند، عقوبت شدیدی را در نظر گرفته است که این اهمیت توجه به آیات الهی را نشان می‌دهد. به عنوان مثال، خداوند در آیه ۱۷۶ سوره مبارکه اعراف می‌فرماید: «وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلَ عَلَيْهِ يَلْهَثُ أَوْ تَتْرُكْهُ يَلْهَثُ ذَلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاقْصُصِ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ»؛ خداوند در این آیه، مثال تکذیب کنندگان آیاتش را مثال سگی می‌داند که اگر بر او حمله کنی یا او را به حال خود واگذاری به عوعو زبان کشد. همچنین خداوند در آیه ۱۰۵ سوره یوسف (علیه‌السلام) پس از آنکه ماجرای یوسف (علیه‌السلام) را در ابتدای سوره به عنوان احسن القصص و نیز آیاتی برای افرادی که در جستجوی حقیقتند (آیات للسائلین) یاد می‌کند، و بعد از آنکه کل داستان را در آیه ۱۰۱ به اتمام می‌رساند، در این باره می‌فرماید: «وَكَأَيِّنْ مِنْ آيَةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَمُرُّونَ عَلَيْهَا وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ»؛ چه بسیار آیات و نشانه‌هایی در آسمانها و زمین می‌گذرند و از آن روی می‌گردانند. نکند ما، جامعه نخبگانی ما بخصوص، در دسته اعراض کنندگان از آیات قرار بگیرند.

* بنابراین بر اساس آنچه مطرح شد، آیا می‌توان جریان انقلاب اسلامی را همچون راهپیمایی اربعین آیه الهی در این عصر دانست؟

بله، واقعاً باید خدا را شکر کرد که در این عصر دو آیه بزرگ خود را در معرض ما قرار داده است. انقلاب اسلامی هم یکی از آیات الهی بود، اما درسی که باید از آن فعل بزرگ خدا گرفته می‌شد، به درستی گرفته نشد، درس حرکت جمعی به سوی امام علیه السلام در عین حال، خدا محبت کرد و آیه‌ای دیگر را بعد از انقلاب اسلامی در معرض ما قرار داد. پس بیایم این بار نسبت به آن کوتاهی نکنیم و خودمان را با راهپیمایی اربعین حسینی همراه کنیم و درسهای آن را فرا گیریم و در مسیر حرکت به سوی خدا از آن استفاده کنیم. در اربعین بسیاری از آرمان‌هایی که در انقلاب اسلامی از سوی برخی صاحب‌نظران مدام بر آن تأکید می‌شود، به راحتی و زیبایی به تصویر کشیده می‌شود؛ بدون آنکه ما برای تحقق آن برنامه‌ای از قبل تعیین شده یا الگویی آزمایش شده یا سندی مصوب و ابلاغی داشته باشیم! حتی فراتر از آن آرمانها را می‌بینیم، آزادی و رهایی انسان‌ها در اربعین بسیار نمایان است طوری که انگار اصلاً در این دنیا نیستند و در آسمانها قرار دارند.

معنویت در اوج خود و در معنای حقیقی (و نه ساختگی آن) در اتصال به ولیّ عالم نمایان است؛ حتی از عدالت نیز فراتر می‌رویم. خدا با زبان آیاتی خود به ما نشان می‌دهد زمانی که محدودیتها، حصارها، تحریمها و بسیاری از غُل و زنجیرهای دیگر از میان شیعه برداشته شود، می‌شود این جامعه اربعینی که می‌بینید. جامعه‌ای رها از دنیا و تعلقات دنیوی، معطوف و متوجه به امام و غرق در محبت و کرامت نسبت به یکدیگر و مؤمنان! نه در سطح یک ملت، در سطح ملل گوناگون و حتی مذاهب و ادیان مختلف. این بخشی از همان هدف و آرمان انقلاب اسلامی بود که مجدداً با همان مکانیسم ازدیاد و اتمام نور در زمین دنیا در حال وقوع است. وقتی خدا را فاعل جریان اربعین بدانیم و از آنجایی که خداوند کار عبث و بیهوده‌ای انجام نمی‌دهد، قطعاً از برپا کردن این پدیده هدف خاصی را دنبال می‌کند، همچنان که با برپا کردن انقلاب اسلامی اهدافی داشته است.

اربعین عرصه رو آمدن فطرت انسان‌ها در این زمانه است

یکی از تفکرات منفی در این زمینه، تفکری برخاسته از آئین یهود است. آنان دست خدا را بسته می‌دانند، یعنی خدا کاری نمی‌تواند انجام بدهد. متأسفانه این تفکر در جامعه ما و در سطوح علمی ما نیز نفوذ کرده، اساس این تفکر بر خداناباوری است و هرچه هست را از زاینده تفکر و اقدام انسان و معادلات مادی می‌دانند، در حقیقت فاعل تمام رویدادها را انسانها می‌دانند و گویی خدا، خدای ساعت‌ساز است. پس خدا در حیات و زندگی جمعی ما در این زمانه چگونه حضور دارد؟! اما خدا می‌فرماید دست خودشان بسته است و لعنت بر آنها به خاطر این قول و فکرشان، بلکه دست خدا باز است: «وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلُعِنُوا بِمَا قَالُوا بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ». علمی که نتواند تبیینی صحیح از ماجرای اربعین ارائه کند، به چکاری می‌آید؟! این علم لا ینفع است «إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ». اربعین عرصه رو آمدن فطرت انسانهاست.

* به نظر شما آیا می‌توان پدیده اربعین را از منظر علمی مورد مطالعه قرار داد؟

بله، به نکته مهمی اشاره کردید. جامعه نخبگانی ما باید اربعین را در ابعاد مختلف مورد بررسی و مطالعه قرار دهند. وقتی افراد در این نور قرار می‌گیرند بروزاتی از فطرتشان نمایان می‌شود. دانشگاه ام‌آی‌تی به عنوان یکی از برترین دانشگاه‌های دنیا، در سال ۲۰۱۶ طرحی را با عنوان زیرکانه «به سوی کربلا» به سرپرستی یکی از اساتید رشته خط‌مشی‌گذاری و دانشجویان دکتری خود انجام داد. جریان از این قرار بود که پژوهشگران این دانشگاه با حدود چهار هزار شیعه عراقی و ایرانی در مسیر راهپیمایی اربعین مصاحبه کردند، این پژوهشگران به همراه مترجم‌های عربی و فارسی در موکب‌های اربعین مستقر شدند، نکته جالب اینجاست که آن پژوهشگران در مصاحبه‌ها سؤالاتی غیر مرتبط با راهپیمایی اربعین با محوریت مسائل سیاسی و اجتماعی نظیر برجام، پوشش چادر، رابطه دین و سیاست، اشتغال زنان، تحریم، و مانند آن می‌پرسیدند، جالب این است که آنان هیچگونه سؤالی درباره اینکه اصلاً چرا به این سفر آمدید؟ در این مسیر چه حسی دارید؟ چرا دست به این همه رفتارهای عجیب می‌زنید و ... نمی‌پرسیدند! قصد آنان این بود که روابط ملت ایران و عراق را مطالعه کنند، آنها نمی‌توانستند چنین برنامه‌ای را در ایران و حتی عراق به این صورت انجام دهند، وقتی متوجه جریان اربعین شدند آن را بهترین فرصت برای دستیابی به اهداف خود دانستند و البته طرح، به لحاظ تحلیلهای آماری و جمعیت‌شناختی و روش‌شناختی در سطح خودش قوی است اما چه ارتباطی به ماهیت و جریان اربعین دارد؟! عنوانی را هم برای پژوهش خود انتخاب کردند که اگر ما بر روی کارهای علمی‌مان در این خصوص در داخل بگذاریم، به سرعت، متهم به سوگیری و دخالت علقه‌های دینی و مذهبی در یافته‌های پژوهشی خود می‌شویم.

حرفم این نیست که محقق باید این کار را بکند، خیر، باید از آن بهره‌زید حرفم این است که نمی‌توان در روشهای علمی از مثلاً فهم همدلانه و کشف حقیقت دم زد اما در نتایج کار، هیچ اثر و بویی از کشش و جاذبه نورانی امام حسین (علیه السلام) که در زبان و دل افراد حاضر در میدان اربعین کاملاً بروز و ظهور دارد، نرسید و آن را در نتایج کار نشان نداد! از سوی دیگر، این را هم عرض کنم که امروز، تراز و میزان علوم انسانی اسلامی ما اربعین است. در واقع پدیده و جریان الهی اربعین، علم اسلامی ما را هم به چالش کشیده! باید دید آیا علوم انسانی اسلامی ما در تمام شاخه‌های آن اعم از علوم اجتماعی، روانشناسی، مدیریت، اقتصاد و ... توان تبیین و فهم این پدیده در لایه‌های پنهان و «حقیقی و اصیل آن» را دارد؟ اگر از پس این فهم بر نمی‌آید، چرا؟ اشکال کار کجاست؟ این همه زحمت و تلاش در علوم انسانی اسلامی چرا نتواند حقیقت این پدیده را تبیین کند؟! اگر بله، چقدر و تا چه سطحی؟ عرصه اربعین، عرصه نابی است برای تولید علم بدین معنا.

به عنوان مثال، واقعاً الگوی اقتصادی ماجرای اربعین چیست؟ چه نوع مدیریتی در آن جاری است؟ جریان اربعین از حیث جمعیتی که در آن ایام به سرزمین کربلا می‌آیند قابل مطالعه با روشهای گوناگون ریاضیاتی و آماری و اجتماعی و حتی ثبت رسمی در تاریخ است، همچنین بررسی گردش مالی و اقتصادی در این ایام نیز عجیب است، از حیث رفتارها و تعاملات زیبای انسانی و اجتماعی و بسیاری موارد دیگر، از طریق این موارد و مانند آن می‌توان جریان اربعین حسینی را در لایه‌های پایینی و زمینی آن مورد مطالعه قرار داد؛ اما ضعیف‌ترین منظرها در همین لایه‌های عمقی و نه ارتفاعی

برای نگرستن به راهپیمایی اربعین، منظر تاریخی است! چراکه راهپیمایی اربعین یک اتفاق جدید و بی سابقه در عالم است! درست است که در طول تاریخ به شکلی دیگر وجود داشته، اما هیچ وقت به این شکل نبوده است، عرض شد که حاکی از فاعلیت خدای حی و زنده است؛ خدایی که در اداره عالم، نه تنها دست بسته نیست که دستانش باز است! پس باید آن را یک جریان جدید الهی دانست.

رهبر انقلاب اسلامی، در همین خصوص نظرشان این است: «خدای متعال منت گذاشته بر ما و این حادثه را برای ما خلق کرده است، این شد یک نماد. همیشه اربعین پیاده‌روی بود اما این حرکت عظیم که یک نماد بسیار زیبا و پرشکوهی از حضور پیروان اهل بیت و علاقه‌مندان به اهل بیت علیهم‌السلام است؛ این نبود، ما این را نداشتیم، این را خدای متعال در اختیار ما گذاشت، خدا را بایستی شاکر باشیم». جالب است که با نگرش تاریخی و یا رجوع به برخی روایات، عده‌ای درست در مقابل امام خمینی ایستادند و حرکت ایشان را در انقلاب اسلامی منحرف خواندند. آنان از قصد و برنامه الهی غافل بودند درست از همان چیز که امام خمینی متوجه آن شد. در این برهه زمانی نیز باید به سرعت متوجه قصد و برنامه الهی در خلال آیه اربعین شد و در سطحی عمومی و جمعی خود را همراه جریان الهی کرد. اساساً این نیاز، مطالبه و سؤال باید در ما به طور جدی شکل بگیرد که خدا از طریق آیه اربعین چه پیام و برنامه‌ای دارد و ما باید چه رفتاری نشان دهیم و چگونه برای آینده آن آماده شویم؟ امیدواریم که دست کم جامعه نخبگانی ما بتواند قدمی درخور در یافتن پاسخ این سؤال مهم و راهبردی بردارد و این بار در آزمونی دیگر پس از انقلاب اسلامی از آن سربلند بیرون آید.

شگردی قرآنی برای شناخت پدیده اربعین و آینده آن

* بر این اساس، به نظر شما جریان راهپیمایی اربعین را چطور می‌شود مطالعه کرد و از ظرفیتها و امکانات آینده آن مطلع شد؟

البته پاسخ به این سوال خود مجال دیگری را می‌طلبد، ما تا اینجا بر روی نوع نگاه و منظر دقیق و صحیح و مرتفع به اربعین و جنبه‌های الهی بودن و فاعلیت خدا در آن تأکید داشتیم. جنبه‌ای که اگر از آن غافل شویم، توان تبیین این پدیده را در لایه‌های بالاتر و اصیل آن نخواهیم داشت و در نتیجه فهم ما نیز از این پدیده ناقص خواهد بود، اما کشف ظرفیتها و امکانات آینده این پدیده از پیچیده‌ترین ابعاد آن است؛ چراکه فاعل جریان اربعین، خود خداست، لذا باید در کتاب خدا و با هدایت معارف اهل بیت علیهم‌السلام به سراغ پاسخ این سوال آمد. مسیری که خداوند برای کشف و فهم بهتر این قبیل پدیده‌های آیاتی و شناخت آینده از طریق آن در قرآن معرفی می‌کند، مسیر و شگرد اختصاصی رسول الله (ص) یعنی «بصیرت» است. خداوند در جمع‌بندی ماجرای یوسف علیه‌السلام که خود ماهیتی آیاتی دارد (یوسف، آیه ۷) در اواخر سوره در سیاق آیات ۱۰۵ تا ۱۰۸ سبیل یا شگرد اختصاصی رسول الله (ص) برای حرکت به سوی خدا و تابعان و پیروان ایشان را در این مسیر معرفی می‌کند: «قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ»؛ بگو: این راه من است من و پیروانم، همگان را در عین بصیرت به سوی خدا می‌خوانیم منزّه است خدا و من از مشرکان نیستم». در آیات ۱۰۵ تا ۱۰۸، بصیرت، رفتاری است که درست در مقابل اعراض از آیات قرار می‌گیرد و

در واقع بصیرت یعنی «نوعی شناخت و اشراف از درون بر صحنه»، تا چه حدی؟ تا جایی که در آیه دیگر داریم: «بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ»! یعنی همان اشرافی که انسان به خود دارد باید تلاش کند تا به آیات الهی نیز پیدا کند.

تلاش انسان برای قدم گذاشتن در این مسیر و توجه پیوسته و بصیرت‌مند نسبت به آیات الهی، سیل اختصاصی رسول الله (ص) است و این راهی است که به برکت وجود ایشان به سوی آسمان باز شده و در دیگر ادیان آسمانی رسولان اولوالعزم نیز مطرح نیست. بیاییم در این زمان در سبیل ایشان قرار بگیریم و جزو پیروان ایشان باشیم و برای بصیرت نسبت به اربعین تلاش کنیم تا شاید خداوند نیز ظرفیتها و بشارتهای آینده و پیش روی آن را نیز به ما نشان دهد و هر چه سریعتر بتوانیم خود و جامعه را برای بهره بردن از آن بشارتهای آینده اربعینی آماده کنیم. بیاییم بپذیریم که راه نجات امروز جامعه ما از این همه گرفتاری و فشار توجه کامل دقیق و بصیرت‌مند نسبت به آیه اربعین است و گرنه عذاب فراگیر در پیش است؛ خدا پیش از آن، نسخه نجات را به ما نشان داده و ما را به سوی آن فراخوانده است.

مصاحبه: امیر محسن شیخان

مصاحبه هفتم - حجت الاسلام مصطفی الهیاری، مدیر بنیاد بین المللی تمدن ولایتی:
نور اربعین طلعه نابودی اسرائیل و برپایی آرمان شهر ظهور است/ نخبگان دینی باید مردم را با هدف
اربعین آشنا کنند

دست ولایت خداوند در جریان اربعینی

* آیا می توان جریاناتی مثل انقلاب اسلامی، بیداری اسلامی و اربعین حسینی را در اندیشه قرآنی حرکت به سوی نور مورد مطالعه قرار داد؟

معنای ولایت قرآنی صف بندی در مقابل جبهه مقابل است؛ هرچند ممکن است گروهی تصور کند مسیر اشتباهی که می پیمایند صحیح باشد. مثل داعشی ها که با فریب عده ای از مسلمانان آنان را برای مبارزه با هموعان شان به جبهه نبرد می فرستند؛ به تعبیر قرآن اینها کسانی هستند که طاغوت ولی آنهاست که آنان را از نور به سوی ظلمات سوق می دهد «الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَائُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ؛ کسانی که کفر ورزیدند، اولیای آنها طاغوت است که آنها را از نور به سوی ظلمات می کشاند».

ولایت الهی در جبهه حق به گونه ای دیگر است. همان طور که در سؤال خود هم اشاره ای دارید، به تعبیر خداوند در قرآن، ولایت الهی، اهل ایمان را از ظلمات جهل و ظلمات نفس به سوی نور سوق می دهد؛ «اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ» نمود عینی اعمال این ولایت را در دوران پیروزی انقلاب اسلامی، سپس در جریان

بیداری اسلامی و اکنون در حد وسیع‌تر در جریان اربعین حسینی مشاهده می‌کنیم. جالب است امام خمینی (ره) انقلاب را انفجار نور معرفی کردند که دقیقاً منطبق بر همین آیاتی است که عرض کردیم. همچنین رهبر انقلاب بارها انقلاب را یک جریان نورانی معرفی کردند که دشمنان می‌خواهند با فوت‌شان آن را خاموش کنند؛ همان آیه‌ای که خداوند می‌فرماید «يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَهِهِمْ وَاللَّهُ مَتَمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ» **کافران می‌خواهند تا نور خدا را به گفتار باطل (و طعن و مسخره) خاموش کنند و البته خدا نور خود را هر چند کافران خوش ندارند کامل خواهد کرد.**

شما وقتی جامعه قبل از انقلاب اسلامی با پس از آن را در خاطرات تاریخی و مصور نگاه می‌کنید، شاهد این تحول نورانی هستید. جوانانی که در ظلمت دوران طاغوت ستمشاهی بودند، پس از پیروزی انقلاب اسلامی تبدیل به افرادی نورانی و در عین حال برجسته شدند. همان‌ها فرماندهان اصلی دفاع مقدس شدند. این نور عظیم الهی در دفاع مقدس به اوج خود رسید و در رزمندگان چنان اثر گذاشت که هیچ ظلمتی یارای تقابل با آنان را نداشت. رزمندگان در نور انقلاب اسلامی سپاه کفر را درو کردند؛ این نور به جز از مجرای ولیّ زمانه یعنی امام خمینی (ره) قابلیت ورود به جامعه را نداشت.

دلیل عدم تسهیل زیارت اربعین، عدم نگرش عالمانه به اربعین است

* با این تعریف، جریان انقلاب و اربعین حسینی یک جریان نورانی است؛ به نظر شما چه رفتاری در قبال این حرکت پدید آمده باید صورت گیرد؟

مطالعه جریان اربعینی از منظر جریان «نور الهی» در پهنه عالم، نقطه قوتی است که باید مورد مطالعه قرار گیرد و دیده شود، اما متأسفانه از این جنبه به طور شایسته مورد توجه واقع نمی‌شود؛ لذا بزرگ‌ترین آفت جامعه ما در قبال اربعین، عدم نگرش عالمانه و عارفانه به جریان نورانی اربعین حسینی است؛ به عنوان نمونه وقتی این خلأ معرفتی در بین برخی خواص جامعه وجود داشته باشد، نمی‌تواند به طرز شایسته زمینه‌های تسهیل زائران اربعینی را فراهم کند چرا که صرفاً با نگاهی مادی به این جریان الهی و مردمی نگاه می‌کنند. بنابراین باید رسالت اصلی این نور مورد مطالعه قرار گیرد؛ همچنان که از همین منظر، مقداری از انقلاب و دفاع مقدس را مورد تحلیل قرار دادیم.

رهبر انقلاب اربعین را در پازل تمدن نوین اسلامی می‌داند

* شما به عنوان یک پژوهشگر دینی رسالت اصلی و مقصد نهایی جریان اربعین را در چه مواردی می‌دانید؟
رسالت اصلی جریان اربعین را در نابودی اسکتبار جهانی و اسرائیل و نیز تشکیل تمدن نوین اسلامی می‌دانم. مسأله‌ای که هر فردی اکنون می‌تواند به آن شهادت دهد. جالب است که رهبر معظم انقلاب سال‌ها قبل این نگرش را برای جامعه تبیین کردند. در این باره توجه شما را به این فراز از سخنان رهبری در خطبه‌های نماز جمعه سال ۶۶ ارجاع می‌دهم.

رهبر معظم انقلاب فلسفه بازگشت امام سجاد (علیه السلام) و حضرت زینب (س) در روز اربعین به کربلا را در یک پازل تمدنی مورد توجه قرار می‌دهند و معتقدند اهداف انسان‌هایی به این عظمت را باید در رازهای بزرگ‌تر جستجو کرد. معظم‌له در این باره می‌فرماید: «آمدن اهل بیت حسین بن علی (علیهم السلام) به سرزمین کربلا، که اصل این آمدن

مورد قبول است، اما سال اول یا دوم بودن آن معلوم نیست، فقط برای این نبود که دلی خالی کنند یا تجدید عهدی بکنند؛ آنچنان که گاهی بر زبان‌ها جاری می‌شود. مسأله از این بسیار بالاتر بود، نمی‌شود کارهای شخصیتی مثل امام سجاد علیه السلام یا مثل زینب کبری (سلام الله علیها) را بر همین مسائل عادی رایج ظاهری حمل کرد، باید در کارها و تصمیمات شخصیت‌هایی به این عظمت، در جست‌وجوی رازهای بزرگتر بود.»

رهبر انقلاب در ادامه توضیح می‌دهند «مسأله آمدن بر سر مزار سیدالشهدا علیه السلام، در حقیقت امتداد حرکت عاشورا بود، با این کار خواستند به پیروان حسین بن علی علیه السلام و دوستان خاندان پیغمبر و مسلمانانی که تحت تأثیر این حادثه قرار گرفته بودند تفهیم کنند، این حادثه تمام نشد؛ مسأله با کشته شدن، دفن کردن و اسارت گرفتن و بعد رها کردن اسیران خاتمه پیدا نکرد؛ مسأله ادامه دارد؛ به شیعیان یاد دادند اینجا محل اجتماع شماسست؛ اینجا میعاد بزرگی است که با جمع شدن در این میعاد، هدف جامعه شیعی و هدف بزرگ اسلامی جامعه مسلمین را باید به یاد هم بیاورید، تشکیل نظام اسلامی و تلاش در راه آن حتی در حد شهادت، آن هم با آن وضع! این چیزی است که باید از یاد مسلمانان نمی‌رفت و خاطره آن برای همیشه زنده می‌ماند، آمدن خاندان پیغمبر، امام سجاد علیه السلام و زینب کبری سلام الله علیها به کربلا در اربعین به این مقصود بود.»

این نگاه عالمانه و فقیهانه‌ای که رهبر انقلاب از سیره عترت علیهم السلام دارند، حاوی یک نگاه بلند و تمدنی است. در واقع علت بازگشت امام سجاد علیه السلام به کربلا در روز اربعین را یادآوری هدف قیام امام حسین علیه السلام در راستای تشکیل تمدن نوین اسلامی معرفی می‌کنند؛ می‌فرمایند امام سجاد علیه السلام به شیعیان آموختند در جریان اربعین حسینی شیعیان باید هدف جامعه شیعی و هدف بزرگ اسلامی جامعه مسلمین را به یاد هم بیاورند که همان تشکیل نظام اسلامی و تلاش در راه آن، حتی در حد شهادت، آن هم با آن وضع است.

اربعین نشان از یک اعجاز خداوندی دارد که از ابتدای تاریخ بشریت تاکنون به این گستردگی سابقه نداشته است. یعنی در ماجرای اربعینی شاهد تشکیل یک جبهه عظیم و صف‌بندی آنان برای مبارزه و حذف ظلم و استبداد و بعد زمینه‌سازی برای آن تمدن وعده داده شده خداوندی در آخرالزمان هستیم. همان تمدنی که با ظهور منجی بشریت امام زمان (عجل الله تعالی فرجه) تحقق می‌یابد. روشنایی اصلی و نور اصلی جریان اربعینی همین مسأله است.

هدف اربعین با تشکیل تمدن نوین اسلامی تحقق می‌یابد

البته تشکیل نظام اسلامی که رهبری به آن اشاره دارند، مسلماً نظام جمهوری اسلامی نیست زیرا این کار در سال ۵۷ صورت گرفت. در ادبیات سخنان سال ۶۶ رهبر انقلاب، تشکیل نظام اسلامی همان تشکیل نظام جهانی اسلام است که امروزه با عنوان «تمدن نوین اسلامی» مورد گفتمان قرار می‌گیرد. طلیعه‌های تشکیل این نظام جهانی را امروز در قالب ماجرای اربعین حسینی مشاهده می‌کنیم؛ لذا اربعین به دنبال این هدف است. اکنون که بیش از ۳۵ سال از سخنان رهبر انقلاب می‌گذرد، مشاهده می‌کنیم مردم دنیا از بیش از ۹۰ کشور با ادیان و مذاهب مختلف اما در عین حال با یک هدف و مقصد واحد در این راهپیمایی عظیم شرکت می‌کنند. این مسأله نشان از یک اعجاز خداوندی دارد که از ابتدای تاریخ

بشریت تاکنون به این گستردگی سابقه نداشته است. یعنی در ماجرای اربعینی شاهد تشکیل یک جبهه عظیم و صف‌بندی آنان برای درو کردن ظلم و استبداد و بعد زمینه‌سازی برای آن تمدن وعده‌داده شده خداوندی در آخرالزمان هستیم. همان تمدنی که با ظهور منجی بشریت امام زمان (عجل الله تعالی فرجه) تحقق می‌یابد. روشنائی اصلی و نور اصلی جریان اربعینی همین مسأله است.

نخبگان دینی باید مردم را با هدف اربعین آشنا کنند

تمام مردمی که در جامعه اربعینی حضور می‌یابند خواه نا خواه در مسیر تحقق هدف اهل بیت (علیهم‌السلام) که همان تحقق برنامه‌های الهی در راستای تشکیل آن جامعه آرمانی است، دور هم جمع می‌شوند. لذا دست خداوند قلوب پاک‌طینتان عالم را به سوی این هدف سوق می‌دهد. اگر مردم در ماجرای اربعین با این معرفت آشنا نشوند، هرچند در پیاده‌روی اربعین حضور یابند و یک جبهه متحد شکل دهند، اما نمی‌توانند تشخیص دهند از کجا باید هدف را بزنند؛ لذا نیاز است جایگاه اربعین در راستای تحقق تمدن نوین اسلامی و یا کارکرد تمدن‌ساز اربعین برای جامعه تبیین شود. ما در بنیاد بین‌المللی تمدن ولایی به طور جدی در پی گفتمان‌سازی این جریان هستیم هرچند شاهدیم دشمنان و منافقان به شدت علیه جریان اربعین فعالیت می‌کنند.

تلاش دشمن جهت انحراف جریان اربعین

* به نظر شما عدم تبیین مناسب هدف اربعین که همان تحقق تمدن نوین اسلامی است، چه پیامدهایی منفی در پی خواهد داشت؟

اگر هدف اصلی اربعین برای جامعه تبیین نشود، این جریان را با خطراتی مواجه می‌کند؛ چرا که عنوان کردیم هدف اربعین، نابودی کفر و استکبار و تحقق تمدن نوین اسلامی است؛ از این جهت خلأ معرفتی نسبت به ماجرای اربعینی باعث نفوذ دشمن می‌شود؛ دشمنی که مطمئناً می‌داند این جریان به قیمت نابودی‌شان تمام خواهد شد. به عنوان نمونه دشمنان سعی دارند با معطوف کردن توجهات مردم به یکسری اعمال و آداب ظاهری اربعین، آن‌ها را از اصل قضیه دور کنند. چرا که آنها همواره سعی کرده‌اند ظواهر واقعه عاشورا آن هم به صورت کاملاً تحریف‌شده را بین شیعیان مرسوم کنند و در این راستا به موفقیت‌هایی دست یافتند.

هرچند ما معتقدیم نور اربعینی راه خودش را ادامه می‌دهد و به اهدافش دست می‌یابد. به تعبیر قرآن کافران می‌خواهند با فوتشان نور خدا را خاموش کنند، اما خداوند نورش را کامل می‌کند. در آیه ۸ سوره صف خداوند می‌فرماید: «يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ»؛ می‌خواهند نور خدا را با دهان خود خاموش کنند و حال آنکه خدا -گر چه کافران را ناخوش آفتد- نور خود را کامل خواهد کرد». یعنی با یکسری ابزارهای بشری و حيله‌های بشری می‌خواهند جلوی جریان آن نور عظیم الهی را که در اربعین جلوه‌گر است، بگیرند. جالب است که در روایتی از امام کاظم (علیه‌السلام) آمده است خداوند با ولایت قائم (عج)، نور خود را تام می‌کند. «وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ بَوْلَايَةِ الْقَائِمِ». این مطلب همان هدف غایی نور اربعینی است که عرض کردیم تشکیل جامعه آرمانی و یا تمدن نوین اسلامی است.

تقلای دشمن برای بایکوت رسانه‌ای پیاده‌روی اربعین

* با این دیدگاه، علت بایکوت خبری پیاده‌روی اربعین مشخص می‌شود.

دقیقاً؛ رسانه‌های جهانی که عمدتاً دست لابی‌های صهیونیستی است، با توجه به روشنگری‌های اربعین و البته خطراتی که اربعین برایشان دارد، این شور جهانی را مورد بایکوت خبری قرار می‌دهند. اگر اربعین در دنیا صدا کند، ترس آن به جان دشمنان می‌افتد و پایه‌های سلطنت آنان را متزلزل می‌کند؛ لذا قصد دارند جایگاه اربعین و نور اربعین را مردم دنیا متوجه نشوند؛ اما مطمئناً برنامه خداوند محقق خواهد شد و بسیاری از مردم دنیا دیر یا زود به این کاروان عظیم می‌پیوندند.

* جریان سکولار همواره سعی دارد نقش مردم را بر اینگونه جنش‌های مردمی پررنگ کند؛ همچنان که همین دیدگاه را درباره انقلاب اسلامی دارند. به عنوان نمونه ساموئل هانتینگتون و برنارد لوئیس دو شرق شناس مشهور غربی معتقدند اسلام‌گرایی مردم غرب آسیا و شمال آفریقا واکنشی در برابر تهاجم همه جانبه غرب به این منطقه بوده است. به نظر می‌رسد تنها چیزی که در این نوع تفکر دیده نمی‌شود، عدم تداخل فعل خدایی خداوند در جریانات جاری بر عالم و آدم است. این تفکر را اکنون شبه‌روشنفکران ما دنبال می‌کنند. نظر شما در این باره چیست؟

نقش مردم در تحقق آنچه اراده الهی استوار است، غیر قابل انکار است. خداوند از ابتدا انسان را مختار آفرید و تمام تغییرات دنیا را به اراده مردم پیوند داد. در جایی که حرف گوش دادند، خداوند به آن‌ها محبت کرد و در جایی که کج رفتاری کردند آنان را محروم و مورد عذاب قرار داد. لذا اراده خداوند بر این است که تا مردم تغییر نکنند، اتفاقی در پهنه عالم نیفتد همچنان که شاهدیم غیبت امام زمان (عجل الله تعالی فرجه) تاکنون تداوم داشته است. دلیلی ندارد ظهور تا این حد عقب بیفتد جز اینکه بگوییم مردم آمادگی مواجه با آن را ندارند. البته پیروزی انقلاب اسلامی نقطه عطف آمادگی شیعیان برای استقبال از ظهور امام عصر (عجل الله تعالی فرجه) بود؛ مردم در آنجا حرف‌شنوی و همراهی کردند. دعوت فطری خداوند را پذیرفتند و با ولیّ خدا همراهی کردند. امام خمینی (ره) بدون حضور مردم نمی‌توانست این انقلاب را پیش ببرد. بنابراین آمادگی مردم در پذیرش آنچه خداوند اراده کرده، بسیار ضروری است. اما معتقدیم این جریانات عالم را باید دو سویه دید که از یک طرف اراده خداوند قرار دارد و از سوی دیگر خواست مردم به تغییر. خداوند در بخشی از آیه ۵۳ سوره انفال می‌فرماید: «إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ»؛ در حقیقت، خدا حال قومی را تغییر نمی‌دهد تا آنان حال خود را تغییر دهند.» نمونه‌های این مسأله را در طول تاریخ می‌توان مشاهده کرد.

* در این باره مثالی می‌زنید؟

همان طور که می‌دانیم، پس از وفات شهادت‌گونه رسول گرامی اسلام (ص) امت اسلام ولایت و خلافت امیرالمؤمنین (علیه السلام) را انکار کردند لذا حکومت اسلامی تشکیل نشد. البته خداوند هم به مرور زمان آنان را به فتنه بنی امیه دچار کرد. با این حال پس از ۲۵ سال که جامعه اسلامی با انواع فتنه‌ها مواجه شد، به ناچار رو به امیرالمؤمنین (علیه السلام) آورد. نکته عبرت‌آموز اینجاست که جامعه اسلامی با اینکه با امام علی (علیه السلام) بیعت کردند، اما باز هم حضرت را به عنوان امام برحق قبول نداشت و با ایشان در حد یک حاکم اسلامی و یک رهبر سیاسی برخورد کرد؛ رهبری که ممکن

است خطایی هم بکند. لذا هیچ وقت نگفتند ما غلط کردیم که ولیّ خدا را تشخیص ندادیم و حال که متوجه شدیم، تو بیا بر ما حکومت ولایی کن. از این جهت وقتی برای بیعت مقابل درب منزل حضرت آمدند، امیرالمؤمنین علیه السلام با اکراه قبول کردند و فرمودند این حکومت از آب بینی بزغاله برایم اهمیتش کمتر است. دیگر این حکومت، حکومت ولایی نبود.

برای فهم این استدلال کافی است نوع برخورد مسلمانان در دوران خلافت علی علیه السلام را مطالعه کنید. کسانی جلوی امیرالمؤمنین علیه السلام صف بندی کردند که جلوداران سپاه پیامبر صلی الله علیه و آله بودند؛ چرا که منافع خودشان را در خطر دیدند. خواصی که به دنبال سهم خواهی از اسلام بودند و در زمان خلفای پیشین به نان و نوایی رسیده بودند، وقتی با عدالت علوی مواجه شدند، به گونه ای منحرف شدند که مقابل ولیّ خدا صف دشمنی بستند؛ هرچند عرض کردیم از ابتدا هم تقدسی برای امیرالمؤمنین علیه السلام قائل نبودند و در حد یک رهبر سیاسی قبول داشتند. جالب است بدانیم جنگ های امیرالمؤمنین علیه السلام با خود مسلمانان بود نه خارجی ها. قاسطین و خوارج و ناکثین سه دشمن اصلی حضرت بودند که از دل مسلمانان برخاستند. بنابراین حتماً باید ولایتمدارانی باشند تا امر ولیّ خدا تحقق یابد و جامعه آرمانی شکل بگیرد. لازمه شکل گیری تمدن اسلامی، حضور و پذیرش مردم و تسلیم آن ها در قبال اراده خداست.

مصاحبه: سعید شیری

مصاحبه هشتم - حجت الاسلام ناصر خلیج، استاد سطح عالی حوزه علمیه:
نور اربعینی ملت‌ها را به سمت اسلام می‌کشاند

حجت الاسلام ناصر خلیج با اشاره به اینکه تمام اهل بیت علیهم‌السلام به تعبیر روایات نور واحدی هستند، افزود: طبق برنامه‌های الهی هر کدام از اهل بیت علیهم‌السلام در این دنیا با صفات خاص خودشان حضور پیدا می‌کنند و با همان صفات اثرگذاری می‌کنند.

کشتی حسین علیه‌السلام جادار و وسیع است

وی وجود مقدس امام حسین علیه‌السلام را مظهر عزت و هدایت و نور ویژه خدای متعال معرفی کرد و گفت: در حدیثی از رسول گرامی اسلام (ص) آمده است «إِنَّ الْحُسَيْنَ مُصْبِحَ الْهُدَى وَ سَفِينَةُ النِّجَاةِ؛ حسین چراغ هدایت و کشتی نجات است». اما این کشتی ویژگی خاصی دارد که امام صادق علیه‌السلام به آن اشاره کردند. شخصی به حضرت عرض کرد مگر تمام شما کشتی نجات نیستید؟ امام علیه‌السلام فرمود بله. آن مرد گفت پس چرا به امام حسین علیه‌السلام کشتی نجات گفته می‌شود. حضرت در پاسخ فرمود: «نَحْنُ سَفُنُ النِّجَاةِ وَلَكِنْ سَفِينَةُ الْحُسَيْنِ أَوْسَعُ وَ أَسْرَعُ؛ ما همگی کشتی نجاتیم اما کشتی حسین، جادارتر و سریع‌تر است»؛ از این رو کلبی دو روز قبل از عاشورا به کاروان ملحق می‌شود و به مقامات عالی می‌رسد.

حرارت و نور امام حسین علیه السلام حرکت زاست

حجت الاسلام خلیج با اشاره به دیگر ویژگی امام حسین علیه السلام گفت: امام صادق علیه السلام در روایتی دیگر می فرماید «إِنَّ لِقَتْلِ الْحُسَيْنِ حَرَارَتٌ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ» یک حرارت در کشته شدن و قیام سیدالشهدا است که هرگز سرد نمی شود. حرارت در دنیا چند کار انجام می دهد: اولین کارش تولید نور است؛ هر چه حرارت بیشتر باشد، نور بیشتر خواهد شد. کسی که نور داشت، مسیر را می بیند و هدایت می یابد.

وی افزود: اثر دیگری که حرارت دارد، باعث سرعت می شود. هر اندازه حرارت بیشتر شود، سرعت هم بیشتر خواهد شد؛ به این جهت است که می بینید زیارت اربعین حسینی در این سالیان اخیر به اوج خودش رسیده است و بیشتر هم خواهد شد.

نور اربعینی ملت ها را به اسلام می کشاند

حجت الاسلام خلیج با اشاره به اینکه این حرارت همواره وجود دارد و باید از آن بهره ببریم، افزود: حرارت و نور حسینی باعث شد افراد زیادی با اسلام آشنا شوند؛ غربی ها نیز ممکن است امام حسین علیه السلام را نشناسند ولی وقتی با نور اربعینی مواجه می شوند، ناخداگاه به سمت حق که همان اسلام است کشیده می شوند. یعنی نور که بیشتر شود، به سمت اسلام حرکت می کنند، حرکت که بیشتر شد، نهضت ایجاد می کند.

وی با ذکر نمونه ای از اثرگذاری نور امام حسین علیه السلام بر مردم و اندیشمندان دنیا گفت: دکتر تیجانی یکی از مدرسین دانشگاه الازهر مصر بود. وی زمانی که با تشیع آشنا می شود، کتاب می نویسد «لماذا اهتمت؛ برای چه هدایت شدم؟» این کتاب باعث شد در کشور تونس ۳ میلیون نفر شیعه شوند. کسی که به امام حسین علیه السلام متصل شود، حرارت و بعد سرعتش بیشتر و یک گلوله نور و اثرگذار می شود.

مصاحبه نهم - حجت الاسلام ملک محمدی، مدیرکل سابق آسیا و اقیانوسیه مجمع جهانی اهل بیت:
 اربعین حسینی ظرفیتی برای زمینه سازی ظهور است

photo : M.Mahdi Dorani

باشگاه خبرنگاران پویا

حجت الاسلام ملک محمدی با بیان اینکه اربعین به ما می آموزد باید یاد و خاطره شهدا را گرامی بداریم، افزود: اربعین حسینی از یک جهت انسان را یاد مصائب بعد از عاشورا و اسرای کربلا و نیز فرهنگ شهادت و شهادت طلبی و ارزش والای جهاد در راه خدا می اندازد.

وی با اشاره به نقش جریان پیاده روی اربعین حسینی در بیداری ملت ها اظهار کرد: حرکت اربعینی ذهن ها را روشن، فکرها را پویا، قلب ها را جلا، دل ها را صفا و در نهایت همه جامعه بشری را برای ظهور بقیه الله آماده می کند؛ از سوی دیگر نقطه اوج قیام امام زمان (عج) در همان حوالی جغرافیایی یعنی شهر کوفه قرار دارد. از این رو نمی توان پیوند حسینیت با مهدویت را نادیده گرفت. باید گفت اربعین حسینی قطعاً زمینه ساز ظهور امام زمان (عج) خواهد بود.

حجت الاسلام ملک محمدی زیارت اربعین امام حسین (علیه السلام) را ظرفیتی مناسب برای دریافت آموزه های دینی معرفی کرد و افزود: آنچه باعث تداوم قیام امام حسین (علیه السلام) شد، وجود اخلاص و صفات پسندیده در امام حسین (علیه السلام) و یاران با وفایشان شد. از این رو در زیارت اربعین می خوانیم «و بَذَلَ مُهْجَتَهُ فَبِكَ لَا يَسْتَنْقِذُ عِبَادَكَ مِنَ الْجَهَالَةِ؛ خدایا ایشان در راه تو بذل جان کردند تا بندگان را از جهالت بیدار کنند».

نماینده اسبق دامغان در مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه معتقدم از یک میلیارد سرمایه گذاری امام حسین علیه السلام در کربلا استفاده نکردیم، گفت: میلیاردها برابر ارزش افزوده این سرمایه گذاری اباعبدالله علیه السلام در عصر ظهور بقیه الله بهره برداری خواهد شد.

حجت الاسلام ملک محمدی با اشاره به اینکه اگر تمام رسانه های جهان بخواهند حقیقت اربعین را به تصویر بکشند، توانایی آن را ندارند، گفت: در ایام پیاده روی اربعین شاهدیم مردم از سراسر دنیا مسیر محدودی را با شور و شوق طی می کنند که همگی دارای یک هدف و مقصد واحد هستند که حقیقتاً واقعیت این امر قابل وصف نیست؛ بنابراین باید خدا را شکر کنیم که عاشق امام حسین علیه السلام و اربعین هستیم و ان شاء الله امیدواریم به زودی شاهد ظهور منتقم خون شهدای کربلا حضرت بقیه الله باشیم.

مصاحبه دهم - حجت الاسلام محمدعلی معینیان، استاد حوزه و دانشگاه:

اربعین بهترین فرصت برای سلوک معنوی بسوی خداست / دلایل عداوت دشمنان در مقابل جریان اربعین

* به نظر شما علت اینکه پیاده‌روی اربعین جایگاه خود را در دنیا تثبیت کرد چیست؟

ابتدا مقدمه‌ای درباره خود عدد ۴۰ عرض کنم. عدد چهل در فرهنگ اسلامی یک عدد بسیار مقدس است. این واژه در قرآن کریم استفاده شده است. پیامبر (ص) در چهل سالگی به رسالت مبعوث شد. موسی علیه السلام سی روز به وعده‌گاه خداوند رفت، اما به تعبیر قرآن ۱۰ شب اضافه شد و چهل شب شد؛ «وَاعِدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتَمَّناها بِعَشْرِ فِتْمٍ مِيقَاتٍ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً...» و با موسی، سی شب وعده گذاشتیم و آن را با ده شب دیگر تمام کردیم. تا آنکه وقت معین پروردگارش در چهل شب به سر آمد...؛ لذا قطعاً اسراری در عدد ۴۰ نهفته است که از آن ناآگاهیم. اما واژه اربعین به طور اختصاصی برای وجود نورانی سیدالشهداء علیه السلام در نظر گرفته شده است تا جایی که امام حسن عسکری علیه السلام یکی از نشانه‌های مؤمن را این مسأله برشمردند.

پرچمدار جریان اربعین امام عصر(عج) است

اکنون شاهد موج دیگری از جریان پیاده‌روی اربعین حسینی هستیم که خود را از سایر اربعین‌ها از جهت کمی و کیفی مجزا کرده است. اربعین در حال حاضر تبدیل به یک نشانه و علامت بزرگ بین مسلمانان بلکه تمام مردم دنیا شده است. علامت یعنی نشانه و پرچم. در جنگ‌های دنیا مرسوم بود علم یا علامتی به عنوان نماد آن سپاه توسط قوی‌ترین فرد برافراشته می‌شد. به محض اینکه این علم می‌افتاد، شخص دیگری وظیفه داشت آن را بلند کند. در نهایت وقتی علم

به زمین می افتاد و کسی آن را بر نمی داشت، علامت شکست آن سپاه بود؛ درباره زیارت اربعین باید گفت این یک نشانه بزرگ محسوب می شود که علم آن دست امام عصر (عج) است.

عین اتحاد بین عراق و ایران در مقابل دشمنان را مستحکم تر کرد

همچنین از این جهت می توان پیاده روی اربعین را نشانه دانست که بین دو ملتی صورت می گیرد که تا پیش از این طی هشت سال درگیری های خونین داشتند. از آن زمان به بعد هرگاه از عراقی ها یاد می شد، گویی آن ها را دشمن درجه یک خود می دانستیم؛ پس از سرنگونی رژیم صدام و پس از تغییر و تحولات جریانات سیاسی عراق، ارتباط آنان با جمهوری اسلامی ایران نزدیک تر شد و این امر بین مردم دو کشور رسوخ کرد؛ با آغاز موج جدیدی از جریان پیاده روی اربعین، این ارتباط محکم تر و همدلی ها بیش از گذشته شد. مردم ایران از ابتدای ورود به عراق با پذیرایی مردم آنجا روبرو می شوند. این پذیرایی با محبت و تواضع و خلوص نیت و نیز با عشق و ارادت به سیدالشهداء (علیه السلام) همراه است. ملت ها در پیاده روی اربعین فارغ از جناح بندی های سیاسی و مرزبندی های جغرافیایی یا یک هدف واحد که همان عشق به زیارت اباعبدالله (علیه السلام) است، حضور می یابند. در این مراسم هیچ چیز جز زائر امام بودن برای مردم اهمیت ندارد و این همان آرمان اسلام است.

ملت ها در پیاده روی اربعین فارغ از جناح بندی های سیاسی و مرزبندی های جغرافیایی یا یک هدف واحد که همان عشق به زیارت اباعبدالله (علیه السلام) است، حضور می یابند. در این مراسم هیچ چیز جز زائر امام بودن برای مردم اهمیت ندارد و این همان آرمان اسلام است.

این تعامل بین قلوب باعث کشش می شود، زیرا خود اباعبدالله مرکز جاذبه قلوب است. پیامبر (ص) در روایتی فرمود «إِنَّ لِقَتْلِ الْحُسَيْنِ حَرَارَةً فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لَا تَبْرُدُ أَبَدًا؛ در زیارت حسین حرارتی در قلوب مؤمنین است که هرگز سرد نمی شود». پس این جاذبه و عشق به مولایمان حسین روز به روز بیشتر و گسترده تر می شود به گونه ای که از سراسر دنیا در راهپیمایی اربعین شرکت می کنند. سال به سال بر تعداد کسانی که با مکتب امام حسین (علیه السلام) آشنا می شوند، افزوده می شود و اربعین نمود این حقیقت است.

لذا می توان نتیجه گرفت ماجرای اربعین نوری از جانب خدا از پنجره وجود امام حسین (علیه السلام) است. کسی که بر اساس فطرت خود عمل می کند به طور قطع در این جریان عظیم قرار می گیرد و ناخداگاه خودش را در مسیر سیل خروشان محبان و شیعیان امام حسین (علیه السلام) مشاهده می کند تا اینکه به مرقد مطهر اباعبدالله (علیه السلام) می رسد. جالب است وقتی در زیارت اربعین شرکت می کردم، گاهی اوقات افراد می گفتند ما هیچ برنامه ای برای زیارت نداشتیم و ناخداگاه به این سرزمین کشیده شدیم. شاید یکی از دلایل حضور زیاد مردم در راهپیمایی اربعین در این چند سال اخیر، تبلیغات مفید از سوی رسانه ها و تأکیدات مقام معظم رهبری و سایر مراجع عظام تقلید بوده است. این نکته اهمیت و جایگاه رسانه را مشخص می کند؛ می توان گفت رسانه های ما رسالت اصلی خود را در ماجرای پیاده روی اربعین انجام می دهند. نمایش شکوه و جلوه های زیبای دین بدون در نظر گرفتن مواضع سیاسی همان چیزی است که رسانه ها باید به

آن دست یابند. امروز حرکت پیاده‌روی اربعین یک نشانه و شاخص است. شاید امروز هیچ ابزار و قدرتی به زیبایی و پویایی پیاده‌روی اربعین توانایی انتقال پیام سیدالشهداء (علیه السلام) به عالمیان را نداشته باشد.

* وقتی خارج از دایره اسلام به این ماجرا نگاه می‌شود، سؤال پیش می‌آید که چه اتفاقی افتاده که مردم از سراسر عالم به سمت بارگاه کسی حرکت می‌کنند که حدود ۱۴۰۰ سال گذشته از دنیا رفته است. نظر شما چیست؟

اربعین به همان دلایلی که عرض کردم باعث جذب ملت‌ها می‌شود؛ زیرا در این ایام نوری به قلوب پاک‌طینان عالم می‌تابد. اربعین به خودی خود باعث می‌شود مردم درباره شخصیت امام حسین (علیه السلام) و ماجرای عاشورا مطالعه کنند؛ این امر زمینه گرایش حداکثری به سوی اسلام را فراهم می‌کند.

* چه نسبتی میان قیام اباعبدالله (علیه السلام) با ماجرای پیاده‌روی اربعین حسینی برقرار است؟

امام حسین (علیه السلام) راهی که برای حفاظت و صیانت از دین جدش رسول‌الله (ص) پیمود، استفاده از ابزار امر به معروف و نهی از منکر بود و قبل از حرکتشان از مکه به سوی کوفه به صراحت در وصیت‌نامه خویش به حنفیه نوشت «إِنَّمَا خَرَجْتُ لِطَلَبِ الْإِصْلَاحِ فِي أُمَّةٍ جَدِّي صَ أُريدُ أَنْ أَمُرَ بِالْمَعْرُوفِ وَ أَنْهِيَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ أُسِيرَ بِسِيرَةِ جَدِّي وَ أَبِي؛ مَنْ بَرَى لِي طَلَبَ إِصْلَاحِ أُمَّتِ جَدِّمْ وَ قَصْدُ دَارِمْ أَمْرَ بِلِ الْمَعْرُوفِ وَ نَهْيَ عَنِ الْمُنْكَرِ كُنْمْ وَ بِلِ سِيرَةِ جَدِّمْ وَ أَبِي عَمَلْ كُنْمْ». حرکت امام حسین (علیه السلام) در حالی صورت گرفت که از اسلام جز پوسته‌ای باقی نمانده بود و غبار فساد بر جامعه اسلامی سایه افکنده بود. امام (علیه السلام) در چنین شرایطی قصد داشتند این گرد و غبار منکرات و تفکرات منفی را کنار بزنند تا حقیقت برای مردم آشکار شود.

یکی از استدلال‌ات قرآنی حرکت امام حسین (علیه السلام) این آیه است: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَ جَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَةَ اللَّهِ وَ اللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ؛ آنان که ایمان آورده، و کسانی که هجرت کرده و راه خدا جهاد نموده‌اند، آنان به رحمت خدا امیدوارند، خداوند آمرزنده مهربان است». بر اساس این آیه می‌فهمیم که ایمان آوردن کافی نیست بلکه باید در مسیر خداوند هجرت و جهاد کنیم.

دو نوع هجرت داریم: هجرت کبری و هجرت صغری. هجرت صغری یعنی سفر از یک نقطه به نقطه دیگر. امام حسین (علیه السلام) هر دو نوع هجرت را انجام دادند. حرکت ایشان از مکه به سوی کوفه و بعد کربلا هجرت کوچک است. این حرکت امام، رفتار نفیی بود. ایشان پذیرش حکومت جور و بیعت با حاکمی فاسق را نپذیرفت؛ لذا فرمودند «أَلَا إِنَّ الدَّعِيَ بْنَ الدَّعَى قَدْ رَكَزَ بَيْنَ اثْنَتَيْنِ بَيْنَ السِّلَّةِ وَ الدِّلَّةِ وَ هِيَهَاتَ مِنَّا الدِّلَّةُ؛ آگاه باشید که فرومایه، فرزند فرومایه، مرا در بین دو راهی شمشیر و ذلت قرار داده است و هیهات که ما زیر بار ذلت برویم». حرکت دوم امام حسین (علیه السلام) از مکه به سوی کوفه جنبه نهیی داشت؛ یعنی ایشان برای نهی از منکر حرکت کرد.

امروز ما نیز باید هجرت کنیم. اگر در جایی هستیم که ظلم واقع می‌شود و ما توانایی مقابله با ظلم را نداریم، حداقل شریک ظلم نشویم. لذا حضور در پیاده‌روی اربعین پاسخ به ندای امام حسین (علیه السلام) در مقابله با ظلم است.

جنبه دوم حرکت امام حسین (علیه السلام)، مجاهدت بود. مجاهدت امام هجرت از نفس به سمت خداوند متعال بود. در این نوع رفتار، حضرت جان خودش را با رضایت تسلیم خداوند کرد و با شهادت در راه او به لقاءالله پیوست. پیام امام (علیه السلام) این بود که با ظلم نباید بیعت کرد، با ظلم نمی‌توان زیر یک بیرق رفت. امروز جا دارد سیاستمداران ما از امام حسین (علیه السلام) درس بگیرند و فرهنگ ایشان را بشناسند. امروز ما نباید زیر یوق استعمار برویم. نص صریح قرآن است که یهود و نصاری را ولیّ و سرپرست خود انتخاب نکنید. یا پیامبر(ص) فرمود «الإسلامُ یعلّو و لا یُعلی علیهِ» اسلام برتر است و هیچ چیز بر آن برتری ندارد.» هیچ دینی نباید بر اسلام مسلط شود.

امام حسین (علیه السلام) با حداقل اصحابی که داشت، هراس نداشت؛ امام فرمود این راهی که می‌رویم حق است و همه شما سعادت‌مند می‌شوید و قطعاً در این مسیر شهید می‌شویم. سپس جایگاه تک تک یارانشان را در بهشت نشان دادند؛ لذا امام (علیه السلام) هم هجرت و هم جهاد فی سبیل الله کرد. امروز شاید نتوانیم آن مجاهدتی را که امام حسین (علیه السلام) و یارانشان آفریدند انجام ندهیم، اما برای هم‌رنگ شدن با امامان و برای درک مسیر ایشان، می‌توانیم دست به هجرت بزنیم؛ می‌توان گفت اربعین بهترین فرصت برای هجرت به سوی خداست. هرچند به صورت فیزیکی از نجف تا کربلا حرکت می‌کنیم، اما جلوتر از آن، از لحاظ روحی و معنوی نیز هجرت انجام می‌دهیم. در روایاتی از امام صادق (علیه السلام) آمده است به ازای هر گام برای زیارت امام حسین (علیه السلام) یک حسنه نوشته و یک گناه و خطا از زائر برداشته می‌شود و یک درجه از مرتبه‌اش ارتقا می‌یابد. یاد روایت دیگری داریم مردم در روز قیامت به زوار امام حسین (علیه السلام) به دلیل توجهی که خداوند متعال به آنها دارند، غبطه می‌خورند.

امروز شاید نتوانیم آن مجاهدتی را که امام حسین (علیه السلام) و یارانشان آفریدند انجام ندهیم، اما برای هم‌رنگ شدن با امامان و برای درک مسیر ایشان، می‌توانیم دست به هجرت بزنیم؛ می‌توان گفت اربعین بهترین فرصت برای هجرت به سوی خداست. هرچند به صورت فیزیکی از نجف تا کربلا حرکت می‌کنیم، اما جلوتر از آن، از لحاظ روحی و معنوی نیز هجرت انجام می‌دهیم.

امروز حضور در پیاده‌روی اربعین را بر خود واجب بدانیم

امروز که به محبت خدا فضای زیارت اربعین در نهایت امنیت فراهم است، اگر کسی عذری ندارد و توانایی شرکت دارد، باید شرکت کند. همچنان که روایاتی در باب وجوب زیارت اباعبدالله (علیه السلام) وجود دارد. امام باقر (علیه السلام) فرمودند شیعیان ما را به زیارت امام حسین (علیه السلام) امر کنید؛ چرا که زیارتش روزی را افزون و عمر را طولانی می‌کند و بلاها و بدی‌ها را دفع می‌کند و زیارت حسین (علیه السلام) بر هر مؤمنی که اقرار به امامتش از جانب خدا داشته باشد، واجب است. آن قدر در روایات به زیارت امام حسین (علیه السلام) تأکید شده که فرموده‌اند حتی اگر پول نداشتید، غرض بگیرید. حتی اگر به کسی غرض داشتید، می‌توانید به زیارت امام حسین (علیه السلام) بروید. در حالی که در سایر مستحبات حق مسافرتی ندارید مگر اینکه بدهی خود را پس دهید. بنابراین یک سری مسائل فقط مختص اباعبدالله (علیه السلام) است؛ مثل خوردن مقداری از تربیت کربلا، استجابت دعا زیر قبه حضرت از جمله این موارد است.

دشمن از این سیل خروشان ترسیده لذا به شیوه‌های مختلف به دنبال تخریب حرکت اربعین است. دشمن می‌خواهد با ابزارهای مختلف با مطالب کذب و شایعه‌پراکنی‌ها انگیزه مردم و رغبت و تمایل آنان را کم‌رنگ کند غافل از اینکه یک مغناطیس عجیبی از سوی امام حسین (علیه السلام) قلوب را به سمت خود جذب می‌کند و این دشمنی‌ها هیچ مانعی برای قطع ارتباط این کشش حسینی نیست.

*** چه دلایل دیگری را می‌توانید برای علت عداوت دشمنان درباره زیارت اربعین بشمارید؟**

دشمنان، اسلام را مانع حرکت خودشان می‌بینند و در این مسیر جمهوری اسلامی ایران را دشمن ویژه خود می‌دانند. دشمن همواره از اتحاد بین مسلمانان وحشت داشته و با توطئه‌های مختلف تلاش کرده بین جامعه اسلامی اختلاف و نزاع ایجاد کند. با ورود در اهل سنت و ایجاد وهابیت، با ورود در تشیع و ایجاد بهائیت نتیجه‌ای نگرفت هرچند به صورت مقطعی لطماتی وارد کرد. اخیراً با شیعه انگلیسی و مرجع‌تراشی دشمنی دیگری را آغاز کرد. لذا مشاهده می‌کنید مدام دنبال ایجاد تفرقه و نزاع است.

دشمن می‌داند اگر اسلام یک مشت گره‌کرده شود همانا و نابودی آنان همانا. لذا از طریق رسانه‌هایی که در اختیار دارد، تمام تلاش خود را به کار می‌گیرد تا بین مذاهب اسلامی و حتی فرقه‌های درون مذاهب اختلاف ایجاد کند تا آنان را از مسائل مهم اسلام که نابودی دشمنان و ایجاد امت واحده اسلامی است باز دارد. لذا تفکیری‌ها را مجدداً احیا کردند و در قالب گروهک‌های تروریستی مثل داعش قصد نابودی اسلام ناب محمدی را کردند.

دشمن در ماجرای اربعین خود را در آستانه نابودی می‌بیند

حال حرکت اربعین سبب شده نه تنها از تمام مذاهب و فرقه‌های اسلامی در زیارت اباعبدالله (علیه السلام) حضور یابند بلکه شاهدیم از تمام ادیان در این راهپیمایی عظیم شرکت می‌کنند. حتی ملت‌هایی که دارای دین نیستند، در این مراسم شرکت می‌کنند. بنابراین طبیعی است که دشمن باید نسبت به حرکت اربعین وحشت کند. چون از یک سو می‌بیند نه تنها مسلمانان بلکه ادیان و غیر ادیان در کنار هم با یک هدف و مقصد واحد حضور دارند و از سوی دیگر محاسبه می‌کند تمام هزینه‌هایی که برای دشمنی خود طی صدها سال در منطقه صرف کرده در حال نابودی است؛ همچنین خود را در آستانه نابودی مشاهده می‌کند. دشمنان که از نهال نوپای انقلاب که بعدها تبدیل به شجره تنومند شد، بر نیامدند، حال در کنار آن شاهد بروز جریان عظیم اربعین هستند. لذا دشمن مستأصل شده و خود می‌داند که به زودی توسط همین ملت‌ها نابود خواهد شد.

مصاحبه: سعید شیری

مصاحبه یازدهم - حجت الاسلام سعید اصفهانیان، پژوهشگر حوزه قرآن و عترت:
اربعین، فضایی برای تحول قلوب در عالم بر محور ارزشهای حسینی است

photo : Masoud Shahrestani

باشگاه خبرنگاران پویا

حجت الاسلام سعید اصفهانیان، پژوهشگر حوزه قرآن و عترت درباره خودجوش بودن یا نبودن جریان راهپیمایی اربعین اظهار داشت: اگر این حرکت، خودجوش بوده و یا محصول برنامه‌ریزی ما باشد تبعاً در ادامه، آنگونه که خرد جمعی ما می‌پسندد نسبت به آن برنامه‌ریزی می‌کنیم، اما اگر حقیقتاً آغازی جدید باشد و فضایی باشد که خداوند آن را شکل داده است، می‌بایست آن فضا را کاملاً بفهمیم و در قواعد آن فضا حرکت کنیم.

وی افزود: اگر در راهپیمایی اربعین، فاعلیت بشر مدنظر قرار گیرد، حرکت ابتدایی از جانب ما به سمت امام (علیه السلام) خواهد بود و اگر فاعلیت الهی مدنظر قرار گیرد، این جریان عظیم توسط جاذبه و کشش الهی و آسمانی نسبت به قلوب شکل گرفته است و فاعلیت ما می‌بایست در امتداد فاعلیت الهی و در راستای نفحه و نور سامان یابد.

تحول قلوب، منشأ اصلی پیروزی انقلاب در نگرش امام خمینی(ره)

این پژوهشگر حوزه قرآن و عترت با بسط این زاویه از نگاه در مکتب فکری امامین انقلاب اسلامی، نگرش امام(ره) نسبت به انقلاب اسلامی و نگرش مقام معظم رهبری در موضوع بیداری اسلامی را مورد مطالعه قرار داد و تصریح کرد: امام(ره) از اواخر دهه ۲۰ و بعد از آن در دهه ۳۰ و ۴۰، مأموریت‌های مختلفی نسبت به آینده این سرزمین مطرح کردند. امام راحل این موضوعات را برگرفته از جریانی که بنده از آن با عنوان «دکترین تحول قلوب» یاد می‌کنم تبیین کردند،

شهید مطهری نیز نسبت به عقبه انقلاب اسلامی چنین سخن گفتند. تحول قلبی که در ملت ایران شکل گرفت، در نگاه امام(ره) مقدم و فراتر از بیرون کردن شاه بود. در نگرش ایشان، منشأ اصلی پیروزی انقلاب، تحول قلوب به دست خداوند بود که محول الحول و الأحوال است.

وی توضیح داد: در مکتب فکری امام(ره) این مطرح است که خداوند قلبها را منقلب کرد و ارواح متحول شد؛ لذا یک حرکت عظیم اجتماعی حادث شد. بر اساس همین منطق، مقام معظم رهبری نیز بیداری اسلامی را مورد تحلیل قرار می‌دهند؛ که اگر ماجرای در جغرافیای گسترده و در طول زمان کوتاه و با این کیفیت شکل بگیرد، این جز از دست خدای متعال بر نمی‌آید، این منطقی است که امامین انقلاب اسلامی در مدار آن حرکت می‌کنند. بر این اساس، پیش از اینکه بخواهیم قواعد ظاهری و سیاسی در پذیرش امام(ره) و رهبران انقلاب را مطالعه کنیم، می‌بایست بسنجیم که چرا در ابتدا، قلوبمان به امام(ره) یا به مقام معظم رهبری متمایل شد؟

حجت‌الاسلام اصفهانیان با بسط این منطق در نگاه قرآنی و البته مبتنی بر فاعلیت نور در حیطة آسمانها و زمین، خاطرنشان کرد: منطق نور و نار، منطق نور و ظلمت، منطقی است که خداوند از فراتر از آسمان به سوی زمین و به سوی آینده، به طور پیوسته و با مصادیق مختلف از آن یاد می‌کند. از جمله آیاتی که این فضا را به شکل جدی برای تحقق حاکمیت نور و ایجاد یک تمدن الهی در سرزمین ظهور و پیش بردن این ماجرا تا تحقق بهشتها مطرح می‌کند، آیات ۸ و ۹ سوره صف است «يُرِيدُونَ لِيُطْفَئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَهِهِمْ وَاللَّهُ مَتِّمٌ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ»

برنامه خداوند در عالم، با عنوان «تام شدن نور» مطرح شده است

وی افزود: آیات ۸ و ۹ سوره صف نماینده‌ای از آیات است تا به انسانها نشان دهد که از منظر قرآن، چگونه تاریخ نورانی و تاریخ مدنظر خداوند، حداقل از صدر اسلام تا دوران ظهور، در جبهه حق شکل می‌گیرد. بر اساس این آیات، تحقق دین حق در دوران ظهور امام زمان(عج)، توسط رسول خدا(ص) و در امتداد تام شدن نور مطرح شده است. برنامه خداوند در عالم، با عنوان «تام شدن نور» مطرح شده است و خدا در راستای تام شدن این نور، رسولش را به عمق عالم گسیل می‌کند و ماجراهای بعدی شکل می‌گیرد تا ظهور امام عصر(عج) واقع شود. بنابراین این دو آیه بر فراز تاریخ و بر فراز عالم قرار دارد، لذا آن چیز که جبهه حق به خود می‌بیند، نور و گسترش آن است.

این پژوهشگر حوزه قرآن و عترت یادآور شد: خداوند می‌فرماید: عده‌ای می‌خواهند نور خدا را خاموش کنند؛ کافران در این دنیا ظلمانی می‌خواهند نسبت به نور حق سرپوشی کنند و خداوند نیز بنا دارد در همین عمق و در همین دنیا نور خویش را زیاد و تام کند. بر همین مدار، خداوند اولیای خود را روانه دنیا می‌کند و با تام شدن همین نور، سیر یک تمدن عظیم الهی بنیان‌گذاری می‌شود.

تابش نفحات نورانی در جریان اربعین حسینی

وی با اشاره به تابش نفحات نورانی در ایام مختلف بر قلوب مؤمنین اظهار داشت: با نگاه به احادیث عترت علیهم‌السلام در می‌یابیم که موضوع تابش نفحه‌های نورانی در ایام مختلف بر قلوب بنی آدم و برای حرکت دادن انسانها در جغرافیای عظیم عالم و در این مسیر متعالی، موضوعی اساسی و مغفول در مطالعات تمدنی ما است، بیش از اینکه این احادیث

بخواهد دلالت بر نفحات صرفاً فردی داشته باشد، می‌توان گفت بر نفحات اجتماعی دلالت دارد که از جمله آن، جریان زیارت امام حسین (علیه السلام) در ایام اربعین است.

حجت الاسلام اصفهانیان گفت: اگر جماعتی از مؤمنین، در مسیری الهی گام بردارند و هم‌رأی باشند، مسیرشان مسیری است که به عنوان یک نقطه اتکاء در جبهه حق می‌توان به آن نگریست. وقتی از این منظر به ماجرای سالیهای اخیر نگاه می‌کنیم، می‌بینیم تحولی در عالم واقع شده است و فضایی به عنوان فضای اربعین شکل گرفته است.

در حوزه محتوایی اربعین، کار حداقلی صورت گرفته است

این پژوهشگر حوزه قرآن و عترت با اشاره به احساس تحول در راهپیمایی اربعین خاطرنشان کرد: اگر انسانها با ورود به فضای اربعین، احساس تحول و ارتقای صفات را در یسیرترین حالت در خود ببینند، این ماجرا بسیار باید مورد مطالعه قرار گیرد، همچنان که در فضای دوران دفاع مقدس، این موضوع به کرات مورد تجربه قرار گرفته بود و برای رزمندگان ما مشهود بود.

وی با تأکید بر اینکه باید ابعاد معرفتی اربعین در معرض مخاطبین قرار گیرد، تصریح کرد: آن چیز که در مطالعات خود - چه در ایران و چه در عراق - یافتیم، این است که حوزه محتوایی اربعین، حوزه‌ای است که یا در آن کار نشده و یا حداقل تلاش در آن انجام شده است. مسجد مقدس جمکران در پاسخ به این نیاز اساسی، از انتهای سال گذشته ورودی به حوزه معرفتی ماجرا داشته است و با برگزاری سمینارهایی علمی درصدد بوده تا ظرفیتهای عظیم اربعین را - به عنوان یک نقطه کانونی وحدت و صحنه‌ای که در تحقق پیکره امت اسلامی در این دوران نقش‌آفرین است - مورد کاوش قرار دهد.

حجت الاسلام اصفهانیان با اشاره به فضای اتحادی اربعین حسینی (علیه السلام) اظهار داشت: در دورانی که فاجعه‌ی منا برای امت اسلامی دردآور است، در دورانی که طراحی ماجرای بحرین یک طراحی شیطنانی است و طراحی ماجرای یمن نیز بدتر از آن است، خداوند متعال فضای اتحادی اربعین را - هم به لحاظ سیاسی و هم به لحاظ بین‌الادیانی - پیش رویمان قرار داده است، لذا باید از این فضا بهترین بهره‌ها را برد.

آیا نباید عدم استفاده از ظرفیت بیداری اسلامی، درس عبرتی برایمان باشد؟

این پژوهشگر حوزه قرآن و عترت با بیان این مطلب که چرا پیش از این، در بیداری اسلامی نتوانستیم از ظرفیتی که خداوند شکل داده بود استفاده کنیم، تأکید کرد: آیا از اربعین هم نباید استفاده کنیم؟! اگر موج بیداری اسلامی گرفتار تشنّت آراء شد، آیا نمی‌توانستیم حداقل به تبیین مقام معظم رهبری مقید باشیم، و بسیار بیشتر از آن فضای نورانی بهره‌مند گردیم؟ و آیا نمی‌بایست آن ماجرا صحنه عبرتی برای امروزمان باشد؟

وی با اشاره به اینکه راهپیمایی اربعین متأثر از نفحات و جریان انوار الهی است و باید با آن همراهی کرد تا در راستای اهداف الهی حرکت داده شویم، تأکید کرد: امروز ماجرای اربعین را نباید سطحی نگاه کنیم و فقط در حد رفاه زائرین که کاری بسیار ارزشمند است، به آن توجه کنیم. امروز باید این حرکت عظیم را - که بنا بر پیش‌بینی‌های انجام شده، شاید امسال چیزی حدود ۳۰ میلیون جمعیت را در خود داشته باشد، فرصتی الهی بدانیم و باید زیرساختهای

معرفتی این ماجرای عظیم به شکل جدی سامان پیدا کند، یعنی ابتدا بر مدار وحدت و در مسیر تشکیل پیکره امت اسلامی، همچنین در مسیر حرکت بین‌الدیانی و بر مدار ارزشهای حسینی باشد.

حجت‌الاسلام اصفهانیان درباره مشیت راهبردی حرکت امام حسین (علیه السلام) اظهار داشت: اینکه ما حرکت امام حسین (علیه السلام) را به عنوان یک مشیت راهبردی در نظام هستی می‌دانیم، یعنی قائلیم که حرکت حضرت، مبتنی بر مشیتی است که گره از بن‌بست بشر باز می‌کند، مشیتی که پیش از خلقت آسمانها و زمین مطرح بوده است.

اگر جریان حسینی نبود، امامت متوقف بود

وی افزود: در علم خداوندی مشخص است که در مقابل طلوع خورشید ولایت (حضرت علی (علیه السلام)) در این دنیا تعرض‌هایی جدی شکل می‌گیرد و بر این اساس، مسیر آینده بشر مسدود می‌شود (آیه ۶۰ سوره اسراء و ...). لذا بزرگترین مشیت راهبردی خداوند در این عالم، از ابتدا و برای امتداد جریان الهی و ولایت به نگارش در می‌آید. اگر جریان حسینی نبود، امامت متوقف بود و این ماجرا هم به عنوان مشیت راهبردی در عالم نگاشته شد.

این پژوهشگر حوزه قرآن و عترت ورود به اربعین با رفتار حادثه‌محور عاشورایی را یکی از معضلات امروز خواند و ادامه داد: وقتی با این فضا به ماجرای امام حسین (علیه السلام) ورود می‌کنیم، می‌بینیم در حوزه مطالعات حسینی بر روی روز عاشورا و صرفاً رویداد متمرکز شده‌ایم؛ روزی که همراهی، اشک، ماتم و سینه‌زنی خودش را می‌طلبد، اما با جریان اربعین این فرصت زمانی فراهم شده است تا تعمق بیشتری کنیم و صحنه عظیم عاشورا را قدری بیشتر فهم کنیم. ما با فهم محدود از عاشورا و بسنده کردن به رفتارهای متناسب عزا و ماتم، وارد جریان عظیم اربعین می‌شویم، این یکی از معضلات امروز ما - چه در راهپیمایی عظیم اربعین و چه در فضاهای مذهبی خودمان - است.

حجت‌الاسلام اصفهانیان با اشاره به پژوهش‌های انجام شده در حوزه اربعین گفت: پژوهش‌های ما نسبت به اربعین، عاشورایی است، همچنین نوع رفتارمان در قبال اربعین، عاشورایی است، حال آنکه ما عاشوراییان می‌بایست زوایای مختلف عاشورا را فهم و در این راستا حرکت کنیم و اربعین را به عنوان نقطه عطفی قرار دهیم. این تعمیق معرفتی و یا عدم آن، چیزی است که امروزه می‌تواند به عنوان محل ارتقاء یا پاشنه آشیل امت اسلامی قرار بگیرد، لذا موضوع مهمی در بحث جایگاه‌شناسی و رفتارشناسی عاشورا و اربعین است.

این پژوهشگر حوزه قرآن و عترت در بحث جایگاه‌شناسی اربعین خاطرنشان کرد: ما بر اساس مبانی قرآنی - روایی معتقدیم اگر خداوند بر قاعده جریان نور و جریان نفحات الهی، قلوب مؤمنین را به سمتی قرار می‌دهد، گویا بناست اتفاق عظیمی شکل بگیرد. اینک آن اتفاق عظیم، در تعبیر مقام معظم رهبری «تشکیل پیکره امت اسلامی» است. تعبیر قرآنی مدنظر ایشان تعبیر «كَاتَهُمْ حُمْرٌ مُسْتَنْفِرَةٌ فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ» است، این تعبیر با تعبیر ما بسیار متفاوت است.

اگر اربعین محصول برنامه‌ریزی خداست، چرا در این زمانه واقع شده است؟

وی افزود: در این نگاه، گویی قرار است یک قسوره و پیکره امت اسلامی شکل بگیرد. تعبیر «راهپیمایی اربعین»، فاعلیت انسانها را پررنگ می‌کند و اما تعبیر «قسوره»، پررنگ کننده فعل خداوند است، در منطق قسوره می‌بایست چشم انتظار غُرش شیر بود.

حجت الاسلام اصفهانیان علاوه بر ذکر چند سؤال مهم در حیطه ماجرای اربعین توضیح داد: اگر این ماجرا محصول برنامه‌ریزی خدا باشد، چرا در این زمانه واقع شده است؟ چرا خداوند پیکره امت را واحد می‌کند؟ قرار است چه اتفاقی پیش‌روی بشر باشد؟ آیا یکی از وعده‌های خداوندی نزدیک است؟ آیا وعده فرو ریختن یک جریان گسترده شیطانی پیش‌روی ماست که امت اسلامی با نور حسینی باید منسجم شود؟ این جایگاه‌شناسی، موضوع مهمی است که در این زمان باید مورد مطالعه قرار گیرد.

وی افزود: اگر نسبت عاشورا و اربعین را درست فهم نکنیم و جایگاه اربعین را درست کشف نکنیم و یا غایت نهایی جریان عظیم نورانی را امروز متوجه نشویم، ناگزیر دچار سطحی‌نگری می‌شویم و به آن چیزی که داریم بسنده می‌کنیم و در نتیجه، همراهی مناسبی با این با عظمت نورانی نخواهیم داشت، آن موقع است که این جریان عظیم، منافذ بسیاری را بر خود هموار می‌بیند که جبهه باطل در آن رسوخ و نفوذ کند. البته به تبع سطحی‌نگری موجود و تعمقی که نکرده‌ایم، گرفتار برخی از این جریان‌ات در این راهپیمایی عظیم هستیم.

این پژوهشگر حوزه قرآن و عترت با اشاره به تلاش سه جریان پیوسته در قرن دوم و الگو برداری دشمن از آن در این زمان برای حذف اندیشه عترت گفت: آن فضایی که بعد از شهادت امام حسین علیه السلام شکل گرفت، فضایی است که گاهی از آن با عنوان بیداری یاد می‌کنیم، یا همان موج انرژی اجتماعی گسترده‌ای که آمد و افراد را در خود هضم کرد. افرادی که در زمان مناسب وارد میدان نشده بودند، گویی متنبه شده و بخشی نیز با انگیزه‌های دیگری در کنار آنان وارد میدان انتقام شدند.

راهپیمایی اربعین نباید تحت الشعاع مهدویت دروغین قرار گیرد

حجت الاسلام اصفهانیان با اشاره به جریان دوم و انحراف برخی نهضتها چون زیدیه و ابومسلم، همچنین جریان سوم و پیدایش مهدویت دروغین اینگونه توضیح داد: اگر دشمن جریانهای قرن دوم هجری را به شکل جدی مطالعه کرده باشد و بر اساس مدل به اصطلاح بیداری، تلاش کرده باشد تا بیداری اسلامی واقع شده را وارونه جلوه دهد - که این کار را حتی در داخل کشور هم کردند - و اگر داعش را در ادامه و بر اساس نهضت‌های قرن دوم شکل داده باشد، احتمالاً اینک ما در آستانه موج شوم یا همان موج عظیم مهدویت دروغین بسر می‌بریم. این موضوع نباید راهپیمایی عظیم اربعین را تحت الشعاع قرار داده و این جریان عظیم را دچار آسیب و تشّت کند.

وی در جمع‌بندی نسبت جایگاه اربعین در میان حرکت عظیم تمدن نور به سمت آینده، اظهار داشت: اگرچه در فضای عالم، ظلمت ساختار خودش را چیده است، اما به وضوح می‌بینیم که نور حق در پهنه دنیا قدرت‌نمایی می‌کند و در حرکت به سوی سرزمین بهشت، در حال عیان‌تر کردن مظاهر خویش است. این نور، بر سبیل خدا، به سوی بهشت و به سمت وعده‌های قطعی پروردگار حرکت می‌کند و حرکت می‌دهد.

مصاحبه دوازدهم - علی رجبی، مدیر انجمن اربعین اروپا:

اعزام کاروان اربعین اروپا از ۳۰ کشور جهان/ کوتاهی مسئولان ذرّه‌ای انگیزه‌مان را کم نخواهد کرد

انجمن اربعین اروپا برای هشتمین سال پی‌درپی اقدام به ثبت‌نام و اعزام زائران و عاشقان امام حسین (علیه السلام) در ایام اربعین به کربلا از سراسر اروپا کرده است. این انجمن که توسط عده‌ای جوان دغدغه‌مند و انقلابی در اروپا شکل گرفته است، بدون هیچ‌گونه توقعی از نهادها و مسئولان در داخل و خارج کشور، با تمام قدرت و با وجود تمام کاستی‌ها وارد میدان شد و هشت سال است که امورات اعزام زائران از سراسر کشور را در قالب کاروان‌هایی پیش بردند و طبق گفته مسئولان این انجمن با توجه به فضایی که در این چند ساله در ایام اربعین شکل گرفته است، پرداختن و توجه به این مهم را وظیفه خود می‌دانند و با افتخار خادمی این خیل زوّر را پذیرفته‌اند و همیشه شکرگزار این موهبت الهی نیز بوده‌اند.

«علی رجبی» مدیر انجمن اربعین اروپا به ارائه توضیحاتی درباره این انجمن و فعالیت‌های آن پرداخت. نکته جالب آن است که این مجاهد گمنام به‌خلاف تصورمان نه روحانی مبلغ بود و نه یک شخصیت آکادمیک که از جایی حمایت بشود بلکه وی یک راننده تریلی مؤمن و متعهدی در هلند است که در راه اهل بیت (علیهم السلام) همت گماشته است.

photo : M.Sadegh Nikgostar

باشگاه خبرنگاران پویا

نور اربعینی عامل بیداری انسانهاست

* لطفاً درباره زمینه و نحوه شکل‌گیری انجمن اربعین اروپا توضیح دهید.

انجمن اربعین اروپا هفت سال پیش راه‌اندازی و دو سال بعد رسمی شد. در ابتدا باید به این نکته اشاره کنم که وقتی برای اولین بار با تعداد اندکی از دوستان در ایام اربعین به کربلا رفتیم و با این ماجرای عظیم اربعین آشنا شدیم، حس و حال عجیبی داشتیم و انگار وارد فضا و دنیایی دیگر شده بودیم. خودم بارها در مناسبت‌های مختلف مثل محرم، عرفه و... به کربلا رفته بودم، اما زیارت امام حسین (علیه السلام) در ایام اربعین را تا حالا تجربه نکرده بودم که خدا راه زیارت اربعین را برایمان باز کرد و تازه فهمیدیم که باید چگونه زندگی کنیم، انگار خداوند بار دیگر ما را احیا کرده بود، این‌گونه اربعین حسینی به تمام هست و نیست ما تبدیل شد.

به‌نظرم خدا با برپایی جریان عظیم اربعین این پیام را دارد به تمام جهانیان می‌دهد که "ای مردم، شما در طول سال برنامه‌ها و مجالس متعددی را برای امام حسین (علیه السلام) برگزار می‌کنید، سینه می‌زنید، اشک می‌ریزید، دسته عزاداری راه می‌اندازید و... اما اربعین زمانی است که شما باید از خانه و کاشانه خود جدا شوید و خود را در این مسیر قرار دهید تا بهره‌هایی بسیار فراوان‌تر از آنچه تاکنون می‌چشیدید، دریافت کنید". با مشاهده اربعین دیگر نمی‌توانستیم صرفاً تماشاچی آن فضای معنوی باشیم، لذا تصمیم گرفتیم به‌صورت حداقلی هم که شده کاری انجام دهیم و خودمان را با این محبت الهی در این برهه از زمان همراه کنیم.

راهپیمایی اربعین، آموزشگاهی برای عصر ظهور

بعد از اینکه با جریان اربعین آشنا شدیم این حس در ما به‌وجود آمد که نباید ساکت و بی‌تفاوت باشیم، بلکه باید به تکاپو بیفتیم و فعال باشیم. بی‌تردید با حضور در راهپیمایی اربعین این حس و حال — با تمام وجود — برای انسان ایجاد می‌شود که خداوند با حضور مردم در این فضای معنوی، انگار برای عالم و عالمان برنامه‌هایی دارد. وقتی برای اولین بار از راهپیمایی اربعین برگشتیم، تصمیم گرفتیم سبک زندگی‌مان را تغییر دهیم تا پیوسته در حس و حال ایام اربعین باشیم. معنویتی که در ایام اربعین در کربلا وجود دارد انگار در ایام دیگر نیست. وقتی رفتار مردم در راهپیمایی اربعین را دیدم به‌نظرم آمد که شاید این صحنه عظیم الهی آموزشگاهی برای عصر ظهور و مقدمه‌ای برای آن باشد؛ از ایثار و محبت، گشاده‌رویی، حس امنیت، شادی و... همگی بیانگر این موضوع بود.

سال بعد یعنی دومین سال حضور در کربلا در ایام اربعین تعدادمان تقریباً دو برابر شد. در این سفر سعی کردیم از طریق ارتباط با برخی افراد، اطلاعاتمان را نسبت به این ماجرا افزایش دهیم، ببینیم کجاها نیاز به کمک‌های بیشتری دارد و چگونه می‌شود به زوآر امام حسین (علیه السلام) خدمت کرد. سپس اعضای را مشخص کردیم و فعالیت‌مان را در حوزه اربعین حسینی به‌طور رسمی و منظم آغاز کردیم. تقریباً چهار سال پیش بود که به‌طور رسمی این انجمن به‌ثبت رسید، البته در ابتدا مخالف این کار بودیم از این جهت که نمی‌خواستیم اسم و رسمی از ما مطرح شود و مهم این بود که کاری برای حریم امام (علیه السلام) انجام دهیم، اما سرانجام با مشورت برخی اندیشمندان قانع شدیم که این انجمن را به‌صورت رسمی به‌ثبت برسانیم تا کارها رسمی‌تر و راحت‌تر پیش برود.

* آیا در مسیر ثبت این انجمن با مشکلی هم مواجه شدید؟

بله، برخی مسئولان آنجا سنگ اندازی هایی می کردند، به طوری که اگر متوجه می شدند اقدامی به طور مستقیم یا غیر مستقیم با نظام جمهوری اسلامی مرتبط است، مخالفت شان با فعالیت ها بیشتر می شد. آنها سؤالاتی داشتند که ما برای پاسخ به آن سؤالات اساس نامه ای را تنظیم کردیم و به آنان تحویل دادیم. آنان وقتی توضیحات ما را درباره فضای معنوی اربعین شنیدند کمی آرام شدند و همراهی کردند و به محبت خدا این کار به تدریج جلو رفت.

* رسالت و هدف شما از راه اندازی این انجمن در اروپا چه بوده است؟

فعالیت های این انجمن در راستای وحدت بیشتر مسلمانان و همه ادیان و گروه های مذهبی در اروپا پیش می رود. علاوه بر این، ترویج فرهنگ حسینی و بهره مندی مردم اروپا از فضای نورانی اربعین حسینی، قدم برداشتن در راستای ظهور امام زمان (عج) و مفید بودن در این برهه زمانی برای امام علیه السلام از دیگر اهداف اصلی و اساسی این انجمن به شمار می رود. در حقیقت با قدم برداشتن در راستای ظهور امام علیه السلام است که فرهنگ و تفکر حسینی رشد می کند.

* قرارگاه اصلی این انجمن اکنون در کدام کشور است؟

قرارگاه اصلی انجمن اربعین اروپا در هلند است، اما فعالیت های این انجمن در ۳۵ کشور جهان برگزار می شود.

* آیا برنامه ای برای راه اندازی شعبه های دیگر این انجمن در سایر کشورها دارید؟

بله، چنین برنامه ای را در نظر داریم، اما این کار نیاز به زمان و نیروی انسانی بیشتری دارد که در حال انجام پیگیری های لازم هستیم. اکنون راه اندازی قرارگاه انجمن اربعین اروپا در کشورهایمانند انگلیس، آلمان و فرانسه برایمان از اهمیت بیشتری برخوردار است.

کوتاهی مسئولان ذرّهای انگیزه مان را کم نخواهد کرد

* قبل از راه اندازی این انجمن، چگونه جریان اربعین در اروپا تبلیغ می شد؟

بعد از سفر اول اربعین با یک گروه از دوستان عراقی آشنا شدیم که آنان دغدغه کمک، ارائه تسهیلات و اعزام مردم کشور آلمان به کربلا را در ایام اربعین داشتند، اما سال بعد این برنامه را به جهت سختی های زیاد و برخی بی مهری ها کنسل کردند. در آن دوران غیر از این مجموعه که ذکر شد، دیگر نهادی یا گروهی برای تبلیغ و ترویج اربعین حسینی وجود نداشت. اجازه دهید در اینجا به نکته ای مهم از بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی اشاره کنم. مقام معظم رهبری در اهمیت توجه به مجموعه های خودجوش فرهنگی در سراسر کشور می فرمایند: «مسائل فرهنگی بسیار مهم است و اهمیت بسیار زیادی می دهم، مجموعه های خودجوش مردمی که کار فرهنگی می کنند و در سراسر کشور هزاران مجموعه خودجوش مردمی هست که دارند فکر و کار فرهنگی می کنند، باید روز به روز توسعه پیدا کنند و دستگاه های دولتی به اینها کمک کنند و به جای اینکه آغوش خود را به روی کسانی که نظام و ارزشهای اسلامی را قبول ندارند باز کنند، به روی بچه های حزب اللهی و انقلابی باز کنند، کارهای فرهنگی با ارزش دارد انجام می گیرد و در تمام زمینه ها می توانند جوانان انقلابی کار کنند، امروز و فردا برای جوانان است». (بیانات در جمع زائران و مجاوران حرم رضوی

این در حالی است که هرساله با رایزنی‌هایی که با برخی نهادها و مراکز فرهنگی و مذهبی صورت می‌گرفت، عده‌ای مسئولان داخل و خارج کشور وقتی متوجه چنین حرکتی در قلب اروپا آن هم به‌سوی حرم امام حسین علیه السلام شدند، بسیار استقبال می‌کردند و وعده‌هایی نیز برای حمایت‌های مادی و معنوی به این انجمن می‌دادند، اما کمی جلوتر یعنی وقتی زمان تحقق وعده‌های آنان سر رسید، حمایتی از آنان دیده نشد، با این حال و با وجود کم‌توجهی‌ها و کم‌لطفی‌های برخی مسئولان، ذره‌ای از انگیزه ما در این انجمن کاسته نخواهد شد و با توکل به خدا به کارمان ادامه خواهیم داد.

*** شما در انجمن چگونه برنامه‌هایتان را اطلاع‌رسانی می‌کردید؟**

یکی از شیوه‌های تبلیغی ما پخش مستندهای مختلف و تصاویر زیبا از حال‌وهوای راهپیمایی اربعین بود. ما با خودروی خودمان به مراکز اسلامی و به مساجد مختلف سطح شهر می‌رفتیم و فراخوان‌ها، تصاویر و مستندهای تهیه‌شده از راهپیمایی اربعین را پخش می‌کردیم. با وجود برخی سختگیری‌ها، بی‌مهری‌ها و هزینه‌های اندک اما بارها و بارها شاهد معجزاتی بودیم، از نوع ویزا گرفتن بگیرد تا تهیه محل اسکان و بلیت هواپیما و...، ما می‌خواستیم صفر تا صد کار اعزام زوآر را خودمان انجام بدهیم تا آنان اصلاً دچار سختی و زحمت نشوند. باید به این نکته تأکید کنم که اگر برای اربعین درست کار بشود خودش بهترین شیوه برای مقابله با دشمنان است. متأسفانه هنوز برای اربعین درست کار نکرده‌ایم، حالا هر قدر رسانه‌های غربی بیایند و در قبال اربعین سکوت کنند راه به جایی نخواهند برد.

*** هزینه‌های این سفر را چگونه تهیه می‌کردید؟**

هزینه‌ها را خود افراد متقبل می‌شوند البته برای این که فشار مالی کمتری ایجاد بشود و همه علاقه‌مندان بتوانند به کاروان اربعین بیایند و امکان ثبت‌نام داشته باشند اما چون همه در یک سطح مالی نیستند در طول سال بچه‌های انجمن تمام شرکت‌های هواپیمایی را رصد می‌کنند تا بتوانند با کمترین هزینه زائران را اعزام کنیم و مشکلات مالی زیادی برایشان نباشد. گاهی پیش می‌آمد که هزینه‌ها بیشتر می‌شد، خودمان دست به کار می‌شدیم و هر کسی از دوستان در حد توانش هر قدر که می‌توانست کمک می‌کرد تا کار پیش برود.

*** بیشتر از چه کشورهایی برای اعزام به کربلا از طریق این انجمن ثبت‌نام کردند؟**

امسال هشتمین دوره فراخوان اربعین است. تاکنون از حدود ۳۰ کشور برای راهپیمایی اربعین حضور داشته‌اند. تاکنون از کشورهای اروپایی مختلف اعم از آمریکا، نیوزیلند، استرالیا، کانادا، آلمان، هلند، بلژیک، فرانسه، اسکاندیناوی، ایسلند و همچنین کشورهای آمریکایی و آفریقایی ثبت‌نام داشته‌ایم.

مصاحبه: امیرمحسن شیخان

مصاحبه سیزدهم - حجت الاسلام مجیدرضا فولادی، مدیرکل انتشارات و امور هنری مجمع جهانی

تقریب مذاهب اسلامی:

پدیده اربعین نتیجه اراده دولت‌ها نیست

photo :M.Reza Amirhasani

باشگاه خبرنگاران پویا

حجت الاسلام مجیدرضا فولادی مدیرکل انتشارات و امور هنری مجمع جهانی تقریب مذاهب با اشاره به جریان راهپیمایی اربعین حسینی گفت: پدیده اربعین در سال‌های اخیر حاصل برنامه‌ریزی یک کشور یا چند کشور و دولت‌ها نیست، یعنی کشورها و دولت‌ها در برپایی آن نقشی ندارد، بلکه به نظر می‌رسد این جریان که در ایامی خاص میلیون‌ها نفر را به سوی خود می‌کشاند، برگرفته از آرمانی ارزشمند است که از فطرت انسان‌ها می‌جوشد.

وی افزود: در راهپیمایی اربعین شاهد حضور مردمان بسیاری از پیر و جوان، زن و مرد، کوچک و بزرگ هستیم، جالب است حتی افرادی که توان چندانی برای طی کردن مسافت‌های کوتاه در شهر و دیار خودشان را نداشتند، در مسیر اربعین حاضر می‌شوند و کیلومترها راه را با پای پیاده به سوی حرم امام علیه السلام طی می‌کنند. آنان نه تنها احساس خستگی و پشیمانی نمی‌کنند، بلکه احساس شادی، خرسندی و سبکی نیز می‌کنند.

حجت الاسلام فولادی با تأکید بر اینکه موضوعات مختلف اربعین اعم از حجم جمعیت و هزینه‌های صورت گرفته با معادلات مادی قابل بررسی نیست، خاطرنشان کرد: وقتی انسان‌ها این زیبایی‌ها و شگفتی‌ها را مشاهده می‌کنند، در

می‌یابد که دست قدرت و اراده‌ای ما فوق توان بشریت بالای سر جریان اربعین است و آن دست قدرتی است که این پدیده را به سوی جلو حرکت می‌دهد.

به گفته وی، برپایی امر ظهور امام علیه السلام نیاز به یکدلی، یکرنگی و مقصدی واحد دارد، اینها و بسیاری ارزشهای دیگر همان چیزهایی است که در این سالها در جریان راهپیمایی اربعین به وضوح مشاهده می‌کنیم.

حجت‌الاسلام فولادی با بیان اینکه باید درصدد کشف حقیقت و باطن این جریان عظیم در این برهه از زمان باشیم، بیان کرد: باید سعی کنیم این پدیده را به خودمان و سایر دولتها و کشورها نسبت ندهیم، بلکه آن را جریانی خودجوش و مردمی با اراده‌ای ما فوق اراده‌ها بدانیم.

مدیر امور هنری مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی ادامه داد: بر اساس آنچه در این سالها در اربعین دیده‌ایم و همچنین افزایش هر ساله شوق مردم گوشه گوشه دنیا برای حضور در راهپیمایی اربعین، باید گفت این جریان در آینده پرفرورتر خواهد شد.

وی گفت: همگان اعتراف می‌کنند که در چند سال اخیر جریان راهپیمایی اربعین حسینی رنگ و بوی دیگری به خود گرفته است. در همین راستا برخی اندیشمندان و متفکران معتقدند که آینده این جریان نورانی به سوی برپایی امر ظهور امام زمان (عج) پیش خواهد رفت.

حجت‌الاسلام فولادی یادآور شد: در طول سال بسیاری از مردم عراق طبق گفته خودشان، دارایی خود را جمع می‌کنند تا در ایام اربعین با استفاده از آنها، به زوار امام حسین علیه السلام خدمت کنند و این یعنی نوعی همراهی با جریانی ظهور.

مدیر امور هنری مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی افزود: وظیفه مسئولان در این عرصه این است که بسترها و شرایط را تا می‌توانند فراهم و سهل کنند تا همگان بتوانند با حضور در راهپیمایی اربعین بیشترین و بهترین بهره‌ها را ببرند که این اقدام آنان نیز نوعی همراهی با جریان اربعین و به تبع ماجرای ظهور می‌تواند باشد.

مصاحبه چهاردهم - حجت الاسلام محمد دغانلو، کارشناس مذهبی:

جریان اربعین حسینی ماکتی از برپایی حکومتی مهدوی است

حجت الاسلام محمد دغانلو، از وعاظ و سخنرانان کشور با بیان اینکه راهپیمایی اربعین حسینی چند سالی است شور و شوق و حرارت بیشتری پیدا کرده است، گفت: راهپیمایی اربعین در گذشته‌ها نیز وجود داشته است، حتی اهالی عراق نقل می‌کنند که در زمان حزب بعث اگر کسی می‌خواست در اربعین به زیارت امام حسین علیه السلام برود - آن هم با پای پیاده - اجازه این کار را نمی‌دادند و مجازات‌های سختی نیز در نظر می‌گرفتند، اما مردم دست از این زیارت برنمی‌داشتند و باز هم به زیارت امام حسین علیه السلام می‌رفتند.

وی با بیان اینکه به لطف الهی در چند سال اخیر این جریان نورانی شدت بیشتری پیدا کرده و آن موانع کنار رفته است، اظهار کرد: در این سال‌ها مردم خیلی راحت‌تر از گذشته می‌توانند به زیارت امام حسین علیه السلام بروند، این در حالی است که در گذشته چنین نبوده است.

حجت الاسلام دغانلو افزود: افزایش حبّ و عشق مردم به امام حسین علیه السلام علت دیگری است که می‌توان از آن به عنوان یکی از دلایل رونق و وسعت راهپیمایی اربعین حسینی باشد.

وی با اشاره به نحوه رفتار مردم عراق در میزبانی از زائران امام حسین علیه السلام در ایام اربعین اظهار کرد: بی تردید این رفتار زیبای مردم عراق در ایام اربعین فقط و فقط به خاطر عشق به امام حسین علیه السلام است، آنان یک سال دارایی خود را جمع می‌کنند و در موسم اربعین با جان و دل تقدیم زائران می‌کنند. توصیه می‌کنم زوَّار ایرانی در کمال ادب این میزبانی را قدردان باشند و در حد امکان اگر مهمان خانه عراقی‌ها می‌شوند، هدایایی برای کودکان آنان در نظر بگیرند.

حجت‌الاسلام دغانلو با تأکید بر اینکه جریان اربعین حسینی یک جامعه کوچک از حکومتی مهدوی است، یادآور شد: اینکه مردم در ایام اربعین اینقدر نسبت به یکدیگر مهربان هستند، ایثار و از خودگذشتگی، امنیت، حس رسیدگی به احتیاجات برادر دینی و ... از جمله موضوعاتی است که می‌توان در راهپیمایی اربعین حسینی مشاهده کرد، این در حالی است که این موضوعات و بسیاری مسائل دیگر در دروان حکومت امام زمان (عج) به صورت تمام‌تر و کامل‌تر نمایان می‌شود.

وی خاطرنشان کرد: شایسته است که انسان از خداوند بخواهد تا توفیق این سفر را بدست آورد، باید وارد این صحنه بزرگ الهی و نورانی شویم، زیبایی‌های آن را ببینیم و درباره آنها تفکر کنیم. این حال و هوا باعث رشد و ارتقای انسان می‌شود، پس باید به اربعین بهای بیشتری دهیم.

مصاحبه پانزدهم - حجت الاسلام علی چراغی پور، مسئول دبیرخانه کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد استان ایلام:

نور اربعینی، عامل حضور انسانها از سراسر جهان در کربلاست

حجت الاسلام علی چراغی پور، مسئول دبیرخانه کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد استان ایلام و سرپرست شورای هماهنگی و تبلیغات اسلامی استان ایلام با اشاره به جریان راهپیمایی اربعین حسینی گفت: پیاده‌روی عظیم اربعین از سال پیش وجود داشته است، اما فضایی که در سال‌های اخیر در این مسیر شکل گرفته، متفاوت از سال‌های قبل است. امروزه شاهد حضور صدها نفر از مردم از نژادها و سلیقه‌های مختلف در راهپیمایی اربعین حسینی هستیم.

سرپرست شورای هماهنگی و تبلیغات اسلامی استان ایلام افزود: بزرگ‌ترین همایش بین‌المللی و مذهبی جهان امروز در جریان اربعین در حال شکلگیری است و «وحدت، انسجام، برادری، برابری، محبت، ایثار و ... از جمله رفتارهای زیبایی است که در مسیر به چشم می‌خورد.

مسئول دبیرخانه کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد استان ایلام با بیان اینکه در راهپیمایی اربعین در سایر فرق و ادیان نیز بسیاری در راهپیمایی اربعین شرکت می‌کنند، گفت: ما خود شاهد این بودیم که در طول سال‌های گذشته

مسلمانانی از کشور پاکستان به مرز مهران می آمدند و چندین روز را به انتظار تهیه ویزای و مجوز خروج می گذرانند. قطعاً این ناشی از عشق به مولا امام حسین علیه السلام است.

به گفته وی، در آن فضای نورانی دیگر قوم و قبیله و طایفه معنایی ندارد و همه در زیر یک بیرق آن هم بیرق امام حسین علیه السلام قرار گرفته اند و وحدتی که در این جریان به نمایش در آمده، افتخاری بزرگ برای مسلمین جهان در برابر دشمنان است.

حجت الاسلام والمسلمین چراغی پور تأکید کرد: نورانیت اربعین آنقدر زیاد است که مردم از پیر و جوان و کودک را سوی خود می کشاند و اثرگذاری این معنویت تا مدت ها بعد نیز زوآر را فرا خواهد گرفت.

مصاحبه شانزدهم - حجت الاسلام محمدعلی معینان، استاد حوزه و دانشگاه:

پیاده روی اربعین را باید معجزه الهی در عصر حاضر دانست

photo : Ali Jabbari

باشگاه خبرنگاران پویا

حجت الاسلام معینان با اشاره به جایگاه اربعین در تعاملات بین دو کشور ایران و عراق گفت: با توجه به تغییراتی که در بُعد سیاسی کشور عراق و کشته شدن صدام رخ داد، تعاملات بین شیعیان دو کشور بیشتر شد و جریان اربعین این مراودات را تقویت کرد. جریان اربعینی باعث شد مبارزه‌ای که با مردم عراق داشتیم، به باد فراموشی سپرده شود و این جز عنایات خداوند و محبت امام حسین علیه السلام حاصل نمی‌شد.

وی با بیان اینکه امروز شاهدیم وقتی مردم ایران وارد خاک عراق می‌شوند، از ابتدای ورودشان با پذیرایی گرم مردم عراق مواجه می‌شوند، افزود: این مردم با خلوص نیت و با عشق و ارادتی که به ساحت مقدس سیدالشهداء دارند، با زائران برخورد می‌کنند؛ لذا در مقطع زمانی پیاده‌روی اربعین هرگونه مسائل سیاسی موضوعیت پیدا نمی‌کند و همه با یک مقصد و مقصود واحد به سمت حرم اباعبدالله علیه السلام حرکت می‌کنند. این حرکت به قدری گسترده و در عین حال دلنشین است که نمی‌توان جز معجزه از آن یاد کرد.

این پژوهشگر علوم قرآنی و حدیث با بیان اینکه تعامل بین قلوب زائران اربعین باعث تعاملات گسترده‌تر ایرانیان با عراقی‌ها می‌شود، افزود: هر ساله جمعیت زائران رو به فزونی است. این مسأله نشان‌دهنده جذبه و کشش نوری الهی و از مجرای امام حسین علیه السلام به سوی جویندگان حق و حقیقت است.

مصاحبه هفدهم - حجت الاسلام محمد مهدی محمدی، کارشناس مسائل دینی:
حرکت اربعینی امتداد ایثار حسینی برای بیداری پاک‌طینتان عالم است

photo : Naser Jafari

باشگاه خبرنگاران

حجت الاسلام محمد مهدی محمدی، کارشناس مسائل دینیا اشاره به عظمت ماجرای اربعین حسینی گفت: امام حسین علیه السلام در زمان زندگانی خویش به خصوص در مقطع حرکتشان از مکه به سوی کربلا به مثابه یک معلم دلسوز در بیدارگری مردمان از خواب غفلت تلاش فراوان کردند؛ هرچند در آن بازه زمانی عمدتاً حضرت را یاری نکردند، اما شهادتشان باعث احیای مجدد امت اسلام شد. بنابراین حرکت اربعینی نیز امتداد ایثار حسینی برای بیداری پاک‌طینتان عالم است و خواهیم دید که این روند روز به روز گسترده‌تر و با کیفیت‌تر می‌شود؛ نشان به اینکه هر سال پرشورتر از سال قبل برگزار می‌شود.

وی با اشاره به اینکه هرچه به امام حسین علیه السلام انتساب یابد، بر عظمتش افزوده می‌شود، گفت: اربعین نمونه بارز این عظمت است و به طور حتم در بیداری اسلامی و بلکه بیداری دنیا از خواب غفلت و شهوات نقش مؤثری دارد؛ این مسأله‌ای که عرض می‌کنم نه در کتاب‌ها و داستان‌هاست بلکه به صورت عینی مشاهده می‌کنیم. اربعین حسینی به زبان عمل این پیام را به دنیا مخابره می‌کند که حسینیت پلی برای رسیدن به مهدویت یعنی دستیابی به عصر ظهور امام زمان (عج) است.

مصاحبه هجدهم - حجت الاسلام سيد عباس موسوی مطلق، استاد حوزه:

حضور ميليونی زوّار اربعين نشانه بيداری عقل ها و دل ها است

photo : M.Mahdi Dorani

باشگاه خبرنگاران پویا

حجت الاسلام سيد عباس موسوی مطلق استاد حوزه با اشاره به حدیثی از امام صادق علیه السلام درباره جایگاه والای زیارت امام حسین علیه السلام گفت: امام صادق علیه السلام در حدیثی نورانی می فرماید: «لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي زِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عِ مِنْ الْفَضْلِ لَمَاتُوا شَوْقًا وَ تَقَطَّعَتْ أَنْفُسُهُمْ عَلَيْهِ حَسَرَاتٍ»؛ اگر مردم می دانستند که در زیارت قبر حضرت حسین بن علی علیه السلام چه فضل و ثوابی است حتماً از شوق و ذوق قالب تهی می کردند و به خاطر حسرت ها نفس هایشان به شماره افتاده و قطع خواهد شد.

این استاد حوزه افزود: روایات فراوانی درباره آثار دنیوی و اخروی زیارت امام حسین علیه السلام وجود دارد. به عنوان مثال، بیش از صد اثر و فایده دنیوی زیارت سیدالشهداء علیه السلام صرفاً در کتاب «کامل الزیارت» ذکر شده است. اهل بیت علیهم السلام نه تنها در سیره گفتاری، بلکه در سیره عملی نیز خودشان به امر زیارت امام حسین علیه السلام اهتمام ویژه ای داشته اند.

موسوی مطلق با بیان اینکه دین اسلام حسینی البقاء است، گفت: وقتی بقای دین اسلام بر اساس حرکت و شهادت امام حسین علیه السلام است، پس بی جهت نیست که ائمه معصومین علیهم السلام اینقدر ما را به زیارت آن حضرت توصیه و تشویق

کرده‌اند. این موضوع به قدری نزد اهل بیت (علیهم‌السلام) از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است که اگر فردی در رفتن به زیارت امام حسین (علیه‌السلام) کوتاهی کند، حقی از رسول خدا (ص) را ضایع کرده و حتی ممکن است مورد عاق ایشان نیز قرار می‌گیرند.

وی افزود: امام صادق (علیه‌السلام) در این باره می‌فرماید: (يَا عَلِيُّ! بَلَّغْنِي أَنْ قَوْمًا مِنْ شِيعَتِنَا يَمُرُّ بِأَحَدِهِمُ السَّنَّةُ وَالسَّنَتَانِ لَنَا يَزُورُونَ الْحُسَيْنَ؟ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ إِنِّي أَعْرِفُ أَنَسًا كَثِيرَةً بِهَذِهِ الصِّفَةِ، قَالَ أَمَا وَاللَّهِ لِحَظِّهِمْ أَخْطُوا وَعَنْ ثَوَابِ اللَّهِ زَاغُوا وَعَنْ جَوَارِ مُحَمَّدٍ ص تَبَاعَدُوا... أَمَا إِنَّهُ مَا لَهُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ عَذْرٍ وَلَا عِنْدَ رَسُولِهِ مِنْ عَذْرٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛ (أَمَا الْقَرِيبُ فَلَا أَقْلَ مِنْ شَهْرٍ وَأَمَا بَعِيدُ الدَّارِ فَفِي كُلِّ ثَلَاثِ سِنِينَ فَمَا جَازَ الثَّلَاثَ سِنِينَ فَقَدْ عَقَّ رَسُولُ اللَّهِ ص وَقَطَعَ رَحِمَهُ إِلَّا مِنْ عِلَّةٍ؛ امام صادق (علیه‌السلام) به یکی از دوستانشان فرمود: شنیده‌ام برخی از شیعیان ما هستند که دو سه سال بر آنها گذشته اما به زیارت مرقد حسین (علیه‌السلام) نرفته‌اند. آن شخص پاسخ داد: آقا جان! خیلی‌ها هستند که اینگونه‌اند. حضرت با تعجب فرمود: مگر می‌شود؟ این افراد در روز قیامت چگونه می‌خواهند جواب پیامبر (ص) را بدهند؟ از حضرت پرسیدند که حداکثر چند مدت یکبار باید به زیارت امام حسین (علیه‌السلام) برویم؟ حضرت فرمود: نباید بیشتر از سه سال غیبت کسی - یا نرفتنش به کربلا - طول بکشد و در غیر اینصورت مورد عاق رسول خدا (ص) قرار می‌گیرد. (کامل‌الزیارت، ص ۲۹۶)

این استاد حوزه با اشاره به نقش زیارت امام حسین (علیه‌السلام) در راستای تقویت امر وحدت میان مسلمانان جهان گفت: در زیارت حضرت سیدالشهداء (علیه‌السلام) هیچ چیز مانع دانسته نشده حتی گفته شده ثروتمندان سالی دو بار و فقرا سالی یکبار به زیارت آن حضرت مشرف شوند. دستیابی به وحدت زیر بیرق امام حسین (علیه‌السلام) و تبدیل شدن به یک دست واحد در مقابل دشمنان بسیار سهل‌تر است.

حضور میلیونی زوار اربعین نشان از بیداری عقل‌ها و قلب‌هاست

موسوی‌مطلق یادآور شد: آیت‌الله جوادی آملی می‌فرمود: «زیارت اربعین و حادثه کربلا ستون ولایت است». پر رونق شدن زیارت امام حسین و زیارت اربعین دلیلی بر رشد عقلی و بیداری مردم است. آیت‌الله بهجت نیز می‌فرمود: وقی امام زمان (عج) تشریف می‌آورند خودشان را با عنوان خون‌خواه امام حسین (علیه‌السلام) معرفی می‌کنند، پس مردم در وسعت جهانی باید امام حسین (علیه‌السلام) را بشناسند تا کسی را که به خون‌خواهی او قیام می‌کند یاری کنند. امروز جریان اربعین حسینی صحنه‌ای الهی برای معرفی امام حسین (علیه‌السلام) به جهانیان است.

وی خاطرنشان کرد: زیارت امام حسین (علیه‌السلام) سبب بیداری فردی و اجتماعی امت‌ها و خروج آنان از جهل و ظلمت به سوی نور می‌شود. زیارت اربعین تبدیل به یک نمایش قدرت شده است، به نظر می‌رسد این حرکت جهانی در روز اربعین یکی از بهترین زمینه‌ها برای ظهور مولایمان امام مهدی (عج) است.

مصاحبه نوزدهم - کامران گوهری، پژوهشگر علوم قرآن و حدیث و مدیر کاروان عتبات:
شهادت شهید حججی ماجرای از جنس اربعین حسینی / لشکر شهداء در حال اثرگذاری اند

کامران گوهری پژوهشگر علوم قرآن و حدیث و مدیر کاروان عتبات با اشاره به تصویر اولی که از شهادت شهید حججی منتشر شد، گفت: ابتدا خدا را شکر می‌کنم که با یک آغازی دیگر در جبهه الهی مواجه هستیم. حال باید به این نکته اشاره کنم که کدامکارگردان می‌تواند چنین تصویری خلق کند؛ نزدیک غروب، نوری که از پشت سر شهید به لنز دوربین می‌خورد، ترس در وجود دشمن، صلابت و شجاعت در عمق نگاه شهید و...، جالب است که این تصویر به دست دشمن ثبت شده، اما به راستی چه کسی کارگردانی این صحنه را به عهده داشته است؟

وی خاطرنشان کرد: اینکه شهید حججی حجت شد، به خاطر این است که خدا خواست، خدا خواست که او نشانه شود، در فرمایشات مقام معظم رهبری نیز این مطلب تصریح شد که «خداوند او را همچون حجتی در مقابل چشم همگان قرار داد». خداوند با نورش او را در قله‌ای قرار داد و معرفی کرد تا همه او را بشناسند و امروز لشکر شهدا به شکل‌های مختلف در اتفاقات گوناگون در حال اثرگذاری هستند، اگر در گذشته معدود شهدایی بودند، امروزه صدها هزار شهید وجود دارد.

گوهری افزود: شهید حججی در وصیت‌نامه‌اش گفت: "پسرم، اگر شهید شوم باز هم پیش تو و مراقب تو هستم"، این یعنی شهید حججی اهل معرفت است، او معرفت پیدا کرده به اینکه بعد از شهادت هم می‌تواند کار کند و اثرگذار باشد.

این پژوهشگر علوم قرآن و حدیث با بیان اینکه خدا با همان تصویر ابتدایی که از شهید حججی منتشر شد، نشان داد که هر وقت بخواهد می‌تواند حال انسان‌ها را تغییر دهد، گفت: شهادت شهید حججی یک ماجرای خدایی بود، ماجرای از جنس اربعین حسینی علیه السلام. امیدواریم ماجرای شهید حججی، آغاز یک رشد و اصلاح فرهنگی در جامعه اسلامی باشد و از نشانه‌های این موضوع این است که خدا با همان یک تصویر حال و هوای جامعه از جوان و نوجوان و کهنسال را تغییر داد، به عبارت دیگر، با نگاه به همان یک تصویر بدون اینکه چیز دیگری از این شهید دیده یا شنیده باشیم، متوجه می‌شویم که او یک انسان معرفتی بوده است و خداوند ماجرای ایشان را یک آغاز و نشانی از وجود لشگر شهداء و تأثیرگذاری ایشان قرار داد.

وی با تأکید بر اینکه عمق نگاه و ژست باصلابت و شجاعانه شهید حججی در شرایط اسارت در همان یک تصویر نشان داد که خدا به او معرفت‌ها عطا کرد، یادآور شد: حال که خدا خواسته این شهید در این حد وسیع معرفی شود، بیایم حوزه‌های معرفتی شهید حججی را پررنگ کنیم، چراکه همین معرفت‌هاست که این شهید را حجت قرار داد.

گوهری با بیان این مطلب که شهید حججی صرفاً شعاردهنده نبود، گفت: ایشان جزو مؤمنینی بود که به تعبیر قرآن به پیمان‌شان به خاطر خدا صادقانه عمل کردند «مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ»، شهید حججی با حرکت خود امر به معروف کرد و خودش نیز وارد میدان شد، این همان کاری بود که از مولایش امام حسین علیه السلام آموخته بود؛ امام حسین علیه السلام با ترک حج و حرکت به سمت کربلا مردم را امر به معروف کردند، عده‌ای همراه شدند و عده بسیاری نیز همراهی نکردند، امام حسین علیه السلام نه تنها معروفی را مطرح کرد، بلکه خودش در قلب این ماجرا قرار گرفت.

مصاحبه بیستم - روح الله رفیعی، کارگردان و مستندساز اربعینی:

ظرفیتی که ۲۰ میلیون زائر را به کربلا می برد می تواند آنها را راهی قدس کند / ترس از داعش هم مردم را متوقف نکرد

روح الله رفیعی، کارگردان و مستندساز اربعینی درباره تجربه مستندسازی اربعین اینچنین سخن گفت: خاطرم هست چند سال پیش همراه با کاروانی در دهه اول ماه محرم به غزه سفر کردیم. کاروانمان از پاکستان، هند، ترکیه، سوریه، لبنان و ... عبور کرد و در نهایت به غزه رسیدیم. در مسیر شیعیان بسیاری همراه ما بودند و از آنجا که ایام دهه اول محرم نیز بود، دور هم جمع شدیم تا ذکر مصیبت و روضه ای داشته باشیم. بعد از پایان روضه یک آقای که اهل انگلستان بود، پیش من آمد و گفت «شما بعد از گریه ای که می کنید، خوش حالی در صورت دارید که جنسش با بقیه خوش حالی ها فرق دارد»؛ یکی از دوستانمان برایش توضیح داد که این خوش حالی از جنس شمع است. همین صحبت ها، بهانه ای شد تا به معرفی امام حسین (علیه السلام) و توضیح ماجرای کربلا برای این آقا پرداختیم. جالب است که آن آقای انگلیسی که اتفاقاً سنی مذهب نیز بود، تا به حال داستان امام حسین (علیه السلام) را نشنیده بود. چون خودمان در دریای محتوا هستیم احساس می کنیم که همه جای عالم از عاشورا باخبر هستند و فکر می کنیم که تمام عالم در معرفت امام حسین (علیه السلام) قرار دارد این در حالی است که اگر با دید واقعی تری نسبت به امام حسین (علیه السلام) نگاه کنیم، می بینیم که هنوز هیچ کاری برای معرفی امام حسین (علیه السلام) و معرفت ایشان انجام نداده ایم.

هنوز خیلی از مردم ترکیه (همسایه شمالی عراق) از ماجرای عاشورا و امام حسین علیه السلام بی خبرند

او به راهپیمایی مارش میرا و اتفاقاتی که در جریان آن برایش رخ داده بود، اشاره کرد و گفت: داستانی شبیه به این ماجرا برای راهپیمایی مارش میرا در بوسنی نیز رخ داد. خاطرم هست که دو سه سال پیش به راهپیمایی مارش میرا رفته بودم. راهپیمایی در آن جا چنین است که همه با هم در یک زمان مشخص از یک مبدا مشخص حرکت می کنند و به مقصد مشخص می رسند. در حقیقت اگر یک ساعت بعدتر از عبور کاروان وارد مسیر شوید، هیچ خبری نیست. در این راهپیمایی افرادی را می دیدم که با افتخار می آمدند و می گفتند ببینید این جا جبهه قدر خوب است، ۱۲۰ کیلومتر مسیر را می روید و همه به صورت رایگان آب و غذا به شما می دهند. در جواب به آنان گفتم که شما تاکنون در ایام اربعین به عراق نرفته اید؟ گفتند «خیر. مگر چه خبر است؟» گفتم که ما در یک بازه ی ۲۰ روزه راهپیمایی داریم و حدود ۲۰ میلیون آدم می آیند و در مسیر گاهی بغل به بغل و گاهی دو سه لاین ایستگاه صلواتی وجود دارد و از شما التماس می کنند که غذا و آب رایگان بردارید. آن مسلمان ترک سنی غافل گیر شده بود و می گفت مگر چنین چیزی می شود؟ دقت کنید که راجع به ترکیه حرف می زنم که همسایه شمالی عراق است و راجع به آفریقا و آسیای شرقی حرف نمی زنم. ما هنوز نتوانستیم مردم ترکیه را از این محتوا و معرفت راجع به امام حسین علیه السلام به خوبی مطالعه کنیم.

شناخت امام حسین زمینه ساز معرفی حضرت حجت است

دقت کنید که ما در موضوع ظهور می گوئیم که حضرت حجت تکیه بر کعبه می زنند و خود را با سیدالشهدا معرفی می کنند خب پس مردم دنیا اول از همه باید امام حسین علیه السلام را بشناسند که وقتی ایشان خود را معرفی کردند، متوجه باشند. با این حال هنوز افراد بسیار زیادی هستند که امام حسین علیه السلام را نمی شناسند. اگر جامعه شیعیان را کنار بگذارید متوجه می شوید که چه خبر است. گاهی شده است که در یک گوشه ای از جهان اسم امام حسین علیه السلام را آوردند و ما ذوق زده شده ایم که امام حسین علیه السلام در همه جا رفته است در حالی که واقعاً همه جهانیان ایشان را نشناختند. آیا ما توانستیم در جمعیت میلیاردری چین چنین کاری کنیم؟

اربعین یک بستر فوق العاده عالی برای معرفی سیدالشهدا و قدرت نرم شیعه است. حال چند موضوع در این بین مطرح می شود. تا چند سال قبل عده ای می گفتند که داعش در اربعین حمله می کند و می کشد اما با این حال جمعیت بیش تری حضور پیدا کرد، عجیب غریب است! از طرف دیگر من فکر می کنم ما ایرانی ها در حال تخریب فرهنگ عراقی ها هستیم. ما آمدیم و با موکب های پر زرق و برق خود که عمدتاً با بودجه بیت المال مدیریت می شود به فرهنگ عراقی ها آسیب زدیم. مثلاً فلان بانک هم رفته و موکب زده است. در تمام این ۱۴۰۰ سال، این گونه بوده است که بیرق امام حسین علیه السلام به صورت مردمی جلو رفته است. جالب است بدانید که موکب های عراقی، فرهنگ و جامعه شناسی مردم عراق را نشان می دهد. استاد معتبر دانشگاه در موکب اربعین راه می رود و به مردم التماس می کند تا از پذیرایی های مهیا شده مصرف کنند؛ حالا همین استاد را اگر بخواهید در دانشگاه ملاقات کنید باید از ۱۰ روز قبل وقت بگیرید. چهره های مهم علمی هم در مسیر کربلا ساده و خاضعند.

در اینجا تقابل مدرنیته و سنت مشهود است. در مدرنیته اصلاً معنی ندارد که شما به صورت رایگان به همه غذا بدهید و فقط به درمندگان می‌توانید غذای رایگان بدهید اما در عراق، روحیه کریمانه مردم عراق را می‌بینید. طرف یک سال کار می‌کند و پول جمع می‌کند تا ۱۰-۲۰ روز اربعین برای سیدالشهدا خرج کند. آخر هم گریه و التماس می‌کند و می‌گوید خدایا مرا ببخش که نتوانستم حق مطلب را ادا کنم. گاهی می‌بینید که طرف هیچ چیز ندارد اما فقط به اندازه یک پارچ آب می‌آورد و به زائران امام حسین تعارف می‌کند. من خیلی وقت‌ها به دوستانم می‌گویم که در خرید کالا در عراق چگونه زنید چرا که آنان هر قدر در بیاورند، آخر سال خرج امام حسین علیه السلام می‌کنند. در اربعین یک نمونه آزمایشی از اقتصاد صلواتی و مردمی را می‌بینیم که در زمان ظهور اتفاق می‌افتد.

دشمن به دنبال فتنه‌سازی با جمعیت میلیونی اربعین است

با تمام این خوبی‌هایی که بیان کردم، باید به یک موضوع هم توجه ویژه داشت. دقت کنید که دشمن در برابر این خوبی‌ها بیکار ننشسته است و به دنبال ایجاد یک سری فتنه است. هر سال جمعیت بسیار زیادی می‌آید و همین جمعیت فراوان، یک بستر برای ایجاد فتنه‌های جدید است. برای مثال فتنه یمانی را می‌بینید که در بصره آغاز شده است. صابئی‌ها و آنان آمده‌اند و می‌خواهند از این ظرفیت استفاده کنند تا پروژه اربعین هراسی را به راه بیندازند که سیدالشهدا شناخته نشود. فرض کنید که این گروه‌ها با هم درگیر شوند، عده‌ای کشته شوند و اربعین هراسی صورت بگیرد و در نهایت ورود مردم به عراق را ممنوع اعلام کنند و در نهایت امام حسین علیه السلام شناخته نشود. آنان چنین کاری را در عاشورا انجام دادند و سعی کردند فاصله ایجاد کنند اما هنوز اربعین جلوه رحمانی و اسلام ناب خود را حفظ کرده است.

در این راهپیمایی، مبنای مودت بین شیعه، سنی، مسیحی و پیروان ادیان الهی است. در کجای دنیا چنین راهپیمایی کریمانه‌ای با این جمعیت وجود دارد؟ راه پیمایی که همه بتوانند به راحتی در آن حضور پیدا کنند و هیچ محدودیتی وجود نداشته باشد. البته باید گفت که تمیزی و پاکی که ایرانی‌ها با خود به عراق برده‌اند بسیار خوب بوده است اما در مقابل، چشم و هم چشمی‌ها و یک سری رفتارها آسیب زده است که باید با فرهنگ‌سازی روی آن کار کرد. موضوع دیگر بحث اقتصاد این راهپیمایی در ایران است. از ایران کاروان‌های زیادی به عراق می‌روند و این جمعیت زیاد ظرفیت مالی بسیار خوبی را برای حمل و نقل، پذیرایی و فروش لوازم مورد نیاز در ایران و عراق فراهم می‌کند. من چند روز پیش نمایشگاهی را در عراق دیدم که تجهیزات سفر اربعین می‌فروخت و درآمد کسب می‌کرد. بنابراین این پیاده روی خود یک نوع توریسم است با همه مفاهیم اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی‌اش.

در مورد قدرت راهپیمایی اربعین باید به چند نکته بسیار مهم توجه کرد. ما یک زمان می‌گفتیم جنگ جنگ تا پیروزی و کمی بعدتر می‌گفتیم که راه قدس از کربلا می‌گذرد اما هیچ‌کس فکر نمی‌کرد که در یک روزی ما در خاک عراق برویم و عکس آیت الله خامنه‌ای و امام خمینی را ببینیم. فکر نمی‌کردیم روابط تا این اندازه گسترده شود. اکنون ما تا کربلا رفته‌ایم و اگر یک تلاش مضاعفی صورت بگیرد همین جمعیت تا قدس هم می‌تواند برود چرا که ظرفیت آن وجود دارد. ظرفیتی که براساس مهر و محبت اهل بیت ایجاد شده است و می‌تواند خیلی خوب باشد. در اربعین هنوز نتوانستیم به خوبی حق مطلب را ادا کنیم. اربعین و راهپیمایی میلیونی آن ظرفیت بسیار عظیمی دارد که می‌تواند امام حسین علیه السلام را معرفی کند پس باید بنشینیم و فکر کنیم و آن را به رخ دنیا بکشیم.

می‌خواهم برایتان یک مثال خیلی ساده و پیش پا افتاده بزنم که بتوانید ظرفیت مستندسازی اربعین را درک کنید. مسیر ۸۰ کیلومتری نجف تا کربلا خود یک جذابیت است و ظرفیت دارد و آن هم این است که شما می‌توانید در یک مسیر ۸۰ کیلومتری رایگان بخورید و بنوشید و هرچه دلتان خواست بخورید. از این نظر شاید بتوان گفت که بزرگ‌ترین فودکورت دنیا در همین مسیر شکل گرفته است و کافی است شما هر چه دلتان خواست را اراده کنید تا برایتان پیدا شود. ما این ظرفیت بسیار ساده را هنوز بیان نکرده‌ایم. به نظرم اربعین سوژه‌های عالی برای کار دارد که تکرار نشدنی است و می‌تواند به خیلی از کارگردانان برای ساخت فیلم ایده بدهد.

مصاحبه بیست و یکم - حجت الاسلام محمود ابوالقاسمی، کارشناس مسائل دینی:

زیارت اربعین، زینتی برای جلب توجه جهانیان به امام حسین علیه السلام است

در جهان معاصر و در هجمه جریان‌ها و تفکرهای غیر دینی تمرکز بر زنده نگه داشتن اصیل‌ترین حرکت‌های دینی و آیین‌های نگه‌دارنده آن اهمیت زیادی دارد. بخشی از این آیین‌های دینی و در واقع مهمترین آنها آیین عزاداری امام حسین علیه السلام در ماه محرم است. محرم مکان و زمانی است که باید مورد احترام قرار گیرد و کسی که این احترام را اعمال می‌کند؛ حکم محرم را پیدا می‌کند. شور و رغبت مردم نسبت به امام حسین علیه السلام به ویژه در چند ساله اخیر به شدت افزایش یافته است.

حجت الاسلام محمود ابوالقاسمی کارشناس مسائل دینی را بسیاری از جوانان می‌شناسند. او شیخ محبوب و پرطرفداری است که منابرش همیشه پر از مستمع است. در میانه بحث با مخاطبانش به شوخی می‌نشیند و در خلال همین سخنوری جوان پسند حرف‌های معهمی را برای مخاطبش بیان می‌کند. او می‌گوید: واژه‌های محرم، محرم و حرام از یک ریشه است. وقتی کسی واژه حرم را می‌گوید یعنی مکانی که در آن احترام لازم است، در عین حال کسی که به این مکان احترام می‌گذارد، محرم به شمار می‌رود. کسی که محرم هست، باید این مهم را با ترک حرام نشان دهد و این حرام آن چیزی است که صاحب حرم یعنی امام حسین علیه السلام را محزون می‌کند، در واقع محرم کسی است که به دنبال احترام به صاحب حرم است.

حجت الاسلام ابوالقاسمی به شور و حضور عزاداران در مراسم امسال اشاره می‌کند و می‌گوید: این حرارت و شوق نسبت به امام حسین علیه السلام یک منبعی دارد و آن منبع، وجود مقدس خود امام حسین علیه السلام است. امام حسین علیه السلام از

جانب خدا حی و اثرگذار است و کاری که انجام می‌دهد این است که انسانها را به سمت خود می‌کشد. نور اهل بیت (علیهم‌السلام) هر کدام از اثری خاص و ویژه برخوردار است و این اثر نور امام حسین (علیه‌السلام) است که انسانها را می‌کشد و به حرکت در می‌آورد. دشمنان در پی این بودند تا نور امام حسین (علیه‌السلام) را خاموش کنند، اما خدا برنامه‌ای داشت و طی آن، این نور را کامل کرد و هر چه پیش می‌رویم، این نور کامل‌تر می‌شود. علت اصلی اینکه در ۱۴۰۰ سال گذشته هر چه جلوتر می‌رویم، کشش به سمت امام حسین (علیه‌السلام) بیشتر می‌شود، این است که نور امام (علیه‌السلام) پیوسته در حال تمامیت و کامل شدن است.

پرداخت به جنبه حماسی ماجرای کربلا لازم و موثر است، اما کافی نیست

عده‌ای او را به اظهارنظرهای صریح‌اش در موضوعات مختلف می‌شناسند. او معتقد است: اینکه صرفاً به جنبه حماسی ماجرای کربلا پرداخته شود، مؤثر هست، اما کافی نیست. یکی از راهکارهای مهم و اثرگذار این است که اطرافیان را به وسیله حماسه یا اخلاقیات به سمت امام حسین (علیه‌السلام) بیاوریم و از آن به بعد آنان را به امام (علیه‌السلام) متصل کنیم. اصل، خود امام حسین (علیه‌السلام) است و این اخلاق یک بهانه‌ای برای مجذوب امام حسین (علیه‌السلام) شدن است. اگر کسی حتی با یک ظرف غذا می‌تواند جذب امام حسین (علیه‌السلام) شود، او را جذب کنیم. اما این ظرف غذا هدف نیست، بلکه وسیله‌ای برای اتصال او به امام حسین (علیه‌السلام) است. باید به اهل بیت (علیهم‌السلام) به هیئت یک نور بنگریم که این نور در کالبد جسم مادی قرار گرفته است. باید به اهل بیت (علیهم‌السلام) به عنوان کسی که یک لباس تقوا، لباس اخلاق، افکار و امیال بر تن دارند، بنگریم، لذا هر کدام از این لباس‌ها که بتواند ما را به امام (علیه‌السلام) نزدیک کند، یک امتیاز است.

او معتقد است که میزان استفاده از مزایای عزاداری برای امام حسین (علیه‌السلام) به معرفت افراد وابسته است و اشک را از منظر معرفتی و احساسی مورد مذاقه قرار می‌دهد و می‌گوید: «همان طوری که عبادت دو نفر مثل هم نیست، اشک دو نفر در مصائب اهل بیت (علیهم‌السلام) هم مثل هم نیست و تفاوت این دو در معرفت آنان است. این بدین معنا نیست انسان‌هایی که معرفت بیشتری نسبت به اهل بیت (علیهم‌السلام) دارند را پررنگ‌تر و در مقابل کسانی که معرفت کمتری دارند را کمرنگ نشان دهیم، لذا باید هر دو را اثرگذار بدانیم، اما هر چه معرفت بیشتر باشد، اثری که بر جای خواهد گذاشت، بیشتر خواهد بود، بنابراین برای بهره بردن از نور امام (علیه‌السلام) لازم است معرفتمان را نسبت به این انوار بالا ببریم.

حجت‌الاسلام ابوالقاسمی ادامه می‌دهد: یکی از عوامل بسیار مهم در امر معرفت‌افزایی که در کلام مقام معظم رهبری هم بسیار پررنگ است، جایگاه و وظیفه روحانیت در جامعه است و به عبارت دیگر روحانیون باید بیشترین نقش را در میان کسانی که دستگاه امام حسین (علیه‌السلام) فعالیت دارند، دارا باشند. یک روحانی باید مطلبی را که در اختیار مخاطبین قرار می‌دهد حقیقتاً روحانی باشد، یعنی جنس مطلب باید فرای این عالم باشد. آسمانی باشد. روحانی باشد. از جنس زمین نباشد تا در مخاطبان اثرگذار باشد و آنان را بالا ببرد. قشر روحانیت باید جایگاه و قدر خودشان را بدانند و از این فرصت الهی نهایت بهره را ببرند.

در میان چهارده معصوم علیهم‌السلام یک نفر در این عالم جایگاه ویژه‌ای دارد و آن امام حسین علیه‌السلام است. ایشان به این دلیل جایگاه پیدا کردند که مظلومانه به شهادت رسیدند. تفاوت امام حسین علیه‌السلام با سایر ائمه در این بوده که امام حسین علیه‌السلام تعدادی یار و همراه با وفا پیدا کردند که حاضر شدند تا پای جان در رکاب امام زمانشان بایستند. ضمن اینکه خود ائمه علیهم‌السلام از جمله امام صادق و امام رضا علیه‌السلام توجهات را به امام حسین علیه‌السلام جلب می‌کردند. الان امام ما، امام مهدی علیه‌السلام است، ما باید از ماجرای کربلا این درس را بگیریم که عده‌ای حاضر به جان‌نثاری در راه امام زمانشان شدند، بنابراین ما هم برای امام زمانمان قدمی برداریم.

حجت‌الاسلام ابوالقاسمی با بیان مطلب فوق گفت: زیارت امام حسین علیه‌السلام در روز اربعین در این سه چهار سال اخیر با توجه به رغبت بیشتر مسلمانان، خود نشانه از افزایش معرفت نسبت به امام حسین علیه‌السلام است، این معرفت عامل حرکت تمام زائران است. اگر خودمان را به دست نور حسینی بسپاریم، این نور ما را رشد می‌دهد، لذا باید پیش از ظهور، امام حسین علیه‌السلام به اهل عالم معرفی شود و این مهم با حضور شیعیان در روز اربعین گره خورده است. اهل بیت (علیهم‌السلام) می‌فرمایند برای ما زینت باشید، یکی از معانی زینت، وسیله جلب توجه است، در واقع شیعیان با زیارت امام حسین علیه‌السلام در روز اربعین دارند توجه عالم را به امام حسین علیه‌السلام جلب می‌کنند و این به عنوان یکی از نشانه‌های محکم فضای آخرالزمان، در حال وقوع است. حرکت ایجاد شده در روز اربعین برای زیارت امام حسین علیه‌السلام، برنامه‌ای توسط خود اهل بیت علیهم‌السلام از جانب خدا است و این حرکت مقدمه‌ای از مقدمات ظهور است.

مصاحبه بیست و دوم - محمدحسین رجبی دوانی، محقق تاریخ اسلام:

راهپیمایی اربعین، آیه و موهبتی الهی است

محمدحسین رجبی دوانی استاد تاریخ اسلام و عضو هیئت علمی دانشگاه امام حسین علیه السلام با بیان اینکه امام حسن عسکری علیه السلام زیارت اربعین را یکی از نشانه‌های مؤمنان دانسته‌اند، گفت: بحث راهپیمایی اربعین حسینی در گذشته‌های دور هم وجود داشته، اما نه به این شکل که در سال‌های اخیر اتفاق افتاده است.

وی افزود: اربعین در سال‌های گذشته به این شکل عمومیت نداشته است، در حالی که امروزه می‌بینیم از بسیاری از کشورهای جهان در راهپیمایی اربعین حضور پیدا می‌کنند و این نشان از جهانی شدن مسأله راهپیمایی اربعین حسینی علیه السلام است.

این محقق تاریخ اسلام جریان اربعین حسینی علیه السلام را آیه و موهبتی الهی دانست و گفت: راهپیمایی اربعین حسینی به عنوان بزرگ‌ترین اجتماع بشری، حرکتی بی‌سابقه را در جهان وجود آورده است.

رجبی دوانی با اشاره به نحوه رفتار دشمنان در قبال جریان اربعین اظهار کرد: اگر چه دست‌های خبیث و ناپاک رسانه‌ای استعمار و استکبار سعی می‌کنند این پدیده عظیم را پوشش چندانی ندهند، اما به لطف الهی هر ساله جهانی‌تر می‌شود و افراد بیشتری را به سرزمین می‌کشاند و بیش از پیش مورد توجه همگان قرار می‌گیرد.

«من راهپیمایی اربعین را جز یک عنایت الهی نمی‌بینم» وی با بیان این جمله گفت: گروهک داعش بارها اعلام کرده که دست به کارهای انفجاری و ... می‌زند، اما از آنجایی که خدا خودش بالای سر این ماجراست، هیچگاه نتوانستند کاری انجام دهد.

عضو هیئت علمی دانشگاه امام حسین علیه السلام افزود: جالب است که هر وقت داعشی‌ها رجزخوانی می‌کنند، مردم نه تنها ترسی به دلشان راه نمی‌دهند، بلکه هر ساله جمعیت بیشتری در اربعین شرکت می‌کنند، این با کدام منطق سازگار است؟

مصاحبه بیست و سوم - حجت الاسلام علی سعیدیان، محقق علوم قرآن و حدیث:

جاذبه نور اربعین پاک‌طینتان عالم را به تشیع می‌کشاند / اربعین، فضل عظیم خداوند به انسان‌هاست

حجت الاسلام علی سعیدیان محقق علوم قرآن و حدیث با اشاره به برکات پیاده‌روی اربعین گفت: خداوند در یک بازه زمانی کوتاه مدت نوری قرار می‌دهد که قلوب مردم دنیا را تحت تأثیر قرار می‌دهد تا جایی که طی سال‌های گذشته بیش از ۸۰ کشور در این مراسم باشکوه حضور پیدا کردند. این شکل از پیاده‌روی اربعینی که طی ۵ سال اخیر رخ می‌دهد، گویای آن است که سنجیتش با اربعین‌های گذشته کاملاً متفاوت است.

photo : M.Hasan Aslani

باشگاه خبرنگاران پویا

وی با بیان اینکه جنس رفتار مردم در ایام منتهی به پیاده‌روی اربعین ارتقاء می‌یابد، افزود: نور اربعین به قدری جاذبه دارد که افراد تمام سختی‌های راه را تحمل می‌کنند، اما در عین حال با شادی و لذت به سمت حرم امام حسین (علیه السلام) یا منبع نور حرکت می‌کنند. جالب است امام حسین (علیه السلام) وقت حرکتشان از مکه به سوی کربلا بذل جان و مال را از شروط همراهی قرار دادند و فرمودند: «مَنْ كَانَ بَاذِلًا فِينَا مُهْجَتَهُ، وَ مَوْطِنًا عَلَى لِقَاءِ اللَّهِ نَفْسَهُ فَلْيَرْحَلْ مَعَنَا؛ هرکس می‌خواهد جانش را در راه ما بدهد و در لقای خداوند وطن‌گزیند، با ما همراه شود». در ماجرای اربعین هم مردم واقعاً از جان‌شان می‌گذرند تا در معیت امام حسین (علیه السلام) و به تبعیت از آن نور بی‌مثال، به لقای الهی برسند.

حجت الاسلام سعیدیان مهم ترین عامل حضور مردم در پیاده روی اربعین را افزایش انوار پر جاذبه اهل بیت علیهم السلام معرفی کرد و در این باره گفت: ما یک سلوک داریم و یک جاذبه. سلوک آن چیزی است که در قواعد عالم برنامه ریزی شده است و انسان برنامه ریزی می کند تا به آن برسد، اما گاهی خداوند در مقاطعی خاص با انوار مقدس خود یعنی اهل بیت علیهم السلام جاذبه ایجاد می کند و قلوب را به سمت مسیر و برنامه ای خاص سوق می دهد. یعنی دیگر دست انسان ها نیست که همراهی نکنند؛ زیرا این نور چون سازگار با فطرت بشری است و قلوب را تحت تأثیر قرار می دهد، انسان را به حرکت وا می دارد. از این رو رهبر معظم انقلاب تأکید روی جاذبه و مغناطیس حسینی دارند. این جاذبه الهی که در مقاطعی خاص مثل ایام اربعین حسینی ایجاد می شود، هم جبر است و هم اختیار.

وی افزود: هرچه قلوب انسان ها پاک تر و زلال تر باشد، بیشتر همراهی صورت می گیرد. بنابراین یک وقت نگوئیم شما بحث «اختیار» را سلب کردید بلکه باید گفت مردم با اختیار خودشان از این نور اثر می گیرند و زمینه تزکیه را خودشان برای بهره از این انوار مقدس فراهم می کنند. در واقع می توان گفت پاک طیتان عالم در جریان پیاده روی حضور پیدا می کنند. پاک طیتی هم به مسلمان بودن ربط ندارد بلکه ممکن است یک پاک طیتی در کشور دیگری باشد اما به لحاظ محیطش، تربیت خاصی را پیش گرفته باشد.

مصاحبه بیست و چهارم - حامد ضیافر، محقق و کارشناس ارشد علوم قرآن و حدیث:
اربعین مژده پایان دوران ضعف شیعه و حرکت به سمت ظهور را نوید می‌دهد

✽ خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید: «وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تَيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ» (۸۹/ نحل)؛ بر همین اساس آیا می‌توان ماجرای اربعین حسینی را که در چند سال اخیر رنگ و بوی خاصی گرفته است، در قرآن کریم جستجو کرد؟

بله، به نکته مهمی اشاره کردید، قرآن کریم علاوه بر این که در بردارنده تمام حقایق عالم و شامل قوانین و برنامه‌های الهی است که خداوند بر اساس آن، عالم را اداره می‌کند؛ یعنی نه تنها قرآن بلکه تمام آنچه را که در عالم هست و واقع خواهد شد، در بردارد و هر چه در عالم واقع می‌شود بر اساس قرآن کریم است. به عبارت دیگر، آیات قرآن، قوانینی هستند که در شرایط و ظرف‌های مناسب در عالم واقع می‌شوند.

یکی از استنادات قرآنی برای این مطلب آیات ۶۸ تا ۷۱ سوره مومنون است. خداوند در این آیات ابتدا برخی را سرزنش می‌کند که چرا در قرآن تدبیر نمی‌کنند: «أَفَلَمْ يَدَّبَّرُوا الْقَوْلَ أَمْ جَاءَهُمْ مَا لَمْ يَأْتِ آبَاءَهُمُ الْأَوَّلِينَ». سپس تهمت ناروایی را که این کفار به رسول الله (ص) زده‌اند مطرح می‌کند. این افراد می‌گویند رسول خدا (ص) نعوذ بالله جنون دارند یا به عبارت دیگر، کلامشان را از اجنه گرفته‌اند، اما در ادامه آیه خداوند پاسخ این تهمت ناروا را می‌دهد و می‌فرماید رسول الله (ص) «الحق» را برایشان آورده است. در آیه بعد پاسخی که قرآن به این نسبت ناروا می‌دهد بسیار

جالب است. خدا می‌فرماید اگر «الحق» از هواهای آنها تبعیت کند، تمام آسمانها و زمین و هر کسی که در آنها هست تباه خواهد شد! اگر قرآن فقط کتاب هدایت باشد تحریف آن باعث انحراف و گمراهی می‌شود اما باعث نابودی آسمانها و زمین نخواهد شد، پس چنین چیزی فقط در صورتی قابل تصور است که بپذیریم تمام آسمانها و زمین بر اساس قرآن ایجاد شده و بر اساس قرآن اداره می‌شوند.

* بر چه اساسی می‌گویید منظور از «الحق» قرآن است؟

وقتی در آیه ۷۰ مومنون خدای فرماید: «بَلْ جَاءَهُم بِالْحَقِّ»، در واقع دارد به قرآن اشاره می‌کند و در مقابل کفار که قرآن را کلام اجنه می‌داند، می‌گوید قرآن «الحق» است. حالا در ادامه و در آیه ۷۱ وقتی در مورد «الحق» جمله دیگری مطرح می‌شود، قاعدتاً این جمله توضیح الحق در آیه قبل است که معلوم شد همان قرآن است.

با این توصیف واضح است که باید ماجرای عظیمی مانند اربعین، تبیینی قرآنی داشته باشد. بلکه اگر بخواهیم دقیق‌تر بگوییم باید بگوییم اربعین نتیجه اعمال برخی از آیات قرآن در عالم است، اما مهم این است که بتوانیم ماهیت اصلی اربعین را در قرآن جستجو کنیم، نه اینکه برخی اجزاء اربعین را جدا از پیکره اربعین مورد مطالعه قرار دهیم. این نگاه پیکره‌ای در مطالعه آیات یک سوره قرآن هم ضروری است. به این معنا که اگر هر آیه از یک سوره را به تنهایی و جدا از پیکره سوره، به عنوان قانونی که در عالم اعمال می‌شود، مورد بررسی قرار دهیم، در دنیا صدها مصداق برای آن، به عنوان صحنه‌ای که آن قانون در آن اعمال شده است، قابل تصور است؛ در حالیکه اگر آن آیه درون پیکره سوره مطالعه شود، چه بسا نتواند بیش از یک مصداق پیدا کند. در این راستا سوره صف سوره‌ای است که به نظر می‌رسد ماجرای انقلاب اسلامی ایران و همچنین اربعین، تنها مصداق پیکره تمام آیات این سوره هستند که در دنیا واقع شده‌اند.

خداوند در آیات ۲ تا ۷ سوره «صف» از سه گروه سخن می‌گوید، سه گروه که دشمنان خدا هستند (گروهی از بین مسلمانان، فاسقان یهود و ظالمان نصاری) و در آیه هشتمینسورهاز دشمنی این سه گروه در حد اراده خاموش کردن نور خدا سخن گفته می‌شود. این سه گروه که همیشه دوست داشتند نور خدا را خاموش کنند، در مقطعی از زمان اراده جدی برای چنین کاری را می‌کنند. در چنین شرایطی که این سه گروه از دشمنان واقعاً اراده خاموش کردن نور خدا را می‌کنند، خدا نورش را طی مراحل تام می‌کند. در حقیقت خداوند، این اراده ضعیف را بهانه‌ای برای پیش بردن برنامه عظیم خود در زمین قرار می‌دهد و متناسب با مراحل تام کردن نورش، به تدریج «دین حق» را بر تمام ادیان آسمانی و غیر آسمانی غلبه می‌دهد.

* لطفاً درباره این نور توضیح بیشتری دهید. منظور از این نور چیست؟

این نور بنا بر روایات، نور ولایت اهل بیت (علیهم‌السلام) است که البته بنا بر ظاهر آیات نیز می‌توان این مطلب را نتیجه گرفت. در چند روایت معتبر در توضیح آیه ۸ سوره صف، جمله «يُرِيدُونَ لِيُطْفَئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ» به «یریدون لیطفئوا ولایة امیرالمؤمنین بأفواههم» معنا شده است. بنابراین ادامه سوره به جامعه‌ای از شیعیان مربوط می‌شود. آیه ۸ سوره صف یک مصداق بارز برای مطلبی است که در ابتدا مطرح شد. این آیه یک قانون است که خداوند در شرایط مناسب

خود در دنیا اِعمال می‌کند؛ یعنی در هر زمان که این سه گروه دشمنان واقعاً اراده خاموش کردن نور ولایت اهل بیت علیهم‌السلام را در یک جامعه شیعی کنند، خدا این نور ولایت را طی مراحل در آن جامعه تام می‌کند.

یعنی باید جامعه شیعه‌ای را تصور کرد که به طور همزمان مورد هجوم دشمنانی از مسلمانان، مسیحیان و یهودیان قرار گرفته، با این قصد که نور ولایت اهل بیت علیهم‌السلام را به کلی خاموش کنند. در این شرایط خداوند به یکباره بر خلاف جریان مورد نظر دشمنان، یک مرحله نور ولایت را در آن جامعه زیاد می‌کند که حاکی از مرحله اول تام شدن نورالله است و طبق آیه ۹ سوره صف یک مرحله از غلبه دین الحق را جلو آورده است. نورافشانی خداوند در عمق ظلمانی دنیا، رفتارهای جدیدی را از سوی مومنان طلب می‌کند. در آیات ۱۰ و ۱۱ سوره صف نیز خداوند مومنان را دعوت به انجام رفتارهایی می‌کند که حاکی از مرحله‌ای از تام شدن نورالله صورت گرفته است. خداوند در این آیات نسخه‌ای را در مقابل مومنان قرار می‌دهد تا از «عذاب الیم» نجات پیدا کنند.

* این «عذاب الیم» مربوط به چه دوره‌ای است و آیا راهی برای نجات از آنها وجود دارد؟

این عذاب الیم را می‌توان به حسب جایگاه‌شناسی در سوره صف، عذابی در مقطع آخرالزمان است. خداوند در آیات قرآن نسخه‌هایی از عذاب‌های آخرالزمانی را در سه بخش اینچنین معرفی می‌کند: ۱- ایمان‌تان به الله را تقویت کنید. ۲- ایمان‌تان به رسول او را تقویت کنید. ۳- با اموال و جان‌ها در مسیر [ولایت] خدا مجاهده کنید. سپس برای این قوم که این مراحل را پشت سر گذاشته‌اند، در آیه ۱۲ سه پاداش اخروی مطرح شده و بعد از آن در آیه ۱۳ صف به ترتیب سه پاداش دنیایی را مطرح می‌فرماید: اول نصرت خدایی که قاعدتا در مقابل همان دشمنان مطرح شده در سوره است، دوم فتح سرزمین‌هایی در نزدیکی خودشان، و سوم بشارتی که باز بر اساس جایگاه‌شناسی آیات باید بشارت به مرحله دیگری از ازدیاد نور باشد.

انقلاب اسلامی ایران اولین مرحله از تام کردن نور الله است

* آیا این توالی ماجراها در سوره صف را می‌توان با وقایع انقلاب اسلامی ایران انطباق داد؟

بله همینطور است، حکومت منحوس پهلوی که دست‌نشانده انگلیس خبیث و آمریکای جهانخوار و عناصر داخلی‌شان فرقه ضاله بهائیت و صهیونیست‌هاست - قصد ریشه‌کن کردن باورهای ولایی در ایران را داشت، اما خداوند در اوج سیطره دشمنان اسلام بر ایران، نور خود را به شکل معجزه‌آسایی در این کشور زیاد کرد. بعد از آن با ولی‌از جانب خدا موضوعات اعتقادی جدیدی را که در رأس آنها لزوم تشکیل حکومت اسلامی و نیز مقوله ولایت فقیه بود، مطرح کرد و جامعه شیعیان ایران آن باورها را پذیرفتند. در گام بعدی این ملت با همان الگوی ذکر شده در آیه ۱۱ سوره صف، وارد جنگی ولایی شدند و در آن از بذل اموال و جان‌هایشان هیچ مضایقه نکردند؛ بنابراین مطابق پیکره آیات سوره صف انقلاب اسلامی ایران را باید اولین مرحله از تام کردن نور الله دانست.

* یعنی آنچه در آیات سوره صف به آن پرداخته شده با همان نظم و چینش در انقلاب اسلامی واقع شده

است؟

کاملاً درست اشاره کردید. بعد از انقلاب شاهد آن بودیم که در مقاطع گوناگون شیعیان انقلابی ایران مورد نصرت خداوند قرار گرفتند که از جمله آن می‌توان به طوفان طبس، بر ملا شدن کودتای نوژه، نصرت‌های متعدد در دوران جنگ تحمیلی و پیروزی‌های خارج از مرزهای ایران مانند پیروزی حزب الله لبنان در جنگ ۳۳ روزه اشاره کرد. سپس خداوند برای ملت ایران فتح در سرزمین‌هایی نزدیکی آنان را قرار داد که البته این فتح از جنس کشورگشایی نبود، بلکه کشورهای عراق و سوریه علیرغم هزینه‌های سنگینی که آمریکا برای تصاحب آنها پرداخت، به صورتی قابل تامل با ایران همسو و هماهنگ شدند. این حد از تناسب بین پیکرهٔ سورهٔ صف و وقایع جمهوری اسلامی نمی‌تواند تصادفی باشد.

* با این ترتیبی که مطرح کردید، در زمان حاضر باید بشارت بر مومنان تحقق یافته باشد؟ اما چگونه؟

بله، اما پس از تمام این مراحل، بر اساس پیکرهٔ سورهٔ صف باید شیعیان منتظر بشارتی از جانب خداوند باشند. این بشارت از آنجا که دیگر نبی و رسولی میان مردم نیست، به نظر می‌رسد باید از طریق یک «صحنه» منتقل شود، صحنه‌ای که مردم به آن وارد شوند و زیاد شدن نور را در آن صحنه نتیجه بگیرند. در چنین شرایطی که باید به شدت منتظر صحنه‌ای باشیم که در آن خداوند به شیعیان بشارت بدهد، با صحنهٔ عظیم راهپیمایی اربعین مواجه شده‌ایم. صحنه‌ای که عظمت آن از نگاه کسانی که درون صحنه قرار گرفته‌اند به حدی است که برپا کنندهٔ آن را نمی‌توان هیچ گروه یا حتی ملت و دولتی دانست.

این صحنه با فاعلیت «نور خدا» برپا شده است و این نورالله است که بسیاری از مردم را بی‌هیچ آمادگی قبلی به کار گرفته و آنها را وارد فضایی نورانی کرده تا از درون این صحنه زندگی فضای نور را تجربه کنند. در شرایطی که سیطرهٔ شیاطین جن و انس بر رسانه‌های جهان، هر حرکت فرهنگی در جهان اسلام را مختل کرده است، چه کسی می‌تواند این جمعیت میلیونی را به راه بیاندازد، مردمانی از تمام کشورها را در زمانی خاص و مکانی خاص از دنیا جدا کند و در آنها ایمان و روحیه و اخلاق متعالی ایجاد و راهی مسیری کند که وقتی از ایشان بپرسی چه حس و حالی دارید، می‌گویند روی زمین نیستیم انگار بسمت ارتفاعات حرکت داده می‌شویم. چه کسی امنیت این جمعیت را خصوصاً در سالهایی که بخش بزرگی از خاک عراق در تصرف داعش بود، حفظ کرد؟ چه کسی بهداشت، خوراک و اسکان این جمعیت چند ۱۰ میلیونی را تأمین می‌کند؟

اربعین، مژدهٔ پایان دوران ضعف شیعه و حرکت به سمت ظهور را نوید می‌دهد

* بله بنده هم وقتی با برخی افراد حاضر در صحنه اربعین صحبت می‌کردم دیدم که همین اعتقاد را داشتند و حس و حالشان قابل وصف نبود.

جالب این است که حتی بعضی از احساساتی که در بین جمعیت اربعینی دیده می‌شود، در دیگر اوقات سال چندان به چشم نمی‌خورد. حس سربازی برای حریم امام علیه السلام یکی از آن احساسات مرتفع و ارزشمند است که در این وسعتی که در ایام اربعین بر زبان مردم جاری است و می‌بینیم، هرگز مورد انتظار نیست. صفا و صمیمیت، عدم دلبستگی به دنیا و بسیاری از روحیات دیگری که در این صحنه بین مردم موج می‌زند، با هیچ تعلیم و تربیت بشری در این وسعت قابل

انتقال نیست. با این اوصاف اگر بپذیریم که صحنهٔ اربعین، همان بشارت خداوند در آیه ۱۳ صف به مومنان و شیعیان است، باید از این صحنه تام شدن نور خدا را در زمین نتیجه بگیریم؛ یعنی پس از انقلاب اسلامی ایران، اربعین دومین مرحله تام شدن نور الله در زمین است. این تام شدن نور خدا با توجه به آیه آخر سوره صف به عزت شیعیان و پیروزی آنها بر دشمنان اهل بیت علیهم السلام منتهی خواهد شد، لذا بر اساس سوره صف، صحنه اربعین «صحنه بشارت» به شیعیان اهل بیت علیهم السلام و مژده پایان دوران ضعف شیعه و حرکت به سمت ظهور مهدی (عج) را می دهد.

مصاحبه: امیر محسن شیخان

مصاحبه بیست و پنجم - غلامرضا سازگار، پیشکسوت شعر و مداحی اهل بیت:

راهپیمایی اربعین نمایش عظمت لشکر شیعه است

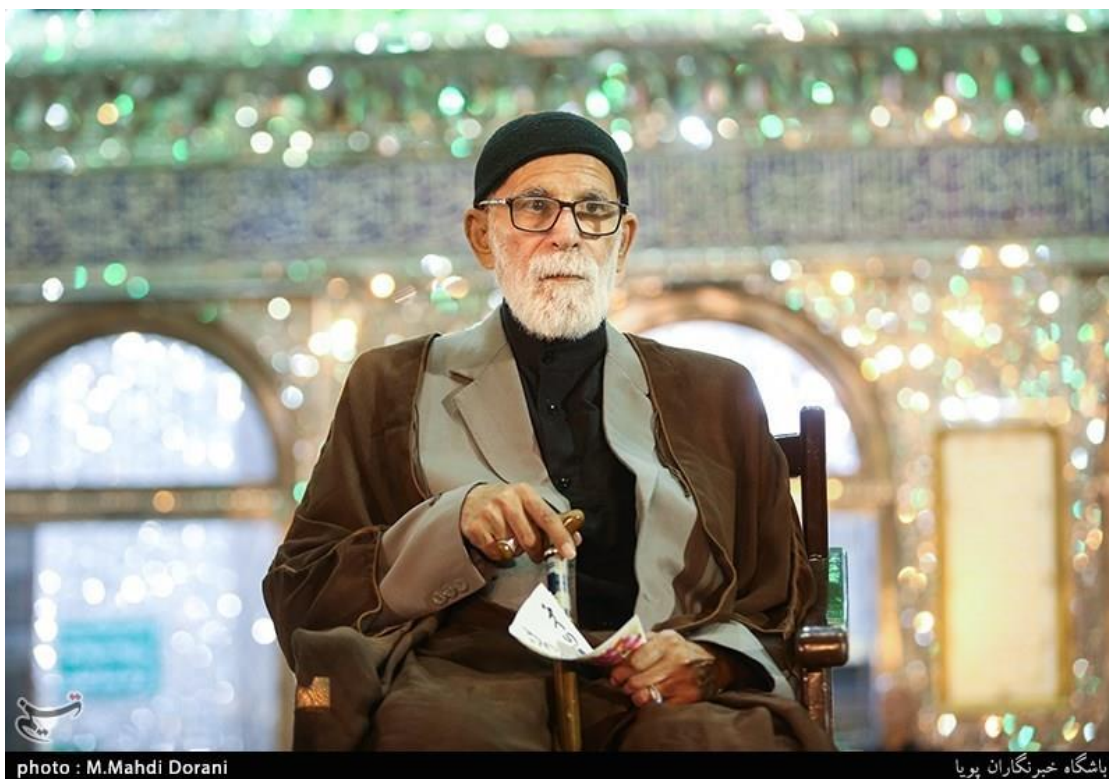

photo : M.Mahdi Dorani

باشگاه خبرنگاران پویا

غلامرضا سازگار پیشکسوت شعر و مداحی اهل بیت علیهم السلام با اشاره به راهپیمایی اربعین حسینی گفت: شعارهایی که در راهپیمایی اربعین داده می شود باید دشمن شکن و برابر با اهداف حضرت سیدالشهداء علیه السلام باشد.

وی با تأکید بر اینکه راهپیمایی اربعین از عظمت بسیاری برخوردار است، اظهار کرد: راهپیمایی اربعین ذاتاً نگهدارنده اسلام است. در تمام زمان ها و مکان ها راهپیمایی مانند راهپیمایی اربعین که جمعیت میلیونی را در بر بگیرد، نداشتیم و نخواهیم داشت.

این شاعر پیشکسوت آئینی افزود: در مسیر راهپیمایی اربعین اگر هیچ کسی هیچی نگوید و شعار هم ندهد، همین سیاهی لشکر بودن در این مسیر عظمتی برای شیعه تلقی می شود.

سازگار بیان کرد: امام حسین علیه السلام از مظلوم دفاع و با ظالم مبارزه کرد. وظیفه ما مداحان فقط روضه خوانی نیست، بلکه باید در حد توان مان در افزایش بصیرت ملت تلاش کنیم و بر این نکته تأکید کنیم که این انقلاب پیروز بوده و پیروز است و خداوند خود وعده پیروزی آن را داده است.

وی افزود: در روایتی از حضرت موسی بن جعفر علیه السلام آمده که مرد بزرگی از قم قیام می کند و حکومت اسلامی تشکیل می دهد و یارانش همچون آهنی هستند که در میان آتش گداخته نمی شوند. این چیزی بود که در جریان انقلاب اسلامی مشاهده شد.

این شاعر پیشکسوت آئینی یادآورشده: روزی امام سجاد علیه السلام در کنار بدن مطهر امام حسین علیه السلام منقلب شد، حضرت زینب (س) فرمود: غصه نخور، جدم پیامبر (ص) فرموده در اینجا بارگاهی ساخته خواهد شد و مردم از راه دور و نزدیک می آیند و این صحن و بارگاه را زیارت خواهند کرد. پیغمبر اکرم (ص) در آن روز جمعیت میلیونی راهپیمایی اربعین حسینی را دیده بود.

مصاحبه بیست و ششم - غلامعلی رنجبر، گل محمدی مداح و شاعر آیینی:
کوتاهی در کمک به زوَّار اربعین، مصداق «صدّ عن سبیل الله» است / اربعین موسمی برای تطهیر قلوب

غلامعلی رنجبر گل محمدی متولد سال ۱۳۲۷ است و از مداحان، شاعران و نویسندگان مطرح کشور محسوب می‌شود. وی نویسنده کتاب‌هایی از جمله کتاب «تذکره عشاق» است و در این کتاب به بیان زندگی بیش از ۱۰۰۰ نفر از مداحان و شاعراندر ۳۱ استان ایران پرداخته است. «مدح آفتاب» مجموعه اشعار سروده شده او در دوران جنگ است، همچنین مجموعه اشعار چهارصدترانه عاشقانه شامل چهارصد دوبیتی با موضوع امام زمان (عج) دیگر اثر اوست.

*** به نظر شما چرا در میان تمام ائمه علیهم‌السلام، اینقدر به زیارت امام حسین علیه‌السلام تأکید و تشویق شده است؟**

زیارت قدسی عاشورای امام حسین علیه‌السلام، نوشته شدن چراغ هدایت و کشتی نجات بودن ایشان آن هم در وسعت بیش از سایر ائمه علیهم‌السلام در سمت عرش الهی، حضور انبیاء علیهم‌السلام قبل از خلقت جسمی امام حسین علیه‌السلام در سرزمین کربلا و گریه بر مصائب آن حضرت، مستحب بودن خوردن تربت کربلا و شفا بودن آن در مقابل حرام بودن خوردن تمام خاک‌ها، ثواب بسیار زیاد اشک بر مصائب آن حضرت و لعن بر دشمنان و ...، همگی نشان از فضائل والای حضرت سیدالشهداء علیه‌السلام دارد.

با مشاهده این فضائل از امام حسین علیه‌السلام و بسیاری دیگر که اکنون مجال بیان تمام آنها نیست، در می‌یابیم که چرا تمام ائمه معصومین علیهم‌السلام، محبان و شیعیانشان را اینقدر تشویق و ترغیب به زیارت آن بزرگوار کرده‌اند. به عنوان مثال، در روایتی محمد بن مسلم از امام باقر علیه‌السلام چنین روایت کرده است: «اگر مردم می‌دانستند، زیارت امام حسین علیه‌السلام چقدر فضیلت و ثواب دارد، به درستی که از شوق می‌مردند و نفسهایشان از روی حسرت بند می‌آمد. گفتم: چقدر فضیلت دارد، حضرت فرمودند: هر کس امام حسین علیه‌السلام را زیارت کند از روی اشتیاقی که به او دارد، خدا برایش هزار

حج مقبول و ... (كُوَ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي زِيَارَةِ الْحُسَيْنِ عَ مِنَ الْفَضْلِ لَمَاتُوا شَوْقًا وَ تَقَطَّعَتْ أَنْفُسُهُمْ عَلَيْهِ حَسَرَاتٍ قُلْتُ وَ مَا فِيهِ قَالَ مَنْ زَارَهُ شَوْقًا إِلَيْهِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَلْفَ حَجَّةٍ مُتَقَبَّلَةٍ وَ أَلْفَ عُمْرَةٍ مَبْرُورَةٍ وَ أَجْرَ أَلْفِ شَهِيدٍ مِنْ شُهَدَاءِ بَدْرٍ وَ أَجْرَ أَلْفِ صَائِمٍ وَ ثَوَابَ أَلْفِ صَدَقَةٍ مَقْبُولَةٍ وَ ثَوَابَ أَلْفِ نَسَمَةٍ أُرِيدَ بِهَا وَجْهَ اللَّهِ). (وسائل الشيعه، ج ۱۴، ص ۴۵۳). همچنين امام رضا علیه السلام در حدیثی می فرماید: (مَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَ بِشَطِّ الْفُرَاتِ كَمَنْ زَارَ اللَّهَ فَوْقَ عَرْشِهِ؛ هر کس اباعبدالله علیه السلام را کنار شط فرات زیارت کند، مانند کسی است که خداوند را در بالای عرش زیارت کرده است). (تهذیب الأحکام، ج ۶، ص ۴۶)

در واقع برای اینکه بدانیم چرا اینقدر اهل بیت علیهم السلام ما را به زیارت امام حسین علیه السلام تشویق کرده اند، بهترین کار این است که علت را در میان بیانات خود اهل بیت علیهم السلام جویا شویم و وقتی می بینیم اینقدر فضیلت برای امام حسین علیه السلام بیان شده است، آن موقع کمی این موضوع برایمان قابل فهم تر می شود. امام حسین علیه السلام تجلی گر رحمت، فضل و ذات الهی در دنیا بود، امام حسین علیه السلام به قدری نزد خداوند از جایگاه والایی برخوردار است که خداوند خودش خون بهای او شد. در همین راستا در زیارت عاشورا می خوانیم: «الْسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَ ابْنَ ثَارِهِ» غ امام حسین علیه السلام با فعلشان در کربلا بشریت را از ظلمت دنیا خارج کرد و نه تنها در آن دوران بلکه امروزه نیز این امر به وضوح نمایان است و در آینده نیز بسیاری با نام و یاد حضرت امام حسین علیه السلام رشد داده می شوند و از منجلاب گناه و ظلمت نجات پیدا خواهند کرد.

*** رهبر معظم انقلاب بارها بر لزوم معرفت افزا بودن مجالس اهل بیت تأکید کردند، طوری که با پایان مجلس، معرفتی بر مستمعین افزوده شود و با چند ساعت قبلشان تفاوت کرده باشند؟ امروزه این موضوع را در هیئات چطور ارزیابی می کنید و چقدر توانستیم این امر را تحقق ببخشیم؟**

در طول تاریخ افراد بسیاری بودند که با حضور در مجالس ذکر اهل بیت علیهم السلام تحولاتی بزرگ در زندگیشان رخ داده است. گرچه ممکن است برخی تا قبل از ورود به مجالس اهل بیت علیهم السلام و به ویژه مجلس امام حسین علیه السلام مشغول برخی اعمال ناپسند هم باشند، اما اینکه امروزه در پای منبرها و داخل کتابها از افرادی سخن به میان می آید که با یک ادب یا با یک خدمت در مجلس اهل بیت علیهم السلام، زندگیشان به کلی تغییر کرده و رو به سوی امام علیه السلام آورده اند، نشان از تأثیرگذاری فضای معنوی این مجالس است. اهل بیت علیهم السلام فرمودند هر جا نام و یاد ما را زنده کنید همانجا خیمه ما برپاست، مگر ممکن است کسی به خیمه اهل بیت علیهم السلام وارد شود و تأثیر نپذیرفته باشد؟ البته باید به این نکته نیز اشاره کنم که ابلیس ملعون به عنوان اصلی ترین دشمن بشریت هر جا متوجه افرادی می شود که درصدد قرار گرفتن در صراط مستقیم هستند، تلاشش را برای گمراهی و انحراف او از صراط بیشتر می کند.

همه این موضوع را تصدیق می کنند که بعد از حضور در مجالس اهل بیت علیهم السلام و گریه و سینه زنی، تا مدتی حال و هوای انسان آسمانی است، در اینجا باید گفت برای اینکه ابلیس انسان را گمراه نکند، سعی کنیم این حس و حال را با مراقبت بیشتر حفظ کنیم و آن را استمرار ببخشیم. فضای هیئت آنقدر قدرتمند است که هر کسی وارد آن شود محال است چیزی بدست نیاورد. ما منبری ها و مداحان باید سعی کنیم با طرح مسائل ناب قرآنی جوانان را به سوی مجالس و محافل عزاداری تشویق و ترغیب کنیم. پس از آن، دیگر خودشان با چشیدن معنویت مجالس و معارف، شیفته این

محافل خواهند شد و بدین ترتیب امورات زندگیشان به تدریج اصلاح می‌شود و و روی ریل اصلی قرار می‌گیرد. اصلاح و دستگیری از جوانان کار ما نیست، چراکه ما توان چنین کاری را نداریم و این کار فقط از عهده اهل بیت علیهم‌السلام بر می‌آید و بس. این محافل فرصتی مغتنم برای رشد معنوی انسانهاست و نباید این فرصت را به راحتی از دست بدهیم.

شاخص‌ترین رفتارهای اصحاب امام حسین علیه‌السلام

*** به نظر شما اگر امروزه بخواهیم حسینی باشیم، باید چکار کنیم؟**

به اهل بیت علیهم‌السلام دروغ نگوییم، اگر عهد می‌بندیم که دیگر به سوی گناه نرویم، خب نرویم، اگر عهد می‌بندیم که دیگر رفتار زیبایی در محیط خانه، میان دوستان و همکاران و ... داشته باشیم، به عهدمان وفا کنیم و از آن اهل بیت علیهم‌السلام حرف‌شنوی داشته باشیم، این چیزی است که یاران امام حسین علیه‌السلام واجد آن بودند. اصحاب امام حسین علیه‌السلام طوری در قبال امامشان رفتار کردند که در روز عاشورا به «منا الحسین» تبدیل شده بودند. شاخص‌ترین رفتارهای اصحاب امام حسین علیه‌السلام در کاروان به سوی کربلا در اطاعت و تبعیت محض از امام زمانشان خلاصه می‌شود که در پرتو این موضوع، سایر ارزشهای دینی در وجود آنها نهادینه شد تا جایی که امام حسین علیه‌السلام در حق آنها فرمودند: «أمرهم أُمّری و رأيهم رأيی؛ امر شما امر من و رأی شما رأی من است». به عبارت دیگر، امام حسین علیه‌السلام در روز عاشورا یکبار به شهادت نرسید بلکه هر تیری به اصحاب می‌خورد در واقع به امام حسین علیه‌السلام برخورد می‌کرد و هر یک از اصحاب که به شهادت می‌رسیدند در واقع امام حسین علیه‌السلام شهید می‌شد و این یعنی اصحاب از جنس امامشان شده بودند.

انبیاء علیهم‌السلام به واسطه آشنایی با ماجرای شهادت امام حسین علیه‌السلام، رشد داده شدند

بر اساس گزارشات روایی، خداوند به صورت‌های مختلف انبیاء علیهم‌السلام را به سرزمین کربلا برد تا آنان بدین نحو با ماجرای شهادت امام حسین علیه‌السلام آشنا شوند. شاید بتوان درباره علت این موضوع چنین گفت که خداوند از این طریق، درصدد رشد انبیاء علیهم‌السلام بوده است. همانطور که امروزه بسیاری با نام و یاد امام حسین علیه‌السلام و با آمدن به کربلا تحول قلوب در وجودشان رخ می‌دهد و احساس می‌کنند به خدا نزدیک‌تر شده‌اند. در آن زمان‌ها نیز انبیاء علیهم‌السلام از طریق آشنایی با ماجرای شهادت حضرت سیدالشهداء علیه‌السلام و گریه بر مصائب آن حضرت و همچنین لعن بر قاتلان آن حضرت، رشد داده شدند.

*** به سراغ ماجرای اربعین بیاییم. نظرت شما درباره پدیده راهپیمایی اربعین حسینی که چند سالی است به نظر می‌رسد رنگ و بوی دیگری به خود گرفته چیست؟**

این سالها در جریان راهپیمایی اربعین حسینی شاهد حضور میلیونی زائران از سراسر دنیا با نژادها و سلیقه‌های مختلف بوده‌ایم، طوری که سال گذشته حدود بیست میلیون نفر زائر امام حسین علیه‌السلام در ایام اربعین بودند. اما سوالی که ممکن است برای برخی به وجود بیاید این است که به راستی زمین کربلا چگونه این همه جمعیت را در خود جای می‌دهد؟ در همین رابطه به حدیثی از امام صادق علیه‌السلام اشاره می‌کنم که بر اساس آن، حضرت فرمود: روزی فرا خواهد رسید که مسلمانان عالم به کربلا می‌آیند، فردی از حضرت سوال کرد که چگونه این همه جمعیت در آن سرزمین جا می‌شود؟ حضرت پاسخ داد: کربلا وسعت پیدا می‌کند و هر قدر وارد آنجا می‌شوند، بیشتر جا باز می‌کند.

کوتاهی در کمک به زوَّار اربعین، مصداق «صد عن سبیل الله» است

دولت موظف است در اعزام مردم در ایام اربعین به کربلا تسهیلات ویژه‌ای ارائه دهد، اگر کوتاهی صورت گیرد و مردم نتوانند به اربعین بروند، این مصداقی از «يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ» است. اربعین جایی است که مردم در آن تطهیر می‌شوند، پس اربعین را باید موسمی برای تطهیر شدن و در نتیجه رشد و حرکت به سوی ارزش‌ها دانست. نوری که در اربعین وجود دارد هدایتگر انسان‌هاست «يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ». بنابراین می‌توان این امید را داشت که اربعینی‌ها می‌توانند در زمینه‌سازی ظهور نقش ایفا کنند و حتی جزو یاران حضرت نیز باشند، چراکه با حضور در اربعین از نور الهی بهره‌مند و رشد داده شدند.

نوری که خداوند متعال در ایام اربعین قرار داده است، انسان‌های بسیاری از با خود همراه و وارد این فضای الهی می‌کند، اما نکته جالب اینجاست که در عصر روز اربعین انگار فضا تغییر می‌کند و انسان‌ها احساس می‌کنند کربلا تاریک شده است، این در حالی است که خیابان‌ها همچون شب‌های گذشته پرنور و چراغانی است، اما نه، انسان‌ها نوری را که در روزهای گذشته حس می‌کردند، در عصر روز اربعین دیگر حس نمی‌کنند، آنان با خود چنین می‌گویند: چرا خیابان‌ها تاریک است؟ من شب‌های گذشته در همین خیابان‌ها رفت و آمد می‌کردم، اما اینچنین نبود، امشب هم همان نورها هست، اما چرا اینقدر تاریک است، انگار نور کم شده، اما می‌بینیم تمام چراغ‌ها روشن است.

مصاحبه بیست و هفتم - حجت الاسلام شیخ مازن، استاد حوزه نجف و عضو اتحادیه اربعین عراق:

زائران اربعین، مدافعان فرهنگی در مقابل فتنه رسانه‌ای دشمن هستند

حجت الاسلام والمسلمین شیخ مازن استاد حوزه نجف و عضو اتحادیه اربعین عراق، راهپیمایی اربعین حسینی را به درختی تشبیه کرد که بذر آن در دوران امام حسین علیه السلام کاشته شده است و گفت: جریان اربعین حسینی در طول تاریخ در یک فرایند سه‌گانه رشد کرده تا به اربعین امروزی رسیده است.

عضو ستاد معرفتی و علمی اربعین با اشاره به اثرگذاری انقلاب اسلامی ایران در راهپیمایی اربعینی حسینی، به تبیین فرایند سه‌گانه رشد جریان اربعینی اشاره کرد و افزود: نخستین مرحله مربوط به دوران حیات ظاهری امام حسین علیه السلام و بذرافشانی این رویداد توسط آن حضرت و آبیاری آن بذر از سوی شهدای کربلا و حضرت زینب (س) است.

این استاد حوزه علمیه نجف با بیان اینکه دومین مرحله از رشد جریان اربعین به بعد از عاشورا و ریشه دواندن آن تا ۴۰ سال قبل از وقوع انقلاب اسلامی ایران باز می‌گردد، از سومین مرحله آن با عنوان انفجار جمعیت نام برد و اظهار کرد: امروزه جریان اربعین حسینی به درختی تنومند با ریشه‌هایی در زمین و شاخه‌های بسیاری در آسمان و از جنس آسمان، تبدیل شده است.

وی با اشاره به رشد جریان اربعین در امتداد انقلاب اسلامی و نقش متفکرانی همچون امام خمینی (ره) و شهید صدر در این مسیر خاطرنشان کرد: مرحله سوم رشد جریان اربعینی را می‌توان در سه دسته تقسیم‌بندی کرد که نخستین مرحله آن، مربوط به زمان سقوط صدام تا داعش است که شاهد رشد جمعیت زائران تا مرز ۲۷ میلیون بودیم. شاخص قسمت اول، رشد کمی زائران بوده است.

به گفته حجت الاسلام والمسلمین مازن، در مرحله دوم که از ورود داعش به موصل آغاز می‌شود ظرفیت زائر در قالب حشد الشعبی و دیگر گروه‌های جهادی به مدافع حرم و رزمنده تبدیل شدند؛ یعنی یک تغییر کیفی از زائر به

رزمنده رخ داد، اما در اربعین امروزی باید زائران به مدافعان فرهنگی تغییر کیفیت دهند و این مورد، از اهمیت ویژه‌تری نسبت به مراحل قبلی برخوردار است.

«امروز با تفکر داعش آمریکایی و اروپایی که با فتنه رسانه‌ای به میدان جنگ آمده‌اند مواجهیم»، وی با بیان این جمله گفت: برای مقابله این فتنه رسانه‌ای باید زائران اربعینی امام حسین علیه السلام به مدافعان فرهنگی تبدیل شوند تا بتوانند در مقابل حرکت فرهنگی دشمن دفاع کنند.

مصاحبه بیست و هشتم – مجتبی فراورده، کارگردان و تهیه‌کننده:

آیا «اربعین» فعلی، در امتداد اربعین‌های گذشته است؟/ در قاموس الهی تلاش برای خاموشی نور خدا

بیهوده است

مجتبی فراورده، کارگردان و تهیه‌کننده سینما مدتی است در تدارک ساخت فیلمی سینمایی با محوریت امام حسین (علیه السلام) و با عنوان «ثارالله» است. مبدأ قصه‌ای که در این فیلم قرار است نقل شود از مکه تا عاشوراست، با کلام امام حسین (علیه السلام) هم آغاز می‌شود؛ «آنانی که خون قلب خویش را پیوسته در راه ما می‌بخشند و خود را آماده لقاءالله کرده‌اند آماده باشند که صبحگاهان حرکت می‌کنم ان‌شاءالله این آخرین فراز از خطبه‌ای است که امام حسین (علیه السلام) در موسم حج در مسجدالحرام بیان کردند و مردمان را به همراهی با خود فراخواندند. وی سال گذشته نیز از هفتم ذی‌الحجه تا ایام اربعین متن‌هایی را با عنوان «همراه با کاروان امام حسین (علیه السلام) تا اربعین» نوشت و منتشر کرد.

* آیا شما راهپیمایی اربعین حسینی (علیه السلام) را در امتداد راهپیمای‌های اربعین در سال‌های گذشته می‌دانید یا اینکه آن را مقوله‌ای متفاوت از اربعین‌های گذشته تصور می‌کنید؟

ما به ماجرای اربعین به عنوان یک واقعه عظیم در این سال‌ها می‌توانیم از دو منظر نگاه کنیم؛ یکی از منظر تاریخی، و دیگری از منظر الهی. نه تنها واقعه عظیم اربعین بلکه هر پدیده‌ای را که ریشه در تاریخ دارد می‌توان از این دو منظر تجزیه و تحلیل کرد؛ نگاه اول، ما را به جسد و کالبد پدیده تاریخی نزدیک می‌کند، اما نگاه دوم ما را به سوی روح و ماهیت آن پدیده تاریخی سوق می‌دهد. به قرآن کریم و نزول آن نیز می‌توان نگاه تاریخی داشت، قرآن چه زمانی نازل شده است؟

در پاسخ می‌گوییم که قرآن حدود هزار و چهار صد سال پیش به سیدمان رسول الله (صلی الله علیه و آله) نازل شد، حالا اگر نگاه صرفاً تاریخی به نزول قرآن داشته باشیم، نتیجه آن این می‌شود که هزار و چهار صد سال پیش در جامعه‌ای با یک الگوی زندگی جاهلی، کتابی بر پیامبر نازل شده و ما صدها سال از آن فاصله گرفته‌ایم و اکنون در دنیایی زندگی می‌کنیم، با ده‌ها تئوری زیستی و الگوهای متنوع زندگی و مهم‌تر از همه، در عصر تکنولوژی مدرن، پس این کتاب چه نسبت و ارتباطی با ما دارد؟ اگرچه آن چیزی که در گذشته رخ داده رنگ و شکل تاریخی به خود گرفته است، اما نگاه صرفاً تاریخی انسان را به کالبد و جسد آن پدیده می‌رساند. از سوی دیگر، جریان اربعین دارای یک سیر و امتداد تاریخی است؛ یعنی از اولین اربعین سیدالشهداء تا به امروز، اما ماهیت آنچه امروز در شرف وقوع است ارتباطی با سیر و امتداد تاریخی آن ندارد، جز در کالبد و جسد آن، اما در ماهیت تفاوتی ماهوی دارد و یک اتفاق جدید و بسیار عجیبی است.

* پس شما ماهیت راهپیمایی اربعین در زمان کنونی را نسبت به گذشته متفاوت می‌دانید؟

بله؛ همین‌طور است، برای روشن شدن بهتر موضوع از انقلاب اسلامی مثال می‌زنم، مبارزات ده‌ها ساله مردم ایران علیه استبداد و استکبار — چه در دوران قاجار و چه دوران پهلوی — در تاریخ ثبت شده و دارای یک سیر تاریخی

است، اما از سر ناآگاهی و عدم شناخت است اگر بگوییم انقلاب اسلامی مردم ایران در سال ۵۷ در راستای مبارزات ده‌ها ساله این مردم است. اگرچه در یک نگاه تاریخی، انقلاب اسلامی در امتداد مبارزات مردم ایران واقع شده، اما دارای هویت و ماهیتی منحصر به فرد و مستقل است که وابستگی تام به شخص امام خمینی(ره) دارد و لا غیر. امام خمینی(ره)، انقلاب اسلامی را چگونه ایجاد کرد؟ در پاسخ می‌گوییم با بهره‌گیری از نور الهی، تعبیر خود ایشان بسیار زیباست که می‌فرماید انقلاب ما انفجاری از نور بود. این نوری که امام(ره) از آن یاد می‌کند چیزی نیست جز نور الهی، به همین خاطر است که می‌بینیم پرتوی نور این انقلاب عالم را فرا گرفته است، اگر نور الهی نبود انقلاب اسلامی با این همه توطئه و هیجه که نمی‌توانست پایدار بماند.

در قاموس الهی تلاش برای خاموشی نور خدا بیهوده است

کودتا، کوبیدن بر طبل تجزیه‌طلبی، حمایت تمامی قدرت‌ها در جنگ هشت‌ساله، ایجاد انواع و اقسام گروه‌های تروریستی، محاصره اقتصادی و گونه‌هایی مختلف از حيله و نیرنگ برای ریشه‌کنی انقلاب اسلامی چرا با شکست مواجه شد؟ جریان اربعین را هم باید در همین راستا دید، چراکه استکبار تلاش می‌کند نور خدا را با فوت خاموش کند و در قاموس الهی این تلاشی بیهوده است، اگر این گونه نبود، هر کدام از این توطئه‌ها می‌توانست انقلاب را ساقط کند، به همین جهت است که قدرت‌های جهانی و استکبار از بی‌کفایتی خودشان در مبارزه با انقلاب اسلامی حیران مانده‌اند.

تحول قلوب انسان‌ها به وسیله نور امام حسین (علیه السلام)

اربعین هم از همین جنس است، یعنی از جنس نور، اما متعالی‌تر، پرفروغ‌تر و دربرگیرنده‌تر، بله این درست است که در سال‌های گذشته هم راهپیمایی اربعین انجام می‌شده، اما همین چهار، پنج سال گذشته را به‌خاطر بیاورید، خبری نبود، این سیل خروشان از سال ۹۱ و ۹۲ ایجاد شده است. چرا راه دور برویم! در روز شهادت امام رضا (علیه السلام) مگر سال‌ها نیست که مردم از صدها کیلومتر دورتر به سمت مشهدالرضا به پای پیاده حرکت می‌کنند، چرا این راهپیمایی جلوه و بروز راهپیمایی اربعین حسینی را ندارد؟ چون کس دیگری است که باید تحول ایجاد کند، چون مقلب القلوب و الابصار و محول الحول و الاحوال کس دیگری است. خداوند عالم است که با نور حسین‌بن‌علی در حال متقلب کردن قلوب آدمیان و دگرگون کردن احوال آنان است و این پدیده بسیار عجیبی است که توفیق پیدا کرده‌ایم در این زمان شاهد آن باشیم.

جمعیت شرکت‌کننده در راهپیمایی اربعین که در مدت زمانی ۵ سال، از ۳ میلیون به ۷ میلیون و سال بعد از ۷ میلیون یکبار به بیش از ۲۰ میلیون می‌رسد بیانگر این است که ماهیت و هویت آن بسیار متفاوت است با اربعین‌های گذشته، چرا که جنس آن از نور است، نور امام حسین با همان پیام سال ۶۰ هجری که از کنار کعبه ندا سر داد «مَنْ كَانَ بَاذِلًا فِينَا مُهْجَتَهُ، وَ مَوْطِنًا عَلَى لِقَاءِ اللَّهِ نَفْسَهُ فَلْيَرْحَلْ مَعَنَا فَاتِنِي رَاحِلٌ مُصْبِحًا إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى»، دوباره در عصر ما فوران کرده و همگان را به‌سوی خود می‌خواند، اما نه در پهنه سرزمین حجاز و عراق و نه تنها میان شیعیان و مسلمانان، بلکه در پهنه گستره عالم و برای نجات تمامی انسان‌ها با هر دین و مسلک و عقیده‌ای.

خداوند شخصیتی چون حسین بن علی علیه السلام را که می‌تواند بشریت را به صلاح و رستگاری برساند خلق نکرده که طاغوت و طاغوتیان به او هجوم ببرند و ناجوانمردانه او را به خاک و خون کشند و خالق او تماشاگر باشد، بلکه خلق کرده تا تمام ابناء بشر را به سرمنزل مقصود هدایت کند، به همین جهت است که کشتی امام حسین وسیع‌تر و نور ایشان پرفروغ‌تر است و به همین دلیل است که در راهپیمایی اربعین حسینی از تمامی ادیان و تمامی فرق از هشتاد کشور دنیا حضور دارند و همگی یک‌دل و یک‌صدا مرادی ندارند جز طی طریق به سوی منبع نور.

راهپیمایی اربعین طلیعه ظهور مولایمان مهدی (عج)

*** به نظر شما چرا این جریان در این مقطع زمانی به این شدت جلوه کرده و قبلاً به این وسعت نبوده است؟**

گمان می‌کنم به جهت یک دلیل عقلی باشد، بدیهی است که ما هر چه از مبدأ فاصله می‌گیریم به مقصد نزدیک‌تر می‌شویم. شرایط حاکم بر عالم و تلاش طاغوت و طاغوتیان برای ترسیم جبهه‌ای جدید و پیوند علنی وهابیت و اسلام ابوسفیان با صهیونیست و نوادگان سامری مؤید این مطلب است که ما به آخرالزمان نزدیک می‌شویم، علاوه بر آن، در طول ۸، ۹ هزار سالی که از خلقت آدم می‌گذرد تمام نحله‌های فکری، سیاسی و دینی تلاش کردند تا حاکمیت خود را بر جهان اعمال کنند، اما نتوانستند و هرچه بیشتر تلاش کردند، آدمیان را بیشتر در منجلاب فرو بردند. دیگر نظام فکری نمانده که بتواند مدعی برقراری قسط و عدل و هدایت بشر به آتیه‌ای سعادت‌مند شود، لذا امید داریم راهپیمایی اربعین طلیعه ظهور منتقم سرور و مقتدایمان باشد.

از طرفی دیگر در کجای تاریخ بشر سراغ دارید که پاک‌طینتان با عقاید و ادیان گوناگون سرسپرده و مجذوب و مشتاق سراسیمه و به پای پیاده رهسپار دیدار یک نفر باشند؟ یاد کلام آن کشیش مسیحی افتادم، وقتی که در راهپیمایی اربعین از او سؤال شد که "شما پیروان مسیح در این مسیر راهپیمایی به دنبال چه هستید و اینجا چه می‌کنید؟"، با درایت تمام پاسخ داد: "این درست است که پیامبران دو نفر است، اما امامان یکی است و آن هم حسین بن علی علیه السلام است".

اربعین را باید جزء برنامه‌های الهی و یکی از آیات و نشانه‌های خداوند بدانیم که در این زمان ظهور و بروز کرده و در همین راستا به مطالعه آن فضای نورانی پردازیم، نه با این تصور که این ما بودیم که با تبلیغات و تلاشمان اربعین امروز را به پا کردیم، به جای فلسفه‌بافی برای راهپیمایی اربعین باید خود را به اقیانوس ژرف و عمیق این اجتماع عظیم الهی که خداوند بر پا کرده بسپاریم تا اهداف آن را دریابیم و خود را با آن همراه کنیم، نه اینکه چون ابن عباس و محمد حنفیه و دیگران که لب به نصیحت گشودند و امام عالم را نصیحت کردند رفتار کنیم. اگر قدر این نعمت بزرگ الهی را ندانیم خداوند هبوط‌مان می‌دهد، همان‌گونه که حضرت آدم علیه السلام را از بهشت هبوط داد.

مصاحبه: امیرحسین مکاریانی و امیرمحسن شیخان

مصاحبه بیست و نهم - حجت الاسلام حمید احمدی رئیس کمیته فرهنگی ستاد مرکزی اربعین:
اربعین، پدیده‌ای فرا قومی و فرا ملی است

* نظر شما راجع به جریان راهپیمایی اربعین که در سال‌های اخیر شکل خاصی پیدا کرده و مردم با شور و شوق بسیاری به اربعین می‌روند، چیست؟

راهپیمایی عظیم اربعین حسینی از جمله پدیده‌هایی است که قطعاً اراده الهی به آن تعلق گرفته است. درست است که در سال‌های اخیر جریان اربعین حسینی شکل خاصی به خود گرفته، اما نقطه آغاز این جریان با حضور ایرانی‌ها بسیار هوشمندانه بوده است. ما در آن دوران در شرایطی بودیم که جهان اسلام به ویژه منطقه و کشورهای عضو مقاومت بسیار تحت فشار و تهدید جریانات اربابی بودند و تهدیداتی بسیار جدی متوجه کیان اسلام و موجودیت آن بود و در یک کلام، مقدس‌ترین سرزمین‌های ما مورد تهدید قرار گرفته بود. در همین حال، غرب گروه و جریانی را به راه انداخت و متأسفانه با همراهی برخی از کشورهای عربی، اساس انقلاب اسلامی ایران و جریان مقاومت را هدف خود قرار دادند و در تلاش برای وارونه کردن اسلام ناب محمدی و جبهه مقاومت بودند، این ماجرا شبیه قضیه‌ای بود که بنی‌امیه علیه اسلام در زمان حضرت سیدالهداء علیه السلام انجام داد.

سال گذشته گروهک تروریستی داعش در ایام اربعین و حتی قبل‌تر از آن بارها و بارها زائران امام حسین علیه السلام را تهدید به انفجار بمب‌هایی در مسیر پیاده‌روی کرد اما همه دیدیم که نه تنها مردم و عاشقان و دلدادگان امام حسین علیه السلام از تعدادشان کاسته نشد بلکه بر تعدادشان نیز افزوده شد؛ این نشان از اوج عشق و محبت امام حسین علیه السلام در دل مردم

است که هیچ چیز حتی تهدید دشمنان آنان را از این زیارت با ارزش و محبوب خدا باز نمی‌دارد. خداوند با برپایی راهپیمایی اربعین تمام سناریوهای دشمنان را بر هم زد، جریان اربعین یک پدیده فرا قومی، فرا ملی و حماسی است.

*** این تهدیدات دشمنان اهل بیت صرفاً متوجه این برهه از زمان نیست، بلکه در گذشته‌ها نیز وجود داشته است.**

بله همینطور است. وقتی تاریخ را مورد بررسی قرار می‌دهیم می‌بینیم که در گذشته‌ها نیز چنین جریاناتی وجود داشته است؛ به عنوان مثال در دوران متوکل عباسی سختگیری‌های بسیاری نسبت به محبان و شیعیان اهل بیت علیهم‌السلام می‌شد. از یک طرف عشق مردم به اهل بیت علیهم‌السلام بسیار زیاد بود و از طرف دیگر شاهد افزایش سختگیری‌های دشمنان بودیم، طوری که متوکل تصمیم گرفت زیارت امام حسین علیه‌السلام را با صدور احکامی از جمله بریده شدن دست راست در مرتبه اول و دست چپ در مرتبه دوم تحریم کند اما این تصمیم او کارساز نبود و شیعیان گروه گروه به زیارت اباعبدالله علیه‌السلام می‌رفتند. آنان برای این زیارت حتی دست راست و چپ خود را نیز فدا می‌کردند.

اربعین نقطه عطفی در انقلاب اسلامی است

یکی از مورخان مشهور به نام «مسعودی» در کتاب «مروج الذهب» چنین نوشته است: «خانمی به قصد زیارت قبر امام حسین علیه‌السلام به مأمور ثبت‌نام مراجعه کرد. به وی تذکر دادند آیا می‌دانی که شرط رفتن به زیارت قطع دست است؟ آن زن پاسخ داد: از شرایط آگاهم. متصدی ثبت‌نام اسم این خانم را می‌نویسد. آنگاه به وی می‌گوید دستش را برای قطع کردن بیرون بیاورد. آن زن دست چپ خود را بیرون می‌آورد. مأمور می‌گوید: خانم، بخشنامه می‌گوید باید دست راست داوطلب زیارت قطع شود. آن زن دست راست خود را از زیر حجاب بیرون آورده و می‌گوید: این دست را که سال گذشته قطع کرده‌اید». این روایات و بسیاری دیگر نشان از عشق بی‌پایان مردم به اهل بیت علیهم‌السلام به ویژه حضرت امام حسین علیه‌السلام است و اینجاست که فرمایش پیامبر اکرم (ص) درباره شهادت امام حسین علیه‌السلام بیشتر فهم می‌شود «إِنَّ قَتْلَ الْحُسَيْنِ حَرَارَةٌ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لَا تَبْرُدُ أَبَدًا»؛ به راستی که در قتل امام حسین علیه‌السلام داغ سوزانی در دل مؤمنین است که هرگز سرد نخواهد شد. رهبر معظم انقلاب اسلامی در بیانی می‌فرمودند: انقلاب اسلامی نقاط عطفی داشت که آن را از فرسودگی نجات داد، ایشان یکی از آن نقاط عطف انقلاب را راهپیمایی اربعین خوانده‌اند. منظورم از جریان انقلاب، تمام جریان مقاومت و فرهنگ اهل بیت علیهم‌السلام است و که در آن یک نشاط و پویایی و حیات تازه وجود داشت. علاوه بر این، رهبر معظم انقلاب اربعین را یک اعجاز و یک اقدام بزرگ فرهنگی دانسته‌اند.

*** لطفاً درباره تجربیاتی که از برنامه‌های سال گذشته در راهپیمایی اربعین بدست آوردید و همچنین برنامه‌های**

امسال کمیته فرهنگی آموزشی ستاد مرکزی اربعین در راهپیمایی اربعین توضیح دهید.

در ابتدا باید بگویم ستاد مرکزی اربعین به دستور مقام معظم رهبری تشکیل شد و نهادهای مختلف مردمی و عمومی در آن حضور داشته که ۱۳ کمیته تخصصی دارد. در کمیته فرهنگی و آموزشی این ستاد، ۱۸ دستگاه مختلف از سپاه و سازمان حج و سازمان تبلیغات و گروه‌های مردمی آن عضو هستند و تولید آن با بعثه مقام معظم رهبری است. ما در سال‌های قبل تجربیات خیلی خوبی را بدست آوردیم. جهت‌گیری ما از ابتدا اینطور بود که میان دستگاه‌های مردمی و دولتی مختلف کشور هم‌افزایی ایجاد کنیم تا در برنامه‌های مختلف اربعینی بهترین عملکرد را داشته باشیم و امسال

گام‌های خیلی جدی‌تری در این زمینه برداشته شد. امسال همچون سال‌های قبل موضوع اعزام برادران و خواهران مبلغ و قاریان بین‌المللی به اربعین را در دستور کار خود دادیم که البته تعدادشان بیش از سال گذشته شده است.

اعزام بیش از ۷۰ قاری و ۳۵۰۰ هزار مبلغ به اربعین

در اربعین امسال بیش از ۳۵۰۰ مبلغ و بیش از ۷۰ قاری به کربلا اعزام خواهند شد. در همین راستا، اجرای نمایش‌های مذهبی، نقالی و پرده‌خوانی و تئاتر نیز داریم که تاکنون بیش از ۲۵ گروه ثبت‌نام کردند تا در موقعیت‌های مختلف راهپیمایی اربعین به اجرای نمایش بپردازند. علاوه بر اجرای این نمایش‌ها در عراق، در ایران نیز روز هشت آبان‌ماه یعنی روز اربعین تمام مراکز استان‌ها در زمینه تئاتر و پرده‌خوانی و ... نمایش‌هایی را اجرا خواهند کرد. توصیه رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز در این زمینه بدین صورت است در عین اینکه باید جهت‌گیری‌ها مردمی باشد، باید از تمام ظرفیت‌های نظام نیز جهت حمایت و پشتیبانی برنامه‌ها استفاده شود.

امسال به کمک برخی دانشگاه‌ها مانند دانشگاه امام صادق علیه السلام، دانشگاه امام حسین علیه السلام، دانشگاه علامه طباطبائی و همچنین برخی مراکز علمی و حوزوی دیگر، شورایی علمی راه‌اندازی شد تا در آن برنامه‌ها و راهبردهایی را برای تولید محتوای صحیح طرح‌ریزی کنیم. یکی از مباحث مهم در این شورا بررسی جریان اربعین در قرآن کریم با عنوان «رهیافت قرآنی و زیارت اربعین» بود، البته باید اعتراف کرد که در این زمینه ضعیف کار شده است. مجموعه‌هایی هم تولید شده که یکی از آن «ویکی اربعین» است. «ویکی اربعین» نخستین ویکی جامع و مستند برای استفاده عموم مردم است که به تبیین توضیح و تفسیر مدخل‌ها و اصطلاحات مرتبط با اربعین می‌پردازد. هدف اصلی این اثر، ارائه جستارهای علمی فرهنگی و آموزشی در موضوعات مرتبط با اربعین حسینی با کیفیت و اتقان علمی مناسب و افزایش مشارکت نخبگان در تولید، گسترش و اعتلای علمی و ایجاد گفتمان دینی حول فرهنگ و نهضت امام حسین علیه السلام است. باید در عرصه علمی اربعین و تولید محتوای صحیح قرآنی اندیشمندان و علما و حوزویان وارد این عرصه شوند و به تولید آثار فاخر جهت تبیین بیشتر این جریان عظیم بپردازند.

* در زمینه تولیدات هنری و تصویری در حوزه اربعین هم اقداماتی داشته‌اید؟

در بحث هنری ابتدا باید ادبیات مورد نیازش شکل بگیرد چراکه پرداختن به این موضوع علاوه بر اینکه اهمیت زیادی دارد، دارای ابعاد زیباشناختی و هنری بسیاری زیادی است. یکی از کارهای انجام شده، وقایع‌نگری توسط برخی ادبا و نویسندگان بود که بخشی از آنها منتشر شده و بخشی دیگر نیز در دست انتشار است. باید از این دست کارها زیاد صورت گیرد اما هنوز به آن غنای لازم نرسیده‌ایم. امسال در حوزه تولید مستندهای اربعین شنیدم که دوستان همکار ۶۰ مستند تولید کرده‌اند که تقریباً نیمی از آنها جدید بوده است. ضمن اینکه ما کار خیلی قوی و غنی نداریم، شاید حجم آنها زیاد باشد اما کیفیت آنها از اهمیت بیشتری برخوردار است که نیازمند شکل‌گیری ادبیات و تولید محتوای صحیح برای رساندن به دست هنرمندان است.

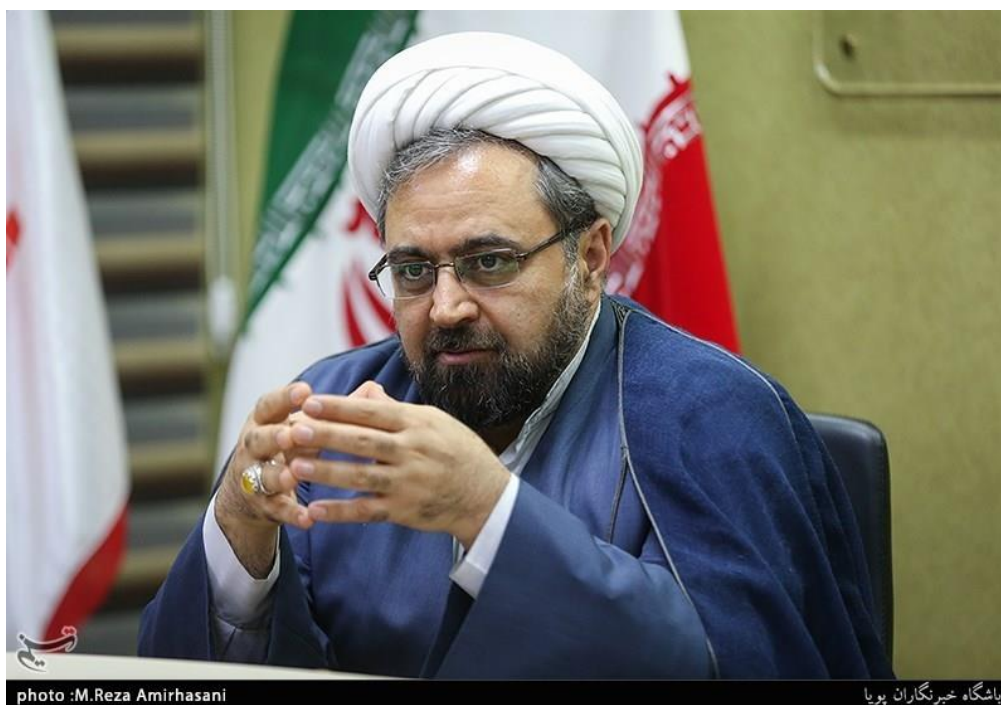
* یکی از موضوعاتی که امسال بسیار مورد بحث قرار گرفت، بحث تکریم مردم عراق به جهت میزبانی از زوآر امام حسین علیه السلام به ویژه ایرانی‌ها در ایام اربعین است. کمیته فرهنگی آموزشی ستاد اربعین در این زمینه برنامه‌ای در نظر دارد؟

امسال در زمینه تکریم مردم عراق نیز برنامه داریم، موضوعی که بسیار مورد تأکید رهبر معظم انقلاب هم است. کمیته فرهنگی آموزشی ستاد اربعین علاوه بر تولید آثاری در قالب مداحی، مستند و ... در زمینه تکریم مردم عراق بسته‌هایی را تولید کرده که در اربعین به موکب‌داران عراقی به عنوان تشکر جمهوری اسلامی از مردم عراق به خاطر میزبانی اهدا می‌شود. این موضوع اخیراً به یک فرهنگ تبدیل شده و بسیاری از مردم خودشان هدایایی را به موکب‌داران و حتی کسانی که خانه‌های خود را در اختیار زوآر می‌گذارند تقدیم می‌کنند. در طول سال برنامه‌های مختلفی برای حضور برخی موکب‌داران عراقی به کشور داریم تا بتوانیم از تجارب یکدیگر استفاده کنیم. خیلی وقت بود که به آنان توصیه می‌کردیم از شمایل اهل بیت علیهم السلام در موکب‌ها استفاده نکنند اما وقتی به ایران آمدند و از تجربیات ایرانی‌ها در این زمینه آگاهی پیدا کردند و موکب‌های ایرانی را دیدند متوجه شدند که بدون استفاده از شمایل و با استفاده از پارچه‌ها و نوشتارهای زیبا نیز می‌توانند موکب‌های خودشان را تزئین و آماده کنند.

مصاحبه: امیر محسن شیخان

مصاحبه سی ام - حجت الاسلام حبیب رضا ارزانی مشاور وزیر ارشاد و دبیر ستاد عالی کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد کشور:

اربعین، خط استکبار را شکسته و عزت حسینی را به جهانیان نشان می‌دهد

* به نظر شما چرا در میان زیارت تمام ائمه علیهم‌السلام، اینقدر به زیارت امام حسین علیه‌السلام تأکید و تشویق شده است؟

در مکتب شیعه شخصیت و زیارت امام حسین علیه‌السلام از موقعیت ویژه‌ای برخوردار است و ویژگی و معنویتی که در عزاداری ایشان هست برای هیچ یک از معصومین علیهم‌السلام وجود ندارد. در واقع تعظیم نام امام حسین علیه‌السلام، تکریم همه ائمه اطهار علیهم‌السلام و خوبی‌ها و فضایل است. روایات بسیاری در مورد زیارت ایشان ذکر شده است و از میان اهل بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام نیز فقط برای اباعبدالله الحسین علیه‌السلام مراسم اربعین گرفته می‌شود. چرایی سفارشات و تأکیدات معصومین (علیهم‌السلام) بر زنده نگاه داشتن یاد امام حسین علیه‌السلام و زیارت ایشان را می‌توان در اهداف و فلسفه قیام عاشورا یافت. نهضت حضرت اباعبدالله الحسین علیه‌السلام در مقابل دستگاه فاسد و ظالم اموی، صراط مستقیمی بود که راه درست را از نادرست مشخص می‌کرد، لذا زیارت امام حسین علیه‌السلام یکی از راه‌های زنده داشت اهداف امام حسین علیه‌السلام و الگو قرار دادن تفکرات ناب و سیره علمی و عملی ایشان است که می‌توان آن را به معنای حرکت در صراط مستقیم و گم نکردن این شاهراه هدایت و سعادت تعبیر کرد.

* رهبر معظم انقلاب بارها بر لزوم معرفت‌افزا بودن مجالس اهل بیت (علیهم‌السلام) تأکید کردند، طوری که با پایان مجلس، معرفتی بر مستمعین افزوده شود و با چند ساعت قبلشان تفاوت کرده باشند؟ امروزه این موضوع را در هیئات چطور ارزیابی می‌کنید و چقدر توانستیم این امر را تحقق ببخشیم؟

مجالس سوگواری امام حسین (علیه السلام) به لحاظ ارزش معنوی، انسان‌ساز و اصلاح‌گر است و کارکردهای فراوانی دارد اما در طول زمان، دشمن به دنبال آسیب زدن و بی محتوا کردن آن بوده و به لحاظ محتوایی، ماهیتی و شکلی بر عزاداری‌ها حمله وارد کرده‌اند تا از این طریق از اثرگذاری آن کاسته شود که از جمله این آسیب‌ها می‌توان به ترسیم ناقص و یک بعدی از سیمای معصومین (علیهم السلام) غلوآمیز شدن عزاداری‌ها همراه با خرافات، بیان مطالب ذلت‌بار و خارج از شأن معصومین (علیهم السلام) گسترش دروغ در روضه و مداحی، بیان سست معارف اسلام، جدایی دین از سیاست، اظهار مطالب موهن، بیان مطالب خلاف قانون الهی و تشدید اختلافات فرقه‌ای در بین مسلمانان اشاره کرد.

باید تأثیر معارف مطرح شده در هیئات در جامعه دیده شود

امام خمینی (ره) در بیان ارزش پاسداشت مراسم سوگواری حضرت اباعبدالله الحسین (علیه السلام)، محرم و صفر را عامل بقاء اسلام می‌داند. مقام معظم رهبری نیز با تأکید بر روشنگری و آگاهی بخشی آسیب‌های وارد شده بر مجالس و آئین‌های عزاداری، بُعد معرفت افزا بودن آن را مورد تأکید قرار داده‌اند به گونه‌ای که شور حسینی با شعور حسینی عجین شود. خوشبختانه طی سال‌های اخیر اقدامات و فعالیت‌های خوبی از سوی متولیان امر صورت گرفته است اما اینها کافی نیست. اگر مجالس محتوا داشته و در مسیر درست قرار داشته باشد باید تأثیر آن و به تبع تغییر در وضعیت جامعه را ببینیم. به عنوان مثال، در فریضه امر به معروف و نهی از منکر که از اهداف اصلی قیام امام حسین (علیه السلام) است اگر با معرفت حاصل از این مجالس در جامعه تبیین و نهادینه شود قطعاً شاهد اصلاح امور در سطوح مختلف جامعه اسلامی و شئون زندگی فردی و اجتماعی خود خواهیم بود. در این میان نقش سخنرانان، مداحان و مسئولین هیئت‌های مذهبی و تشکل‌های دینی بسیار کلیدی و اثرگذار است، چراکه غالب آسیب‌های عزاداری به این سه طیف باز می‌شود.

* شما چه راهکاری را پیشنهاد می‌کنید؟

بیان فلسفه عاشورا و اهداف قیام امام حسین (علیه السلام) تبیین جنبه‌های سیاسی و اجتماعی این واقعه عظیم، شناساندن عمیق شخصیت‌های عاشورا با بهره‌مندی از روایات معتبر و متقن و پرهیز از پرداختن صرف به روایاتی که با تأکید بر گریاندن و اشک ریختن عزاداران بر جنبه فردی عزاداری تأکید دارد؛ علاوه بر تبیین ابعاد مختلف نهضت حسینی، شناخت و درک درست عزاداران از فرهنگ عاشورا، شهادت طلبی و ظلم ستیزی امام حسین (علیه السلام) را به دنبال خواهد داشت که این رسالت خطیر برعهده وعاظ و روحانیون معزز است که در سخنرانی‌ها باید توجه ویژه‌ای به آن داشته باشند. پاسداشت عزاداری‌ها در چارچوب سنتی و اصیل آن با بهره‌گیری از اشعار ناب آئینی، ارتقای معلومات عمومی مداحان و وعاظ، استفاده از منابع و مطالب معتبر دینی، ساماندهی و شناسنامه‌دار کردن هیئات مذهبی از جمله راهکارهایی است که می‌توان برای کاهش این آسیب‌ها به کار گرفت.

راهپیمایی اربعین، نمایش اتحاد و اقتدار شیعیان است

* نظر شما درباره پدیده راهپیمایی اربعین که چند سالی است رنگ و بوی دیگری به خود گرفته است و مردم با شور و شوقی وصف‌ناپذیر - در مقایسه با گذشته - خود را آماده این سفر معنوی می‌کنند، چیست؟

راهپیمایی اربعین پدیده تازه‌ای نیست بلکه مبنای تاریخی چنین بزرگداشتی، به اولین اربعین حسینی (سال ۶۱ هجری) مصادف با ورود کاروان اهل بیت علیهم‌السلام به کربلا و دفن سرهای مطهر شهیدان به ویژه سر مقدس امام حسین علیه‌السلام در کنار پیکر مطهر ایشان باز می‌گردد و تا به امروز با حضور عاشقان و شیفتگان سالار شهیدان ادامه داشته است اما تجلی آن با کیفیت، شکوه و اقتدار امروزی بی سابقه بوده است. این پیاده‌روی عظیم، در واقع نمایش اتحاد شیعیان و اقتدار آنان و پابرجا ماندنشان بر اعتقادی راسخ است که دو بال آن شهادت‌طلبی و ظلم‌ستیزی است و نگاه به پرچم سرخ سرور و سالار شهیدان حضرت اباعبدالله الحسین علیه‌السلام دارد. اعلام حضوری باشکوه، عمیق و پرمعنا که هر سال بر انبوه جمعیت آن افزوده می‌شود و درست در زمانی شکل گرفت که میلیون‌ها مومن شیعی احساس خطر کرده و در مقابل داعش قد علم کردند. هرچه شرایط امنیتی بدتر می‌شد افراد بیشتری در این همایش عظیم شرکت می‌کردند تا به تکفیری‌ها و اربابان غربی آنها ثابت کنند که نمی‌توانند سد راه زائران شوند. این به معنای همان فرهنگ ایستادگی، استکبارستیزی و مقاومت است که جهان تشیع در مکتب عاشورا فراگرفته است.

راهپیمایی اربعین حسینی برخاسته از اراده خداست

* به نظر شما چرا در این برهه از زمان جریان اربعین حسینی این خیل از جمعیت را به سوی کربلا سوق می‌دهد؟
آیا خدا برنامه‌ای در نظر دارد که در این برهه از زمان چنین ماجرای عظیمی را رقم زده است؟

رهبر معظم انقلاب درباره اهمیت پاسداشت و بزرگداشت روز اربعین حسینی چنین بیان کرده‌اند: «شروع جاذبه مغناطیسی حسینی در روز اربعین است، جابر بن عبدالله را از مدینه بلند می‌کند و به کربلا می‌کشاند، این همان مغناطیسی است که امروز هم با گذشت قرن‌های متمادی در دل من و شما هست». حضور بیش از ۲۰ میلیون زائر از سراسر جهان با قومیت‌ها و ملیت‌های مختلف در یک نقطه و با یک نگاه که معطوف بر ادامه راه حسین علیه‌السلام که عدم سازش با یزیدیان و زیر بار ذلت نرفتن است، آن هم در این برهه از زمان که دشمن با مولود شوم خود (داعش) و فضای مسمومی که ایجاد کرده بود در ادامه پروسه اسلام‌هراسی، سعی در وارونه جلوه دادن واقعیت و اهداف زندگی مومنانه مسلمانان به ویژه شیعیان داشت و به تخریب اماکن مقدسه و حرمین شریف می‌پرداخت، همان‌گونه که در قرآن کریم آمده است: «دست خداوند بالای همه دستهاست»، وعده الهی تحقق یافت. بی‌شک، جز اراده خداوند کسی نمی‌تواند قدرت شیعه را با این عظمت به رخ جهانیان بکشد.

* به نظر شما جریان راهپیمایی اربعین چه آینده‌ای می‌تواند داشته باشد؟ این در حالی است که بسیاری از علما معتقدند این ماجرا به ظهور امام زمان (عج) ختم می‌شود. آیا می‌توان گفت سمت و سوی اربعین حسینی به سمت جامعه مهدوی است؟

امروز اربعین به یک ابر رسانه و در واقع به یک رویداد فرا شیعی و فرا دینی مبدل شده است و با وجود تلاش رسانه‌های بیگانه برای کوچک نشان دادن و یا محدود کردن این همایش بی‌نظر لسانی در حد یک مراسم مذهبی، در قلب جهان غرب نفوذ یافته است، چنانچه شاهد حضور بسیاری از زائران غیرمسلمان در این دریای خروشان هستیم و این همان حقیقت اتصال قیام عاشورا به قیام امام مهدی (عج) و برقراری صلح و عدالت در جهان است. گام نخست

برای این انقلاب جهانی، معرفی امام حسین علیه السلام و شناخت اهداف و فلسفه قیام ایشان است که همایش پیاده‌روی اربعین حسینی این مهم را فراهم آورده است.

چرایی سیاست بایکوت رسانه‌های غربی را - به استثناء رسانه‌هایی معدود که به ابعاد مختلف این اجتماع عظیم و جلوه‌های معنوی و انقلابی آن پرداختند - نیز می‌توان در مواجهه با اولین سوالی دانست که باید به مخاطب خود پاسخ دهند و بگویند: «حسین کیست؟» بی‌شک سمت و سوی اربعین حسینی به سمت جامعه مهدوی است. پاسداشت اربعین حسینی و حضور مثال‌زدنی شیعیان در این اجتماع میلیونی، علاوه بر تقویت وحدت و انسجام آنان، خط استکبار را شکسته و عزت حسینی را به جهانیان نشان می‌دهد که می‌توان پیام روشن آن را در تداوم پرچم سرخ شهادت طلبی امام حسین علیه السلام و پرچم سبز مهدویت دانست. پیاده‌روی اربعین حسینی علاوه بر اینکه سرمایه بزرگی برای جامعه شیعی است به مثابه تجدید میثاق با آرمان‌های امام حسین علیه السلام است تا خود را برای جبران این اشتباه تاریخی آماده ساخته و با تجربه گرفتن از این واقعه تلخ، خود را برای ساختن جامعه مهدوی مهیا کنیم.

*** آیا اربعین یک حرکت خودجوش اجتماعی است یا یک حرکت جدید الهی؟ کدام منظر صحیح‌تر است؟ ما باید در قبال این پدیده چگونه رفتار کنیم؟**

اربعین حرکتی کاملاً خودجوش و مردمی است اما دست اراده خداوند در کار است که این مراسم را با این مجد و اقتدار و عظمت به پیش می‌برد چنانچه می‌بینیم با گسترش روز افزون حضور شیعیان و حتی زائران غیر مسلمانان در حال مبدل شدن به یک فرهنگ مقدس عمومی است و حتی می‌تواند مظهر وحدت برای بشریت باشد. بهترین زمان برای انتشار پیام عاشورا در این اجتماع عظیم بشری است، چراکه توجه همه قلبها به سمت مضجع شریف امام حسین علیه السلام است که می‌طلبد این نگاه به سطح مطلوب و مدنظر ائمه اطهار علیهم السلام رسیده و نگاهی جهانی یابد به گونه‌ای که زمینه را برای اصلاح جهان و ایجاد تمدنی جدید فراهم کند که به معنای زمینه‌سازی برای ظهور امام زمان (عج) و نجات بشریت است، لذا هر یک از ما مسئول و موظف هستیم که در صورت توان، در این اجتماع عظیم شرکت کرده و با شکوه بخشیدن هرچه بیشتر به آن مسیر رسیدن به این هدف والا را هموار کرده و آن را به مطالبه‌ای جهان تبدیل کنیم.

مصاحبه: امیرمحسن شیخان

مصاحبه سی و یکم - حجت الاسلام احمد پناهیان، پژوهشگر و کارشناس مسائلی دینی:

چرا دشمن از زیارت امام حسین (علیه السلام) می ترسد؟/اربعین عرصه نصرت الهی شیعیان برای آینده است

حجت الاسلام احمد پناهیان پژوهشگر و کارشناس مسائلی دینی با اشاره به راهپیمایی اربعین گفت: رهبر معظم انقلاب بارها به این نکته اشاره کردند که جریان اربعین "آیه و عنایت ویژه الهی" در این عصر به بشریت است. وقتی چنین اقبالی آن هم در این حد و وسعت در اقصی نقاط جهان صورت می گیرد باید فاعل اصلی آن را خداوند دانست نه فرد، دولت و ملت دیگری. برقراری پیوند قلبی و عاطفی میان انسان ها به وسیله نعمت ولایت فقط کار خداست.

photo : M.Sadegh Nikgostar

باشگاه خبرنگاران پویا

«وقتی دانستیم فاعل اصلی این ماجرا خداست باید به دنبال این باشیم که خدا از ما چه انتظار و توقعی دارد و اصلاً ما چه وظیفه ای در قبال این موهبت عظیم خداوندی داریم؟ آیا اینکه صرفاً به زیارت و تفرجی معنوی برویم و برگردیم کافی است؟ آیا تاکنون به مفهوم زیارت دقت کرده ایم.»

وی با بیان مطلب فوق گفت: رهبر انقلاب در دیدار اخیر با موكب داران بر این نکته تأکید کردند که باید منطق امام حسین (علیه السلام) برای جوانان دنیا تبیین شود، این یعنی باید معارف و فرهنگی عاشورا را به صورت عمیق مورد بررسی و مطالعه قرار داد. رهبر انقلاب منطق امام حسین (علیه السلام) را در دو حوزه بیان کردند؛ یکی در حوزه "استقامت پای حق" و دیگری "مبارزه و مقابله با ظلم و زورگویی"؛ این امر به زیبایی در عاشورا و نحوه رفتار کاروانیان حسینی نمایان بود و یک لحظه هم از مقابله در برابر دشمن کوتاه نیامدند.

حجت الاسلام پناهیان با اشاره به اهمیت زیارت در فرهنگ شیعه گفت: یکی از اهداف زیارت «لِيَغِيْظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ» یعنی به خشم در آوردن مستکبران عالم است. دشمن دشمنی می کند و این رفتار طبیعی اوست، آنها بارها به قبر مطهر حضرت سیدالشهداء (علیه السلام) جسارت کردند، اینها این دشمنی ها را کردند و می کنند تا زیارت صورت نگیرد، چراکه در مسأله زیارت، ثمرات و برکات بسیاری برای جبهه حق وجود دارد.

وی تصریح کرد: دشمن می داند که زیارت استعداد تمدن سازی دارد، لذا از سال های پیش تمام تلاششان را به کار گرفتند تا این زیارت صورت نگیرد، آنها در اندیشه های مختلفی که تأسیس کردند به دنبال ایجاد راهکارهای گوناگون جهت جلوگیری زیارت اهل بیت (علیهم السلام) از سوی محبان و شیعیان عالم بودند اما در مقابل می بینیم که چقدر ائمه اطهار علیهم السلام ما را به زیارت به خصوص زیارت امام حسین (علیه السلام) تشویق و ترغیب کرده اند.

این پژوهشگر گفت: آنها به خوبی آگاهند که اگر منطق حسینی برای بشریت تبیین شود، دیگری چیزی از فرهنگ غرب باقی نمی ماند. امروز زیارت در ایام اربعین لبیک به دعوت خداوند و ائمه هدی علیهم السلام است، زیارت در اربعین مقوله ای است که امروز بیش از هر زمان دیگری به آن نیاز داریم. یک نکته جالب این است که خدا با برپایی جریان اربعین حسینی در حال یاری و نصرت مومنان و شیعیان برای آماده شدن در عرصه های پیش روست.

مصاحبه سی و دوم - محمد مهدی همایون، عضو هیئت امنای دانشگاه امام صادق علیه السلام:
پیوندی بین انقلاب اسلامی، اربعین حسینی و ظهور وجود دارد/ لزوم تدوین نظریات علمی حکومت
اسلامی

دکتر همایون از جمله کارشناس‌های حوزه مطالعات دینی - تمدنی کشورمان است که با تألیف کتاب «تاریخ تمدن و ملک مهدوی» در سال‌های اخیر بیش از گذشته وارد عرصه مطالعات تمدنی و بین‌الادیانی شد. وی از جمله اندیشمندانی است که در آثارش ماجرای انقلاب اسلامی را در راستای اهداف پیامبران الهی و امامان معصوم علیهم السلام برای تحقق حکومت عظیم الهی در آخرالزمان می‌داند، از این رو انقلاب اسلامی ایران را برنامه‌ای از جانب خداوند می‌داند که روز به روز بر اثرگذاری‌اش افزوده می‌شود.

خداوند به واسطه امام معصوم علیه السلام عالم را اداره می‌کند

* شما در کتاب «تاریخ تمدن و ملک مهدوی» ماجرای انقلاب اسلامی را یک برنامه خداوندی معرفی کردید که قرار است تا ظهور امام زمان (عج) ادامه یابد. در ماجرای انقلاب اسلامی ایران و کلاً انقلاب‌های دینی جایگاه نصرت خداوند و جایگاه امام زمان عجل الله تعالی فرجه به عنوان امام عالم و آدم و به عنوان وجود مقدسی که به اعتقاد شیعه مقدرات عالم را در شب قدر از جانب خداوند رقم می‌زند، چیست؟

ساز و کاری بر خلقت حاکم است - همان چیزی که ما به عنوان برهان نظم می‌شناسیم - که آن ساز و کار چیزی مبتنی بر حق است و در نهایت جریان خلقت را به سمت حق هدایت می‌کند. به میزانی که خودتان را با این ساز و کار

منطبق می‌کنید، یعنی درست عمل می‌کنید بنابراین نصرت الهی شامل حال شما خواهد بود، یعنی جهان همراه شما خواهد بود. حتی کوچک‌ترین مسائلی که ما تصور می‌کنیم به صورت اتفاقی رخ می‌دهد شامل چنین نصرتی هستند. فرشتگان الهی و تمام عواملی که در زندگی دنیایی پیرامون ما وجود دارند و برای ما خلق شده‌اند و به تعبیر قرآن مسخر ما هستند، تا زمانی که مسیرمان را درست و بر مدار حق حرکت کنیم، در جهت همراهی با ما حرکت می‌کنند و زمانی که درست و بجا حرکت نکنیم، عکس‌العمل مثبتی از نظام هستی نخواهیم دید. مثلاً وقتی اهل جهاد هستیم، عزیز هم هستیم؛ اما وقتی به جهاد پشت می‌کنیم و امر به معروف و نهی از منکر را فراموش می‌کنیم، عواقب آن را خواهیم دید. این ساز و کاری است که در خلقت وجود دارد و آن بر خواسته از وجود امام معصوم علیه‌السلام است. در واقع ما درون نظامی هستیم که خداوند به واسطه امام علیه‌السلام پیرامون ما قرار داده است و ما خود نیز جزوی از آن و در حال حرکت هستیم و هیچ چیز خارج از این چارچوب وجود ندارد. بنابراین تا زمانی که در صراط‌المستقیم خداوند قرار بگیریم که مصداق عینی آن امام معصوم علیه‌السلام است، شامل محبت‌ها و نصرت‌های الهی می‌شویم و تا زمانی که در این صراط قرار نگیریم، مخالف سنت خداوند عمل کرده‌ایم و مدام در معرض خطر شیاطین انسی و جنی هستیم.

*** اینکه گفته می‌شود انقلاب اسلامی ایران باید الگوی سایر جوامع مسلمان و حتی مستضعفان جهان باشد، به نظر شما این الگو بودن از چه منظری مدنظر است؟**

این سؤال بسیار مهمی است تا جایی که معمولاً در تحلیل و رفتارهای خودمان به آن دقت نمی‌کنیم. ما در برابر الگوهای متعددی که برای پیشبرد انقلاب‌مان به واسطه حضرت امام(ره) تا به امروز وجود داشته است، الگوی برخورداری از حکومت یعنی تشکیل حکومت را انتخاب کردیم؛ شما می‌بینید حزب‌الله لبنان این الگو را ندارد؛ نه اینکه اشتباه است بلکه به وقتش تحلیل خودش را دارد. ما در واقع ادعا کردیم اسلام می‌تواند تشکیل حکومت بدهد و می‌تواند در این زمینه موفق باشد؛ ما گاهی اوقات وقتی فکر می‌کنیم بعضی از امورمان در قالب حکومتی پیش نمی‌رود، بنابراین آن را رها می‌کنیم و تصور می‌کنیم رفتار درستی انجام می‌دهیم؛ یعنی از قالب‌های حکومتی فاصله می‌گیریم و کار خودمان را انجام دهیم. این در حالی است که ما ادعا کردیم با حکومت می‌خواهیم آن نمونه عالی باشیم، آن چیزی می‌خواهیم باشیم که مردم جهان به آن توجه کنند و بدانند که انقلاب اسلامی در کشور ایران موفق بود و الگویی قابل تبعیت است. اگر موضوع حکومت را بخواهیم کنار بگذاریم، به نظر می‌رسد وظیفه و شعار اصلی‌مان را کاملاً از دست داده‌ایم. ما باید بتوانیم در حکومت‌داری موفق باشیم و این همان جنبه الگویی بسیار مهمی است. ما از اینکه حکومت و دولت‌مان اسلامی باشد، نباید دست برداریم و حتماً باید به این سمت حرکت کنیم و موفقیت ما در همین موضوع است.

نظریات علمی طرح حکومت اسلامی مطرح نشده است

*** آیا شما قائل به این موضوع هستید که طرح و اصول حکومت اسلامی پایه‌ریزی شده است یا در حد شعار باقی مانده است؟**

واقعیت این است که طراحی دولت و حکومت اسلامی بخشی از ماجراست که متأسفانه حتی نظریات علمی آن مطرح نشده است. اینکه دولت و حکومت اسلامی آن هم در این مقطع زمانی چه کارکردی باید داشته باشد، به دست

نیامده است. ممکن است شما مدل حکومتی امیرالمؤمنین (علیه السلام) را مدنظر قرار دهید که البته از ابتدای انقلاب اسلامی هم نصب العین ما بوده است و ما این موضوع را دیدیم و بر اساس همان هم حرکت کردیم، اما حقیقت این است که این موضوع در تاریخ شکل گرفته است و ما باید به این نتیجه برسیم که یک دولت اسلامی در این زمانه باید به چه شیوه‌ای شکل بگیرد و مبنای آن بر چه اساسی باشد. بنابراین جا دارد که حوزه و دانشگاه به هر طریقی شده به مباحث نظری حکومت و دولت اسلامی دست یابند. گرچه کارهای زیادی صورت گرفته است، اما نیاز انقلاب اسلامی خیلی بیش از این است.

از نظر امام(ره)، انقلاب اسلامی سه مرحله دارد

* در خاطره‌ای از مرحوم آقای عسگر اولادی خواندم که به امام خمینی(ره) گفت: مردم بعد از انقلاب همچنان در فقر هستند، اما امام(ره) فرمودند ما برای شکم مردم انقلاب نکردیم بلکه برای زمینه‌سازی ظهور امام زمان (عج) قیام کردیم. و بعد فرمودند: مبارزه ما برای تغییر یک قانون، تغییر یک وزیر حتی یک دولت نیست، ما برای فراهم کردن مقدمات ظهور ولی عصر(عج) مبارزه می‌کنیم؛ تحلیل شما در این باره چیست؟

استراتژی کلانی بر نحوه پیشبرد انقلاب اسلامی ما حاکم است که از روزهای اولیه مبارزه علیه باطل توسط امام خمینی(ره) پایه‌ریزی شده است. یعنی اولاً استقرار حاکمیت اسلامی در کشور ایران، بعد صدور این نوع ایده و رفتار و الگو به کشورهای اسلامی و در مرحله سوم به سایر کشورهای جهان. در ادامه همین خاطره‌ای که اشاره کردید، امام ادامه دادند: «انقلاب اسلامی ما سه مرحله دارد: مرحله اول اینکه کشور ایران را اسلامی کنید، مرحله دوم اینکه کشورهای مسلمان به طرف حاکمیت اسلام برده شوند و مرحله سوم اسلام را در سراسر دنیا گسترش دهید و جهانیان را با اسلام آشنا کنید، آنگاه در محضر امام زمان(عج) عرضه بداریم که مولا، جهان برای تشریف‌فرمایی شما آمادگی دارد.» به نظر می‌رسد ما در این همین خط سیر در حال حرکت هستیم. تقریباً ۳۰ سال که از انقلاب اسلامی گذشت، جریان بیداری اسلامی یعنی مرحله دوم ورود ما به عرصه کشورهای اسلامی آغاز شد و اربعین را باید یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های این دوره دوم در نظر گرفت.

انقلاب اسلامی، اربعین حسینی (علیه السلام) و ظهور پیوند مشترکی دارند

* چرا جریان اربعین حسینی را در راستای انقلاب اسلامی، بیداری اسلامی و در راستای ظهور امام زمان(عج) معرفی می‌کنید؟

واقعش این است که ماجرای پیاده‌روی حسینی اتفاق بسیار مهمی است. اساساً موضوع ظهور، پیوند خیلی جدی با امام حسین (علیه السلام) و جریان عاشورا دارد؛ یعنی اینطور باید فرض کنیم که عاشورا یک نمونه بسیار عالی از آن اتفاقی بود که قرار است در آخرالزمان رخ دهد. از پیوند بین امام و اصحابش و پیوند امام با امت. در واقع ماجرای قیام امام حسین (علیه السلام) و پیوند عمیق و معنوی حضرت با اصحاب بزرگوارشان که در یک مقطع محدودی از جهت زمانی و مکانی رخ داد، الگویی از آن چیزی است که قرار است در آخرالزمان اتفاق بیفتد؛ همچنین جنبه مربوط به تقابل حق و باطل ماجرای عاشورا در این مقطع زمانی در اوج بروز و ظهور خودش قرار می‌گیرد. اگر اینطور ببینیم، جریان ظهور به

عاشورا پیوند می خورد. حال نیاز است ماهیت ماجرای عاشورا و درس های معرفتی نهفته در آن مجدداً شناخته شود تا ما را قدم به قدم به ظهور نزدیک کند؛ شواهد حاکی از این است که این جریان بر عهده پدیده دیگری به نام پیاده روی اربعین است. تقریباً در این چند سال اخیر این ماجرا طوری ایجاد شد که با هیچ کدام از معیارهای عقلانی ما همخوانی ندارد. این بروز و ظهور درست در راستای همان مسأله ای است که عرض کردیم، یعنی مسأله زمینه سازی ظهور امام زمان عجل الله تعالی فرجه و نابودی کفر و ظلم که مقدمات آن با وقوع انقلاب اسلامی ایران آغاز شد.

جریان اربعینی نمونه جامعه وحدت زاست

* چه شواهدی در ماجرای پیاده روی اربعین حسینی علیه السلام وجود دارد که آن را در راستای برپایی ظهور امام زمان معرفی می کنیم؟

شما در ماجرای پیاده روی اربعین، ویژگی هایی که در دوران ظهور امام زمان (عج) در آیات قرآن و روایات عترت علیهم السلام بیان شده است را می بینید. از تجمع انسان ها، حرکت جمعی به سمت امام معصوم علیه السلام، مواسات بین مردم و از آن مهم تر اینکه تمام ادیان دارند ذیل امام معصوم علیه السلام جمع می شوند و در واقع همان طلعه های «وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا» است. بنابراین بسیار شبیه به جریانی است که بناست در آخرالزمان اتفاق بیفتد. شما می بینید در این جریان مرز بین شیعه و سنی و حتی مسلمان و مسیحی برداشته شده است تا جایی که پیاده روی اربعین امروزه موضوع بین المللی تلقی می شود. در واقع جریان اربعین حسینی که در راستای جریان انقلاب اسلامی و بیداری اسلامی و در وسعت بیشتری قرار داده شده است، به عنوان مقدمه واقعی است که در آخرالزمان بناست رخ دهد. ما در این مسیر در حال حرکت به سمت جلو هستیم. شاید در سال ۵۷ یک لایه رقیق تری از ماجرای پیاده روی اربعین را مشاهده کردیم و حالا در سطح جهان اسلام خودش را نشان می دهد، به ویژه در وحدت بین دو ملت ایران و عراق که به نظر من یکی از راهبردی ترین موضوعات برای رساندن ما به شرایط نزدیک به ظهور است. ما و ملت عراق از ابتدا با نام تمدن بین النهرین یک تمدن را تشکیل می دادیم که این ماجرا در زمان حضرت نوح علیه السلام و پس از طوفان نوح شکل می گیرد و به بقیه جهان گسترش می یابد. جریان اربعینی، اتحادی است که با تمام مبانی اسلامی ذیل بحث وحدت کاملاً هماهنگ است.

مصاحبه: سعید شیری

مصاحبه سی و سوم - غلامعلی دولابی و عبدالله فرهی، هیئت علمی دانشگاه مذاهب اسلامی: تمدن اسلامی ناشی از فرهنگ عاشورا و اربعین مایه تحقق آن است

ایام اربعین حسینی با تمام گستره‌ای که دارد، حاوی عالی‌ترین ارزش‌های ایمانی، اخلاقی و رفتاری است. این میزان از ارزش‌های دینی با چنین گستره جغرافیایی به شکل معجزه‌وار در معرض همگان قرار گرفته است؛ متأسفانه با وجود گذشت مدت‌های متمادی از برگزاری این همایش جهانی، آن‌طور که بایسته است وارد عرصه گفتمان علمی و دانشگاهی نشده، از این جهت ابعاد معرفتی و راهبردی آن مورد تحلیل اندیشمندان ما قرار نگرفته است تا تصویر روشنی از آینده اربعین داشته باشیم.

در میزگردی که با حضور دو تن از اعضای هیئت علمی دانشگاه مذاهب اسلامی، حجت‌الاسلام غلامعلی دولابی و عبدالله فرهی شکل دادیم، به تحلیل ابعاد معرفتی و تمدنی این جریان پرداختیم.

در بخش‌هایی از این میزگرد می‌خوانیم:

جمع شدن حول امام و لیبیک به کسی که در رأس جامعه قرار دارد و سرسپردگی به ولایت او و آمادگی برای مبارزه به ظالم و ستم، از گزاره‌هایی‌اند که برای ساختن تمدن نوین اسلام بسیار مورد نیازند؛ از این جهت این گزاره‌ها می‌تواند به ساخت تمدن نوین اسلامی کمک کنند.

در مقابل جریان اربعین، عده‌ای به بهانه گسترش صنعت توریسم، در صددند زنان خارجی را به شکل بی‌بندوبار در جامعه رها کنند. اربعین کجا و صنعت توریسم ما کجا! فرهنگ خدا کجا و فرهنگ غرب‌گرایان کجا!

*** تحلیل‌های متفاوتی از جنبش‌های دینی از جمله انقلاب اسلامی، بیداری اسلامی و اربعین حسینی از سوی اندیشمندان مشاهده می‌کنیم. عده‌ای صرفاً با تحلیل‌های اجتماعی و سیاسی به این رویدادهای می‌پردازند و عده‌ای نیز نگاه توحیدی را محور تحلیل‌های خود قرار می‌دهند. نگاه شما نسبت به این رویدادها چیست؟**

دولابی: تحلیل‌هایی که درباره انقلاب اسلامی و کلاً جنبش‌های دینی از سوی اندیشمندان غربی همچون ساموئل هانتینگتون و برنارد لویس صورت می‌گیرد، نمی‌توان گفت دارای اشکال است. نکته اصلی اینجاست که این نوع نگرش‌ها، تحلیل حقیقی را انعکاس نمی‌دهد. اگر بخواهیم تمام واقعیت را بررسی کنیم، باید زمینه‌های درونی و فطری را مدنظر داشته باشیم.

تحلیل جریان‌اتی مثل انقلاب اسلامی و اربعین حسینی صرفاً با رویکردهای سیاسی، تاریخی و اجتماعی نتیجه‌ای در بر ندارد بلکه باید محور اصلی را بر تحلیل‌های دینی قرار داد.

اندیشمندان غربی انقلاب‌های دینی را جنبش توده‌ای نامیدند

فرّهی: به باور من این نهضت عظیم که هرساله تکرار می‌شود و به گونه‌ای باعث دوام اسلام و ترویج آموزه‌های آن است، حرکتی همراه با عقلانیت است و بر اساس احساسات نیست. تفاوت نگاهی که در تفکر من مسلمان با فرد غربی وجود دارد، این است که آن فرد غربی از بیرون به تحلیل رویداد می‌پردازد. آنها سعی دارند هر جنبش دینی را با تعبیر جنبش توده‌ای یاد کنند همچنان که به انقلاب اسلامی ایران، انقلاب توده‌ای اطلاق می‌کردند تا به این ترتیب این نکته را القاء کنند که مردم این انقلاب‌ها، از عقلانیت تهی‌اند و از این طریق سبب بدبینی ملت اروپا نسبت به اصل انقلاب و اربعین شوند و نشان دهند این جنبش‌های مردمی بر اساس عقلانیت شکل نگرفت بلکه حرکت‌هایی احساسی در واکنش به رویدادهای سیاسی و اجتماعی است.

تمدن اسلامی ناشی از فرهنگ عاشورا است و اربعین مایه تحقق آن

اتفاقاً ما عقلانیت را در جنبش‌های دینی همچون نهضت امام حسین در روز عاشورا و نهضت انقلاب اسلامی به وضوح مشاهده می‌کنیم، چرا که هر دو جریان حرکتی به سوی ایجاد جامعه اسلامی است، جامعه‌ای که بناست بر اساس سنت رسول خدا شکل بگیرد. به باور من امام حسین(ع) در قیام خویش به یکایک مسلمانان نشان می‌دهد که نباید صرفاً به خود و احساسات و خواسته‌های نفسانی‌مان توجه کنیم بلکه باید نسبت به محیط خود تفاوت قائل باشیم. نیت اصلی در

این نوع نگرش، ایجاد جامعه ایمانی است، مسئله‌ای که به نظرم یکی از نکات مهم فرهنگ عاشورایی است. ما باید بتوانیم این نوع فرهنگ را در جامعه تسری دهیم و به آن عینیت ببخشیم. وقتی حرف از تمدن اسلامی می‌زنیم، تمدنی است که ناشی از فرهنگ حیات‌بخش عاشوراست و ماجرای اربعین در راستای تحقق این هدف است. ما طی سفر اربعین ضمن خودسازی، سعی می‌کنیم دیگرسازی هم کنیم؛ یعنی وقتی زائران در پیاده‌روی اربعین حضور می‌یابند، با سایر مسلمانان، تعامل سازنده و تربیت‌ساز برقرار و نسبت به آداب و رسوم یکدیگر شناخت پیدا می‌کنند. این نکته، مسئله‌ای بسیار حائز اهمیت است.

با پای پیاده طی طریق کردن، نشان می‌دهد خود مسیر هم برایمان موضوعیت دارد. اینها نکات مهمی در اربعین است که حقیقتاً بی‌نظیر است. نمی‌توان با نگاه‌های دنیوی و با تحلیل‌های اجتماعی و تاریخی صرف به فلسفه این حرکت پرداخت؛ در چنین نگاهی به هیچ وجه معنویت وجود ندارد گرچه اساس حرکت اربعینی بر اساس معنویت و الهیات است. آنها سعی دارند با تحلیل‌های اجتماعی، معنویت این جنبش‌ها را بگیرند.

*** به نظرم می‌توان نتیجه گرفته که اربعین، جلوه آسمانی عاشوراست که در آن زمان در قالب کاروان کوچک شکل گرفت و اکنون در اربعین به صورت گسترده جلوه‌گر می‌شود. نظر شما چیست؟ آیا گزاره‌های عاشورایی و تمدنی در این رویداد دیده می‌شود؟**

دولابی: اربعین می‌تواند نمادی برای آمادگی ظهور باشد. بر اساس روایات، یکی از پیش‌نیازهای ظهور، آمادگی معرفتی جامعه است که این مسئله در بستر معرفت به امام و جایگاه امام شکل می‌گیرد. این یاوران باید از کسانی باشند که تعلق به امور مادی و زندگی دنیوی نداشته باشند بلکه تعلق خاطرشان ارزش‌های الهی باشد؛ البته تعلق به امور دنیوی در اینجا به معنای نادیده گرفتن امور معنوی و اخروی است و با بی‌توجهی نسبت به خانواده و امور زندگی تفاوت دارد.

در ایام اربعین مشاهده می‌کنیم فرد، تمام خانه و زندگی و شغل خود را رها می‌کند و با خانواده خود آن هم در شرایط دشوار، به سوی زیارت ابا عبدالله حرکت می‌کنند؛ این مسئله به‌تنهایی یکی از درس‌های ظهور است، زیرا تمام افراد داشته‌های خود را کنار می‌گذارند و به سمت امام خود حرکت می‌کنند؛ حرکت به سوی امام، آرمان شیعه است که در اربعین به صورت دسته‌جمعی اتفاق می‌افتد. این همان، پیام انتظار است.

*** با توجه به پیوستگی معارف حسینی با مهدویت، چه پیام‌های مشترکی بین این دو جریان وجود دارد؟**

دولابی: حرکت امام حسین و امام عصر پیام‌های مشترکی در بر دارد که از جمله آنها مبارزه با ظلم و ستم و احیای عدل و قسط است. «لَيَقُومَنَّ النَّاسُ بِالْقِسْطِ». فاعل اقامه قسط، مردمند، یعنی آنها باید بانی این مسئله باشند. این اقامه قسط نیاز به حرکت دسته‌جمعی و عزم گروهی برای تمام انسان‌ها دارد که طلعه آن را در اربعین می‌بینیم.

همچنین مبارزه با ظلم و ستم بخش اصلی قیام ابا عبدالله است؛ ظلم به معنای عدم قرارگیری امور در جای خود است؛ یعنی ظلمی که بر اثر تغییر سنت رسول خدا پیاده می‌شد، رو به اصلاح رفت. این مقدار از درس‌های عاشورا همواره در طول سالیان متمادی، زمینه‌های جذب حق‌طلبان عالم به دین مبین اسلام را فراهم آورده است و در جریان اربعین به صورت جمعی اتفاق می‌افتد تا حدی که در این مراسم، غیر از حضور تمام مسلمانان با مذاهب مختلف، مسیحیان، یهودیان و بوداییان و زرتشتی‌ها نیز حضور یافتند.

جمع شدن حول امام و لیبیک به کسی که در رأس جامعه قرار دارد و سرسپردگی به ولایت او و آمادگی برای مبارزه با ظلم و ستم، از گزاره‌های نهفته در این مراسمند، گزاره‌هایی که برای ساختن تمدن نوین اسلام بسیار مورد نیازند؛ از این جهت این گزاره‌ها می‌توانند به ساخت تمدن نوین اسلامی کمک کنند.

اوج بذل جان و مال را در ایام اربعین شاهدیم

*** جناب دولابی، "حرکت به سوی امام" را یکی از شاخصه‌های بارز حرکت اربعینی معرفی کردند؛ چه شاخصه‌ها و درس‌های دیگری در جریان اربعین نهفته است؟**

فرّهی: ما برنامه خودسازی را از ماه رجب آغاز می‌کنیم تا به قله ماه رمضان برسیم و در عید فطر به فطرت اصلی خود باز می‌گردیم؛ لذا هر کدام از اعیاد، زمینه‌ساز لقاءالله است.

اربعین نیز برای مسلمانان عید است؛ در حرکت اربعین از یک قومیت و مذهب خاص حضور ندارند بلکه از قومیت‌های مختلفی حضور می‌یابند. کاری که رسول خدا (ص) در صدد تحقق آن است، ایجاد امت واحد اسلامی است. تجمع مسلمانان با هدف و مقصود واحد، همان امت واحده‌ای است که در بشریت در انتظار آن است؛ این امت چگونه شکل می‌گیرد؟ در وهله اول با گذشتن از نفسانیات؛ یعنی انسان از نفس خود عبور کند تا به خداوند برسد، نشان به اینکه او دیگر به فکر خودش نیست و مدام توجهش رسیدگی به اطرافیانش است. اوج بذل جان و مال را در ایام اربعین شاهدیم.

ما در مسیر اربعین این ویژگی را به وفور می‌بینیم؛ زائران در مسیر پیاده‌روی اربعین سعی دارند مدام ایثار و به دیگران کمک کنند، خداوند است که بین این قلوب پیوند می‌زند.

اربعین، حماسه‌ای برای بیداری است

کاری که امام حسین(ع) انجام داد، در تاریخ بی‌نظیر بود. ایشان از خود گذشت برای اینکه در طول تاریخ به ما مسیر را نشان دهد. در عین حال، عاشورا برای ما فقط مصیبت نیست بلکه حماسه هم است، حماسه‌ای برای بیداری. یکی از

چیزهایی که در این دوره جدید برایمان هدف شده، بیداری اسلامی است. بیداری اسلامی هنوز تحقق نیافته بلکه گام‌هایی به‌سوی آن برداشته شده است.

یکی از درس‌های مهم اربعین این است که قومیت‌گرایی و نژادپرستی را باید کنار زد و مانند برادر با یکدیگر برخورد کرد؛ یعنی این برادری تجلی می‌یابد. اربعین، عرصه‌ای است که به واسطه آن، مرزهای قومیتی و مذهبی و حتی در آینده، مرزهای جغرافیایی از میان برداشته می‌شود و ارزش‌های دینی جایگزین آن می‌شود؛ همان مرزهایی که ساخته‌های بشری است که بخشی از آن بر اساس قرارداد «سایسپیکو» شکل گرفت و جالب اینجاست که خود آنها متوجه خطای‌شان شدند و به‌سوی اندیشه‌های جدیدی مثل آنترناسیونالیسم و ... روی آوردند. به نظر یکی از درس‌های بزرگ اربعین، کنار زدن ساخته‌های نفسانی و نیز شکستن واحدهای سیاسی و اجتماعی است که برای خود و جوامع شکل دادیم و همچنین روی آوردن به الگوهایی که خداوند در این آیه عظمای الهی نهفته است.

جریان اربعین حجاب تعصبات قومیتی را از بین می‌برد

به فرموده امیرالمؤمنین مردم دو دسته‌اند: «إِمَّا أَخٌ لَكَ فِي الدِّينِ وَ إِمَّا نَظِيرٌ لَكَ فِي الْخَلْقِ؛ یا به دین با تو بردارند و یا به آفرینش با تو برابرند.» ما برای تشکیل جامعه اسلامی باید به این باور برسیم و حجاب‌های تعصبات مرزی و قومیتی را کنار بزنیم همچنان که در جامعه اربعینی این اتفاق رخ می‌دهد.

*** به نظر می‌رسد در مباحث تمدنی، قرآن مهجور مانده است همچنان که مشاهده می‌کنیم رویدادهای اجتماعی و سیاسی از هر منظری جز منظر قرآن مورد بررسی قرار می‌گیرند؛ حال اگر اربعین را به مثابه جریانی الهی بدانیم، آیا می‌توان این رویداد را از منظر قرآن مطالعه کرد؟**

دولابی: قرآن کتابی است که در آن، تمام گزاره‌های سعادت انسان بیان شده است؛ بنابراین هر اندازه از نیکی‌ها و خوبی‌هایی که در این همایش شاهدیم، ریشه در آیات قرآن دارد. داستان اربعین در بردارنده تمام گزاره‌های اخلاقی و رفتاری است که برای اهل ایمان در قرآن ذکر شده است. ایام پیاده‌روی اربعین را جامعه آرمانی کوچک تلقی می‌کنیم. شخصی خدمت امام صادق(ع) رسید و گفت چرا قیام نمی‌کنید؟ فرمود مواسات شما به حد کامل نرسیده است. گفت مواسات یعنی چه؟ حضرت فرمود آیا به حدی رسیدید که یکی از شما دست در جیب دیگری کند و از اموال او بردارد بدون اینکه دیگری اعتراض کند. در مسیر اربعین همگان در اموال یکدیگر شریکند و از این اموال به‌صورت گسترده برای زائران هزینه می‌کنند. خیلی از آنها، درآمد سالیانه خود را جمع‌آوری می‌کنند تا از دیگر زائران استقبال کنند. این مسئله یکی از جلوه‌های مواسات است.

یا برخی آیات قرآن گویای رسیدگی به احوال یکدیگر و مهرورزی نسبت به هم‌نوعان و مراوده مسالمت‌آمیز است. در آیه ۲۹ سوره فتح می‌خوانیم: «مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ ... محمد، فرستاده خداست و

کسانی که با اویند بر کافران سرسخت و در میان خودشان با یکدیگر مهربانند». در این باره امام صادق(ع) فرمود «بر مسلمانان لازم است که برای پیوستن به یکدیگر تلاش کنند و با مهربانی به یکدیگر یاری رسانند و نیازمندان را همیاری و به یکدیگر محبت کنند تا همانگونه باشید که خداوند فرموده است رَحْمَاءُ بَيْنَهُمْ».

اربعین، جلوه تعاونوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى است

یا در مراسم پیاده‌روی اربعینی، افرادی را می‌بینیم که به دیگر زائران یاری می‌رسانند و در عین حال توقعی از آنها ندارند؛ یعنی نه انتظار جبران و نه حتی انتظار تشکر؛ به گونه‌ای که طبق آیه ۹ سوره انسان، فقط برای خدا کار می‌کنند «إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُورًا؛ ما شما را فقط برای خشنودی خدا اطعام می‌کنیم و انتظار هیچ پاداش و سپاسی را از شما نداریم».

زائران در ایام اربعین، هدف خاصی را در نظر گرفتند و همگی در راستای تحقق این هدف حرکت می‌کنند، اما در عین حال به کسانی که در همان مسیر حضور دارند، یاری می‌رسانند؛ یعنی مصداق «تعاونوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى».

کسانی که در مسیر پیاده‌روی اربعین به دیگران خدمت می‌کنند، یکدیگر را رقیب هم نمی‌بینند بلکه سایرین را برای ارتقای کارشان یاری می‌رسانند؛ در بین زائران این حس وجود دارد؛ احساس نمی‌کنیم وبال یکدیگریم و جای همدیگر را تنگ کردیم بلکه کمک می‌کنیم تا دیگران در راحتی باشند.

جریان اربعین، بیداری فطرت‌ها را رقم زد

* با تمام انبوه ارزش‌هایی که در جریان اربعین وجود دارد، به طور قطع می‌توان از آنها در راستای اصلاح و ارتقای سبک زندگی بهره برد؛ نظر تان در این باره چیست؟

فرّهی: در مسئله سبک زندگی باید به دنبال این باشیم که چه مقدار اسلامی و چه مقدار سکولار زندگی می‌کنیم. باید بررسی کنیم تا چه حد از اسلام ناب فاصله گرفته‌ایم و چه گزاره‌های ایمانی در جامعه و خانواده ما تضعیف شده است. باید اتفاقی رخ دهد تا بیداری شکل بگیرد و انسان‌ها به فطرتشان بازگردند. جریان اربعین این بیداری را در فطرت پاک‌طینتان عالم ایجاد کرده است.

اربعین، عرصه سبقت در ارزش‌های الهی است

مستضعفان در سفر اربعین حضور می‌یابند؛ همان کسانی که از لحاظ مادی ضعیفند و از دیگر سو احساس می‌کنند از جهت معنوی نیاز به رشد دارند. اربعین و کربلا میدان مسابقه است، مسابقه‌ای در جهت سبقت در ارزش‌های دینی و معنوی. در هر صورت شرکت در مراسم اربعین انسان را یک گام به‌سوی بالا و به‌سوی معنویت می‌کشانند.

خیلی از ارزش‌هایی که در سفر اربعین مشاهده می‌کنیم، مسائلی است که دین مبین اسلام دعوت به آن کرده است. حال، بروز این ارزش‌ها را در سطح وسیعی در مراسم اربعین مشاهده می‌کنیم؛ در سبک زندگی اسلامی ما در صدد تشکیل چنین جامعه‌ایم.

در مقابل جریان اربعین، عده‌ای به بهانه گسترش صنعت توریسم، در صددند زنان خارجی را به شکل بی‌بندوبار در جامعه رها کنند. اربعین کجا و صنعت توریسم ما کجا! فرهنگ خدا کجا و فرهنگ غرب‌گرایان کجا! خداوند با برپایی جریان اربعین، الگوی سبک زندگی اسلامی را در معرض همگان قرار داد و نشان داد راه افزایش برکت و مسیر سعادت دنیوی و آخروی از گذرگاه ارزش‌های دینی می‌گذرد.

فرّهی: در جریان اربعین، سبکی از زندگی متعالی را مشاهده می‌کنیم که تا قبل از آن، صرفاً به صورت نظری مورد بحث قرار می‌گرفت. شما وقتی در موبک یا منزلی قرار می‌گیرید، صاحبان آن، مکان آسوده‌تر و بهترین غذاها را در اختیارتان قرار می‌دهند و صاحبخانه یا صاحب موبک در مکانی ساده‌تر و با امکاناتی کمتر زندگی می‌کند. این نوع ایثار برآمده از معنویت این مسیر است.

مصاحبه سی و چهارم - سعید اوحدی، سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران:
تأثیرگذاری جریان اربعین در پیروزی‌های محور مقاومت

سعید اوحدی رئیس سابق سازمان حج و زیارت و رئیس فعلی سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران با اشاره به راهپیمایی اربعین حسینی گفت: رهبر معظم انقلاب اسلامی سال‌ها قبل در بیانی زیبا درباره راهپیمایی اربعین فرمودند: «شط جاری زیارت از اربعین سیدالشهداء علیه السلام سرچشمه گرفت و در طول تاریخ این مغناطیسم عظیم جاذبه حسینی ادامه پیدا کرد»، بنابراین باید اربعین را یک معجزه الهی دانست.

وی افزود: در سال ۹۲ وقتی برای اولین بار به بازدید مرزها رفتم، آمار زائری که از ایران به کربلا مشرف شده بود، کمتر از دویست هزار نفر بود. زائران با سختی‌های زیادی مواجه بودند. به عنوان مثال، در مرز چزابه باران گرفته بود و زائر امام حسین علیه السلام چند سانتی در باران و گل آن هم با کمترین امکانات گرفتار شده بود. این عظمت امام حسین علیه السلام است که هیچ چیز مردم را از مولایشان جدا نمی‌کند.

رئیس سابق سازمان حج و زیارت بیان کرد: شاید ما در همان سالها فکر نمی‌کردیم که این عظمت را امروز در این همایش جهانی و مذهبی عالم خلقت شاهد باشیم، اما چنین اتفاقی افتاد.

اوحدی با اشاره به پیروزی‌های محور مقاومت در ماه‌های اخیر گفت: امسال نخستین سالی است که راهپیمایی اربعین حسینی با پیروزی کامل و قاطع محور مقاومت بر داعش برگزار خواهد شد.

وی با تأکید بر اینکه اگر اربعین امام حسین علیه السلام نبود، ما اکنون به این پیروزی بزرگ در محور مقاومت نرسیده بودیم، گفت: بنده به خاطر دارم که روزی دشمنان تهدید می‌کردند و با خمپاره مسیر زائران امام حسین علیه السلام را منفجر می‌کردند.

رئیس سابق سازمان حج و زیارت یادآور شد: امسال راهپیمایی اربعین مصادف با چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی است، آیا این امر حکمتی دارد؟ امام خمینی (ره) فرمود: راه قدس از کربلا می‌گذرد، آیا بستر ظهور در اربعین سیدالشهداء علیه السلام است؟ نمی‌دانیم اربعین به کجا کشیده می‌شود، اما آنچه مهم است این است که ما از این موهبت بزرگ الهی محروم نشویم.

اوحدی خاطرنشان کرد: مبدا ما جزو جاماندگان اربعین امام حسین علیه السلام باشیم. جاماندگان اربعین کسانی نیستند که به دلایل مختلف مانند عدم تمکن مالی و ... قادر به شرکت در این راهپیمایی بزرگ نیستند، بلکه جاماندگان اربعین کسانی هستند که دلشان با زیارت اربعین نیست و نمی‌توانند ارتباط قلبی با اربعین برقرار کنند.

مصاحبه سی و پنجم - حجت الاسلام سید جواد بهشتی، کارشناس مذهبی:
لیک به «هَلْ مِنْ نَاصِرٍ» امام حسین در اربعین طنین انداز است / آمریکا و اسرائیل از جریان اربعین
می هراسند

photo : Hamed Jafarnejad

* به نظر شما چگونه می توان به ریشه تاریخی جریانی همچون پیاده روی اربعین حسینی پرداخت؟

در اولین سالهایی که جریان راهپیمایی اربعین با این شدت راه افتاد (از سال ۹۱)، به عنوان یک محقق به ریشه یابی تاریخی این مسأله پرداختم و منابع مختلفی را مورد بررسی قرار دادم. محور مطالعه و تحقیق چند شاخصه بود؛ مردمی که در قالب تجمعی بزرگ (به صورت پیاده و در راستای ترویج شعائر دینی) به سوی مقصدی واحد در حال حرکت هستند و در این مسیر زیباترین رفتارها را به نمایش می گذارند. اولین جایی که با چنین چیزی مواجه شدم، موسم حج بود؛ حرکتی جمعی برای خدا به سمت مقاصد خاص (مشعر، منا، عرفات، طواف و ...). مطالعاتم را افزایش دادم و در گام بعد دریافتم که سنتی از سوی اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام پایه گذاری شده که نامش پیاده رفتن به سوی مکه و انجام حج بیت الله الحرام است. اهل بیت علیهم السلام در آن زمانها با وجود اینکه مرکب و سایر امکانات برای تسهیل در رفتن به زیارت خانه خدا را داشتند، اما این مسیر را پیاده می پیمودند.

جالب است که اهل بیت علیهم السلام یکبار اقدام به این کاری نمی کردند، بلکه در روایت داریم که امام حسن مجتبی علیه السلام بیش از بیست مرتبه پیاده به سفر حج مشرف شدند؛ امام حسین علیه السلام و امام سجاد علیه السلام و دیگر ائمه نیز همینطور بوده است. این سیره و سنت تمام ائمه اطهار علیهم السلام بوده است. کلمه زیارت اولین بار برای خانه خدا بکار رفته است.

حرکت جمعی آن هم در قالب پیاده‌روی به سوی مقصدی واحد از قرن‌ها پیش و حتی از صدر اسلام مورد توجه اهل بیت علیهم‌السلام بوده و از آنجایی که آن بزرگواران کار بیهوده‌ای انجام نمی‌دهند، قطعاً در این اقدامشان علت و حکمتی نهفته است.

*** آیا می‌تواند ارزشی همچون «خودسازی و تزکیه نفس و روح» یکی از عوامل انجام این شکل از زیارات باشد؟**

بله همین‌طور است، پیاده‌روی به قصد زیارت یک ریشه عرفانی و یک ریشه اجتماعی دارد که ریشه عرفانی آن بیانگر عشق به محبوب است. ذکر خدا و توجه به محضریت اهل بیت علیهم‌السلام از جمله نکات مهمی است که باید در اینگونه تجمعات مورد توجه قرار گیرد. اهل بیت علیهم‌السلام این شیوه زیارت را به ما آموختند، شیوه‌ای که در آن نوعی خودسازی در حال حرکت هست و هیچگونه ایستایی در آن دیده نمی‌شود. این شیوه زیارت یک جنبه اجتماعی هم دارد؛ وقتی عده‌ای این تجمع مردمی را از بیرون مشاهده می‌کنند، این سوال برایشان ایجاد می‌شود که اینها چه کسانی هستند و به کجا می‌روند. به یاد دارم وقتی در همان سال‌های اول که جریان اربعین در این وسعت شکل گرفت در رسانه‌ها خواندم که جوانان عربستانی از والدین خود می‌پرسیدند این حسین کیست که چنین جمعیتی در یک بازه زمانی خاص به سوی حرم و مرقد او کشیده می‌شوند؟ جالب است که والدین آنان نیز از پاسخ به این سوال عاجز و سرگردان بودند.

زیارت اربعین پدیده‌ای برای جلب توجه جهانیان به امام حسین علیه‌السلام است

امروز اگر کسانی بخواهند دنیا را متوجه خود کنند پیاده به سوی مقصدی واحد حرکت می‌کنند، به عنوان مثال، در اقصی نقاط جهان وقتی قشری بخواهند نسبت به موضوعی اعتراض کنند، در قالب یک اجتماع، به صورت پیاده و با هدفی مشخص به سوی مقصدی واحد حرکت می‌کنند؛ وسیله و امکانات دارند اما پیاده این کار را انجام می‌دهند، چون باعث جلب توجه جهانیان می‌شود و این سوال مطرح می‌شود که اولاً اینها چه کسانی هستند و دوماً اینها برای چه پیاده هستند و با چه هدفی و به کجا می‌روند؟ این خود یک رسانه است و آن هم رسانه‌ای اثرگذار. یکی از کارهایی که رسانه انجام می‌دهد متوجه کردن اذهان جهانیان به خود است، تجمع مردم به صورت پیاده و با هدفی مشخص، یک رسانه اثرگذار در عرصه جهانی است. بنابراین باید گفت امروز جریان راهپیمایی اربعین بزرگ‌ترین رسانه برای جلب توجه جهانیان به موضوعی خاص است. در روایت داریم که در غروب روز عاشورا وقتی بدن مطهر تمام شهدا روی زمین افتاده بود، حضرت زینب (س) این جمله را به امام سجاد علیه‌السلام عرض کردند: در این سرزمین پرچمی بلند خواهد شد که اثرش پیوسته باقی خواهد ماند گرچه هزاران هزار روز و شب هم بگذرد.

لیبیک به «هَلْ مِنْ نَاصِرٍ» امام حسین در راهپیمایی اربعین طنین‌انداز است

مرحوم شوشتری در کتاب خصائص الحسینیة آورده که امام حسین علیه‌السلام در روز عاشورا هشت مرتبه استغاثه و طلب نصرت کردند، مرحوم شوشتری چنین نقل می‌کند که در آن روز این بانوان بودند که از خیمه‌ها به ندای مولایشان لیبیک گفتند. موج این صدا امروز از هزار و چهارصد سال پیش عبور کرده و دارد در جریان اربعین حسینی بار دیگر طنین‌انداز می‌شود و انسان‌های آزاده و حق‌جو را از شرق و غرب عالم به سوی خود می‌کشاند.

فردی در مدینه از امام سجاد (ع) پرسید پیروز میدان در روز عاشورا که بود؟ موذن در حال اذان گفتن بود، حضرت فرمود: گوش کن تا بشنوی پیروز میدان که بود. تا موذن گفت «أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ» حضرت فرمود: پدرم و اهل بیت ایشان قیام کرد تا این نام (محمد) باقی بماند، این ندا امروز بعد از مدت‌ها شنیده می‌شود و عشق و محبت جدّ ما را در سینه دارند، پس پیروز میدان مشخص است. صدای "لیک یا حسین" در راهپیمایی اربعین نشان می‌دهد که چراغ امام حسین (ع) پرنور از گذشته شده است.

وقتی امام زمان (عج) از کنار خانه کعبه ظهور می‌کند، خود را با نام جدّشان امام حسین (ع) معرفی می‌کند (أَلَا يَا أَهْلَ الْعَالَمِ إِنَّ جَدِّيَ الْحُسَيْنَ قَتَلَ عَطَشَنَا أَلَا يَا أَهْلَ الْعَالَمِ إِنَّ جَدِّيَ الْحُسَيْنَ سَحَقَهُ عُدُونًا)، طوری که تمام جهانیان صدا او را می‌شناسند، پس باید نام امام حسین (ع) به طور کامل شناخته شده باشد. امروز در اربعین نام امام حسین (ع) دارد بیش از گذشته به جهانیان معرفی می‌شود، همین امر سبب می‌شود مشتاقان به فضای اربعین ورود پیدا کنند و به مطالعه شخصیت، سیره و سنت آن حضرت بپردازند. رهبر معظم انقلاب اسلامی در این زمینه فرمودند: «امروز احتیاج داریم که حسین بن علی را به دنیا بشناسانیم. منطق حسین (ع) منطق دفاع از حق، ایستادگی در برابر ظلم و طغیان در مقابل گمراهی و استکبار است. پیام امام حسین، پیام نجات دنیا است. حرکت عظیم اربعین، دارد این پیام را منتشر می‌کند و روزه‌روز این حرکت باید تقویت شود. اربعین جهانی شد و جهانی‌تر هم خواهد شد و این خون حسین بن علی است که بعد از ۱۴۰۰ سال دارد می‌جوشد و روزه‌روز زنده‌تر می‌شود.»

در گذشته‌ها اینطور نبود که به یکباره خیل عظیمی از مردم با تشیع، امام حسین (ع) و آئین اسلام آشنا شوند، اما امروز در راهپیمایی اربعین آنچنان ندا و پیام امام حسین (ع) به جهانیان انتقال داده می‌شود که به یکباره موجی از مردم به سوی حرم و بارگاه مطهر حضرت سیدالشهداء (ع) حرکت می‌کنند.

گسترش نور اربعین در دنیا موجب بیداری و تحول قلوب مردم شد

* جالب است که به راهپیمایی اربعین به عنوان یک "جریان" نگاه کنیم؛ پدیده‌ای که نور آن در سال‌های اخیر به سراسر تابیده و موجب بیداری اسلامی و تحول قلوب مردم آن کشورها شده است.

بله، به یاد دارم وقتی امام خمینی (ره) به فرانسه رفتند، شیخ ابراهیم زکزاکی یک دانشجوی بود، در آن زمان‌ها حدود هزار نفر شیعه در نیجریه حضور داشت، اما امروز بیست میلیون شیعه در نیجریه حضور دارد، ۲۵ سال پیش، او پس تحصیل در مکتب اهل بیت (ع)، به قصد تبلیغ و ترویج عملی اسلام ناب وارد میدان شد و پا در زادگاه خویش، نیجریه گذاشت. شیخ زکزاکی با این نیت الهی و نورانی توانست علاوه بر خانواده خویش، بسیاری از اطرافیان و هموطنان خود را به فضای ناب اسلامی دعوت کند و در پی همین دعوت و استقامت بر آن، اینک شاهد جمعیت بیست میلیونی شیعه‌ای هستیم که بر مدار این شیخ بزرگوار اسلام آورده‌اند. این ماجرا اتفاقی مبارک و از ابعاد یک اتفاق کم‌نظیر در عالم است و عقلانی است در نظر بگیریم در مقابل چنین جریان عظیم و خدایی، شیاطین و ایادی او نیز با تمام قوا وارد میدان شوند و دشمنی می‌ورزند که چنین هم کردند. اصلاً دستگیری شیخ زکزاکی در اربعین اتفاق افتاد، در آن سالی که

او دستگیر شد بیش از ۱۰ میلیون نیجریه‌ای در راهپیمایی اربعین حضور داشتند، اربعین در سال‌های اخیر به پدیده‌ای برای گرایش جهانیان به امام حسین (علیه السلام) و اسلام ناب محمدی تبدیل شده است.

استکبار جهانی از زیارت اهل بیت (علیهم السلام) می‌هراسد

*** در نگاه شما مسأله "زیارت" از چه جایگاهی در دین اسلام برخوردار است؟**

تا زمان امام صادق (علیه السلام) حکومت‌های جابر به شدت جلوی عزاداری امام حسین را می‌گرفتند و مانع به زیارت رفتن مردم می‌شدند. در زمان امام صادق (علیه السلام) زیارت حضرت سیدالشهداء (علیه السلام) کمی توسعه پیدا کرد اما باز هم محدودیت‌هایی وجود داشت، در زمان امام نهم و دهم زیارت آن حضرت رونق بسیار زیادی گرفت، طوری که متوکل عباسی ملعون احساس خطر کرد، امروز استکباری جهانی اعم از انگلیس، آمریکا و اسرائیل از زیارت ائمه اطهار علیهم السلام و به خصوص زیارت امام حسین (علیه السلام) در جریان اربعین می‌هراسند.

در دستگاه فکری مستکبران، زیارت یک اقدام استراتژیک است

در دستگاه فکری مستکبران، زیارت یک اقدام ساده محسوب نمی‌شود، بلکه یک کار استراتژیک بوده است. امام هادی (علیه السلام) در زیارت جامعه کبیره به ما آموختند که در کنار این شور حسینی باید شعور حسینی را نیز تقویت کرد. اگر این موضوع محقق نشود دشمن با قدرت وارد میدان خواهد و ضربات سنگین‌تری به تشیع وارد خواهد کرد. اهمیت این موضوع به قدری است که رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار موكب‌داران عراقی بر لزوم کار فکری و فرهنگی دقیق و عمیق در حوزه راهپیمایی اربعین تأکید کردند و فرمودند: «اهل فکر و فرهنگ برای عظمت این مراسم برنامه‌ریزی کنند. هدف هر مسلمان باید امروز ایجاد تمدن نوین اسلامی باشد.» تولید محتوای صحیح و متقن یکی از نیازهای اربعین است.

یکی از اختلافات ما با وهابیت به مسأله زیارت بر می‌گردد؛ آنان با این رفتار مخالفند. طراح مسأله زیارت شخص پیغمبر اکرم (ص) است و اسناد آن در منابع شیعه و سنی نیز موجود است. پیامبر اکرم (ص) بارها و بارها در دوران حیاتشان می‌فرمود که به زیارت من (دیدارم) بیایید، وقتی از میان شما رفتم به زیارت قبرم بیایید، وهابی‌ها بر این باورند که در قبور ائمه اطهار علیهم السلام بدنی وجود ندارد و اصلاً آمدن بر سر قبور اهل بیت را شرک می‌دانند و اشک شیعیان بر اهل بیت (علیهم السلام) را نیز به استهزاء می‌گیرند. پیغمبر (ص) فرمود پس از من، به زیارت امیرالمومنین (علیه السلام) و حسنین علیهم السلام و ... بروید و بعد از آنها به زیارت قبرشان بروید، جالب است حتی گفته شده اگر نمی‌توانید به محل قبور ما بیاید زیارت از راه دور انجام دهید. این اصرار بیانگر بُعد تربیتی و تأثیرات سیاسی و اجتماعی برای جبهه حق است. در روایت داریم فردی نزد امام صادق (علیه السلام) رسید و عرضه داشت: خانه من بسیار از کربلا دور است، حضرت به او نهیب زد و فرمود: آیا سالی یکبار هم نمی‌خواهی به کربلا و امام حسین (علیه السلام) را زیارت کنی؟ این نشان از اهمیت زیارت اهل بیت (علیهم السلام) به خصوص زیارت سید و سالار شهیدان امام حسین (علیه السلام) است.

مصاحبه: امیرمحسن شیخان

مصاحبه سی و ششم - حجت الاسلام مصطفی کرمی، پژوهشگر و کارشناس دینی:

جامعه باید از فرهنگ اربعینی الگوگیری کند

* نظر شما راجع به جریان راهپیمایی اربعین که در سال‌های اخیر شکل خاصی پیدا کرده و مردم با شور و شوق بسیاری به اربعین می‌روند، چیست؟

امروز راهپیمایی اربعین حسینی به بزرگ‌ترین ظرفیت جهان اسلام تبدیل شده است، این ظرفیت فراتر از موسم حج است که منشأ آن عشق و محبت حضرت اباعبدالله الحسین (علیه السلام) است. رهبر معظم انقلاب اسلامی سال گذشته در دیدار مسئولان نظام و میهمانان بیست و هشتمین کنفرانس بین‌المللی وحدت اسلامی فرمودند: «این کسانی که این راه را طی کردند و این حرکت عاشقانه را و مؤمنانه را دارند انجام می‌دهند، واقعاً دارند حسنه‌ای را انجام می‌دهند. این یک شعار بزرگ است (لا تُحِلُّوا شَعَائِرَ اللَّهِ) این بدون شک جزو شعائر الله است. جا دارد که امثال بنده که محرومیم از این جور حرکت‌ها عرض کنیم که «یا لیتنا کُنَّا معکم فنفوز فوزاً عظیماً». همان‌طور که عرض کردیم، این حرکت حرکت عشق و ایمان است؛ هم در آن ایمان و اعتقاد قلبی و باورهای راستین، تحریک‌کننده و عمل‌کننده است؛ هم عشق و محبت. تفکر اهل بیت و تفکر شیعی همین جور است؛ ترکیبی است از عقل و عاطفه، ترکیبی است از ایمان و عشق؛ ترکیب این دو» (۹۳/۱۰/۱۹)

* حدود ۸ سال است که راهپیمایی اربعین در گسرده‌ای وسیع با حضور نژادها و سلاقی مختلف برگزار می‌شود اما چرا همچنان شاهد برنامه‌ریزی دقیق و متقنی برای مطالعه علمی این پدیده طوری که منجر به تحولی چشمگیر در کشور بشود دیده نمی‌شود؟

این جنبش و حرکت مردمی در ایام اربعین در راستای نزدیکی هرچه بیشتر به آرمان‌ها و سیره امام حسین (علیه السلام) است تا جهان را متوجه خود کند. همانطور که اشاره کردید باید راهپیمایی اربعین را مورد بررسی دقیق علمی قرار داد، اینکه چرا در این برهه از زمان آن هم در این وسعت عاشقان و دلدادگان از اقصای نقاط جهان به سوی کربلا کشانده می‌شوند و ...، این مولفه‌ها باید از سوی جامعه نخبگانی کشور و فرهیختگان که رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز چندی پیش بر آن تأکید کردند، مورد مطالعه و پژوهش جدی قرار گیرد. کارهایی تاکنون صورت گرفته اما با توجه به اهمیت و ظرفیت اربعین بسیار کم است. واقعیت این است که اگر جمهوری اسلامی و حتی سایر کشورهای جهان میلیاردها دلار هزینه می‌کردند تا چنین جریانی به این شکل در هر نقطه‌ای از عالم ایجاد شود، به هدف نمی‌رسیدند، اما خدا عشق حضرت سیدالشهداء (علیه السلام) را در قلوب انسان‌ها بیشتر و بیشتر کرد و از این طریق سرمایه و ظرفیت بسیار ارزشمندی را در اختیار جهان اسلام قرار داده است.

الگوی جامعه اربعینی باید کشور منتقل شود

ما باید برای راهپیمایی اربعین برنامه‌ریزی کنیم آن هم نه از یکی دو ماه پیش از اربعین، بلکه باید از یک سال قبل از جریان اربعین تمام آحاد از مسئولان سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و ... الگوی جامعه اربعینی را مورد بررسی قرار دهند، این الگو باید در جامعه پیاده شود، نیاز امروز کشور ما شاخصه‌ها و ارزش‌های نهفته در جریان اربعینی است، با این صفات اربعینی است که جامعه به حیات مجدد می‌رسد و در زمینه‌های مختلف سیاسی، فرهنگی و ... شاهد تحولی چشمگیر خواهیم بود. این در حالی است که ما از ظرفیت‌های بالای اربعین برای رشد خود و جامعه بهره‌برداری درستی نمی‌کنیم، اربعین چند سالی است که بسیار باشکوه در حال برگزاری هست و هر سال هم به شکوه و عظمت آن اضافه می‌شود بدون اینکه ما و یا سایر کشورها دخالتی در آن داشته باشیم، ما نباید نباید منفعل عمل کنیم بلکه باید سعی کنیم ارزش‌های حسینی و زیبایی‌های اربعین را با خود به شهر و دیارمان بیاوریم و با انتقال روحیات و صفات اربعینی، مبلغ اربعین باشیم.

در این برهه زمانی هیچ ظرفیتی به اندازه راهپیمایی اربعین قابلیت بهره‌برداری جهت تقویت جبهه حق در مقابل مستکبران را ندارد. ببینید اربعین یک جریان است، پس باید در طول سال حال و هوای اربعین در کشور جریان داشته باشد نه اینکه دو سه ماه مانده به راهپیمایی اربعین به یکباره شاهد موجی از برنامه‌ها، همایش‌ها و سمینارهای با موضوع راهپیمایی اربعین باشیم، گرچه این اقدامات خوب و ارزشمند است اما باید بدانیم که کافی نیست و باید به پدیده اربعین به عنوان یک جریان نگریست، چراکه اینگونه اربعین در زندگی‌های فردی و اجتماعی هر یک ما جریان پیدا می‌کند.

تابش نور اربعینی به سایر کشورهای جهان

امروز وحدت مسلمین در جهان به برکت راهپیمایی اربعین ایجاد شده است، در سال‌های اخیر تشعشعات نور اربعین به سایر کشورهای آسیای میانه، آفریقا و ... رسیده است و آنها را به سوی اربعین کشانده تا در این ظرفیت بالا فرصت حضور جمعی، تبادل نظر و ... فراهم شود، نباید پدیده اربعین را در حد یک سفر عادی و پیاده‌روی بنگریم بلکه باید فراتر از اینها به آن نگریست و پیام‌های راهپیمایی اربعین که وحدت امت اسلام، صفا و صمیمیت، محبت و ایثار میان اقشار مختلف مردم و ... است، در طول سال در زندگی‌مان وجود داشته باشد.

دست قدرت الهی پیوسته از آستین کربلا به نمایش درآمده است/کربلا پایگاه تجهیز شیعیان برای حوادث آخرالزمان است

* بر اساس آنچه گفته شد اینطور بر می‌آید که شما جریان اربعین حسینی را حاصل برنامه‌ریزی دولت‌ها و کشورها نمی‌دانید بلکه پدیده‌ای برآمده از دست اراده و قدرت الهی می‌دانید، درست است؟

بله قطعاً همینطور است. هیچ کشور و دولتی (دست انسان‌ها در این دنیای مادی) توان ایجاد چنین ظرفیتی را ندارد و این دست قدرت الهی است که چنین ماجراهایی را مثل انقلاب اسلامی و اربعین حسینی برپا کرده است که قطعاً هدف خاصی هم در پس آنان است. خداوند همیشه در طول تاریخ دست قدرت خودش را آستین کربلا به نمایش گذاشته است، همیشه نقطه عطف تحولات مهم در تاریخ بشریت از کربلا و امام حسین (علیه السلام) بوده است. در رخدادهای آخرالزمانی و پدیده‌هایی که یادآور نزدیکی به دوران ظهور است، اربعین از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است و حتی می‌توان کربلا را مقرر آماده‌سازی شیعیان در آخرالزمان دانست. در حوادث آخرالزمان عاشورا و فرهنگی حسینی نقش‌آفرین است، حرکت امام حسین (علیه السلام) به سوی کربلا نقطه عزیمت تمام حرکت‌های الهی و انقلابی تاریخ بوده و هست.

در سال‌های اخیر که راهپیمایی اربعین وسعت بیشتری پیدا کرده شاهد تنش‌های زیادی در کشور بودیم که برخی آنها به علت اتفاقاتی است که در منطقه رخ داد. دشمنان در سال‌های اخیر تلاش‌ها و هزینه‌های زیادی کردند تا میان ایران و عراق فاصله، تفرقه و پراکندگی ایجاد کنند، اما مکر آنان را خدا خشتی، اربعین را تقویت کرد و محبت و عشق میان زائران و عراقی‌ها با عنوان میزبانان اصلی مراسم اربعین را افزایش داد و اینچنین مکر خدا بر مکر آنان غلبه پیدا کرد. امروز مردم ایران و عراق در کنار هم و در کمال صلح و محبت با محوریت امام حسین (علیه السلام)، تلاش‌های نافرجام دشمنان را پاسخ دادند که این تحول قلوب جز از طریق دست غیب الهی و نوری از ملکوت آسمان‌ها ممکن نبود. از همان حوالی سال ۹۱ بود که دشمنان اجماع جهانی علیه تشیع را راه انداختند اما خدا در راهپیمایی اربعین تمام حیل‌ها و نیرنگ‌های دشمنان را بر باد داد، به تعبیر دیگر هر قدر فشارهای دشمنان علیه شیعیان بیشتر می‌شود خدا نیز با برپایی صحنه‌های عظیم، به تقویت جبهه حق می‌پردازد که راهپیمایی اربعین یکی از آن صحنه‌هاست. ما باید به این درک برسیم که سه پدیده "انقلاب اسلامی، بیداری اسلامی و اربعین" سه حلقه به هم پیوسته‌اند. نور انقلاب اسلامی که امروز به اقصای نقاط جهان ساطع شده در منطقه موجب بیداری اسلامی و طلوع دیگر از آن موجب شکلگیری راهپیمایی اربعین حسینی در کشور عراق شده است و اتفاقات مبارک و خجسته دیگری هم در پیش روست.

*** به نظر شما آیا می‌توان اربعین یکی از معجزات این عصر دانست؟**

بله با توجه به آنچه در سال‌های اخیر شهید هستیم باید به این نکته تأکید کرد که اربعین یک معجزه و آیه الهی است. معجزه هم چیزی است که از دست بشر خارج است، امروز اربعین بزرگ‌ترین معجزه این برهه زمانی جهان اسلام است، ببینید سال‌ها قبل دشمنان جمهوری اسلامی تمام تدابیرشان را بکار گرفتند تا انقلاب اسلامی را در نطفه خفه کنند اما چرا این انقلاب مثل یک انبای باروت که جرقه خورده باشد امروز در جهان پیچیده است؟ آنان فکر کردند به دست می‌توانند جلوی نور خورشید را بگیرند، ما باید ایمان خود را در این زمینه تقویت کنیم و تسلیم امر خدا باشیم و با جریانات الهی مثل انقلاب اسلامی و اربعین همراهی کنیم.

مصاحبه: امیر محسن شیخان

مصاحبه سی و هفتم - آیت الله کعبی، عضو مجلس خبرگان رهبری:

راهپیمایی اربعین طاغوت برانداز است

photo: Masoud Shahrestani

آیت الله عباس کعبی عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم و عضو مجلس خبرگان رهبری گفت: راهپیمایی اربعین تجدید بیعت با امام حسین (علیه السلام) و آمادگی برای ظهور و تبلور روحیه مقاومت، ایستادگی و جانفشانی در راه احیای باورها و ارزش های اسلامی و انسانی است که حضرت سیدالشهداء (علیه السلام) برای آن شهید شد.

عضو مجلس خبرگان رهبری راهپیمایی اربعین نماد انسجام، امت سازی و تمدن سازی دانست و افزود: این راهپیمایی مقاومت ساز، طاغوت برانداز و تبلور استکبارستیزی است.

آیت الله کعبی گفت: بسیج ظرفیت های نهفته امت اسلامی، بیداری اسلامی و انسانی، الگوگیری از نهضت حسینی و احیای ارزش های حسینی در پهنه زمان و مکان، پیروزی و اقتدار جبهه مقاومت در مقابل جبهه استکبار و دشمنان اسلام در اربعین و عشق به حضرت اباعبدالله الحسین (علیه السلام) متجلی شده است.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم اضافه کرد: راهپیمایی جهانی اربعین که سال به سال بر عزت و عظمت آن افزوده می شود، دستاوردهای و برکات بسیاری برای امت اسلامی داشته و خواهد داشت، این جریان قطعاً موجب وحشت استکبار جهانی است و به زودی بساط کفر و دشمنان اسلام و مسلمین به این وسیله برچیده خواهد شد.

«اقتدار حسینی، احیای فطرت انسانی، آمادگی بیشتر برای امر ظهور امام زمان (عج) با بیعت حسینی و بیداری اسلامی، انسجام و مدت امت اسلامی، تلاش برای پیشرفت عدالت در میان امت اسلامی و حرکت به سوی تمدن نوین اسلامی» از جمله پیام های راهپیمایی اربعین است.»

وی با بیان مطلب فوق گفت: امروز حوزه‌های علمیه کشور وظیفه سنگینی برعهده دارند و نباید از ظرفیت جهانی اربعین برای ترویج دین مبین اسلام و جبهه مقاومت بر اساس پیام‌های عاشورای حسینی و همچنین مطالعه همه‌جانبه ابعاد سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و مردمی زیارت اربعین غافل شوند.

امروز حوزه‌های علمیه با توجه به شکلگیری جریان اربعین به عنوان ظرفیت انسانی بزرگ جهان اسلام، نقش مهمی جهت ترویج معارف حسینی و رشد و ارتقای فکری و فرهنگی فردی و اجتماعی کشور دارند، اربعین استعداد پاسخگویی همه‌جانبه و پژوهش علمی دقیق را دارد لذا باید نخبگان و فرهیختگان دینی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی کشور از این فرصت مناسب نهایت بهره را ببرند.

مصاحبه سی و هشتم - آیت الله حسینی بوشهری، عضو مجلس خبرگان رهبری:
راهپیمایی اربعین، اقتدار جبهه مقاومت را به رخ دشمنان کشیده است

photo : M.Hassan zarifmanesh

باشگاه خبرنگاران پویا

آیت الله سید هاشم حسینی بوشهری عضو مجلس خبرگان رهبری و دبیر شورای عالی حوزه های علمیه با اشاره به راهپیمایی اربعین گفت: در سال های اخیر به واسطه برپایی راهپیمایی اربعین بر شکوه و عظمت جریان حسینی در عالم افزوده شده است، طوری که اگر بگوییم این راهپیمایی در دنیا کم نظیر و بلکه بی نظیر است، سخن گزافی نگفته ایم.

امام جمعه موقت تهران افزود: همانگونه که حرکت امام حسین (علیه السلام) حرکتی الهی، برای خدا و برای مبارزه با ظلم و ستم بود، باید همه کسانی که در راهپیمایی اربعین و به طور کلی در مسیر اهداف و آرمان های حضرت سیدالشهداء (علیه السلام) گام بر می دارند، علاوه بر برگزاری باشکوه سوگوار امام حسین (علیه السلام)، با برنامه ریزی حساب شده بیشترین بهره برداری را جهت تقویت جبهه حق کنند.

آیت الله حسینی بوشهری خاطرنشان کرد: امروز نه تنها شیعیان و جبهه انقلاب اسلامی بلکه جبهه موحدان و هر آن کسی که شیفته حرکت حسینی است، به برگزاری چنین راهپیمایی عظیمی در کربلا افتخار می کند چراکه به واسطه این جریان عظیم الهی، توجه جهانیان به تفکر و فرهنگ حسینی جلب می شود.

«راهپیمایی اربعین در مقابل اقدامات دشمنان و ظلم و ستم هایی مستکبران در کشورهای مظلوم جهان، پاسخ محکمی از سوی جبهه حق به آنان است که هیچگاه در مقابل ظلم و بیداد همچون مولایشان امام حسین (علیه السلام) کوتاه نخواهند آمد. البته باید به این نکته نیز توجه داشت که برخی به دنبال ایجاد تفرقه میان دولت های ایران و عراق هستند لذا باید برای خنثی کردن این دسیسه دشمن از انجام هر اقدامی که هدف آنان را محقق کند پرهیز کرد و در مقابل، وحدت، یکپارچگی و همدلی را در وسعتی بیش از گذشته به منصف ظهور برسانیم».

اربعین، امیدبخش حرکت تمدن‌ساز امت اسلامی است

وی با بیان مطلب فوق گفت: راهپیمایی اربعین امیدبخش حرکت تمدن‌ساز امت اسلامی است، هر قدر جبهه مقاومت بیشتر تقویت شود - که موسم اربعین یکی از عرصه‌های تحقق این امر است - جبهه کفر و استکبار نیز ضعیف‌تر خواهد شد.

دبیر شورای عالی حوزه‌های علمیه تصریح کرد: امروز در منطقه شاهد همدلی میان حماس، حزب‌الله و جمهوری اسلامی هستیم، دشمن تا مدتی اخیر هیچگاه تصور نمی‌کرد چنین وحدت و یکپارچگی میان اینها وجود داشته باشد، اما خدا مسیر را به گونه‌ای که جبهه حق تقویت شود پیش برد و امروز راهپیمایی اربعین اقتدار جبهه مقاومت را به رخ دشمنان کشیده است. اگر روزی این تجمع متحد بر محور حضرت سیدالشهداء علیه السلام اراده‌ای داشته باشد، این اراده نقش‌آفرین و تأثیرگذار خواهد بود و جبهه کفر را از میان خواهد برد.

مصاحبه سی و نهم - آیت الله سید محمد قائم مقامی پژوهشگر و استاد حوزه:
الگوی نظام آینده جهان در راهپیمایی اربعین تصویر شده است

آیت الله سید محمد قائم مقامی پژوهشگر و استاد حوزه گفت: راهپیمایی اربعین بدون تردید یکی از وقایع مهم آخرالزمانی است، چون اتفاقاتی که در ایام اربعین رخ می دهد عجیب و شگفت انگیز است.

«اینکه امام حسن عسکری علیه السلام فرمود «اربعین یکی از علائم مومنان است» باید رمزگشایی می شد. امروز مومنین عالم با برخورداری از ویژگی "ایمان" در موقعیتی به نام کربلا گرد هم می آیند، تجمعی که در مقابل شیطنتهای کفر و استکبار جهانی است.»

این استاد حوزه با بیان مطلب فوق خاطرنشان کرد: جریان اربعین به عنوان یک واقعه آخرالزمانی متصل به جریان بزرگ تری در آینده است، بدون اینکه بخواهیم زمانی را برای آن مشخص کنیم اما شواهد و قرائن نشان از این دارد که راهپیمایی اربعین یک دعوت جهانی برای آینده پیش روست.

آیت الله قائم مقامی گفت: زائران امام حسین علیه السلام در قالب راهپیمایی اربعین به دیدار خدا می روند، چراکه امام صادق علیه السلام فرمود: «مَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِشَطِّ الْقُرَاتِ كَمَنْ زَارَ اللَّهَ فَوْقَ عَرْشِهِ». انسان ها با زیارت سیدالشهداء علیه السلام وجه الله را زیارت و توحید و ایمان را به معنای واقعی در این مسیر تجربه می کنند.

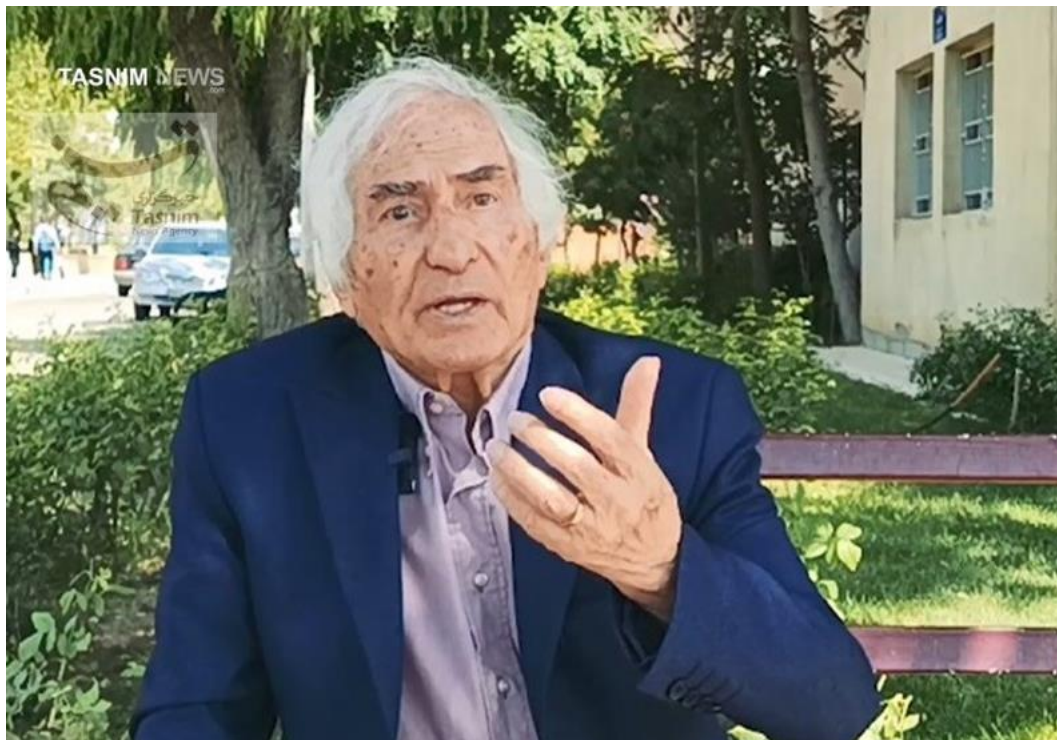
وی یادآور شد: بشر هیچگاه در حد وسیع دین و توحید خالص را تجربه نکرده است. جریان عاشورا و کربلا در حقیقت دعوت کننده انسان ها به تجربه دین حقیقی - همانطور که هست - است.

الگوی نظام آینده جهان در راهپیمایی اربعین تصویر شده است

این استاد حوزه تصریح کرد: امروز در شیشه عطر حقیقت حسینی باز شده است، این عطر به مشام جان انسان‌ها در پهنه عالم رسیده، عطری که هیچگاه قابل مقایسه با چیزی دیگری نیست. این موضوع جنبه جهانی هم پیدا کرده و این چیزی است که جبهه کفر هرگز فکر آن را نمی‌کرد. این جریان با وجود شیظنت‌های دشمنان همچنان مسیر پیش روی خود را ادامه می‌دهد و سرد و خاموش نخواهد شد.

آیت‌الله قائم مقامی گفت: در راهپیمایی اربعین حسینی الگوی نظام آینده جهان اعلام شده است، در واقع خدا با برپایی صحنه اربعین دارد با بندگان خود به زبان صحنه سخن می‌گوید که ای انسان‌ها اگر می‌خواهید بدانید نظام آینده چگونه است، باید در اربعین جستجو کنید. نظام حاکمیت جهان در آینده نظام حاکمیت خدا و مردم خواهد بود همانطور که در راهپیمایی اربعین به صورت دقیق حاکمیت خداوند و مدیریت مردم بر خود دیده می‌شود.

مصاحبه چهلیم - مرتضی کتبی دانش‌آموخته سوربن: "اربعین" هسته مرکزی "مقاومت" است

مرتضی کتبی استاد بازنشسته روان‌شناسی اجتماعی دانشگاه تهران و نیز دارای درجه دکتری در رشته تخصصی زبان و ادبیات فرانسه و نیز دارای دو لیسانس زبان فرانسه و انگلیسی و یک لیسانس روانشناسی از دانشگاه سوربن فرانسه است.

وی که پدر علم سنجش افکار در ایران شناخته می‌شود، در تابستان ۱۳۴۵ اولین نظرسنجی علمی را در ایران برای سازمان تازه تأسیس تلویزیون ملی انجام داد. استاد مرتضی کتبی مؤسس انجمن فارغ‌التحصیلان علوم اجتماعی در ایران است و انجمن روان‌شناسی اجتماعی ایران را با کمک همکارانش تأسیس کرده و در زمان حاضر نیز مدیریت گروه زبان و ادبیات فرانسه انتشارات «سمت» را عهده‌دار است. وی به تدریس دروس مقدمات روان‌شناسی، روان‌شناسی اجتماعی (عمومی، کاربردی)، بهداشت روانی، پویایی گروهی، بررسی افکار عمومی، روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی و جامعه‌شناسی ادبیات پرداخت و همزمان تدریس دروس تاریخ و تمدن ایران معاصر و جامعه‌شناسی ایران معاصر در دانشگاه‌های خارجی (سوربن و مدرسه عالی لسنه شرق پاریس) را به عهده گرفت.

خبرگزاری تسنیم، به مناسبت ایام اربعین حسینی(ع) به گفت‌وگو با این دانشمند نشست تا نظر این روان‌شناس اجتماعی درباره همایش جهانی اربعین را جویا شود.

کتبی ابتدا با اشاره به اینکه سرمایه‌داری، یعنی سلطه پول بر ارزش‌هایی معنوی و خدایی، گفت: ریشه این قضیه هم به روشنفکران فرانسوی در قرن هجدهم بازمی‌گردد. در جهان سرمایه‌داری به جرئت می‌توان گفت پول جای خدا را گرفته و جهان را (نمی‌خواهم از کلمه لجن استفاده کنم) به توحش کشیده است. اما مقاومت دینی کم‌کم در برابر این مقاومت جهانی و نظام جهانی‌سازی شکل می‌گیرد.

وی افزود: سه نوع مقاومت در جهان علیه نظام سلطه شکل گرفته است؛ اولی، در آمریکا که توسط جنبش ۹۹ درصد شکل گرفت و سیاهان هم جزو آنها هستند. دومی، در فرانسه است. به مدت دو سال شاهدیم که جلیقه‌زرها روزهای شنبه تظاهرات می‌کنند. اینها گروه خاصی نیستند بلکه تمام طبقات فرانسوی‌ها را شامل می‌شوند. اگر در آمریکا ۹۹ درصد را سرکوب کردند، اما در فرانسه هنوز نتوانستند سرکوب کنند؛ چرا که مکرون به‌عنوان رئیس جمهور فرانسه، کارمند روچیلد بود که او را به فرانسوی‌ها تحمیل کردند و با ۱۷ میلیون رأی به این سمت گماشتند. موضوع تحمیل مکرون به فرانسه بحث جداگانه‌ای می‌طلبد. جلیقه‌زرها دوست دارند در قدرت نقش داشته باشند.

این استاد دانشگاه شکل‌گیری جریان اربعین را از دسته سوم جبهه مقاومت معرفی کرد و گفت: مدتی است که هسته سوم مقاومتی در ایران شکل گرفته است، متنها جنس این مقاومت چندان ضد سرمایه‌داری نیست بلکه ضد سلطه است. این جنبش سوم، با اربعین در ایران به وجود آمده است. این جنبش، دارای گزاره‌های اخلاقی و ارزشی و معنوی است؛ از این بابت تازگی دارد، از این جهت دارای ظرفیت‌های بزرگی هم است، چرا که ما یک میلیارد و خرده‌ای مسلمان در جهان هستیم و می‌توانیم از این ظرفیت عظیم استفاده کنیم و این جنبش سوم را با اربعین به‌عنوان هسته مرکزی مقاومت شکل دهیم، از این جهت با آن دو جنبش ضد سلطه و ضد سرمایه‌داری متفاوت است.

کتبی اضافه کرد: متأسفانه هنوز حد و حدود و چارچوب این ساختار اربعین برایمان مشخص نیست، بنابراین لازم است به اربعین به‌عنوان هسته مقاومت بیشتر توجه کنیم. برای آن اتاق فکر و گروه‌های پژوهشی و مؤسسات پژوهشی راه‌اندازی کنیم و آن را جدی‌تر بگیریم، چرا که ظرفیت وجود دارد. ما در ایران درباره اربعین فقط به جنبه‌های ظاهری و راهپیمایی و... می‌پردازیم، همه اینها لازم است متنها از نگاه ما جامعه‌شناسان، اقدامات اساسی شکل نگرفته است.

مصاحبه چهل و یکم - سیداحمد زرهانی قائم مقام ستاد اقامه‌ی نماز: مسلمانان در فرصت اربعین رفتار خود را با مکتب حسینی تطبیق می‌دهند / غایت اربعین، سرزمین ظهور است

سیداحمد زرهانی قائم مقام بنیاد فرهنگی حضرت موعود (عج) و ستاد اقامه نماز در گفت‌وگو با خبرنگار فرهنگی خبرگزاری تسنیم، با اشاره به اینکه اربعین حرکتی در ادامه قیام کربلاست، گفت: اربعین حرکتی روشنگرانه برای تبیین حقایق و ذکر مظلومیت و عظمت امام حسین علیه‌السلام و یاران اوست. اربعین، سبک زندگی و مکتب جهاد تبیین است. کربلا، جبل‌المتین امت است. مردم با تمسک به جبل‌الله یعنی ولایت اهل بیت و قرآن سعی می‌کنند از مکتب کربلا الهام بگیرند و زندگی خود را با سبک زندگی اهل بیت تطبیق دهند.

وی افزود: در عصری که ما زندگی می‌کنیم، عصر حاکمیت مادی‌گرایی است و استبداد بین‌المللی بر زندگی مسلمین سیطره دارد. احیای حرکت اربعین در عصر حاضر و در دوره شکوهمند انقلاب اسلامی، گامی برای جامعه‌سازی و حرکتی به سمت ظهور و طلوعه‌ای برای ایجاد تمدن نوین اسلامی است. مسلمانان در ایام اربعین

با امام حسین علیه السلام و کاروان سالار اسرای کربلا تجدید بیعت می کنند و اعلام می دارند ما خواهان هدایت نبوی و حکومت علوی هستیم. این مسئله برای استکبار جهانی تکان دهنده است. به همین دلیل استکبار تلاش می کند تا حرکت شکوهمند اربعین را مسکوت و کم تأثیر معرفی کند، اما «وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ»؛ یعنی خداوند نورش را کامل می کند هر چند کافران کراهت داشته باشند. اربعین کار خود را انجام می دهد.

زرهانی ادامه داد: هنوز اربعین فرا نرسیده، میلیون ها زائر از سراسر جهان اسلام به خصوص از ام القرای ایران اسلامی یعنی ایران راهی کربلا می شوند. این حرکت به منزله آن است که جهان اسلام در حال تجدید حیات است و امت اسلامی با رویکرد جدیدی خواهان تحول در مقدرات و سرنوشت خود است. مسلمانان با تأسی به اسوه هایی چون حسین بن علی علیه السلام سعی می کنند یک نوسازی در زندگی اجتماعی خود ایجاد کنند و کربلا را ادامه دهند. وارثان یزید را بشناسند و از آنها اعلان براءت کنند. دوستان و محبان حسین بن علی را بشناسند و با آنان اعلام همبستگی کنند. ما مسلمانان باید رفتار و کردار و بینش خود را در فرصت اربعین، با مکتب حسینی تطبیق دهیم. حرکت در مسیر اربعین فقط راهپیمایی نیست بلکه راهپیمایی توأم با کسب معارف دینی، راهپیمایی معرفت افزاست، راهپیمایی منتهی به تمسک به اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام است، راهپیمایی هم پیمانی با مکتب عاشوراست. در عصری که ما زندگی می کنیم، استکبار سعی می کند رژیم طاغوت را تطهیر و آن را یک جریان مرفعی معرفی کند.

وی درباره انفعال دستگاه های مهدوی در زمینه عدم حضور فعال در عرصه تحولات روز جهان گفت: ما تحولات جهانی را منتهی به ظهور می دانیم، منتها باید قصور خود در عدم کار محتوایی در این زمینه ها را بپذیریم و با برگزاری نشست های تخصصی در صدد جبران این کاستی ها بر آییم. جریانانی مثل بیداری اسلامی، مدافعان حرم و اربعین حسینی اراده خداوند برای حرکت جوامع به سوی ظهور امام عصر عجل الله تعالی فرجه هستند. در این بین نقش امام حسین علیه السلام و اثر حب ایشان در حرکت پاک طینتان به سمت برنامه های الهی بسیار پررنگ است.

وی با اشاره به اینکه انقلاب اسلامی یک پیشینه دارد و یک آینده، گفت: پیشینه انقلاب اسلامی ریشه در غدیر و عاشورای حسینی دارد، همچنان که امام خمینی (ره) بر اساس این الگو حرکت کرد؛ ایشان در تعبیری فرمود «انقلاب اسلامی ایران، پرتوی از عاشورا و انقلاب عظیم الهی آن است». اما آینده انقلاب، در فرهنگ انتظار و مهدویت است؛ با این تعریف، انقلاب اسلامی، پلی بین این دو جریان است، یعنی سرچشمه ی انقلاب،

جریان غدیر، عاشورا و ۲۵۰ سال جهاد اهل بیت وحی و غایت آن، جریان ظهور است؛ لذا این انقلاب به دریای بی‌کران ظهور ملحق می‌شود.

زرهانی جبهه مقاومت را از مهم‌ترین بسترهای جهاد در برابر جبهه دشمن معرفی کرد و گفت: جریان‌اتی هم مثل مقاومت که اکنون در حال فعالیت و تکوین هستند و مهم‌ترین بستر جهاد در عصر حاضر شناخته می‌شوند، در خط مسیر ظهور قرار دارند. اکنون ما جریان اصلی مقاومت را در کشورهای مثل یمن، لبنان، فلسطین، عراق و سوریه به سرمداری ایران اسلامی مشاهده می‌کنیم. اینها کشورهایی هستند که به طور مستقیم با صهیونیست‌ها یا جریان عبری — غربی و عربی در حال پیکارند و در اصل، جریان مقاومت تا سایر کشورهای منطقه گسترش یافته است. رگه‌هایی از جریان مقاومت در پاکستان و هند دیده می‌شود و در حال گسترش هستند تا نهایت تبدیل به جبهه‌ای یکپارچه علیه سیاست‌های غاصبانه صهیونیست‌ها و غرب شوند. جریان‌اتی مثل مقاومت اسلامی، بیداری اسلامی و مدافعان حرم شاخ و برگ‌هایی از شجره طیبه انقلاب هستند و به‌سوی ظهور امام عصر عجل‌الله تعالی فرجه استمرار می‌یابند.

مصاحبه چهل و دوم - عباس سلیمی معاون فرهنگی آستان حضرت عبدالعظیم حسنی: همراه با ایام
اربعین به سوی سبک زندگی حسینی حرکت کنیم

عباس سلیمی معاون فرهنگی آستان حضرت عبدالعظیم حسنی درباره اثرگذاری اربعین در اصلاح سبک زندگی و حرکت به سمت ظهور امام عصر عجل الله تعالی فرجه گفت: در طول تاریخ، چهار نقطه‌ی عطف اساسی وجود دارد که این چهار نقطه به ترتیب وقوع تاریخی، عبارتند از بعثت، غدیر، عاشورا و ظهور. ارتباط منطقی متضمن پیام‌های گوناگونی بین این چهار نقطه‌ی عطف وجود دارد که درباره‌ی هر یک از آنها باید جداگانه به سخن نشست. آنچه که می‌توانیم در ارتباط با نقطه‌ی عطف سوم یعنی عاشورای حسینی از آن سخن بگوییم، بسیار است. در فرهنگ عاشورا، یکی از نقاط قابل توجه، بحث اربعین حسینی و سالروز و مناسبت شهادت مظلومانه‌ی حضرت اباعبدالله علیه‌السلام و یاران وفادار آن حضرت و گاه بیعت و تجدید میثاق با شهدای سرافراز کربلاست.

وی افزود: اربعین حسینی برای ما این پیام را دارد که حسین علیه‌السلام مظهر توحید، مظهر عدالت، مظهر علم و قدرت خدا و مظهر آزادی و حریت است. اگر ما بتوانیم در ارتباط با فرهنگ عاشورا و اربعین منادی فرهنگ حسینی باشیم، بهره‌ی فراوانی از این نقطه‌ی عطف سوم برده‌ایم. اگرچه در اربعین، ملت ما حتی آن‌انکه توفیق تشریف به بارگاه امام حسین و کربلای معلی را

ندارند، هر ساله از میدان امام حسین تا حرم مطهر حضرت عبدالعظیم یعنی کربلای ایران و قبله‌ی تهران در راهپیمایی عظیم اربعین مشارکت می‌کنند و بحمدالله در طول سال‌های گذشته حرکت مردم ما در روز اربعین صرفاً به میدان امام حسین منتهی نمی‌شود بلکه از جای جای تهران بزرگ، از شمالی‌ترین و جنوبی‌ترین نقاط شهر تهران، مردم به سمت حرم حضرت عبدالعظیم حرکت می‌کنند و در این جریان، شور حسینی برپا می‌کنند. اما به لطف خداوند این توجه در مردم ما وجود دارد که به موازات بهره‌مندی از شور حسینی از شعور حسینی غافل نشوند. باید بدانیم اربعین مناسبتی است که باید همراه با برگزاری مراسم گرامیداشت شهیدان سرافراز کربلا، مرام حسینی، مکتب حسینی، منش حسینی و راه و رسم حسینی را نیز تبلیغ کرد. امیدوارم بتوانیم با بهره‌مندی اساسی از مناسبت‌های مذهبی، به‌سوی حاکمیت سبک زندگی قرآنی با شاخص قرآن کریم و با سبک زندگی حسینی و فرهنگ مهدوی پیش برویم که در این صورت هرگز هیچ‌گونه ناهنجاری در زمینه‌های مختلف را شاهد نخواهیم بود.

مصاحبه چهل و سوم - حمید صالحی، جامعه‌شناس: تفسیر زمینی و سیاسی از اربعین بی‌انصافی محض است

حمید صالحی، دکترای جامعه‌شناسی با اشاره به اینکه اگر بخواهیم با روش امروزی درباره اربعین و خود داستان رستاخیز اربعین صحبت کنیم، به نظر می‌رسد خیلی تخصصی و پیچیده است، گفت: امروز اندیشمندان، محققان و پژوهشگرانی مثل "تیلی" یا "گیدنز" معتقدند که اگر بخواهیم جمعیتی هزار یا صد هزار نفری را یک جایی جمع کنیم، میلیون‌ها دلار باید هزینه کنیم. البته ممکن است گروهی برای یک کنسرت حضور داشته باشند، منتها آن هم باید کلی پول بلیط دهند. اما چطور می‌شود که حرکتی میلیونی به صورت خودجوش همراه با پذیرایی خودجوش شروع شود. با کدام قاعده و مسلک و مرامی می‌توان این رستاخیز و «یَجْمَعُنَا» را به تصویر بکشی؟ آن مرد در خانه‌ی خود یک گاو بیشتر ندارد و آن را هم برای روز اربعین نگه می‌دارد و قربانی می‌کند، در حالی که خودش بضاعتی ندارد. من خودم بارها دیدم در خانواده‌ای فقط یک گاو داشتند و گفتند آن را نگه داشتیم برای اربعین تا برای زوار امام حسین علیه‌السلام قربانی کنم. به او می‌گوییم در قوت خودت مشکل داری. اما می‌بینی با خدا معامله کرده است. او چه دیده که دست به چنین کاری می‌زند؟

وی افزود: آیا اربعین جز حرکتی آسمانی و هدایتی آسمانی است؟ آن کسانی که گفتند محقق و پژوهشگرند این حرکت‌ها را تفسیر کنند. تمام تلاش آن فرد این است که در آن ایام اربعین سبد سبد و طبق طبق درآمدش را بیاورد و پذیرای زوار امام حسین علیه‌السلام کند. مگر می‌شود انسان چیزی را ندیده و نگرفته باشد و بعد هزینه کند؟

این استاد دانشگاه ادامه داد: خاطرم است یکی دو بار که توفیق این زیارت را داشتم، هنگامی که شب راه می‌رفتم، هرکسی مثل روز قیامت به فکر خودش بود. گویی مسیری معنوی را هدایت شدی و حرکت می‌کنی. به خودت می‌آیی، خودت را بازسازی می‌کنی، خودت را تزکیه می‌کنی. چطور می‌شود حرکت اربعینی را آسمانی ندانی. بی‌انصافی محض است کسی به اربعین امام حسین نگاه زمینی و سیاسی داشته باشد. ممکن است عده‌ای سوءاستفاده کنند، اما خیلی نمی‌توانند دخل و تصرفی در اصل این حرکت داشته باشند. من اعتقاد دارم صفر تا صد این حرکت، حرکت آسمانی، همراه با عنایت حضرت حق روی آن است و هرکسی که مانند عروۀ الوثقی، دستاویز اربعین شود، خودش را نجات می‌دهد. به خودش یک چیزی می‌رسد. یا تغذیه معنوی و یا آخرتی و یا یک نگاهی به آسمانی دارد. بنابراین اربعین، مسیر الهی، مسیر معنوی و مسیر آسمان است.

ب) گفت و گو با تازه مسلمانان

مصاحبه چهل و چهارم - دیوید فیلیپ آمریکایی:

اربعین تنها دلیل امیدواری به آینده انسان و جهان است/ بعد از حادثه ۱۱ سپتامبر مسلمان شدم

دیوید فیلیپ از کشور آمریکا از جمله افرادی است که حدود ۱۵ سال قبل به دین اسلام گرایش یافت. وی درباره روند مسلمان شدن خود و حس حضورش در راهپیمایی اربعین سخن گفت. دیوید در بخشی از این مصاحبه می‌گوید: بزرگ‌ترین تغییری که پس از پذیرش اسلام در زندگی‌ام احساس کردم، تغییر نگرش نسبت به دنیا بود، یعنی دریافتم ارتباطی بین انسان، دنیا و آخرت وجود دارد.

* لطفاً خودتان را معرفی کنید.

دیوید فیلیپ اهل آمریکا و از ایالت نیویورک هستم. قبل از اسلام مسیحی کاتولیک بودم. اکنون همسر دارم و والدینم از دنیا رفته‌اند.

* در آمریکا دانشجوی چه رشته‌ای بودید؟

در آن زمان من دانشجوی مهندسی نرم‌افزار بودم. پس از اینکه اسلام را پذیرفتم، درسهایم در دانشگاه به اتمام رسید و بیست سال درباره اسلام تحقیق کردم، دریافتم که باید علوم اسلامی را یاد بگیرم، از این جهت تصمیم گرفتم به یکی از کشورهای اسلامی بروم و در یکی از مدارس حوزوی درس بخوانم. پس درباره حوزه تحقیق کردم. بین نجف و قم تصمیم گرفتم به قم بیایم.

* چگونه به دین اسلام گرایش پیدا کردید؟

در دورانی از زندگی‌ام از ادیان الهی تحقیق کردم و در این تحقیق دریافتم دین اسلام نسبت به سایر ادیان درست‌ترین و خالص‌ترین دین است. بعد از آن مذهب شیعه را برای خود برگزیدم. بعد از آن درس دینی و اهل‌بیتی علیه السلام بر قلبم نفوذ کرد. تصور کردم این مذهب معقول‌ترین مذهب نسبت به سایر مذاهب اسلامی است.

*** چند سال است که به دین اسلام مشرف شدید؟**

تقریباً ۱۵ سال.

*** زمینه‌های مسلمان شدن خودتان را توضیح بدهید.**

رفیقی داشتم که به من قرآن داد. وقتی یک بار آن را خواندم، تصور کردم برداشت اشتباهی داشتم، بنابراین تا هفت مرتبه خواندم. در این مطالعاتم هیچ مشکلی در قرآن نیافتم. تصور کردم اگر خدا کتاب دارد، این قرآن صد در صد کتاب خداست و در آن لحظه که این را متوجه شدم، اسلام را قبول کردم.

لذت‌بخش‌ترین مسأله در دین اسلام برایم رحمت خداست

*** بیشترین جذابیت در دین اسلام را در چه موضوعاتی مشاهده کردید؟**

برای من لذت‌بخش‌ترین چیز در اسلام رحمت خداست. ما نمی‌توانیم بفهمیم رحمت خدا چه مقدار بزرگ است؛ یعنی رحمت خدا بزرگ‌تر از ذهن ماست. هر زمان که شما فکر می‌کردید به اندازه رحمت خدا پی بردید، می‌بینید باز هم جا دارد و بزرگ‌تر از تصورات است. روایاتی که درباره رحمت خدا می‌خوانم تعجب می‌کنم. خداوند در قرآن می‌گوید "رحمت من همه چیز را در بر گرفته است". هر کسی بیشتر به رحمت خدا بها دهد، بهره بیشتری می‌برد. من احساس می‌کنم شدیداً در رحمت خدا هستم که اسلام را پذیرفتم.

*** واکنش دوستان شما پس از پذیرش اسلام از جانب شما چه بود؟**

سعی می‌کنم از افرادی که به انتخاب من احترام نمی‌گذارند فاصله بگیرم و با آن‌ها رفاقت نکنم. اما کسانی که انتخاب مرا پذیرفتند و به این انتخاب احترام گزاردند، هرچند مسلمان نباشند، اما دوستان من هستند. من درباره دین اسلام تحقیق کردم و به تحقیق آن را پذیرفتم؛ اما کسانی که ایراد می‌گیرند به‌طور قطع اهل مطالعه نیستند و سعی در ایراد گرفتن از انتخاب افراد دارند و این رویه رفتارشان مختص به تمام اطرافیان‌شان است. کسی که اهل اشکال گرفتن باشد، به همه چیز گیر می‌دهد. از چنین افرادی که اهل پذیرش حرف حق نیستند باید دوری کرد.

*** تا قبل از اینکه مسلمان شوید، چه فعالیت‌هایی داشتید؟**

در آمریکا علاقه زیادی به تفریح و سرگرمی داشتم، اما در عین حال اهل درس و تحقیق بودم و نسبت به مسائل بی‌تفاوت نبودم. شاید آنچه مرا به دین اسلام رساند، همین روحیه تحقیق بود و از این بابت از خداوند شاکر هستم. در حال حاضر هرچند با سختی در اینجا زندگی می‌کنم ولی در نهایت راضی هستم که بیشتر با دین اسلام آشنا شدم.

پس از مسلمانی‌ام نگرش من نسبت به دنیا تغییر کرد

*** وقتی مسلمان شدید، چه تغییراتی در زندگی خودتان احساس کردید؟**

بزرگ‌ترین تغییری که پس از پذیرش اسلام در زندگی‌ام احساس کردم، تغییر نگرش نسبت به دنیا بود، یعنی دریافتم ارتباطی بین انسان، دنیا و آخرت وجود دارد. از خود پرسیدم؛ آیا دنیا بهتر است یا آخرت؟ قبل از اینکه مسلمان شوم، خیلی کمتر درباره این مسائل فکر می‌کردم، اما الآن هر روز بیشتر و بیشتر در این باره فکر می‌کنم که؛ پس از اینکه از دنیا بروم، کجا خواهم رفت؟

*** آیا ۱۱ سپتامبر در اینکه شما بیشتر درباره اسلام تحقیق کنید، تأثیری داشت؟**

بله؛ من پس از این واقعه به اسلام گرویدم. قبل از حادثه ۱۱ سپتامبر هیچ شناختی از اسلام نداشتم، اما پس از آن، به تعدادی مسلمان معرفی شدم و متوجه شدم تمام مسلمانان بد نیستند. تصور کردم این‌که می‌گویند تمام مسلمانان تروریست هستند، غیرعقلانی است در حالی که ۲۵ درصد مردم دنیا مسلمان هستند، یعنی یک در چهار نفر تروریست هستند؟ این برایم غیرعقلانی بود.

*** چرا ایران را برای زندگی انتخاب کردید؟**

حدود سه سال و نیم قبل به ایران آمدم تا برای آموختن بهتر علوم اسلامی وارد حوزه علمیه شوم. همان طور که قبلاً گفتم بین نجف و قم مردد بودم، اما در نهایت خدا خواست به اینجا بیایم.

*** با ائمه علیهم‌السلام چطور آشنا شدید و به کدام علاقه بیشتری دارید؟**

قبلاً تحقیقاتی درباره ایشان انجام داده بودم. پس از آنکه به ایران آمدم شناختم بیشتر شد. این‌که گفتید به کدام امام بیشتر علاقه دارم باید عرض کنم به تمام امامان علاقه دارم چون بزرگ‌تر از ما هستند. نمی‌توانم بگویم یک امام را بیشتر از بقیه دوست دارم.

*** وقتی تنها می‌شوید با کدام یک از ایشان خلوت می‌کنید؟**

برای من امام علی علیه‌السلام یا امیرالمؤمنین یکی از بهترین مثال‌های یک فرد کامل است. او در تمام زمینه‌ها کار می‌کرد، هم در حکومت‌داری، هم در جنگیدن با دشمنان و هم در تعامل با دیگران نمونه بود. برای امام حسین علیه‌السلام هم هیچ مثالی وجود ندارد. نمی‌توانم بگویم یکی را بیش از دیگری دوست دارم، اما این دو امام برای انسان‌ها خیلی مهم است. همیشه فکر می‌کنم کسی یافت نمی‌شود که در عین حکومت‌داری عدالت داشته باشد، اما وقتی به مثال امیرالمؤمنین توجه می‌کنم، می‌گویم چنین چیزی ممکن است.

برای من امام علی علیه‌السلام یکی از بهترین مثال‌های یک فرد کامل است. او در تمام زمینه‌ها کار می‌کرد. هم در حکومت‌داری، هم در جنگیدن با دشمنان و هم در تعامل با دیگران نمونه بود. برای امام حسین علیه‌السلام هم هیچ مثالی وجود ندارد. نمی‌توانم بگویم یکی را بیش از دیگری دوست دارم، اما این دو امام برای انسان‌ها خیلی مهم است. همیشه فکر می‌کنم کسی یافت نمی‌شود که در عین حکومت‌داری عدالت داشته باشد، اما وقتی به مثال امیرالمؤمنین توجه می‌کنم، می‌گویم چنین چیزی ممکن است.

جاذبه حبّ امام حسین علیه‌السلام برای من یک معجزه است

*** اگر بخواهید امام حسین علیه‌السلام را توصیف کنید، چگونه وصف می‌کنید؟**

مهم‌ترین نکته از امام حسین (علیه السلام) عنصر حب است. حبی که مسلمانان برای امام حسین (علیه السلام) دارند، یک چیز خیلی عجیب و زیبایی است؛ یعنی مثل یک معجزه است. اگر برادرت از دنیا می‌رود، به مدت یک سال یا دو سال دلتان تنگ است و به مرور زمان کمتر و کمتر می‌شود، با این حال حس دلتنگی داری، اما کمتر گریه می‌کنی. اگر پدر و مادر انسان از دنیا بروند نیز همین طور است، اما از زمانی که متوجه داستان امام حسین (علیه السلام) شوید تا زمانی که از دنیا بروید، همیشه گریه می‌کنید. این حب برای من یک معجزه خدایی است. در هیچ جای دیگری این نوع حب و عشق را پیدا نمی‌کنید.

امام حسین (علیه السلام) را در حالی کشتند که به سربازان دشمن آب می‌داد

*** کدام قسمت از ماجرای امام حسین (علیه السلام) برای شما دردناک‌تر است؟**

هر قسمت از این ماجرا برای ما دردناک است. اما وقتی درباره علی اکبر می‌شنوم برایم دردناک است. یک عالمی می‌گفت پدرش علی (علیه السلام) کسی بود که قدرت کندن در خیبر را داشت و برایش سخت نبود، اما برای امام حسین (علیه السلام) خارج کردن نیزه از سینه فرزندش بسیار سخت و دشوار است. همین که به این موضوع فکر می‌کنم برایم سنگین است و قابل تحمل نیست. یا زمانی که درباره علی اصغر (علیه السلام) می‌خوانم برایم سخت است و مرا رنج می‌دهد. در هر صورت تمام قسمت از ماجرای کربلا برای انسان دشوار است. او را در حالی کشتند که به سربازان دشمن آب می‌داد؛ اما هیچ گاه از آنان آب نگرفت. به روی او آب را بستند، اما زمانی که نهر را اشغال کرد، آب را به روی دشمنان باز کرد.

*** تا به حال به زیارت قبور ائمه (علیهم السلام) رفتید؟**

در ایران به زیارت امام رضا (علیه السلام) رفتم. سه سال قبل از آن برای زیارت اربعین به نجف سفر کردم و تا کربلا پیاده رفتم. سپس کاظمین را زیارت کردم.

بهترین نوع از انسانیت را در زیارت اربعین دیدم

*** شما گفتید زیارت اربعین رفتید، حس خودتان را توصیف کنید.**

زیارت اربعین یکی از عجیب‌ترین چیزهای جهان است. میلیون‌ها نفر از نجف تا کربلا یا بیشتر پیاده می‌روند. همه به یکدیگر کمک می‌کنند. هیچ جای دیگر این رفتار را ندیدم. هر کسی فقط به فکر این است که به دیگران کمک کند. این بهترین نوع از انسانیت است. هر زمان فکر می‌کنم دیگر امیدی به انسان‌ها و اوضاع جهان نیست و جهان در پایین‌ترین مرحله انسانیت سپری می‌کند، وقتی اربعین را یاد می‌کنم، امیدوار می‌شوم. در حب و عشق امام حسین (علیه السلام) برای انسان امید وجود دارد.

*** چه عاملی باعث می‌شود که در ایام اربعین مردم از تمام ادیان و مذاهب و نژادها در کربلا حضور می‌یابند؟**

هر زمان فکر می‌کنم دیگر امیدی به انسان‌ها و اوضاع جهان نیست و جهان در پایین‌ترین مرحله انسانیت سپری می‌کند، وقتی اربعین را یاد می‌کنم، امیدوار می‌شوم. چرا که در ماجرای اربعین انسان‌هایی را مشاهده می‌کنید که از تمام ادیان و مذاهب و با هر رنگ و نژادی حضور دارند و گرد هم جمع می‌شوند. این نشان می‌دهد به انسانیت امید است. هستند افرادی که در سراسر دنیا طرفدار حق و حق‌مداری‌اند منتها چون پراکنده هستند، به خوبی دیده نمی‌شود. اربعین بهترین فرصت برای گرد آمدن حق‌مداران عالم است و قطعاً این جریان به سرانجام خوبی خواهد رسید و کفر و ظلم را

از بین خواهد برد. کلاً باید گفت در حب و عشق امام حسین علیه السلام برای انسانها امید وجود دارد. چون که خود امام وجودشان سرتاسر از امید و رضایت خدا بود. او قطعاً این مسائل را می‌دید و خدا را شکر می‌کرد.

*** بهترین خاطره‌ای که از زیارت اربعین دارید چیست؟**

زمانی که بین‌الحرمین بودم، میلیون‌ها نفر رفت و آمد می‌کردند. جا به قدری تنگ بود که نمی‌توانستیم به راحتی حرکت کنیم، با این حال احساس می‌کنید هیچ مشکلی نیست. شما در آنجا با گروه بزرگی برخورد می‌کنید که تمامشان برای امام حسین علیه السلام جمع شدند.

مصاحبه: سعید شیری

مصاحبه چهل و پنجم - زهرا سلطانی:

آرزویم ساخت مدرسه‌ای برای شیعیان هلند است/ راهپیمایی اربعین معجزه است

زهرا سلطانی او که با لهجه‌ای غلیظ به زبان فارسی صحبت می‌کند، در قسمتی از این مصاحبه می‌گوید: بیست سال قبل با اسلام آشنا شده اما سیزده سال است که مسلمان شده است. مشروح این گفت‌وگو را در ادامه بخوانید.

* چگونه به دین اسلام گرایش پیدا کردید؟

من هرشب قبل از استراحت با خداوند صحبت کردم. از خداوند پرسیدم آیا تو واقعاً اینطور که مسلمانان می‌گویند هستی؟ مادر بزرگم کجاست؟ بهشت است یا جهنم؟ بعد از آن آرزوهایی کردم. از آن پس با خداوند مدام صحبت می‌کردم. من فکر کردم اسلام برای آسیا یا عربستان و یا ایران بود. به این دلیل بود که تا آن زمان درباره اسلام مطالعه نکردم. تصورم این بود که این دین برای اروپا یا آمریکا نیست. همواره دوست داشتم مسلمان شوم. چند سال بعد یک روز اخبار مربوط به جنگ‌های افغانستان و عراق را دیدم و این بعد از ماجرای ۱۱ سپتامبر بود. پس از آن به دین اسلام خیلی فکر کردیم که آیا خوب است یا خیر. در هر صورت من خیلی علاقه داشتم درباره اسلام بیشتر بدانم. من وقتی این اخبار را می‌دیدم، گریه می‌کردم و به خداوند می‌گفتم چرا اینگونه باید باشد؟ خیلی ناراحت بودم. این در حالی بود که علاقه داشتم مسلمان باشم.

یک روز اخبار مربوط به جنگ‌های افغانستان و عراق را دیدم و این بعد از ماجرای ۱۱ سپتامبر بود. پس از آن به دین اسلام خیلی فکر کردیم که آیا خوب است یا خیر. در هر صورت من خیلی علاقه داشتم درباره اسلام بیشتر بدانم. من وقتی این اخبار را می‌دیدم، گریه می‌کردم و به خداوند می‌گفتم چرا اینگونه باید باشد؟

یک شب در ماه رمضان خوابی دیدم. در خواب یک آقای سیدی دست چپ خودم دیدم که نشسته است. ایشان به من گفت شما دیشب با خدا صحبت کردی. شما می‌خواستی مسلمان باشی و شما تصور می‌کنی اسلام برای شما نیست. شما اشتباه گفتی. ان شاء الله شما مسلمان می‌شوی و خداوند گناهان شما را پاک می‌کند. او یک کتاب قرآن در دست داشت و آن را به دست من داد. به من گفت بیا بیرون برویم. رو به فرزندم کرد و گفت او را تربیت کن. از او مواظبت کن و او را مسلمان تربیت کن. یک باره دیدم آن آقا رفت.

بیدار شدم و با قرآن نزد همسایه مسلمانان که از ترکیه بود رفتم و خوابم را به او تعریف کردم. آن‌ها گفتند امشب «لیلة القدر» است. خیلی تعجب کردند. یک ماه بعد یک خانم اندونزیایی را در دانشگاه ملاقات کردم. خوابم را به او تعریف کردم و یک قرآن به من هدیه داد که به زبان هلندی بود. وقتی آن را خواندم، به آرامش دست یافتم و همه ناراحتی‌هایم از بین رفت. واقعاً به این نکته رسیدم که اسلام راه راست و صحیحی است. وقتی مسلمان شدم با خانواده‌ام به مشکلاتی خوردم. پدرم گفت اگر مسلمان شدی نباید حجاب داشته باشی اما من متوجه بودم که اگر مسلمان باشم حجاب برایم واجب است و باید بپوشم.

هر روز لباسم را بلندتر می‌پوشیدم. یک بار به مادرم گفتم می‌خواهم حجاب (چادر) بپوشم. او خیلی گریه کرد و گفت چرا می‌خواهی این کار را انجام دهی؟ مادرم خیلی قلب خوبی دارد اما لباس ما یک باره می‌خواست تغییر کند و او تعجب می‌کرد. روز بعد به من گفت اگر میل داری حجاب داشته باشی، من قبول می‌کنم. من تو را دوست دارم، اشکالی ندارد. اما پدرم خیلی با مادرم تفاوت داشت. ایشان بیشتر در این فکر بود که مردم درباره من چه تصویری خواهند داشت. به این دلیل برایش خیلی سخت بود. من نزد همسایه مسلمان خودمان رفتم و به آن‌ها گفتم به من کمک کنید. من می‌خواهم حجاب بپوشم. آن‌ها به من حجاب

(چادر) هدیه دادند. من با پدرم تماس گرفتم و گفتم من الان حجاب می‌پوشم. پدرم خیلی تعجب کرد و گفت نپوش آنوقت من با شما بیرون نمی‌روم. دو هفته همین طور رفتار می‌کرد. دو هفته بعد به من تماس گرفت و گفت می‌خواهم منزل شما مهمانی بیایم تا درباره حجاب شما صحبت کنم. او گفت شما دختر من هستی و زندگی شما را دیدم. شما خیلی سختی‌ها دیدی. پدر و مادرم دیدند که چقدر ناراحتم. به من گفت اگر شما خوشحال باشی من هم خوشحال هستم. از آن روز دیگر ناراحت نبود و الان با من خوب است. الان با چادر در هلند با پدرم بیرون می‌روم و مشکلی با این مسأله ندارد (با خنده).

* چه انگیزه‌ای برای ورود به ایران داشتید و چه زمانی آمدید؟

سه سال قبل با دوستم درباره تربیت فرزند صحبت کردیم که کجا بهتر است برویم. در هلند، آزادی بی حد و حصر است. این وضعیت برای فرزندانم سخت بود. از سوی دیگر یک مدرسه برای شیعیان هم نداریم. مسجد و حسینیه هم به ندرت وجود دارد. در حسینیه گاهی مجلس برپا می‌کنیم. کتاب هم به ندرت یافت می‌شد. از این جهت به این فکر افتادم یک زبان یاد بگیریم تا به یکی از کشورهای مسلمان برویم. بین نجف و ایران خواستیم یکی را انتخاب کنیم تا آنجا درس بخوانیم. ابتدا به کربلا رفتیم. همسرم که اهل افغانستان است، به من گفت با یکدیگر درس می‌خوانیم و برای تبلیغ به هلند و افغانستان می‌رویم. سپس در هلند یک مدرسه برای شیعیان درست می‌کنیم. این آرزوی ما بود. همسرم سپس به قم آمد. یک آقایی در قم خیلی علاقه داشت به ما کمک کند. الحمدلله کارمان درست شد و دو سال قبل وارد قم شدیم.

* تحصیلات شما در هلند چگونه بود.

من در آنجا رشته‌ای را انتخاب کرده بودم که در نهایت دستیار پزشک می‌شدیم اما نه پرستار. همسرم نیز در افغانستان درس می‌خواند. به مدت ۳ سال درس خواندم و با حجاب من مشکلی نداشتند و الحمدلله خیلی کارم راحت شد. وقتی دختر دیگرم به دنیا آمد، تصمیم گرفتم کار نکنم. در آنجا به خاطر اینکه زنان با مردان با هم کار می‌کردند، برای خودم صحیح ندانستم کار را ادامه دهم. ما قصد داشتیم برای نیازمندان یک بیمارستان بسازیم اما نشد.

رأفت و رحمت خدا مرا به اسلام جذب کرد

* چه مفهومی از اسلام برای شما بیشتر لذت بخش است یا به کدام از مقوله از اسلام علاقه دارید؟

من ابتدا درباره اسلام خیلی تحقیق کردم اما چیزی که برایم جذاب و آرام بخش بود ماجرای خوابی بود که قبلاً دیدم. آن مرد در خواب به من گفت خداوند گناهان تو را پاک می‌کند. بنابراین ابتدا بخشش و رأفتی که در اسلام بود برایم جلب توجه کرد. من در آموزه‌های اسلام عشق و محبت و آسانی دیدم. از طرفی دیگر این دین را به مسیحیت نزدیک‌تر دیدم. اسلام دین سختی نیست؛ اگر واقعاً به خداوند عشق داریم، او ما را کمک می‌کند.

با همسرم که آشنا شدم، او به من گفت من شیعه و سید هستم. از او پرسیدم شیعه چیست؟ او از امام حسین (علیه السلام) به من گفت. وقتی درباره امام حسین (علیه السلام) در اینترنت جستجو کردم، به امام محبت پیدا کردم و گفتم این همان حسی است که در خواب تجربه کردم. از این جهت دین اسلام را دین راستین و مذهب را مذهبی حقیقی یافتم. تا قبل از مسلمانی من از آنجایی که در زندگی خیلی بدی دیده بودم، خیلی تمایل نداشتیم با دیگران صحبت کنم، اما به خاطر مطالعه زندگی امام حسین (علیه السلام) تصورم تغییر کرد.

* چه ویژگی‌ای از امام حسین (علیه السلام) بیشتر برایتان جذاب بود؟

امام حسین (علیه السلام) برای ما با تشنگی از دنیا رفت و شهید شد. او با میل خود رفت. ما هر روز آب می‌خوریم و «السلام علیک یا ابا عبدالله الحسین» می‌گوییم و تمام زندگانی امام حسین (علیه السلام) را می‌دانیم اما از این ناراحتم چرا عمل نمی‌کنیم؟ امام حسین (علیه السلام)

واقعاً سختی زیادی در عاشورا دید. ان شاء الله ما از آن‌ها یاد بگیریم. امام حسین (علیه السلام) برای جنگ نرفت بلکه برای کمک به مردم دنیا رفت. داعش مثل یزید است. یزید با وجود داعش الان هم زنده است. زینب (س) دو فرزند خود را به خاطر اسلام و در راه امام حسین (علیه السلام) فدا کرد. ام‌البین چهار فرزند خود را همراه امام حسین (علیه السلام) فرستاد و شهید شدند. او از این مصیبت ناراحت نشد اما برای امام حسین (علیه السلام) بسیار گریه کرد.

فضای زیارت اربعین مثل بهشت است

*** گفتید به زیارت امام حسین (علیه السلام) رفتید. درباره سفر کربلا بگویید.**

سه سال قبل در ایام اربعین از هلند با کاروان به زیارت امام حسین (علیه السلام) رفتیم. در آنجا بیشتر از ایران و افغانستان بودند، اما از آلمان، هلند و بلژیک هم بودند. ابتدا به ایران آمدیم. سپس قم و جمکران را زیارت کردیم. پس از زیارت امام رضا (علیه السلام) به نجف رفتیم و بعد ۳۰ روز تا حرم امام حسین (علیه السلام) پیاده راه را طی کردیم.

من چند سال قصد داشتم کربلا بروم، اما قسمت نبود. وقتی به کربلا رفتم، واقعاً معجزه دیدم. اگر ۲۰ میلیون زائر به خاطر عشق امام حسین (علیه السلام) با یکدیگر از هر نژادی و یا فقیر و ثروتمند آنجا می‌روند، نقطه مشترکشان عشق امام حسین (علیه السلام) است. همه تمایل دارند مانند سیده زینب (س) پیاده‌روی کنند. در هلند مردم به یکدیگر کمک می‌کنند، اما در زیارت اربعین طور دیگری بود و مثل بهشت بود. یک عده ضعیف بودند، عده‌ای دیگر با فرزند کوچک خود حضور داشتند؛ با وجود سختی و مشقتی که داشتند، ناراحت نبودند. افرادی هم بودند که پا نداشتند، اما با این حال به عشق امام حسین (علیه السلام) به کربلا رفتند.

حجاب انسان را از خطرات حفظ می‌کند/ حجاب در تمام ادیان است

*** صحبتی با دختران مسلمان هم سن و سال خود دارید؟**

من حجابم را خیلی دوست دارم و خیلی علاقه دارم مثل فاطمه زهرا (س) حجاب داشته باشم. حجاب تنها در اسلام نیست بلکه در هر دینی زنان باید حجاب را رعایت کنند. اگر ما در دین مسیحیت نگاه کنیم، مریم (س) هم حجاب داشت و او واقعاً خانمی پاک بود. منظورم این نیست بانوانی که حجاب نمی‌پوشند پاکیزه نیستند، اما حجاب ما را پاک‌تر و مسلمانی ما را کامل‌تر می‌کند. مثلاً وقتی با ماشین می‌رویم و کمر بند می‌بندیم، زمانی که تصادف می‌کنیم، کمر بند به ما کمک می‌کند کمتر آسیب ببینیم. تصور می‌کنم حجاب همین طور است. انسان را از خطرات حفظ می‌کند. حجاب تنها به مقنعه نیست بلکه مفهومی بالاتر از اینهاست. وقتی مشهود بودم، تعدادی دختر را دیدم که فقط حجاب پوشیدند، اما آرایش زیادی داشتند. مردان به راحتی با آن‌ها صحبت می‌کردند. اگر شما زیبا یا زشت هستی، فقط عبادت خداوند و عمل به اسلام مهم است.

مصاحبه: سعید شیری

مصاحبه چهل و ششم - زینب ثانی:

ماجرای مسلمان شدن بانوی اسکاتلندی/هرکجا می‌روم از اربعین می‌گویم

زینب ثانی یکی از تازه‌مسلمانانی است که به‌تازگی وارد ایران شده است. او می‌گوید تا قبل از مسلمان شدن پیرو هیچ دینی نبوده است اما بر حسب یک اتفاق خوشایند مسیر زندگی او به‌سوی مطالعه بر ادیان تغییر می‌کند تا اینکه با دین مبین اسلام آشنا می‌شود. زینب ثانی از عشق و ارادتش نسبت به ساحت مقدس اهل بیت علیهم‌السلام سخن می‌گوید و آرزو دارد در پیاده‌روی اربعین حسینی شرکت کند. او اربعین را تجدید میثاق با راه امام حسین و تجدید پیمان با منجی عالم معرفی کرد. متن کامل گفت‌وگو با این بانوی اسکاتلندی را در ادامه بخوانید.

*لطفاً خودتان را معرفی کنید.

من زینب ثانی هستم، در اسکاتلند به دنیا آمدم اما در آلمان بزرگ شدم و همین اواخر در استرالیا زندگی می‌کردم. در حال حاضر دانشجوی حوزه علمیه قم هستم.

* تحصیلات شما در چه وضعیتی قرار داشت؟

در بریتانیا همان طور که در ایران مدرک گرفته می‌شود، در مقطع لیسانس مدرک فلسفه و زبان‌ها را گرفتم و در مقطع فوق‌لیسانس ادبیات مدرن اروپا خواندم. دیپلم حقوق دارم و همچنین مدرک تدریس دوره راهنمایی هم دارم.

* فرآیند مسلمان شدن شما چگونه بود؟

من رسماً دینی نداشتم. هنگامی که به آلمان رفتم، در مورد دین مسیحیت اطلاعاتی یافتم. پس از ورود به دانشگاه در مورد دین یهود آگاهی پیدا کردم چرا که تعدادی دوست یهودی داشتم. چند سال پیش دختر بزرگم که اکنون سیزده ساله است و آن موقع ۱۰ ساله بود، شروع کرد به سؤال پرسیدن در مورد مرگ و این که به چه معناست و این که پس از آن چه اتفاقی می افتد و من فهمیدم که اگر بخواهم آن را توضیح دهم از طریق مسیحیت نمی توانم جواب او را بدهم چرا که مسیحی نبودم. آخرین تجربه ای که داشتم، اطلاعاتی بود که از دین یهود کسب کرده بودم برای همین او را چند ماهی به استرالیا بردم و این کار این امکان را برای من فراهم کرد تا بنشینم و گوش کنم و مشاهده کنم که این کار خیلی برای من خوشایند نبود. به چیزهایی توجه می کردم که خیلی عجیب به نظر می آمد. بعد در یکی از جشن های یهودیان بود که متوجه شدم رابطه من با خدا یک رابطه مستقیم است که شاید همان عبادت کردن است. پس آن اولین بار من بود که به طور خصوصی عملاً به وجود الله شهادت دادم. خیلی زود پس از آن شهادت به خداوند دادم.

در آن زمان در حال انجام دادن تحقیقات دکترا بودم و به نوعی از مشغولیت های آن لاین سیاسی من گرفته شده بود. همه افرادی که با آن ها در ارتباط بودم مسلمانان شیعه بودند. در نتیجه لیست ها و لینک های زیادی به من داده شد و من شروع به یادگیری هر آنچه باید یاد بگیرم شدم و پس از آن مسلمان شدم.

پس از زیارت امام رضا (ع) به حوزه قم رفتم

* چه انگیزه ای باعث شد به ایران بیایید و دروس حوزوی را بخوانید؟

از آنجایی که قبلاً به صورت رسمی در مسجد شهادت داده بودم حدوداً ۱۸ ماه قبل یکی از دوستانم در استرالیا به من پیشنهاد داد که چرا به دوره آموزشی در ایران ملحق نشوم که در قم و در مورد رسالت است. بعد مرجعی برای من پیدا کرد و من درخواست دادم و آن ها پذیرفتند، اما هیچ وقت نتوانستم به آن دوره آموزشی بروم چرا که ویزای من خیلی طول کشید تا حاضر شود و در نتیجه من آن دوره را از دست دادم. اما وقتی ویزای من رسید، سریع به تهران آمدم و بعد مستقیم به مشهد رفتم و امام رضا را زیارت کردم و به چند مؤسسه در ایران رفتم و برایشان مقاله نوشتم و با افرادی که مطالب آن لاین و کمک های آن لاین می کردند ملاقات داشتم. در ابتدای سال، برای بار دوم به ایران آمدم که کمی طولانی تر بود؛ چرا که به من پیشنهاد دادند در حوزه درس بخوانم. سپس اولین مصاحبه ام در ابتدای سال صورت گرفت و بعد دوباره کارهای بیشتری برای مؤسسات انجام دادم و بعد دوباره، دو ماه قبل آمدم که تحصیل کنم و مصاحبه های بیشتری داشته باشم.

فرزند ۱۱ ساله ام شهادتین را جلویم خواند و مسلمان شد

* آیا خانواده تان همراه شما در ایران هستند؟

من در اینجا تنها هستم، سه فرزند دارم که ۶، ۱۱ و ۱۳ ساله هستند. آن ها در استرالیا زندگی می کنند و سعی می کنم خیلی سریع آن ها را ملاقات کنم. فرزند وسطی من که اکنون یازده ساله است چند ماه قبل یعنی حدوداً ماه ژوئن جلوی من شهادتین را گفت و مسلمان شد. ما قبلاً در مورد عبادت کردن و خدا صحبت کرده بودیم؛ یک روز بعد از ظهر پس از مدرسه او به من گفت که مسلمان است و من فقط با او صحبت کردم که اگر می خواهد می تواند شهادت رسمی را جلوی من بگوید. من با او تمرین کردم که چطور آن را به عربی بگوید. در واقع تلفظ عربی او خیلی هم بد نبود. خلاصه ما یک روز با هم این کار را در خانه انجام دادیم.

تا قبل از مسلمانی پیرو هیچ دینی نبودم

*** تا قبل از اینکه مسلمان شوید، پیرو چه دینی بودید؟**

من مسیحی نبودم، یهودی هم نبودم پس هیچ وقت غسل تعمید داده نشدم. پدر و مادرم افراد بدون مذهبی هستند. از وقتی کودک بودم همیشه خودم به نوعی با خدا صحبت می کردم. قبل از اینکه من رسماً شهادت دهم، زندگی نامه حضرت محمد(ص) را خوانده بودم.

*** رعایت حجاب یکی از آداب مسلمانی است؛ به مشکلی برخوردید؟**

در غرب من با حجاب کامل و لباس معمولی می دوم. من نزدیک پارک زندگی می کنم؛ به طبیعت می روم، قدم می زنم، می دوم و زمانی هم برای تفکر و دانش می گذارم.

خداوند مسیرمان را با نورش روشن می کند

*** با توجه به فرهنگی که در غرب وجود دارد، آیا دینداری به سبک اسلامی برای مسلمانان سخت نیست؟**

حتی اگر مردم خود را مسلمان یا مسیحی یا هر چیز دیگری ندانند، همیشه آن ارتباط یا نوری که خداوند روشن بر ایمان روشن کرده جاری بوده است. اما من فکر می کنم وقتی به صورت مستقیم به خداوند می گوئید که تنها به الله ایمان دارید و وقتی خودتان را تسلیم الله می کنید و می فهمید که الله همه تصمیم ها را می گیرد، آرامش می یابید. پس ما با وجود اینکه تلاش می کنیم، کار می کنیم و خواسته هایی داریم، قرار نیست این طور فرض کنیم که هر چه بخواهیم به ما می دهند. یک برنامه ای وجود دارد. آن نور است، مسیری است که با نور روشن می شود.

علاقه زیادی به مناجات های امام سجاد (ع) دارم

*** تاکنون به زیارت ائمه رفتید؟**

فقط در ایران زیارت رفته ام. نه تنها به زیارتگاه های بزرگ می روم بلکه به امامزاده های زیادی هم می روم. من هنوز کسی را ندارم که با او به حج بروم. ان شاء الله وقتی خانواده مسلمان بیشتری داشته باشم، به حج می روم.

این خیلی سخت است، می دانم که به اربعین نزدیک می شویم، در این مورد خیلی صحبت کردیم، دیروز هم گفت و گویی داشتم و در مورد کربلا و امام حسین (ع) خیلی صحبت کردم. در مورد امام علی (ع) و حضرت فاطمه زهرا (س) و حضرت زینب (س) صحبت کردم. من همیشه وقتی برمی گردم، در مورد امام سجاد (ع) هم صحبت می کنم؛ چرا که یک فرد معتقد فوق العاده دیگری در ایران هست که به من در طول اولین ماه رمضان کمک کرد و دعاهای آن لاین زیادی برای من می فرستاد. من سخنان امام سجاد را می خواندم و برایم عجیب بود. هرگاه به امامزاده هایی که از فرزندان یا نوادگان امام سجاد هستند می روم، به شدت احساساتی می شوم. داستان های زیبای زیادی در مورد امام سجاد وجود دارد، یکی از آن ها این است که شب ها، ایشان از خانه خارج می شدند و به ۱۰۰ خانواده غذا می دادند. البته کسی نمی دانست و ایشان هم به مردم چیزی نمی گفتند و بعدها مردم متوجه شدند. در مورد امام سجاد می گویند که قبل از اینکه غذا میل کنند، اول مطمئن می شدند که دیگر مردم یا افراد فقیر غذا برای خوردن دارند و پس از آن ایشان آنچه را باقی مانده بود میل می کردند.

من به تمام امامان معصوم علاقه دارم. من فکر می کنم همه ما یا اکثر ما یک رابطه احساسی خاصی با یکی از امامان

برقرار می کنیم، این تنها چیزی است که می توانم توضیح دهم.

هر کجا می روم درباره اربعین و امام حسین (ع) سخن می گویم

* زیارت اربعین امام حسین علیه السلام در این سال‌ها بسیار باشکوه برگزار می‌شود و مردم از سراسر دنیا می‌آیند. درباره زیارت اربعین حسینی بگویید.

من هیچ وقت در اربعین حضور نداشتم و دیدم اربعین سال گذشته خیلی پرشکوه بود. من قبلاً به زیارت اربعین فکر کردم، اما امسال تغییر عقیده دادم و گفتم هر وقت دعوت بشوم می‌روم؛ البته امسال از طرف یک مؤسسه برای پیاده‌روی اربعین به مدت دو هفته دعوت شدم؛ متأسفانه اگر می‌خواستم با گذرنامه‌ام بروم و ایران را ترک کنم، باید برای بازگشت مجدد به ایران و برای گرفتن ویزای جدید اقدام می‌کردم که کار سختی است، به همین دلیل نمی‌توانم برای اربعین به عراق بروم. اما به هر دلیلی امسال درگیر ویراستاری متن یک مستند در مورد اربعین شدم. به تازگی هم دو مقاله در مورد اربعین نوشتم. هر جا که می‌روم همیشه در مورد اربعین و امام حسین از من سؤال می‌شود. امسال نتوانستم بروم ولی من به تلاشم ادامه می‌دهم.

بدون شهادت امام حسین علیه السلام دین اسلام نجات نمی‌یافت

* چه حسی از زیارت اربعین دارید؟

وقتی من در مورد اربعین فکر می‌کنم، چند فکر به ذهنم می‌آید که به دنبال آن طبیعتاً یاد کربلا می‌افتم و زمانی که در مورد کربلا فکر می‌کنم یاد فداکاری و شهادت می‌افتم. من این را به عنوان تصمیمی می‌بینم که توسط یکی از امامان گرفته شد تا مطمئن شود که اسلام نجات می‌یابد. حرکت امام حسین علیه السلام یک تصمیم حساب‌شده بود. امام حسین می‌دانست که چه اتفاقی قرار است بیفتد. ایشان می‌دانستند که قرار است کشته شوند، ایشان می‌دانستند که خانواده‌ها، زن‌ها و بچه‌ها به اسارت گرفته می‌شوند و در صحرا می‌روند و بیش از پیش زجر می‌کشند. اما نقشه همین بود، چرا که بدون آن اسلامی که ما می‌شناسیم نجات پیدا نمی‌کرد، پس این یک تفکر بود.

با وجود اینکه قبل از واقعه کربلا هزاران نفر در کوفه با امام حسین پیمان بسته بودند و یزید که حاکمی نفرت‌انگیز و دهشتناک‌ترین شخصیتی که می‌توان تصور کرد، بود، آیا ما واقعاً حاضریم برای امام حسین آنجا باشیم؟ پس وقتی امام مهدی (عج) ظهور کند، آیا ما یاران واقعی حضرت هستیم؟ آیا ما واقعاً آن طور که باید سر پیمانمان می‌مانیم؟ اربعین باید فراخوانی برای عمل کردن باشد، فراخوانی برای تفکر کردن درباره اینکه آیا ما به اندازه کافی وظیفه‌مان را انجام می‌دهیم؟

وقتی به کربلا فکر می‌کنم گریه می‌کنم و به این که چه اتفاقی برای آن‌ها افتاد و چه رفتاری با آن‌ها کردند. نمی‌دانم آیا به خاطر اینکه نام من زینب است این طور هستم یا خیر. من فکر می‌کنم به این که سر آن‌ها را بریدند و آن‌ها را دفن نکردند. گفته شده چهل روز پس از شهادت امام حسین باران آمد و گویا همه جا پر از خون شده بود.

اربعین تجدید میثاق با راه امام حسین است

از این جهت همه ما می‌خواهیم به پیاده‌روی اربعین برویم و همه ما خودمان را جزو یاران امام محسوب می‌کنیم و می‌گوییم اگر این اتفاق دوباره بیفتد، ما آنجا خواهیم بود و نزد امام حسین خواهیم ماند. اما من یک سؤال دیگر دارم: با وجود اینکه قبل از واقعه کربلا هزاران نفر در کوفه با امام حسین پیمان بسته بودند و یزید که حاکمی نفرت‌انگیز و دهشتناک‌ترین شخصیتی که می‌توان تصور کرد، بود، آیا ما واقعاً حاضریم برای امام حسین آنجا باشیم؟ پس وقتی امام مهدی (عج) ظهور کند، آیا ما یاران

واقعی حضرت هستیم؟ آیا ما واقعاً آن طور که باید سر پیمانمان می‌مانیم؟ پس این یک وظیفه خطیر برای ماست. اربعین باید فراخوانی برای عمل کردن باشد، فراخوانی برای تفکر کردن درباره اینکه آیا ما به اندازه کافی وظیفه‌مان را انجام می‌دهیم؟ من دوستی در استرالیا دارم که پیش من آمد و به شدت گریه می‌کرد. او یک معتقد فوق‌العاده است و قلبش خیلی پاک است. او به من گفت: «من چه کاری می‌توانم انجام دهم، می‌خواهم کارهای بیشتری انجام دهم تا امام مهدی (عج) ظهور کند».

همان‌طور که معلوم است اربعین یک واقعه مشهور است و مثل یک دریای خیلی بزرگ برای مسلمانان شیعه می‌ماند و حتی فراتر از آن است، چرا که برای همه مسلمانان جهان است، داستان افراد مشهور جهان، اندیشمندان در غرب، نمی‌دانم افرادی مثل گاندی احتمالاً افرادی مانند گاندی، سیاست‌مداران مشهور دیگر در مورد امام حسین اظهار نظر کردند. پس اربعین و امام حسین به یک زیارتگاه برای انسانیت تبدیل شدند و وقتی واقعاً فکر می‌کنیم که "اسلام چیست؟"، همان چیزی است که باید باشد، باید چیزی باشد که همه انسانیت را شامل شود. پس اگر ما مردم را به درستی تشویق کنیم، چه کسی می‌داند ان شاء الله همه افرادی که مسلمان نیستند و برای اربعین به کربلا می‌روند تا امام حسین را ببینند، مسلمان شوند.

صبر، می‌دانم خیلی ساده به نظر می‌آید. فکر می‌کنم یکی از پسندیده‌ترین کارها در اسلام است. همه چیز با صبر امکان‌پذیر است؛ شجاعت، قدرت، مهربانی.

مصاحبه: سعید شیری

مصاحبه چهل و هفتم - حسن رضا:

برپایی موکب امام حسین علیه السلام در نروژ و حیرت مردم از راهپیمایی ۲۰ میلیونی اربعین

حسن رضا یکی از زائران خارجی اربعینی است که سه سال قبل از کشور نروژ برای اولین بار در راهپیمایی اربعین حسینی حضور یافت. او که اصالتاً پاکستانی است از زندگی خود و نحوه آشنایی اش با آموزه‌های حسینی و داستان حضورش در پیاده‌روی اربعین می‌گوید. مشروح این گفت‌وگو را در ادامه بخوانید.

* خودتان را معرفی می‌کنید.

حسن رضا هستم و از کشور نروژ به ایران آمدم اما اصالتم پاکستانی است. چهار سال قبل پس از گذراندن دوران پیش‌دانشگاهی برای آشنایی بیشتر با علوم اسلامی وارد ایران شدم.

مادرمان در خانه صوت مداحی امام حسین علیه السلام می‌گذاشت

* آیا خانواده‌ات در نروژ هستند؟

بله آنجا ساکنند. برخی از آنها در حال تحصیل در دانشگاه و مدرسه هستند. پدر و مادرم هر دو اصالتاً پاکستانی هستند. مادرم بزرگ‌شده انگلستان است اما پدرم در سن ۱۲ سالگی به نروژ رفت و همان‌جا ساکن شد. پدرم قبلاً سنی‌مذهب بود. ایشان وقتی دوازده سیزده ساله بودم شیعه شدند. تا قبل از آن، ما زیاد حسینیه و مجالس امام حسین علیه السلام نمی‌رفتیم منتها مادرمان فضایی ایجاد کرده بود که هیچ‌گاه از یاد امام حسین علیه السلام غافل نمی‌شدیم. ما در خانه همراه با چهار برادر دیگرمان جمع می‌شدیم. مادرمان یک کاست مداحی برای ما می‌گذاشت و گوش می‌دادیم و

عزدارای و سینه‌زنی می‌کردیم. از این جهت اگر با امام حسین (علیه السلام) آشنا شدم به توفیق خداوند بود که مادری را بالا سرمان قرار داد تا ما را با این امام بزرگوار و مکتب ایشان آشنا کند.

* چطور شد که از خانواده دل بریدی و سختی راه به تن خریدی و وارد ایران شدی؟

خیلی‌ها تصور می‌کنند ما در ایران تنها هستیم اما به قول رهبر خودمان حقیقتش این است که صاحبخانه هستیم. رهبر انقلاب می‌فرمایند طلاب خارجی صاحبخانه هستند. ضمن اینکه با وجود حضرت معصومه (س) احساس تنهایی نمی‌کنیم. همچنین باید افزود ما در یک کشور اسلامی به خصوص بین مردم ایران هستیم که خیلی لطف دارند و ما نیز به آنان ارادت داریم.

مهم‌ترین خصلت ایرانیان عشق به امام حسین (علیه السلام) است

* چه خصلتی از ایرانیان برای شما بیشتر جلب توجه کرد و نسبت به مردم نروژ چه تفاوتی دیدید؟

هر قوم و تمدنی خصلت‌های خوب و بدی دارند. ایرانیان مهربان و مهمان‌پذیرند. شاید از تمام خصلت‌ها مهم‌تر در ایرانیان عشق بی‌حد به امام حسین (علیه السلام) باشد.

پایتخت نروژ موکب زدیم و امام حسین (علیه السلام) را به آن‌ها معرفی کردیم

* زمانی که در نروژ بودی چه فعالیت‌هایی داشتی؟

بنده در نروژ فعالیت‌های چندانی نداشتیم اما با این حال فعالیت‌های دینی انجام می‌دادم. در آنجا با برخی از دوستان نروژی که اکنون اینجا حضور دارند، گروهی تشکیل داده بودیم و امام حسین (علیه السلام) را برای غیر مسلمانان معرفی می‌کردیم. ما همانند موکب‌هایی که شما در ایام پیاده‌روی اربعین می‌بینید، موکبی در وسط پایتخت نروژ زدیم و جای و شکلات پخش می‌کردیم و به این بهانه امام حسین (علیه السلام) و ماجرای ایشان را به مردم توضیح می‌دادیم.

* این رفتارها چه تأثیری در مردم و اطرافیان شما در نروژ داشت؟

مردم نروژ خیلی استقبال می‌کردند؛ زیرا تا به حال کسی به آن‌ها درباره امام حسین (علیه السلام) و ماجرای ایشان چیزی نگفته بود. کسانی که متوجه می‌شدند، خیلی تعجب می‌کردند و می‌گفتند چگونه ممکن است با یک مردی که از نواده مؤسس دین اسلام است، چنین رفتاری انجام دهند؟ سؤال می‌کردند امام حسین (علیه السلام) چرا این نهضت را شروع کرد؟ بنده هم مشاهده کردم مردم خیلی خیلی شخصیت امام حسین (علیه السلام) برایشان جالب است. تعجب می‌کردند از تأثیری که امام حسین (علیه السلام) بر مردم گذاشته است. مردمی که اصلاً در آن زمان حضور ندارند و الان امام حسین (علیه السلام) در بین آنان نیست. تعجب می‌کردند که حدود ۲۰ میلیون نفر از مردم دنیا در ایام پیاده‌روی اربعین به سوی کربلا می‌روند. برایشان قابل فهم نبود. متأسفانه اصلاً نمی‌دانستند چنین نهضتی و چنین همایشی وجود دارد.

تا به حال کسی به مردم نروژ درباره امام حسین (علیه السلام) و ماجرای ایشان چیزی نگفته بود. سؤال می‌کردند امام

حسین (علیه السلام) چرا این نهضت را شروع کرد؟ بنده هم مشاهده کردم مردم خیلی خیلی شخصیت امام حسین (علیه السلام)

برایشان جالب است. تعجب می‌کردند که حدود ۲۰ میلیون نفر از مردم دنیا در ایام پیاده‌روی اربعین به سوی

کربلا می‌روند. می‌گفتند یک عنصری در این فرد (امام حسین) هست که شما یافتید اما ما هنوز آن را پیدا نکردیم.

یکی از مردم آنجا می‌گفت برایم خیلی جالب است که در بیابانی سفر می‌کنید که در عین حال پر از امکانات است و مردم عاشق یکدیگرند. می‌گفتند یک عنصری در این فرد (امام حسین) هست که شما یافتید اما ما هنوز آن را پیدا نکردیم. می‌گفت برایم تعریف کن. مگر می‌شود سی میلیون نفر در یک بیابان جمع شوند و به سوی کربلا بروند؟ وقتی ما به مردم چنین شخصیتی را برای آنان معرفی می‌کردیم، تعجب می‌کردند.

ماجرای سفرمان به اربعین برای ما نشانه‌ای الهی بود

* اولین باری که به زیارت اربعین مشرف شدید، چه زمانی بود؟

اولین باری که به زیارت امام حسین علیه السلام رفتم، چهار سال قبل و در قالب پیاده‌روی اربعین بود. در آن زمان فارسی و عربی نمی‌دانستم، اما توانایی صحبت به زبان انگلیسی داشتم. زمانی که وارد ایران شدیم، به ما گفتند برای سفر به عراق ویزا نمی‌گیرند. از این جهت من و بردارم به فرودگاه رفتیم، گذرنامه خود را نشان دادیم، اما جلویمان را گرفتند و به ما گفتند شما نمی‌توانید بدون ویزا بروید. ما در آنجا ابراز ناراحتی کردیم و اصرار بر رفتن کردیم. دیگر وقتی ناامید شدیم، به خداوند گفتیم اگر ما را دعوت کردند پس کسی نمی‌تواند جلوی ما را بگیرد؛ هرچه قسمت باشد.

بعد از مدتی مردی نزد ما آمد و گفت مشکل شما چیست؟ گفتیم این‌ها اجازه نمی‌دهند به عراق و زیارت امام حسین علیه السلام برویم. آن مرد که می‌توانست انگلیسی صحبت کند، به ما گفت من مشکلات را حل می‌کنم. او یک انسان متدین و مقیدی بود. نزد یکی از متصدیان کار رفت و یک جمله‌ای به آن‌ها گفت و پس از آن به ما اجازه ورود دادند. وقتی جویا شدیم آن مرد متدین چه کسی است، گفتند او مالک شرکت هواپیمایی است. یک نفر دیگری که در آنجا بود به ما گفت وقتی آنجا رسیدید، باید جریمه پرداخت کنید. اما وقتی عراق رفتیم، هیچ جریمه‌ای نگرفتند. آن قدر صحنه برایمان شگفت‌انگیز بود که برای ما همانند یک حجت و نشانه الهی بود. این ماجرا همواره در ذهنمان به صورت خاطره باقی ماند.

امام حسین علیه السلام به انسان‌ها روح حیات می‌دمد / ملت‌ها در اربعین حیات مجدد را تجربه می‌کنند

* درباره حس حضورتان در پیاده‌روی اربعین و اولین زیارتی که به کربلا مشرف شدید توضیح بدید.

کلاً محرم، اربعین و مجالس امام حسین علیه السلام زمان و مکانی است که انسان احساس می‌کند زنده است. وقتی محرم نزدیک می‌شود، انسان احساساتی می‌شود و بیش از گذشته به دنیات توجه دارد. وقتی به پیاده‌روی اربعین می‌رود، بیشتر به دنیات توجه دارد. چرا اینطور است؟ برداشت من این است: امام حسین علیه السلام کسی است که انسان را زنده می‌کند. خداوند در بخشی از آیه ۲۴ انفال می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ...» ای اهل ایمان، چون خدا و رسول شما را به آنچه مایه حیات شماست، دعوت کنند اجابت کنید؛ جالب است خطاب خداوند به اهل ایمان است نه اهل شرک و کفر. وقتی کسی وارد مجلس عزای امام حسین علیه السلام می‌شود و یا به زیارت اربعین می‌رود، به آن‌ها حس زندگی و حیات مجدد دست می‌دهد. این یک آیه‌ای است که ما تجربه کردیم.

همان طور که قبلاً گفتیم وقتی در دوران طفولیت بودیم، نوار مداحی امام حسین علیه السلام را گوش می‌دادیم و گریه می‌کردیم. مادرمان از کتب قدیمی برایمان روضه می‌خواند. قصه عون و محمد (فرزندان زینب س) و حضرت عباس علیه السلام

و علی اصغر علیه السلام را تعریف می‌کرد. روز بعد ما همان داستان را به همکلاسی‌های خودمان که "بودیسم" و یا بی‌دین بودند تعریف می‌کردیم، برایشان خیلی جالب بود. جالب‌تر اینکه روز بعدش خودشان جویا می‌شدند و می‌گفتند دیشب چه داستان جدیدی شنیدی، برایمان تعریف کن. ما دوست داریم بشنویم. منظور اینکه ماجرای امام حسین علیه السلام نه تنها اهل ایمان بلکه افراد دیگر را زنده می‌کند. در اربعین تنها شیعیان نمی‌روند بلکه سنی‌ها و تمام ادیان می‌روند. زیرا امام حسین علیه السلام متعلق به تمام پاک‌طینتان عالم و برای انسانیت است. من با چشم خودم این مسأله را دیدم و تجربه کردم. واقعاً به این باور هم رسیدم.

* چه خاطره‌ای از اربعین دارید؟

زمانی که به عراق رفتیم، از آنجایی که از اروپا آمده بودیم، به امکانات عادت کرده بودیم. در عین حال پولمان هم کم بود. این موضوع برایمان جلب توجه می‌کرد که در آنجا می‌دیدیم انسان‌ها از کشورهای مختلف با یک هدف واحد در کنار یکدیگر جمع شده‌اند که همان عشق به امام حسین علیه السلام است.

"مَا رَأَيْتُ إِلَّا جَمِلاً" تفسیری از اربعین است

* توصیه شما به کسانی که به زیارت اربعین نرفتند چیست؟ چون برخی از سختی راه و وضعیت بد اقتصادی هراس دارند.

هرچند سفر اربعین یکسری سختی‌های ظاهری دارد، اما معنویت آن بیشتر است و بر سختی‌ها غلبه می‌کند. دیگر اینکه ما باید تصور کنیم حضرت زینب(س) چه سختی‌هایی را در این سفر متحمل شده بودند. ما می‌توانیم با حس حضرت زینب(س) سفر را طی کنیم. به نظرم شیرینی اربعین به سختی مسیر است. هر اندازه سخت‌تر شود، برایمان بهتر است.

وقتی بخواهیم زیارت اربعین را از منظر زینب(س) تفسیر کنیم، باید بگوییم «ما رأیت إلا جمیلاً». این یعنی ایمان. یعنی ما باید ببینیم زیارت اربعین سفری است که می‌خواهد ما را به سمت خدا بکشانند. یعنی باید بدانیم اگرچه سفر اربعین با سختی‌های زیادی همراه است، اما هیچ چیز نیست مگر «جمیلاً». لذا بخشی از زیبایی سفر اربعین وابسته به سختی مسیر آن است. مسیر خدا همین طور است؛ کسی که می‌خواهد به خدا برسد، باید از آزمون‌های سخت عبور کند تا به درجات بالا دست یابد. اربعین سفری است که ما را به خدا متصل می‌کند، از این جهت سختی آن را باید به تن خرید. هرچند به نظرم آنچنان هم سختی ندارد. زیبایی را باید در این سفر تعریف کنیم.

مصاحبه: سعید شیری

مصاحبه چهل و هشتم - عفت زهرا: اربعین، جلوه کشتی نجات امام حسین است

عفت زهرا از مسلمانان خارج‌نشین و پاکستانی‌الاصل است که از تجربه حضورش در غرب می‌گوید. او می‌گوید «در سن یازده سالگی به انگلیس رفتم. در کشوری که از اسلام چیزی نمی‌دانستند، برایم کمی سخت بود از اسلام دور نمانم. در آنجا مسلمانان هم هستند، اما با کسانی که با اسلام آشنا نیستند، خیلی دشوار است که این دین را معرفی کنیم و بگوییم اسلام دین مهربانی است».

عفت زهرا درباره حس خود نسبت به امام حسین علیه السلام می‌گوید امام حسین علیه السلام مانند کشتی نجاتی هستند که انسان را نجات می‌دهد. اگر کسانی در حال غرق شدن هستند، به وسیله امام حسین علیه السلام نجات می‌یابند.

*** خودتان را معرفی می‌کنید و بگویید از کدام کشور آمدید؟**

نام من عفت زهراست؛ اصلیتم پاکستانی اما ساکن انگلیس هستم. من از ابتدا مسلمان بودم و در قم به دنیا آمدم. پدر و مادرم از پاکستان به ایران آمدند اما پس از مدتی به خاطر تبلیغ به انگلستان رفتم. تقریباً ۱۵ سال در آنجا زندگی کردیم و من همیشه تمایل داشتم به ایران بازگردم. همیشه قلبم در ایران بود بالاخره این اتفاق رخ داد و مدتی قبل به قم آمدم تا تحصیلاتم را ادامه دهم.

* درباره تجربه حضورتان در انگلیس توضیح بدید.

در سن یازده سالگی به انگلیس رفتم. در کشوری که از اسلام چیزی نمی‌دانستند برایم کمی سخت بود از اسلام دور نمانم. در آنجا مسلمانان هم هستند اما با کسانی که با اسلام آشنا نیستند، خیلی دشوار است که این دین را معرفی کنیم و بگوییم اسلام دین مهربانی است. پدر و مادرم مرا در انگلیس کلاس زبان ثبت نام کردند و انگلیسی یاد گرفتم تا به راحتی تبلیغ کنم. من از همان سن که شروع به تبلیغ کردم، اما با این حال برایم سخت بود. چون به مردم آنجا آیات جنگ و جهاد را می‌خواندند و مردم تصور می‌کردند اسلام دین جنگ و خشونت است.

* چرا به ایران بازگشتید؟ چرا فعالیت‌های تبلیغی خودتان را ادامه ندادید؟

همان طور که قبلاً گفتم شرایط در آنجا دشوار بود. در انگلیس حوزه برای تحصیل داریم، اما چون در ایران حرم‌های مطهر داریم و در قم حضرت معصومه (س) و مسجد مقدس جمکران وجود دارد، احساس بهتری دارم. در ایران وقتی ناراحت می‌شویم به زیارت می‌رویم و آرامش می‌یابیم. این جاذبه و کشش باعث شد به ایران بازگردم.

* شما مستقیم وارد حوزه علمیه شدید؟

من ۵ - ۶ سال قبل به ایران آمده بودم و کمی با شرایط تحصیلات اینجا آشنا شده بودم. من علاقه زیادی به آشنایی بیشتر با آموزه‌های اسلام داشتم و بهترین جا را همین حوزه‌های علمیه یافتیم. مسلمان هستم اما اینطور نیست که تمام مسائل آن را می‌دانم. علم مثل دریاست، انسان هرچه وارد آن شود همچنان تداوم دارد و عمق آن زیاد است.

پیوندی میان رشته دانشگاهی خود با علوم اسلامی برقرار می‌کنم

* در انگلستان چه تحصیلاتی داشتید؟

در انگلستان جرم‌شناسی و جامعه‌شناسی خوانده بودم سپس در همان رشته شاغل شدم. وقتی درس تمام شد در محیطی که بچه‌های مریض بودند یا توانایی صحبت نداشتند، کار کردم. با کسانی که جرمی مرتکب شده بودند مصاحبه می‌کردم. اما زمانی رسید که تصمیم گرفتم درس دین را بخوانم؛ از این جهت وارد ایران شدم. هدف نهایی‌ام اینطور است که پیوندی میان دین و رشته دانشگاهی‌ام برقرار کنم.

* آیا شما به زیارت معصومین (علیهم‌السلام) مشرف شدید؟

من تمام زیارت‌ها و مناسک را انجام دادم و فقط حج و عمره‌ام باقی مانده است. سال قبل اولین بار در ایام اربعین به زیارت امام حسین (علیه‌السلام) رفتم. همیشه دوست داشتم از حرم پدر امام حسین (علیه‌السلام) در نجف به سوی کربلا راهپیمایی کنم. در اربعین مسائل خیلی جالبی دیدم. هرچند در انگلیس و ایران زیاد پیاده‌روی انجام می‌دهیم اما راهپیمایی اربعین تفاوت دارد. در زیارت اربعین افرادی هستند که بضاعتی ندارند. شاید در طول یک سال برای خوراک و پوشاک و مسکن خودشان با مشکل مواجه شوند، اما در اربعین همان افراد هرچه دارند به زائران بذل و بخشش می‌کنند. اصلاً توجه نمی‌کنند شما از چه کشوری هستید. همه در آنجا یک امت هستند. این برایم خیلی جالب بود.

* چه عاملی باعث می‌شود انسان‌ها از سراسر دنیا را در یک بازه زمانی خاص یعنی در ایام پیاده‌روی اربعین انسان‌ها

را به سوی یک نقطه آن هم با یک هدف و مقصد واحد می‌کشاند؟

نام امام حسین علیه السلام به خودی خود جاذبه دارد. وقتی در ایام اربعین به کربلا رسیدم، همان جا باور کردم که من رسیدم. از همان جا تا رسیدن به صحن مقدس امام حسین علیه السلام شبیه یک دریایی بود که همه مردم دارند نجات می‌یابند. همه آن‌ها با یک هدف آمدند. همه امام علیه السلام را دوست دارند. در راه دیدم، افرادی که پا نداشتند، قدم سوی زیارت امام حسین علیه السلام نهاده بودند. افرادی که سالم بودند، گاه‌آ ناله می‌زدند چه زمانی به حرم می‌رسیم اما کسانی که پا نداشتند زودتر از همه می‌دویدند و با شوق بیشتری پیش می‌رفتند. به خودم گفتم اینها که نقص عضو هستند اینچنین مشتاقانه سوی حرم شتاب می‌کنند اما من که سالم هستم باز هم می‌گویم هیچ چیز ندارم. هیچ وقت نمی‌گویم خدا را شکر که ما دست و پا داریم. هر دو سه ساعت یک بار می‌ایستادیم و می‌گفتم چه زمانی می‌رسیم. در آنجا روی صبرم خیلی کار کردم.

*** وقتی به ضریح امام حسین علیه السلام رسیدید چه حسی داشتید؟**

حس عجیبی داشتم که در بیان نمی‌گنجد. من توانستم از نجف تا کربلا پیاده بروم و وارد حرم امام حسین علیه السلام شدم و زیارت کردم اما وقتی به کاظمین رفتم، یک حس دیگری داشتم یعنی آرامش روحی یافتم.

اربعین کشتی نجات حسین را درک می‌کنیم

*** اگر بخواهید اربعین را به مردم دنیا معرفی کنید چه تعریفی دارید؟**

تصور کنید یک سیلابی می‌آید. امام حسین علیه السلام مانند کشتی نجاتی هستند که شما را نجات می‌دهد و در اربعین مصداق بارز آن را می‌بینیم. اگر کسانی در حال غرق شدن هستند، به وسیله امام حسین علیه السلام نجات می‌یابند. از دیگر سو امام حسین علیه السلام به ما درس صبر آموخت. تمام خانواده خود را به کربلا برد و همراه فرزند و برادر و اصحابش شهید شدند. حتی زمانی که شهید شدند، کفن نداشتند. آنچه که مرا به امام حسین علیه السلام نزدیک کرده است، صبر اوست.

ج) یادداشت‌ها

یادداشت (۱)

حجت الاسلام حسین انصاریان مفسر و مترجم قرآن کریم:
زوآر اربعین حسینی، مبلغان دین الهی

امام حسین علیّه السلام، عظیم العظمای عالم

نوشته‌ای را درباره حضرت سیدالشهداء از فیلسوف، حکیم و عارف بزرگ خواندم که در این نوشته از آن حضرت به «عظیم‌العظماء» تعبیر کرده بود؛ بدین معنا که وجود مبارک حضرت سیدالشهداء در شأنیت و هویت خودش از هرچه انسان و شخصیت بزرگ در این عالم است، بزرگ‌تر و والاتر هست. از زیارت وارث نیز همین معنا استفاده می‌شود و می‌توان تمام ارزش‌های حضرت آدم علیّه السلام و انبیای اولوالعزم را در وجود مبارک امام حسین علیّه السلام مشاهده کرد. همانا ایشان بنده‌ای خاص در درگاه الهی است که نه تنها جایگاه ویژه‌ای در این عالم دارد، بلکه در عالم بعد نیز از جایگاه ارزشمندی برخوردار است.

گریه انبیای الهی بر مصائب کربلا

در روایات رسیده از اهل بیت (علیهم‌السلام) آمده که جبرئیل امین از همان زمان حضرت آدم علیّه السلام از سوی پروردگار مأموریت یافت که حضرت سیدالشهداء را به حضرت آدم علیّه السلام و همه انبیای الهی بشناساند و ماجرای کربلا را به صورت مختصر برای آنها بازگو کند. امین وحی نیز تمام پیامبران را از این واقعه آگاه کرد و همه آنها بر مصائب این امام مظلوم گریستند.

گریه ارض و سماء بر امام حسین علیّه السلام

البته تنها پیامبران الهی بر مصائب جانسوز کربلا نگریستند، بلکه اهل بیت (علیهم السلام) هم در زمان ولادت امام حسین (علیه السلام) اشک ریختند و اندوهگین بودند. گریه بر آن حضرت هیچ گاه و در گذر زمان رنگ نباخته و کمرنگ نشده است و همواره دل‌های عاشق و مؤمن در رثای او گریه کرده و به سوگ نشسته‌اند. وقایع کربلا و شهادت این امام و یاران ایشان به قدری سخت، غم‌انگیز و جان‌گداز بوده و هست که به فرموده امام زین‌العابدین، تمام موجودات ارضی و سماوی بعد از جریان عاشورا برای آن حضرت گریستند؛ از همین امر نیز واضح و مبرهن است که گریه بر ایشان و حوادث جانسوز کربلا موضوعیت و قطعیت دارد و لذا از فرمایشات حضرت امام رضا و بعضی از ائمه (علیهم السلام) می‌توان دریافت که گریه بر حضرت واجب است و نه مستحب. روایات بسیار مهمی در این باره بیان شده که معتبرترین کتاب‌های ما — شیعه و غیرشیعه — نقل کرده‌اند.

سفارش ائمه (علیهم السلام) به زیارت کربلا

آنچه پس از گریه بر مصائب آن حضرت حائز اهمیت است و اولویت دارد، زیارت حضرت حسین (علیه السلام) است. امامان معصوم (علیهم السلام) نسبت به زیارت امام حسین (علیه السلام) و یاران ایشان دستور اکید داده‌اند و سفارشات را به مؤمنان و عاشقان مکتب اهل بیت داشته‌اند. در این سفارشات آمده است: آنان که توان زیارت حضرت را دارند، فرقی نمی‌کند که در کدام نقطه از این کره خاکی زندگی می‌کنند، حتی اگر یک بار در طول عمرشان باشد، به زیارت این امام شهید بروند؛ و چنانچه برای آنها میسر است، در سال به دفعات بروند و ایشان را زیارت کنند.

همچنین در این روایات به ثواب عظیم زیارت قبر امام حسین (علیه السلام) و یاران آن حضرت به تناسب مکلفین اشاره شده است. در برخی روایات چنین ذکر شده است: ثواب هر قدمی که زائر امام حسین (علیه السلام) از منزل خود تا حرم ابی‌عبدالله برمی‌دارد، حال هر مقدار فاصله که بین منزل و حرم باشد، با ثواب یک حج و عمره قبول شده برابری می‌کند؛ البته در برخی روایات نیز نود حج و عمره قبول شده و یا هزار حج و عمره قبول شده آمده و این اختلاف روایات به تفاوت معرفت و ظرفیت زائر بستگی دارد. گاهی زائر حرم آن حضرت از امامان معصوم (علیهم السلام) است و گاهی مؤمنی با درجه والای معرفتی و گاهی نیز مؤمنی با درجه پایین‌تر ایمانی؛ لیکن نکته مهم و درخور توجه، سفارش و تأکید نسبت به سفر به کربلا و زیارت قبر ایشان است، نه اینکه امام را در منزل خود و با خواندن زیارت‌نامه آن حضرت زیارت کنیم، در حقیقت، مقصود ائمه (علیهم السلام) زیارتی است که موجب زنده نگه داشته شدن این ماجرای جانسوز و دلخراش در ظرف جهان باشد. این سفارشی نیست که تنها به زمینیان شده باشد و انسان‌ها به آن فرمان یافته باشند، بلکه در کتاب «کامل الزیارات» آمده است که هر شب هفتاد هزار فرشته به‌امر خداوند متعال، در اول غروب به زیارت حرم حضرت می‌آیند و در اول فجر به عرش بازمی‌گردند، تعداد فرشتگان عرش الهی به قدری زیاد است که تا روز قیامت، فقط یک بار توفیق زیارت حرم ابی‌عبدالله نصیب آنان می‌شود.

زیارت اربعین در روایات

اما آن زیارتی که پیغمبر اکرم و امامان معصوم (علیهم السلام) به آن مکرراً و مؤکداً سفارش کرده‌اند، زیارت امام حسین (علیه السلام) در چهلمین روز شهادت آن حضرت و یاران باوفای ایشان است، زیارتی که سال‌هاست مردم با شور و

حرارت بسیار در اربعین انجام می‌دهند. به‌راستی که این شور و حال زیارت در این روز و جمعیت گسترده مردم به‌خواست و هدایت پروردگار متعال صورت گرفته و چنین گردهمایی در تاریخ بشر و به‌روی کره زمین بی‌سابقه است، اجتماعی خاص و منحصر به فرد با هدفی معنوی و الهی که نظیری را برای آن در هیچ نقطه‌ای از دنیا نمی‌توان یافت.

این جمعیت میلیونی هرساله از سراسر جهان در کربلا گردهم آمده و مردمان این سرزمین چه مهمان‌نوازی هستند و چه زیبا از زائران امام حسین (علیه السلام) پذیرایی می‌کنند؛ به‌گونه‌ای که هیچ زائری بدون پذیرایی نخواهد ماند و در این خصوص نگرانی ندارد. بسیاری از ساکنان این سرزمین مقدس، خودشان تمکّن مالی چندانی ندارند و در زندگی خویش با مشکلاتی مواجه هستند؛ اما اینها در طول سال، مقداری از پولشان را برای زائران اربعین ذخیره کرده و در این روزها از مهمانان ویژه ابی‌عبدالله پذیرایی می‌کنند.

زوّار اربعین حسینی، مبلّغان دین الهی

حقیقتاً افرادی که به این شکل به پیاده‌روی اربعین می‌روند و آنان که به این گروه‌ها خدمت می‌کنند، دین الهی را در پرتو وجود ابی‌عبدالله تبلیغ می‌کنند. شور و اشتیاق مردم در زیارت اربعین به جایی رسیده که چند سالی است ادیان گوناگونی مانند مسیحیان، زرتشتیان و حتی گروهی از اهل‌تسنن نیز بدان جذب شده‌اند و هرساله خود را در روز اربعین حسینی به کربلا می‌رسانند. یقیناً اینها از ثواب زیارت امام حسین (علیه السلام) بی‌بهره نخواهند بود و چه‌بسا همین آمدن‌ها موجب آشنایی با دین حقیقی خدا باشد و امید است که روزی در پرتو حضورشان در اربعین حسینی در زمره پیروان مکتب اهل‌بیت (علیهم السلام) قرار گیرند.

قتلگاه امام حسین ۷، محل معراج ملکوتیان

خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید: «سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ؛ منزّه و پاک است آن [خدایی] که شبی بنده‌اش [محمد(ص)] را از مسجدالحرام به مسجدالاقصی که پیرامونش را برکت دادیم، سیر [و حرکت] داد تا [بخشی] از نشانه‌های [عظمت و قدرت] خود را به او نشان دهیم؛ یقیناً او شنوا و داناست» (سوره اسراء، آیه ۱).

طبق این آیه و نیز سوره مبارکه نجم، همانا معراج عوالم بالا برای انسان کامل و خلیفه‌الله الاعظم رخ داده که بین زمینیان می‌زیسته؛ اما روایتی از امام صادق (علیه السلام) در «کامل الزیارات» نقل شده که این کتاب از معتبرترین کتب در ۱۲۰۰ سال گذشته است، ایشان در این روایت فرموده‌اند: همانا حسین ما قتلگاه خود را به معراجی برای ملکوتیان مبدّل کرد. تنها یک نفر از اهل زمین به معراج رفت که رسول گرامی اسلام (ص) بود، اما هزاران هزار فرشته و ملک مقرب الهی از عالم ملکوت برای معراج به زیارت حرم ابی‌عبدالله می‌آیند.

پس شما ای زائران اربعین حضرت امام حسین (علیه السلام)، بدانید که چه کار عظیمی توسط شما انجام می‌شود و این را نیز بدانید که با دست به دست هم دادن و ساختن جمعیتی چند میلیونی از زائران اربعین، چه آثار پربرکتی را از خود به‌جا می‌گذارید. بی‌گمان، این آغاز راه است و جهان در آینده تحت تأثیر منش و رسالت سیدالشهداء (علیه السلام) و زائران آن حضرت قرار خواهد گرفت و به‌زودی چراغ دروغین ادیان و مکتب‌های غیرخدایی به‌وسیله طوفان ایمان به ابی‌عبدالله به

خاموشی خواهد گرایید و چه بسا در همین اربعین، جهان آماده ظهور امام عصر(عج)، برپایی عدل جهانی و پذیرش مکتب حسینی شود.

باش تا صبح دولت بدمد

کین هنوز از نتایج سحر است

یادداشت (۲)

«وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ» در اربعین در حال وقوع است

حدود ۱۴۰۰ سال است که از ماجرای کربلای امام حسین علیه السلام می‌گذرد، حدود ۱۴۰۰ سال است که نام و یاد امام حسین علیه السلام و اصحاب با وفای ایشان در قلوب مؤمنین و شیعیان جاری و ساری است، انگار خدا حیات و مماتمان را متصل به حیات و ممات اهل بیت علیهم السلام قرار داده است، بی‌جهت نیست که می‌گوییم: «اللهم اجعل محیای محیا محمد و آل محمد». به راستی با شهادت امام حسین علیه السلام، خاکی که روی اذهان عمومی بود، برداشته و بیداری و بصیرت در عالم به تدریج آغاز شد و امروزه نیز شاهد اوج‌گیری آن هستیم.

در این سالیان گذشته، «حبّ» امام حسین علیه السلام موجب شد تا نه تنها در ایام خاصی چون محرم، صفر و اربعین، بلکه در لحظه لحظه زندگیمان با یاد و نام امام علیه السلام زندگی کنیم. مجالس و هیئت‌های بسیاری که امروزه در سراسر ایران و حتی در دیگر کشورها شکل گرفته است، بی‌تردید برخاسته از «حبّ» امام حسین علیه السلام است، به عبارت دیگر، کشش و جاذبه‌ای وجود دارد که آدمی را به این سو می‌کشاند و امروزه راهپیمایی اربعین حسینی مصداق این کشش و جاذبه الهی است.

بسیاری از محبان از مدت‌ها قبل از اربعین، وارد فضای حسینی می‌شوند، آنان در شهر و دیار خودشان هستند، اما انگار خیلی زودتر از جسمشان، قلب‌هایشان را روانه کرده‌اند و چقدر این حس و حال با آیه «يَهْدِي اللَّهُ نُورَهُ مَن يَشَاءُ» سازگار است.

صدها برابر جمعیت حاضر در کربلا، قلوبشان را روانه کرده‌اند

این تعداد از انسان‌ها که هر ساله در کربلا حضور پیدا می‌کنند، تنها قسمت کوچکی از عاشقان و محبان امام حسین علیه السلام هستند که با قلب و جسمشان توفیق حضور در این سرزمین نور را پیدا کرده‌اند، این در حالی است که صدها برابر این جمعیت که نتوانستند به دلایل مختلف در راهپیمایی اربعین حضور پیدا کنند، قلب‌هایشان را به سوی حریم امام عالم روانه کردند و زیر لب اینگونه ندا می‌دهند که:

«گرچه دوریم به یاد تو سخن می‌گوییم/ بعد منزل نبود در سفر روحانی»، این همان تعبیری است که رهبر معظم انقلاب در وصف دورماندگان از راهپیمایی اربعین حسینی علیه السلام بیان فرموده‌اند.

افرادی که توفیق حضور در کاروان راهپیمایی اربعین را به دست می‌آوردند، این فضای بهشتی را از درون لمس و با آن ارتباط برقرار می‌کنند، اما عده‌ای که از بیرون شاهد چنین صحنه‌ای هستند، ممکن است سؤالاتی برایشان ایجاد شود؛ از جمله اینکه به راستی چه سرّی است که انسان را از فواصل بسیار دور به حرکت و تکاپو وا می‌دارد تا در این روز آن هم با پای پیاده، در سرما و گرما به آنجا برود؟ این چه جاذبه‌ای است که کاملاً آدمی را مجذوب کرده و دیگر هیچ چیزی جز رسیدن به حریم امام علیه السلام برایشان مهم نیست؟ این چه چیزی است که به موجب آن انسان در طول سال برنامه‌هایش را به گونه‌ای سامان می‌دهد که در این روز بتواند زائر امام حسین علیه السلام باشد؟ چه چیزی باعث می‌شود مادران، فرزندان و حتی شیرخوارگانشان در این سفر با خود همراه کنند؟ چه چیزی است که حتی افراد ناتوان (پیرمرد، پیرزن، ناتوان جسمی) را با وجود سختی‌های این مسیر، به این سرزمین می‌کشاند؟

حُبّی که هیچگاه سرد نخواهد شد

به نظر می‌رسد همه باید در این ماجرای عظیم حضور داشته باشند و کوچک و بزرگی مطرح نیست، حتی در زمان متوکل عباسی به رغم خشونت‌های زیاد نسبت به زوّار قبر امام حسین علیه السلام، هرگز این زیارت تعطیل نشد و از رونق نیافتاد و مردم به صورت‌های مختلف به زیارت امام حسین علیه السلام می‌آمدند.

سرانجام متوکل مجبور شد طی بخشنامه‌ای زیارت امام حسین علیه السلام را به شرط اینکه دست راست زائران را قطع کند، آزاد کند. اندکی بعد صف مشتاقان زیارت با وجود این شرط نیز طولانی شد، این همان «حُبّ» امام حسین علیه السلام است که خدا در قلوب مؤمنان جاری کرده که هیچگاه سرد نخواهد شد، این همان وعده الهی است که بر زبان معصوم علیه السلام جاری شده: (إِنَّ لِقَتْلِ الْحُسَيْنِ حَرَارَةً فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لَا تَبْرُدُ أَبَدًا)، به عبارت دیگر، امام حسین علیه السلام همچون طنابی که برای نجات آدمی انداخته می‌شود، حَبّشان را در عالم انداختند و عالمیان را از عمق به سمت بالا می‌کشاند و اوج این مهم را در ایام اربعین می‌بینیم که دست همه را گرفته و به این سرزمین نور می‌کشاند و آنان را بهشتی می‌کند.

وقتی با زائران در مسیر راهپیمایی گفت‌وگو می‌کنیم، همه بر فضای بهشت گونه‌آں صحنه می‌گذارند و می‌گویند همین درست است و باید تمام زندگیمان اینگونه باشد، همه احساس می‌کنند به آسمان‌ها کشیده شدند و در آنجا ساکن هستند، ای کاش همیشه به اینجا بیاییم و اصلاً ای کاش بشود خانه‌ای در اینجا تهیه کنیم، آنان احساس می‌کنند سال‌هاست که در این سرزمین سکونت داشته‌اند. برای همه ممکن است این سؤال ایجاد شود که چرا تاکنون اینچنین

نبودیم؟ لذا در همه این دغدغه ایجاد می شود که آیا می شود وقتی به شهر و دیارمان برگشتیم، دوباره همینگونه باشیم؟ اما معمولاً اینگونه نیست.

چرا زائران امام حسین، عصر روز اربعین حس می کنند نور کم شده است؟

به عنوان مثال، در عصر روز اربعین انگار فضا تغییر می کند و انسان ها احساس می کنند کربلا تاریک شده است، این در حالی است که خیابان ها چون شب های گذشته پر نور و چراغانی است، اما نه، انسان ها نوری را که در روزهای گذشته حس می کردند، در عصر روز اربعین دیگر حس نمی کنند، آنان با خود چنین می گویند: چرا خیابان ها تاریک است؟ من شب های گذشته در همین خیابان ها رفت و آمد می کردم، اما اینچنین نبود، امشب هم همان نورها هست، اما چرا اینقدر تاریک است، انگار نور کم شده است، اما می بینیم تمام چراغ ها روشن است. رفتار اعراب به تدریج تغییر می کند، آنان تا دو سه هفته به اربعین رفتاری آسمانی و در نهایت ایثار و خدمتگزاری از خود نشان می دهند، اما پس از ایام اربعین دیگر آن رفتارها دیده نمی شود؟ علت چیست؟

علت آن را می توان از میان کلام محبان حضرت دریافت کرد، آنان در اربعین با نور مولایشان حسین علیه السلام بالا برده شدند، نوری که در این ایام به نظر وسعت پیدا کرده است، بر همین اساس وقتی از آن فضای بهشت گونه خارج می شوند، چون نور رها شده است، نمی توانند خودشان را در آن فضای آسمانی اربعین نگه دارند، لذا می بینیم بسیاری بعد از این ایام از آسمان ها فاصله می گیرند و به سطح نزدیک می شوند، این نکته را در ماه رمضان بعد از یک ماه روزه داری نیز شاهدیم. پس نور حسینی در ایام اربعین، چیزی است که آنان با تمام وجود حس می کنند، البته چشم امید داریم که خداوند هر سال این نور را از چشمه اربعین به تمام سال تسری دهد و همیشگی باشد، هر چند عده ای می خواهند مانع نور خدا شوند.

خدا در آیه ۸ سوره صف می فرماید: «يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَهِهِمْ»، عده ای می خواهند نور خدا را با دهان هایشان خاموش کنند، در ادامه می فرماید: «وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ»، بر اساس این آیه در می یابیم که راهبرد خداوند در مقابل این رفتار آنان که می خواهند نور خدا را با دهان خاموش کنند، به تصویر کشید «وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ» است.

در اربعین، بسیاری از تربیت ها بر آدمی جاری می شود

باید قیمت موسم اربعین را که خداوند در این برهه از زمان در حدی وسیع در معرض جهانیان قرار داده است، بدانیم و برای بهره از آن خودمان را در معرض بیشتری از نور امام عالم قرار دهیم، چراکه به صرف قرار گرفتن در راهپیمایی اربعین، بسیاری از تربیت ها بر آدمی جاری و در نتیجه رشد زیادی برای افراد حاصل می شود.

شایسته است اندیشمندان اسلامی روی این واقعه بزرگ تاریخ مطالعه کرده و تبیین روشن و دقیقی از آن ارائه کنند. این صحنه به حدی بزرگ است که حتی اصحاب رسانه های غرب را به تحرک واداشته است و انتظار بر این است که نتوانند جز عظمت آن چیز دیگری منعکس کنند، چون با موجی از انسان های پراکنگیزه و تأثیرپذیرفته از نور حسینی مواجه اند. امید که به شکرانه این محبت خداوندی در این زمانه، تلاشمان را بیشتر کنیم و تبیین و رفتار قرآنی در این صحنه پیشه کنیم.

یادداشت: امیر محسن شیخان

یادداشت (۳)

تجلّی «ما رأیتُ إلا جمیلاً» در جریان اربعین حسینی علیه السلام

یکی از زیباترین و قوی‌ترین تعبیری که توسط زینب (س) در ماجرای کربلای امام حسین علیه السلام بیان شد، «ما رأیتُ الا جمیلاً» است. به راستی این تعبیری است که امروزه پس از گذشت هزار و اندی سال، هیچ کسی نتوانسته است تبیین و مفهوم صحیحی از آن ارائه دهد و صرفاً نظرات شخصی و ذوقی در این باره مطرح شده است. این در حالی است که تبیین و مفهوم‌یابی این تعبیر حضرت از بزرگان دین که سال‌ها به مطالعه در این عرصه پرداخته‌اند، توقع زیادی نیست. به عبارت دیگر، نه تنها مردم آن زمان نفهمیدند که حضرت زینب (س) چه کلامی فرمودند، بلکه امروزه نیز به اوج قله کلام ایشان کسی دست نیافته است.

اینکه حضرت زینب (س) در کاخ دشمن و در آن فضای خاص که برادر و فرزندان‌شان را کشته شده دیدند، فرمودند «ما رأیتُ الا جمیلاً»، با هیچ منطق و استدلالی قابل فهم نیست، جز با منطق نور و نگاه آسمانی به ابعاد مختلف ماجرای امام حسین علیه السلام. نگاهی که تاکنون کمتر به آن پرداخته شده است و بیشتر به جنبه‌های دیگری چون کشتار، خون و شمشیر ... توجه شده است. ایشان با کلامی نورانی دشمن را در کاخ خود تحقیر کردند و چنان داغی بر دل بر آنان گذاشتند که بعد از گذشت هزار و اندی سال از گذشت آن ماجرا، همه از مجاهدت عزت‌مندانه آن حضرت می‌گویند و افتخار می‌کنند.

کلام حضرت زینب (س) در حقیقت توصیف نحوه حرکت دادن کاروانیان امام حسین علیه السلام است و این همان چیزی است که امروزه شیعه به آن نیاز دارد. شیعه باید می‌دانست که برای حسینی شدن باید چون کاروانیان حسینی روحیه اطاعت و تبعیت یعنی جا پای جای امام گذاشتن را یاد بگیرد، شیعه باید آنقدر رشد کند که در اندک زمان به عالی‌ترین جایگاه‌ها رسانده شود، همچنان که اصحاب امام حسین علیه السلام در ۳۲ به اعلی‌علیین رسانده شدند. شیعیان و مومنان باید

طوری رشد کنند که مصداق این جمله امام حسین علیه السلام یعنی «رأیهم رأیی و أمرهم أُمّری» قرار گیرند. به راستی چه توفیقی بالاتر از این وجود دارد؟

حضرت زینب (س) چه چیز دیدند که چنین فرمودند؟ ایشان دیدند که چگونه اصحاب در کاروانی با قالفه سالاری امام حسین علیه السلام رشد کردند، ایشان هنرنمایی امام علیه السلام را در تعلیم و تربیت اصحاب دیدند، ایشان نمود و ثمره تربیت اصحاب را در صحنه آزمون در عصر عاشورا دیدند که چگونه نزد امامشان درس پس دادند، اینجاست که باید گفت حضرت زینب (س) زیبایی را در بُعد مادی و دنیایی آن حادثه ندیدند و یقیناً زیبایی مدنظر ایشان متعلق به آسمانهاست. به نظر می‌رسد این کلام حضرت زینب (س) باید به عنوان یک رمز و راز باقی می‌ماند و اصلاً شاید نباید این راز در طول تاریخ آشکار می‌شد، چراکه با گشایش این رمز، بسیاری از معارف شیعیان تبیین می‌شود. امروزه با گذشت زمان و با برپایی انقلاب اسلامی گویا راه آسمان به زمین بازتر از گذشته شده است و نور آسمان دارد تأثیر بر زمینیان می‌گذارد و به مرور این رمز را آشکار می‌سازد.

شاهدمان برای این کلام جریان «اربعین حسینی» است که چند سالی است رنگ و بوی دیگری نسبت به گذشته پیدا کرده است. در اربعین حسینی فضایی سرشار از نور، محبت، ایثار و عشق وجود دارد و به تبع همین مسئله، زیباترین رفتارها را از مردم شاهدیم، وقتی آدمی در راهپیمایی اربعین حسینی توفیق حضور پیدا می‌کند، نمی‌تواند کلامی به غیر از «ما رأیت الا جمیلاً» بر لب براند. به عبارت دیگر، در فضای اربعین است که باید این جمله حضرت زینب (س) را به عنوان رمز فهم عاشورا مورد توجه قرار دهیم.

وقتی با چنین نگاهی یعنی از پنجره «ما رأیت الا جمیلاً» به ماجرای عاشورا می‌نگریم، برکات و ثمرات زیادی نصیبمان می‌شود و این هنر حضرت زینب (س) است که کلید مرجع ورود مؤمنان و شیعیان به تفکر و درک ماجرای عاشورا را بیان فرمودند.

یادداشت: امیرمحسن شیخان

یادداشت (۴)

الگوپردازی از جامعه اربعین در اصلاح سبک زندگی

ایام پیاده‌روی اربعین امام حسین علیه السلام مقطعی است که میتوان از آن به عنوان فرصتی جهت رشد و ارتقای صفات اخلاقی و رفتاری در ابعاد فردی و اجتماعی، در پرتو انوار مقدس اباعبدالله علیه السلام استفاده کرد. در واقع می‌توان گفت خداوند متعال صحنه‌ای به صورت عملی پیش روی بشریت قرار داده است طوری که بشریت در پرتو آن میتواند به بهترین الگوها و سبکهای زندگی در راستای تعاملات فرهنگی، اجتماعی و سیاسی دست یابد. در ادامه به برخی از این شاخصه‌های فردی و اجتماعی اشاره میکنیم.

اربعین، فرصتی برای تزکیه روح

در بُعد فردی، پیاده‌روی اربعین را میتوان فرصتی برای «تزکیه و پالایش روح» در نظر گرفت. در واقع در ماجرای پیاده‌روی اربعین وقتی شخص دور از دغدغه‌ها و آشوبهای دنیا و با هدف زیارت نورانی امام حسین علیه السلام قرار می‌گیرد، ناخداگاه احساس سبکی به او دست میدهد و این یکی از نشانه‌های زدوده شدن گناهان از صفحه قلب است. به فراخور این فرآیند، شاهدیم که شخص از جهت اخلاقی و رفتاری ارتقاء پیدا میکند و نوع تعاملاتش با سایرین بسیار مناسب می‌شود.

اما زمانی که یکایک افراد در این گردهمایی عظیم و معنوی تاریخ بشریت شرکت میکنند و مشمول این فرآیند رشد میشوند، جامعه‌ای تشکیل میدهند که در آن جامعه شاهد عالی‌ترین نوع تعاملات از جهت اخلاقی و رفتاری هستیم طوری که در جامعه اربعینی شاهد همدلی و همبستگی زیاد بدون در نظر گرفتن رنگ و نژاد و مذهب هستیم و همه با یکدیگر در نهایت صفا و صمیمیت و محبت در یک مسیر و با یک مقصد مشخص که همان لقای امام حسین علیه السلام است، حرکت میکنند.

شاخص‌های جامعه اربعین باید مورد مطالعه قرار گیرد

این نوع تعامل حداکثری آن هم با رعایت ارزشهای ایمانی، اخلاقی و رفتاری را جز در پیاده‌روی اربعین هیچ کجا شاهد نیستیم. آیا می‌توان چنین ماجرای را صرفاً خیزش مردمی حساب کرد، اما دست غیب الهی را نادیده گرفت؟ اصلاح ایمانیات، اخلاقیات و رفتار فردی به خودی خود نیاز به فرصتی چندین ساله دارد، اما در این مقطع شاهد اصلاح حداکثری تعداد کثیری از مردم هستیم. بنابراین ابعاد مختلف مقطع اربعین حسینی علیه السلام باید به عنوان بهترین الگوی اصلاح جامعه شیعی مورد مطالعه مراکز فرهنگی و علوم انسانی و نیز مراکز علمی و حتی حوزه‌های علمیه کشور قرار گیرد و این حاصل نمیشود جز اینکه مسئولین امر خود را در معرض این جریان نورانی قرار دهند و طعم شیرین آن را بچشند.

از سوی دیگر قشر هنرمند جامعه مهمترین نقش را میتوانند در ارائه فرهنگ جامعه اربعین در قالبهای مختلف هنری ایفا کنند. ارائه تصویری دقیق و مبتنی بر آموزه‌های اصیل اربعین مردم و فرهیختگان جامعه را با این ماجرای عظیم آشنا

میکند تا جایی به کسانی که توفیق حضور در این گردهمایی نورانی را ندارند حس حضور بدهد. بنابراین لازم است قشر هنرمند جامعه ابتدا این تجربه را با حضور در این گردهمایی درک کند تا بتواند تصویری صحیح ارائه دهند.

ایده هنرمند در پیاده روی اربعین ارتقاء می یابد

از جهتی همان طور که مطرح شد، اربعین فرصتی برای تزکیه است و هنرمند وقتی در این صحنه تزکیه قرار بگیرد، موجب ارتقای ایمانی و صفاتی اش میشود و این موضوع باعث میشود هنر او در قلم و کار او جلوه گر شود. ما در ماجرای انقلاب اسلامی شاهد بودیم به فراخور این امر الهی، هنرمندان وقتی در فضای انقلاب قرار گرفتند، آثاری که تولید میکردند، اکثراً آثاری ارزشی و مبتنی بر آموزه های دینی بود، حال اربعین چه بسا تأثیری فراتر از ماجرای انقلاب اسلامی داشته باشد؛ بنابراین از تمام جهات باید اربعین را به عنوانی فرصتی ناب در نظر گرفت که خداوند متعال برای تمام ملتهای دنیا قرار داده است.

یادداشت: سعید شیری

یادداشت (۵)

جریان اربعین؛ ظرفیتی برای تحقق آرمان‌های انقلاب

رشد و گسترش رویکرد افکار عمومی جهان به دین اسلام انکارناپذیر است همچنان که برخی از اندیشکده‌های آمریکایی - غربی اذعان داشته‌اند که دین اسلام در دهه‌های آینده دین اول مردم جهان خواهد بود. حضور گسترده مردم سراسر دنیا از هر دین و آیینی در ایام منتهی به پیاده‌روی اربعین حسینی مصداقی بر این واقعیت است. از دیگر سو، این همایش عظیم مردمی ظرفیت بسیار عظیمی را برای ترویج فرهنگ معرفتی اهل بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام فراروی جهان اسلام قرار می‌دهد.

نظام سلطه با اعتراف و اذعان به گسترش دین اسلام در اقصی نقاط جهان به انحای مختلف درصدد بایکوت این واقعه بی‌مثال اعصار گذشته است. مروری بر محتوای رسانه‌های غربی - آمریکایی نشان می‌دهد که در طول برگزاری پیاده‌روی اربعین حسینی این گروه از رسانه‌ها کمترین اشاره‌ای به آن نداشته و بلکه با انتشار گزارشات و اخبار مجعول و مغرضانه درصدد انحراف توجهات افکار عمومی برآمده‌اند.

از سوی دیگر پدیده تاثیرگذار انقلاب اسلامی و شکل‌گیری نخستین نظام حکومتی مردم بر مردم یعنی نظام جمهوری اسلامی ایران انکارناپذیر است. پدیده انقلاب اسلامی در آستانه چهل سالگی خود قرار دارد. مردم و مسئولان کشورمان، نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران را برآمده از متن فرهنگ انسان ساز عاشورا می‌دانند.

همایش بزرگ پیاده‌روی اربعین حسینی فرصتی را فراروی مسئولان و متولیان امور قرار داده تا در پرتو آن بتوانند از فرصت‌های نهفته در آن در راستای تحقق آرمان‌های تشیع و اهداف انقلاب اسلامی استفاده کنند.

عدم تسهیل‌سازی شایسته مسئولان ذی‌ربط درباره حضور مردم در ایام پیاده‌روی اربعین حسینی ما را بر آن واداشت تا ضمن مقدمه‌ای، به برخی گزاره‌ها و مصادیق فرصت‌های اربعینی از منظر رهبر معظم انقلاب بپردازیم.

جریان اربعینی ظرفیتی برای تحقق آرمان‌های انقلاب

ایام پیاده‌روی اربعین امام حسین علیه‌السلام مقطعی است که می‌توان از آن به‌عنوان فرصتی برای رشد و ارتقای صفات اخلاقی و رفتاری در ابعاد فردی و اجتماعی، در پرتو انوار مقدس ائمه اطهار علیهم‌السلام یاد کرد. در نگاهی دیگر این همایش عظیم الهی ظرفیتی است که به‌مرور زمان باعث پیوند و اتحاد ملت‌های دنیا با هر نژاد و مذهب و قومیتی می‌شود. حضور مردم از حدود ۸۰ کشور از سراسر دنیا در سال گذشته مصداقی بر این واقعیت است.

وحدت، همدلی، محبت، مودت، ازخودگذشتگی، ایثار و بسیاری از مقولات اخلاقی و صفاتی از مفاهیمی هستند که در ایام پیاده‌روی اربعین بین مردم مسلمان و غیرمسلمان نمود می‌یابد. از منظر دیگر می‌توان گفت تحقق این آیه از قرآن است که خداوند فرمود: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا؛ کسانی که ایمان آورده و اعمال صالح کرده‌اند، به‌زودی [خدای] رحمان برای آنان محبت آرمانی [در دلها] قرار می‌دهد.» بنابراین خداوند در ایام پیاده‌روی اربعین فرصتی ایجاد کرده است که می‌توان از آن با عنوان الگوی تمدن عظیم الهی یاد کرد، همان تمدنی که مقصد اصلی

انقلاب اسلامی ایران است؛ لذا هراندازه حضور مردم برای زیارت امام حسین علیه السلام در ایام اربعین تسهیل شود، به نفع اهداف عالی انقلاب اسلامی و تشیع است.

تأکید رهبر انقلاب درباره استفاده از فرصت اربعین

اما فرصت پیاده روی اربعین در این چند سال اخیر از نگاه ژرف‌انگیز رهبر معظم انقلاب دور نماند. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در یکی از جلسات درس خارج فقه، پدیده بی‌نظیر و حرکت عظیم و پر معنای راهپیمایی اربعین حسینی علیه السلام را حسنه‌ای ماندگار خواندند و گفتند: ترکیب «عشق و ایمان» و «عقل و عاطفه» از ویژگی‌های منحصر به فرد مکتب اهل بیت علیهم‌السلام است و حرکت عاشقانه و مؤمنانه مردم از کشورهای مختلف جهان در این پدیده بی‌سابقه، بدون تردید از جمله شعائر الهی است.

آیت الله خامنه‌ای با اشاره به بزرگواری و محبت مردم عراق در پذیرایی از زائران اربعین، به کسانی که توفیق حضور در این حرکت پر معنا و پر مغز را پیدا کرده‌اند توصیه کردند این فرصت را مغتنم بشمارند و افزودند: ما نیز از دور به حال زائران اربعین غبطه می‌خوریم و آرزو می‌کنیم ای کاش همراه شما بودیم.

انقلاب، فرصت ارتباط معنوی و عاشقانه با خاندان پیامبر اکرم (ص) و زیارت این عناصر ممتاز، برجسته، نورانی و ملکوتی را از امتیازات تفکر شیعی در میان فرق اسلامی دانستند و فرمودند: «حرکت عظیم مردم از ایران و سایر کشورهای جهان برای حضور در راهپیمایی اربعین، جلوه‌ای از ویژگی‌های برجسته مکتب اهل بیت علیهم‌السلام است که در آن، هم «ایمان، اعتقاد قلبی و باورهای راستین» موج می‌زند هم «عشق و محبت».

حضور مردم، عنصر اصلی تداوم جریان اربعینی

با تمام توصیفات که تا بدین جا درباره گوشه‌ای از فرصت‌های پیاده روی اربعین ارائه شد، می‌توان نتیجه گرفت حضور مردم عنصر اصلی تحقق فرصت‌های اربعینی است، اما این سؤال باقی می‌ماند که چرا مسئولان ذی‌ربط اقدامات شایسته و بایسته‌ای برای تسهیل سازی آن تاکنون انجام ندانند؟ حال که خداوند بستی بسیار مناسب در قالب پیاده روی اربعین حسینی در راستای تحقق هدف اصلی انقلاب اسلامی ایران یعنی تشکیل تمدن نوین اسلامی و نیز ظرفیتی برای وحدت ادیان و مذاهب ایجاد کرده است، باید به قدری هزینه و بودجه برای تسهیل زیارت امام حسین علیه السلام تدارک دید که مردم با کم‌ترین هزینه به این زیارت معنوی سفر کنند. اکنون که شاهدیم به دلیل توطئه‌های دشمنان اسلام خون هزاران هزار مسلمان به دلیل اختلافات فرقه‌ای روی زمین ریخته می‌شود، آیا نباید به جریان اربعین حداقل از بُعد «تقریب مذاهبی» توجه کرد؟ بنابراین هرگونه کوتاهی در این امر بسیار مهم و ضروری عواقب ناخرسندی را به همراه خواهد داشت و مصداق بارز کفران نعمت و رویگردانی از آیات عظیم الهی محسوب می‌شود.

رهبر معظم انقلاب نیز در بخش دیگری از فرمایشات خود ضمن اینکه اربعین حسینی علیه السلام را از نعمات خداوند معرفی کردند، با تأکید بر آسان کردن حضور زائران اربعینی اشاره داشتند: «از جمله‌ی شاخه‌های شکر، یکی این است که این کار را برای کسانی که عاشق این کارند، آسان کنیم که مسئولیت این به عهده‌ی مسئولان بخش‌های مختلف کشور

است. گاهی حوادثی پیش می‌آید؛ نگذارند این حوادث [تکرار شود]، پیشگیری کنند؛ این هم جزو شکر است. **به هر حال این نعمت را قدر بدانیم**، نعمت بزرگی است. و این انشاءالله یک نعمت پایدار خواهد بود و برای ملت ایران و ملت عراق، مایه‌ی عزّت و سربلندی و افتخار خواهد بود.» (بیانات در دیدار بسیجیان ۹۵/۰۹/۰۳)

هزینه‌کرد دشمنان برای تخریب جریان اربعینی

به‌طور قطع دشمنان اسلام در سایه غفلت برخی مسئولان برای فرصتی که اربعین حسینی برای ایجاد امت واحده الهی ایجاد کرده است، برنامه‌ریزی‌های کلانی انجام داده‌اند؛ ورود هالیوود برای ساخت فیلم «**اربعین بزرگ**» توسط «کاترین بیگلو» کارگردان زن آمریکایی با هزینه‌ای بالغ بر ۲۰۰ میلیون دلار و نیز حضور صهیونیست‌ها در مسیر زائران حسینی می‌تواند زنگ خطری برای تهدیدات اربعینی باشد؛ از این رو می‌توان به‌راحتی نتیجه گرفت هزینه‌ای که دشمنان برای تخریب و تحریف جریان اربعینی تدارک دیدند، به‌مراتب بیشتر از آن مقداری است که ما برای استفاده از فرصت اربعینی انجام دادیم.

تداوم حضور در اربعین و ناکام‌ماندن توطئه دشمنان

اما رهبر معظم انقلاب نیز با اشاره به تهدیدات اربعین حسینی شرط ناکام ماندن توطئه دشمنان را تداوم این حرکت دانستند و فرمودند: «حالا در دنیا سعی می‌کنند که نگذارند این نورافکن قوی دیده بشود، لکن نمی‌توانند؛ دیده خواهد شد؛ سعی می‌کنند دیده نشود یا تحریفش کنند، [اما] هیچ کدام به جایی نمی‌رسد؛ وقتی ادامه دادید حرکت را، ناچار، حقیقت خود را آشکار خواهد کرد». امیدواریم که مسئولان مربوطه موانع و سدّ پیش‌روی ملت ایران برای حضور در پیاده‌روی اربعین را هموار کنند.

یادداشت: سعید شیری

یادداشت (۶)

جستاری در حدیث اِنَّ الْحُسَيْنَ مَصْبَاحُ الْهُدَى وَ سَفِينَةُ النَّجَاةِ و ارتباطش با اربعین

مقطع حرکت امام حسین (علیه السلام) از مدینه به سوی مکه و از آنجا به سمت کوفه مقطع بروز و ظهور عالی‌ترین مفاهیم و تربیتهای جاری شده بر بشریت و برترین خلاق بود. ماجرای قیام امام حسین (علیه السلام) نقطه عطف آغاز جلوه‌گری عالی‌ترین مفاهیم عالم از جمله فضل، حب، هدایت، شفاعت، رشد و رفعت توسط معلمی الهی بود، شاهد بر اینکه پس از شهادت حضرت شاهد تحرکات شیعیان و محبان عترت (علیهم السلام) در قالب قیامهای متعدد بودیم که عموماً تحت تأثیر حب و شفاعت امام حسین (علیه السلام) بر قلوب شیعیان صورت گرفت، هرچند که این قیامها ممکن است به صورت خودجوش و بی‌اذن امام سجاد (علیه السلام) صورت گرفته باشد.

شرط قرار گرفتن در صراط مستقیم، بهره از چراغ هدایت امام حسین (علیه السلام)

اما در این بین اندک افرادی توانستند از وجه هدایتی امام حسین (علیه السلام) بهره ببرند که مصداقش در آن دوران، یاران و اصحاب امام حسین (علیه السلام) بودند که توسط مربی الهی و امام عالم طوری رشد داده شدند که تا اعلیٰ علیین رسیدند. بنابراین اینکه پیامبر اکرم (ص) فرمودند: «اِنَّ الْحُسَيْنَ مَصْبَاحُ الْهُدَى وَ سَفِينَةُ النَّجَاةِ» ناظر بر این موضوع است. امام حسین (علیه السلام) از ازل همان چراغ هدایتی است که مسیر هدایت به صراط مستقیم را روشن کردند و بر اساس این حدیث هر کس در هر زمان و مکانی توفیق هدایت به سوی صراط مستقیم را یافت، مدیون امام حسین (علیه السلام) و وجه مصباح هدایتی حضرت است. چقدر زیباست که از این وجه به آیه «إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ» نگاه شود که در این صورت نماز خودمان را با امام حسین (علیه السلام) گره زده‌ایم، به این صورت که شرط هدایت به صراط المستقیم، بهره از وجه مصباح الهدایی امام حسین (علیه السلام) است.

حضرت ابوالفضل بیشترین بهره را از مصباح الهدا برد

حال از این منظر خواهیم دانست که تمام اصحاب امام حسین (علیه السلام) در واقع ذیل مصباح الهدایی حضرت رشد یافتند و هر کدام از ایشان در این میدان مسابقه به میزان بهره‌ای که از نور اباعبدالله (علیه السلام) بردند، هدایت بیشتری بر آنها جاری شد و زودتر در صراط قرار گرفتند و خداوند بیشترین رشد را در آنها جاری کرد که در اوج اصحاب حضرت ابوالفضل (علیه السلام) بودند و پس از ایشان افرادی مانند زینب (س)، علی اکبر (علیه السلام)، حبیب بن مظاهر و ... شاخص‌ترین افراد در بین سایر اصحاب بودند که می‌توانیم بروز آن را در رفتار و کلام آنها در قبال امام حسین (علیه السلام) مشاهده کنیم.

همراه با کشتی نجات امام حسین (علیه السلام) تا ظهور

اما طبق حدیث رسول اکرم (ص) وجه دیگری که خداوند برای امام حسین (علیه السلام) قرار داده است، وجه کشتی نجاتی حضرت است. در بزرگ‌ترین آزمون و فتنه بشری یعنی ماجرای قیام امام حسین (علیه السلام) و ماجرای عاشورا کسانی که سوار بر کشتی نجات امام حسین (علیه السلام) شدند، از طوفان بلایا در امان ماندند که این ماجرا تا آینده و رسیدن به دوران ظهور امام زمان (عجل الله تعالی فرجه) ادامه دارد. در واقع می‌توان گفت مردم همچنان که نیازمند چراغ هدایتی امام حسین (علیه السلام)

هستند، در این مسیر باید دستگیری شوند تا با اندک فتنه‌ای از مسیر دور نشوند تا اینکه به ساحل نجات و آن سرزمین آرمانی یعنی سرزمین ظهور برسند.

اما خداوند برای اینکه وجه مصباح هدایتی و کشتی نجاتی حضرت را بیشتر نمایان کند، مقاطعی را در دنیا قرار داد تا نور امام حسین (علیه السلام) بیشتر بر عالم جاری شود تا کسانی که به دلیل ارتکاب گناهان و خطاها توسط اغوای شیاطین، حجابهایی مقابل نور هدایت الهی ایجاد کرده‌اند، بتوانند تحت تأثیر نور اباعبدالله (علیه السلام) همچنان که حجاب گناهان را می‌زدایند، از نور هدایتی امام (علیه السلام) بهره ببرند. در واقع وجه مصباح هدایتی امام حسین (علیه السلام) و کشتی نجاتی حضرت همیشه باید در کنار یکدیگر قرار داشته باشند، به این صورت که ابتدا توسط خداوند در کشتی نجات امام حسین (علیه السلام) قرار می‌گیرند سپس با چراغ هدایت امام (علیه السلام) مسیر هدایت به سوی صراط مستقیم را طی می‌کنند که در حدیث هم به زیبایی در کنار هم قرار داده شده‌اند.

می‌توان گفت ایام ماه محرم مقطع ظهور و بروز نور امام حسین (علیه السلام) است که شدت این بروز و ظهور را در ماجرای اربعین مشاهده می‌کنیم. خداوند شدت اثرگذاری نور امام حسین (علیه السلام) در دنیا و قلوب مردم را تا حدی زیاد می‌کند که حتی آن فرد مشرک یا کافر را از آن سوی دنیا تحت تأثیر قرار می‌دهد و به کاروان کربلا ملحق می‌کند.

اصحاب در کشتی نجات حسین (علیه السلام) به عالی‌ترین درجات رسیدند

ماجرای پیاده‌روی اربعین از این وجه بیشترین شباهت را به کاروان امام حسین (علیه السلام) در ماجرای قیام حضرت در سال ۶۱ هجری دارد. در اصل مصباح الهدا و سفینه النجات لازم و ملزوم یکدیگر هستند، یعنی کسانی که می‌خواهند همواره از نور امام حسین (علیه السلام) بهره ببرند باید سوار بر کشتی نجات حضرت باشند و آن کسانی که می‌خواهند سوار بر کشتی نجات حضرت شوند، باید از وجه مصباح الهدایه امام (علیه السلام) بهره‌مند شوند. نمود و مصداق عینی آن را می‌توان در کاروان امام حسین (علیه السلام) و حتی پیاده‌روی اربعین یافت؛ مثلاً شخصی مانند حرّ بن یزید ریاحی و زهیر بن قین از جمله افرادی بودند که برای قرار گرفتن در کشتی نجات امام حسین (علیه السلام) تحت تأثیر نور حضرت قرار گرفتند و مسیر خود را یافتند. ایشان پاک طینتانی بودند که بیرون از کشتی نجات امام حسین (علیه السلام) بودند و هرچه زودتر باید در این کشتی قرار می‌گرفتند تا در معیت امام (علیه السلام) به عالی‌ترین درجات رشد برسند.

بشریت محتاج مصباح الهدا و کشتی نجات امام حسین (علیه السلام) هستند

از سوی دیگر حضرت ابوالفضل (علیه السلام) و علی اکبر (علیه السلام) که در کشتی نجات امام حسین (علیه السلام) قرار داشتند، برای تداوم ماندگاری در این کشتی نیاز بود همواره مورد نورافشانی ربی الهی یعنی امام (علیه السلام) قرار گیرند. در واقع در صحنه کربلا هر کدام از اصحاب به نحوی محتاج وجه مصباح هدایتی و کشتی نجاتی امام حسین (علیه السلام) بودند تا بتوانند درجات رشد را طی کنند و چقدر زیبا خداوند این دو وجه را در ماجرای کربلا تصویر کرد. حال خداوند متعال پس از هزار و چهارصد سال در این مقطع زمانی ماجرای اربعین را فرصتی برای تصویر وجه مصباح هدایتی و کشتی نجاتی امام حسین (علیه السلام) قرار داد، زیرا بسیاری از رفتارهایی که در ماجرای کربلا می‌خوانیم به نوعی در پیاده‌روی اربعین شاهدیم به این صورت که عده‌ای از اهل کتاب، کفار و حتی مشرکین از سراسر دنیا وارد کاروان امام حسین (علیه السلام) می‌شوند و

همه در یک مسیر و با یک هدف مشترک مسیرشان را طی می‌کنند. خداوند متعال در ماجرای اربعین همچنان که نور هدایت حسینی را بیشتر می‌کند، اثرگذاری حب در قلوب مردم را نیز افزایش می‌دهد، زیرا تنها نور هدایت کفایت نمی‌کند و باید عامل تحرک مضاعفی باشد تا مردم بتوانند این مسیر را با توان بیشتری حرکت کنند که حب، بهترین محرک رفتن به سوی صراط است.

بنابراین ما جهت رفتن به صراط ظهور - که ماجرای پیاده‌روی اربعین طلیعه آن است - محتاج به امام حسین علیه السلام و نورافشانی و دستگیری حضرت برای قرار گرفتن در کشتی نجات هستیم و در این ایام باید از خداوند متعال عاجزانه درخواست کنیم بیشترین بهره را از دو وجه مصباح هدایتی و کشتی نجاتی امام حسین علیه السلام به شیعیان بدهد تا در پرتو آنها بتوانند زمینه‌ساز ظهور امام زمان عجل الله تعالی فرجه باشند. به این دلیل می‌بینیم که امام حسین علیه السلام بیشترین نقش را در برپایی امر ظهور امام زمان عجل الله تعالی فرجه داشتند و اصلاً خداوند به خاطر این موضوع بود که اینگونه خاصیتها را برای اباعبدالله علیه السلام قرار داد، شاهد بر اینکه ضمن حدیثی از امام محمد باقر علیه السلام در شرح خطبه امام حسین علیه السلام در روز عاشورا خطاب به اصحاب می‌خوانم: «فَأُخْرِجُ خَرْجَةً يُوَافِقُ ذَلِكَ خَرْجَةَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ع وَ قِيَامَ قَائِمِنَا وَ حَيَاةَ رَسُولِ اللَّهِ ص؛ من با حضرت امیر علیه السلام و قیام حضرت قائم و حیات پیامبر خدا (ص) خارج خواهم شد». (الخرائج و الجرائح، ج ۲، ص ۸۴۸ - مختصر البصائر، ص ۱۳۹).

یادداشت (۷)

خون حسین می جوشد؛ نور حسین می تابد؛ پورحسین می آید

قیام اباعبدالله علیه السلام، قیامی منحصر در تاریخ نیست، بلکه ماجرای جاری در بستر آینده تاریخ است؛ به این معنا که قیام امام حسین و ماجرای کربلا یک پایان نبود، بلکه آغاز نهضتی بود که امتداد آن منجر به پیروزی کامل جبهه حق علیه جبهه کفر تا استقرار حکومت حق الهی به فرماندهی امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف می شود؛ به این صورت که پس از شهادت امام حسین، نهضت های متعددی علیه حکومت وقت شکل گرفت تا حدی که پایه های حکومت بنی امیه را متزلزل کرد؛ همان بنی امیه ای که تا قبل از جریان عاشورا، جامعه اسلامی را تا حد آمویت و دشمنی با اهل بیت علیهم السلام تنزل داده بود.

در یک نگاه منطقی به تاریخ پس از شهادت امام حسین به این نکته دست می یابیم که «به قدری بیداری در قلوب مردم شکل گرفت که جامعه اسلامی در کوتاه مدت به سوی محبت عترت گرایش یافت؛ این گرایش به قدری گسترده بود که عباسیان یا همان بنی العباس، با سوءاستفاده از آن، شعار خویش را «الرّضا من آل محمد» قرار داد و به این ترتیب، بنی امیه را کنار زد تا در مسند حکومت اسلامی قرار گیرد و بالاخره توانست در اوایل امامت امام صادق علیه السلام، مسند حکومت اسلامی را غصب کند.»

همچنین نهضت امام حسین علیه السلام در درازمدت، الگوی مناسبی برای بسیاری از نهضت های اسلامی و آزادی بخش شد که اوج آن را در نهضت الهی انقلاب اسلامی می بینیم؛ مواردی مثل حرکت جمعی و کاروانی، اطاعت و تبعیت، ایشار، جانبازی، وفاداری، شجاعت، استقامت و غیره، از گزاره های مشترک هر دو نهضت شناخته می شوند؛ از این جهت است که امام خمینی (ره) انقلاب را پرتوی از عاشورا معرفی کرده و فرمود «انقلاب اسلامی ایران پرتوی از عاشورا و انقلاب عظیم الهی آن است»، در این نوع نگاه امام بزرگوار ما، عاشورا به برکت امام حسین، چشمه ای از نور است که باعث رویش انقلاب های الهی و با پشتوانه ای از نور می شود؛ با این نوع نگاه است که انقلاب اسلامی انفجار نور شناخته می شود.

از یک منظر معرفتی می توان گفت امام حسین علیه السلام نوری جاری در عالم است که این نور هیچگاه به خاموشی نمی رود و در هر بار، قلوب پاک طینتان عالم را مورد تحول قرار می دهد و زمینه های رفعت معنوی آنها را فراهم می کند؛ همچنین این نور عظیم آسمانی و پیوسته جاری در عالم هستی، در هر بار، ظلمت ها را کنار زده و امت های حق طلب را به پیروزی و سرافرازی می رساند؛ از این جهت در زیارتنامه ای منسوب به اهل عترت علیهم السلام می خوانیم (السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نُورَ اللَّهِ الَّذِي لَا يُطْفِئُ؛ سلام بر تو ای نور خدا که خاموش نشود)؛ این فراز از زیارتنامه می تواند اشاره ای به این آیه از قرآن باشد که خداوند فرمود «يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ؛ می خواهند نور خدا را با دهان هایشان خاموش کنند، در حالی که خداوند کامل کننده نور خود است، گرچه کافران خوش نداشته باشند»، همچنان که امام کاظم در تفسیر این آیه فرمود: مقصود این است که می خواهند ولایت امیرالمؤمنین را با دهان های خود

خاموش کنند؛ «يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا وَلايَةَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ بِأَفْوَاهِهِمْ» سپس راوی می گوید درباره ادامه آیه یعنی «و خدا تمام کننده نور خویش است، وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ» از ایشان پرسیدم و امام فرمود «خدا کامل کننده امامت است و امامت همان نور است؛ وَاللَّهُ مُتِمُّ الْإِمَامَةِ وَالْإِمَامَةُ هِيَ النُّورُ»؛ این گفته خدای عز و جل است که «فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالنُّورِ الَّذِي أَنْزَلْنَا؛ به خدا و رسولش و نوری که فرو فرستادیم، ایمان بیاورید.»، فرمود: نور، همان امام است.

با این تعریف:

اگر کربلا برترین مکان عالم شناخته شد و اگر خداوند به این زمین مبارک عظمت بخشید و آن را رفعت داد، به برکت تابش انوار مقدس امام حسین بر این سرزمین مبارک است و اگر اصحاب امام حسین در اندک مدتی به بالاترین درجات معنوی دست یافتند تا اعلیٰ علّیین اوج گرفتند، تحت تربیت های نورانی آن حضرت صورت گرفت.

از این جهت هم کربلا چشمه ارزش ها شد و هم اصحاب امام حسین سرچشمه تمام نیکی ها و الگویی برای حق طلبان عالم شناخته شدند، الگوهایی که نور امام حسین از باب ایشان به عالم ساطع می شود که در اوج ایشان قمرالحسین یعنی ابوالفضل العباس قرار دارد.

بنابراین، نوع نگاه ما به امام حسین و ماجرای عاشورا باید فرازمانی و فرامکانی باشد تا بتوانیم همواره از ارزش ها و هدایت های آن بهره ببریم؛ کسانی که از منظر «نور» به اهل بیت و امام حسین می نگرند، افرادی اند که زمینه بهره از هدایت های حسینی را برای خویش فراهم می کنند؛ برای چنین افراد مؤمنی، این روایت نبوی به صورت ملموس نمود دارد که فرمود: «إِنَّ الْحُسَيْنَ مَصْبَاحُ الْهُدَى وَ سَفِينَةُ النَّجَاةِ» و این نور نه فقط منحصر در سال ۶۱ هجری، بلکه نوری پیوسته جاری در تمام تاریخ گذشته و آینده است. برای چنین افرادی ایام اربعین، تداوم نور الهی در عالم است که آغاز آن به جریان عاشورا و کربلا بازمی گردد؛ نوری که پاک طینتان عالم را از سراسر دنیا و با هر دین و آیین و نژادی جذب خویش می کند و به سوی نابودی بدان و بدی ها و پس از آن به سوی بستر سازی ظهور امام عصر (عج) هدایت می کند.

یادداشت: سعید شیرینی

یادداشت (۸)

سبک زندگی اربعینی: جاذبه تکریم درافق پیش روی جوامع اسلامی

ایام پیاده‌روی اربعینی مقطعی است که می‌توان از آن به عنوان فرصتی جهت رشد و ارتقای صفات اخلاقی و رفتاری در ابعاد فردی و اجتماعی، در پرتو انوار مقدس الهی یاد کرد؛ در واقع می‌توان گفت خداوند متعال صحنه‌ای عملی پیش روی بشریت قرار داده است، طوری که انسان‌ها در پرتو آن می‌توانند به بهترین الگوها و سبک زندگی در راستای تقویت ایمان و باورهای دینی و نیز اصلاح و ارتقای صفات اخلاقی و رفتاری دست یابند.

از اولین گزاره‌هایی که در جامعه اربعینی برای زائران نمود دارد، تکریم است؛ واژه تکریم در لغت به معنای گرامی داشتن، احترام کردن و نیکویی رساندن به انسان است و در اصطلاح، برخوردها، رفتارها و روابط مبتنی بر ارج نهادن انسان‌ها به یکدیگر را تکریم گویند؛ این خصلت، همان گزاره‌ای است که خداوند انسان را به آن آراست، آنجا که فرمود «وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا» به راستی ما فرزندان آدم را گرامی داشتیم و آنان را در خشکی و دریا نشانیدیم و از چیزهای پاکیزه به ایشان روزی دادیم و آنها را بر بسیاری از آفریده‌های خویش برتری دادیم.» (اسراء ۷۰)

این مسئله ما را به این موضوع رهنمون می‌کند که اساس رفتار خداوند با انسان‌ها مبتنی بر تکریم آنها است، مسئله‌ای که عمده افراد در تعاملات اجتماعی خویش به آن توجهی ندارند و در برخی قوانینمان نادیده گرفته شده است. باید دید چه حجمی از اخلاقیات خانوادگی و نیز قوانین جامعه اسلامی ما مبتنی بر تکریم است؟! به عنوان نمونه رسول گرامی اسلام صلی‌الله علیه و آله در روایتی، انسان‌ها را دعوت به تکریم نسبت به فرزندان می‌کند و می‌فرماید «فرزندان خود را گرامی بدارید و با آداب نیکو با آنها معاشرت کنید تا خداوند شما را پیامرزد؛ أَكْرَمُوا أَوْلَادَكُمْ وَأَحْسِنُوا آدَابَهُمْ يُغْفَرْ لَكُمْ.» (مکارم الأخلاق، ص ۲۲۲) یا درباره اهمیت کرامت مهمان فرمود «هر کس به خدا و روز قیامت ایمان آورده است، باید میهمانش را اکرام کند؛ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ» (الکافی ط - الإسلامية)، ج ۲، ص ۶۶۷.

حال، در جامعه اربعینی شاهدیم که زائران، هر کدام به اندازه وسع خویش سعی در تکریم یکدیگر دارند و در این مسیر می‌کوشند گوی سبقت را از یکدیگر برابند. تجربه جامعه اربعینی نشان می‌دهد هرکجا انسان‌ها مورد تکریم قرار گرفتند، سریع‌تر به سوی ارزش‌های دینی و اخلاقی سوق یافتند؛ بنابراین مناسب است که از این الگوی عملی و تجربه شده، در راستای اصلاح سبک زندگی در بستر خانوادگی و اجتماعی و نیز قوانین مدنی بهره گرفت تا قوانینی مبتنی بر کرامت انسان‌ها اعمال شود.

یادداشت (۹)

سبک زندگی اربعینی: منش «زهرآوار» میزبانان و زائران اربعین

یکی از زیباترین ارزش‌های دینی، مسئله ایثار و از خودگذشتگی در قبال مردم است؛ این خصلت که همواره ملازم شهادت است، گستره‌ای به وسعت همین مفهوم دارد؛ ایثار به قدری اهمیت دارد که خداوند در آیاتی از قرآن به صورت مستقیم و غیرمستقیم به آن اشاره داشته است. به عنوان مثال خداوند در آیات ۸ و ۹ سوره "حشر" از گروهی صحبت می‌کند که اهل ایثار و بذل و بخشش به دیگرانند و آنها را در بهره‌برداری از غنائم بر خود مقدم می‌کنند.

در این آیات می‌خوانیم:

«لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ» [بخشی از غنائم] برای فقیران مهاجری است که آنان را از دیار و اموالشان بیرون کردند، در حالی که آنان فضل و خشنودی خدا را می‌جویند و خدا و پیامبرش را یاری می‌کنند؛ اینان در ادعای ایمان داشتن راستگویند.

«وَالَّذِينَ تَبَوَّأُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ» و [نیز برای] کسانی [از انصار است] که پیش از مهاجران در سرای هجرت و ایمان [یعنی مدینه] جای گرفتند، [و] کسانی را که به سوی آنان هجرت کرده‌اند دوست دارند و در سینه‌های خود نیاز و چشم‌داشتی به آنچه به مهاجران داده شده است نمی‌یابند و آنان را بر خود ترجیح می‌دهند، گرچه خودشان را نیاز شدیدی [به مال و متاع] باشد و کسانی را که از بخل و حرصشان بازداشته‌اند [بر همه موانع و مشکلات دنیا و آخرت] پیروزند.

درباره این آیه نقل است: گرسنه‌ای در مسجد مدینه پیا خاست و گفت، ای مسلمانان از گرسنگی به تنگ آمده‌ام مرا مهمان کنید. پیامبر اسلام صلی‌الله علیه و آله فرمود: چه کسی این مرد را امشب مهمان می‌کند؟ امام علی علیه السلام فرمود: من یا رسول‌الله کمی بعد وارد منزل شد و از فاطمه زهراء (س) پرسید: آیا غذایی در منزل داریم؟ مهمان گرسنه آورده‌ام. حضرت زهراء (س) ایثارگرانه فرمود: در خانه ما غذایی نیست، مگر به اندازه خوراک دختر بچه، اما امشب ایثار می‌کنیم و گرسنگی را تحمل می‌کنیم و همین مقدار غذا را به مهمان می‌بخشیم؛ «مَا عِنْدَنَا إِلَّا قُوتُ الصَّبِيِّ لَكِنَّا نُؤْثِرُ ضَيْفَنَا». علی (ع) گفت: بچه‌ها را بخوابان و من چراغ را برای مهمان خاموش می‌کنم. فاطمه (س) چنین کرد و به مهمان غذا دادند، چون صبح شد، خداوند درباره آنان این آیه را نازل کرد «وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ» و آنان را بر خود ترجیح می‌دهند، گرچه خودشان را نیاز شدیدی باشد» (حشر ۹) (الأمالی طوسی، ص. ۱۸۵؛ وسائل الشیعة، ج ۹، ص ۴۶۲)

پیاده‌روی اربعین حسینی، مقطعی است که می‌توان این ویژگی را به وضوح مشاهده کرد؛ زائران اربعینی هر کدام به اندازه وسع خویش سعی دارند از داشته‌های مادی‌شان بگذرند و نثار دیگران کنند؛ در اوج این افراد، مردم عراق قرار

دارند که با ایتار خویش از مدت‌ها قبل سفره کرامتشان را برای زوار اباعبدالله علیه السلام می‌گسترانند و صحنه‌ای پر شور و احساسی را در عالم رقم می‌زنند. بنابراین مقطع پیاده‌روی اربعین تجسم حقیقی ایتار و فداکاری است.

د) سبک زندگی اربعینی

الگوبرداری از جامعه اربعین در اصلاح سبک زندگی

ایام اربعین حسینی مقطعی است که می‌توان از آن به عنوان فرصتی جهت رشد و ارتقای صفات اخلاقی و رفتاری در ابعاد فردی و اجتماعی آن هم در پرتو انوار مقدس اباعبدالله علیه‌السلام یاد کرد. در واقع خداوند به صورت عملی صحنه‌ای خلق کرده تا بشریت در پرتو آن بتواند به بهترین الگوها و سبک‌های زندگی در راستای تعاملات فرهنگی، اجتماعی و حتی سیاسی دست یابد، الگوهایی که وقتی شاخصه‌های آن را ارزیابی می‌کنیم، به شاخصه‌های عصر ظهور امام عصر عجل الله تعالی فرجه می‌رسیم.

در بُعد فردی، پیاده‌روی اربعین را می‌توان فرصتی برای «تزکیه و پالایش روح» در نظر گرفت. در ماجرای پیاده‌روی اربعین، وقتی انسان دور از دغدغه‌های دنیا و با هدف زیارت نورانی امام حسین علیه‌السلام قدم در مسیر کربلا بر می‌دارد، حس سبکبالی در وجودش مستولی می‌شود. این حس، یکی از نشانه‌های زوده شدن گناهان از صفحه قلب است. به فراخور این فرآیند، شاهدیم که فرد مؤمن از جهت اخلاقی و رفتاری ارتقاء پیدا می‌کند و نوع تعاملاتش با دیگران ارتقاء می‌یابد.

اما زمانی که یکایک افراد در این گردهمایی عظیم و معنوی تاریخ بشریت شرکت می‌کنند و مشمول این فرآیند رشد می‌شوند، جامعه‌ای تشکیل می‌دهند که در آن جامعه شاهد عالی‌ترین نوع تعاملات از جهت اخلاقی و رفتاری هستیم، طوری که در جامعه اربعینی شاهد همدلی و همبستگی زیاد بدون در نظر گرفتن رنگ و نژاد و مذهب هستیم. در جامعه‌ی اربعینی، همه با یکدیگر در نهایت صفا و صمیمیت و محبت در یک مسیر و با یک مقصد مشخص که همان لقای امام است، حرکت می‌کنند.

اربعین تمرین قرارگیری در مسیر ولایت ائمه

افرادی که تجربه حضور در سفر زیارت اربعین را دارند، معترفند که در این سفر، سبک جدیدی از زندگی را تجربه می‌کنند که عناصر آن، متشکل از عالی‌ترین ارزش‌های انسانی است. پاک‌طینتان عالم در این همایش جهانی کنار یکدیگر جامعه‌ای را تشکیل می‌دهند که محبت و مودت پایه آن، و ایثار و ازخودگذشتگی و برادری و برابری از جلوه‌های بی‌بدیل آن است.

از مهم‌ترین ارزش‌هایی که زائران اربعینی با آن مواجه می‌شوند، ارزشی به نام ولایت اهل‌بیت علیهم‌السلام است؛ چرا که لزوم بهره از امام حیّ و همسو کردن زندگی فردی و اجتماعی در مسیر خواست و رضایت امام معصوم(ع)، جزوی از فطرت پاک‌طینتان عالم شمرده می‌شود؛ افزون بر اینکه بر اساس آموزه‌های وحیانی دین مبین اسلام، امام، مجرای فعل خداوند در پهنه عالم است.

مردم در مسیر زیارت اربعین با مفهوم ولایت و ثمرات آن هرچند به طور نسبی، آشنا می‌شوند؛ در واقع جریان اربعین، تمرینی جهت همسویی با منویات امام عالم و تمرینی در مسیر قرارگیری در نور ولایت اهل‌بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام است.

به تعبیر دیگر، از پایه‌ای‌ترین ارزش‌های دینی، زندگی در سایه ولایت اهل‌بیت علیهم‌السلام است، ارزشی که همواره رمز رشد برترین شیعیان عالم بوده است. زائران اربعینی، تحت امامت و ولایت اباعبدالله(ع)، مقید به عالی‌ترین ارزش‌های ایمانی و اخلاقی می‌شوند و تجربه نوینی از ثمرات ولایت اهل‌بیت(ع) را تجربه می‌کنند و این تجربه را می‌توانند در طول سال اربعینی خویش تسری دهند.

منش «زهرا وار» میزبانان و زائران «اربعین»

یکی از زیباترین ارزش‌های دینی، مسئله ایثار و از خودگذشتگی در قبال مردم است؛ این خصلت که همواره ملازم شهادت است، گستره‌ای به وسعت همین مفهوم دارد؛ ایثار به قدری اهمیت دارد که خداوند در آیاتی از قرآن به صورت مستقیم و غیرمستقیم به آن اشاره داشته است. به عنوان مثال خداوند در آیات ۸ و ۹ سوره "حشر" از گروهی صحبت می‌کند که اهل ایثار و بذل و بخشش به دیگرانند و آنها را در بهره‌برداری از غنائم بر خود مقدم می‌کنند.

در این آیات می‌خوانیم:

«لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ» [بخشی از غنائم] برای فقیران مهاجری است که آنان را از دیار و اموالشان بیرون کردند، در حالی که آنان فضل و خشنودی خدا را می‌جویند و خدا و پیامبرش را یاری می‌کنند؛ اینان در ادعای ایمان داشتن راستگویند».

«وَالَّذِينَ تَبَوَّأُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شَحْنًا نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ» و [نیز برای] کسانی [از انصار است] که پیش از مهاجران در سرای هجرت و ایمان [یعنی مدینه] جای گرفتند، [و] کسانی را که به سوی آنان هجرت کرده‌اند دوست دارند و در سینه‌های خود نیاز و چشم‌داشتی به آنچه به مهاجران داده شده است نمی‌یابند و آنان را بر خود ترجیح می‌دهند، گرچه خودشان را نیاز شدیدی [به مال و متاع] باشد. و کسانی را که از بخل و حرصشان بازداشته‌اند [بر همه موانع و مشکلات دنیا و آخرت] پیروزند.

درباره این آیه نقل است: گرسنه‌ای در مسجد مدینه پیا خاست و گفت، ای مسلمانان از گرسنگی به تنگ آمده‌ام مرا مهمان کنید. پیامبر اسلام صلی‌الله علیه و آله فرمود: چه کسی این مرد را امشب مهمان می‌کند؟ امام علی علیه‌السلام فرمود: من یا رسول‌الله. کمی بعد وارد منزل شد و از فاطمه زهراء (س) پرسید: آیا غذایی در منزل داریم؟ مهمان گرسنه آورده‌ام. حضرت زهراء (س) ایثارگرانه فرمود: در خانه ما غذایی نیست، مگر به اندازه خوراک دختر بچه، اما امشب ایثار می‌کنیم و گرسنگی را تحمل می‌کنیم و همین مقدار غذا را به مهمان می‌بخشیم؛ مَا عِنْدَنَا إِلَّا قُوَّةُ الصَّبِيِّ لَكِنَّا نُؤَثِّرُ ضَيْفًا. علی (ع) گفت: بچه‌ها را بخوابان و من چراغ را برای مهمان خاموش می‌کنم. فاطمه (س) چنین کرد و به مهمان غذا دادند، چون صبح شد، خداوند درباره آنان این آیه را

نازل کرد» وَ يُؤْثِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ؛ و آنان را بر خود ترجیح می دهند، گرچه خودشان را

نیاز شدیدی باشد» (حشر ۹) (الأمالی طوسی، ص. ۱۸۵؛ وسائل الشیعة، ج ۹، ص. ۴۶۲)

پیاده روی اربعین حسینی، مقطعی است که می توان این ویژگی را به وضوح مشاهده کرد؛ زائران اربعینی هر کدام به اندازه وسع خویش سعی دارند از داشته های مادی شان بگذرند و نثار دیگران کنند؛ در اوج این افراد، مردم عراق قرار دارند که با ایثار خویش از مدت ها قبل سفره کرامتشان را برای زوار اباعبدالله علیه السلام می گسترانند و صحنه ای پر شور و احساسی را در عالم رقم می زنند. بنابراین مقطع پیاده روی اربعین تجسم حقیقی ایثار و فداکاری است.

جلوه‌های بی‌بدیل «حُسن معاشرت» در زیارت اربعین

در آیین پیاده‌روی اربعین حسینی شاهد عالی‌ترین جلوه‌هایی اخلاق اسلامی هستیم. مردم در جامعه اربعینی و در پرتو انوار مقدس اباعبدالله الحسین علیه‌السلام ناخداگاه خود را در فضایی از ارزش‌های دینی احساس می‌کنند و به سرعت به رفتارهای مثبت کشانده می‌شوند به گونه‌ای که سبک زندگی نوینی را تجربه می‌کنند.

از جمله ارزش‌هایی که در پیاده‌روی اربعینی شاهد آن هستیم، خصلتی به نام «حُسن معاشرت» است؛ چه اینکه از مسائل مهم در زندگی، برقراری پیوند دوستی و صمیمیت با دیگران است. در اسلام روابط اجتماعی برپایه دوستی بنا شده است، لذا امیرالمؤمنین علیه‌السلام سفارش کرده است که دوستان خود را زیاد یاد کنید که آنان در دنیا یار و یاور شما و در آخرت شفاعت خواه شما هستند؛ و یا در جای دیگر خطاب به مالک اشتر می‌فرماید: قلب خویش را از مهر مردم و دوستی و لطف آنان سرشار کن: هرگز مبدا که درنده خون‌آشام باشی که خوردن مردم را غنیمت بشماری، چرا که مردم دو گروهند: یا برادران دینی تو یا در آفرینش همانند تو. (نهج البلاغه، نامه ۵۳)

حُسن خُلُق و حُسن معاشرت در فرهنگ اسلام از رحمت الهی ریشه می‌گیرد نشان به اینکه خداوند در آیه‌ای خطاب به رسول گرامی می‌فرماید: **فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ**؛ به سبب لطف و رحمت خدا بود که با آنان نرم‌خویی و مهربانی کردی و اگر درشت‌خوی و سخت‌دل بودی، قطعاً از گرد تو پراکنده شده بودند. (آل عمران ۱۵۹) آیات متعددی از قرآن نیز بر تنظیم معاشرت با مردم بر اساس اخلاق نیکو دلالت دارد، از جمله آنکه خداوند در بخشی از آیه ۸۳ سوره بقره می‌فرماید: **وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا** «یعنی با مردم با نیکویی سخن بگویید. یا در جایی دیگر فرمود: **أَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ**» «مهربان باش، مان گونه که خداوند با تو مهربانی کرد» (۷۷ قصص)

بر اساس روایات، خوش‌خویی نه تنها سبب نشاط زندگی فردی و اجتماعی و موجب آبادانی دیار و فزونی روزی و محبوبیت است، بلکه موجب نجات آدمی و آمرزش گناهان او و زمینه ساز قرب به پیامبر صلی‌الله‌علیه و آله در روز قیامت و بهره‌مندی از شفاعت آن بزرگوار است و همان‌طور که بیان شد، ما در جامعه اربعینی، نمونه‌های از حُسن معاشرت مردم آن هم در سطحی عالی و گسترده را مشاهده می‌کنیم.

جلوه "مواسات" و "یاری‌رسانی" در پیاده‌روی اربعین

افرادی که تجربه حضور در سفر زیارت اربعین را دارند، معترفند که در این سفر، سبک جدیدی از زندگی را تجربه می‌کنند که عناصر آن، متشکل از عالی‌ترین ارزش‌های انسانی است. پاک‌طینتان عالم در این همایش جهانی کنار یکدیگر جامعه‌ای را تشکیل می‌دهند که محبت و مودت پایه آن، و ایثار و ازخودگذشتگی و برادری و برابری، از جلوه‌های بی‌بدیل آن است.

یکی از زیباترین عناصر جامعه اربعینی، ویژگی "مواسات" و "یاری‌رسانی" است که طی مراسم پیاده‌روی به‌وضوح دیده می‌شود؛ این خصلت، از ضرورت‌های رفتاری هر فرد مؤمن و صاحب‌وجدانی است؛ در پرتو این خصلت است که آلام و سختی‌های مردم کاهش می‌یابد. به‌طور قطع گسترش روحیه مواسات، غمخواری و مددکاری، در جامعه‌ای که از هر سو مورد هجوم قرار گرفته است، در بهبود و ارتقای سلامت روانی جامعه مؤثر خواهد بود.

در شرایط فعلی جامعه که گاهی ما انسان‌ها به‌دلیل التهابات اقتصادی و فرهنگی در معرض چالش‌های رفتاری قرار داریم، حتی بروز اخلاق مثبت و دلنشین مصداق مواسات و نیز مرهم بسیار مناسبی برای آرامش‌بخشی به آنهاست؛ مردم در مسیر پیاده‌روی اربعین ناخودآگاه با روحیه مواسات و ثمرات آن آشنا می‌شوند و می‌توانند این ویژگی را در طول سال اربعینی خویش تقویت کنند.

در ضرورت تقید به ویژگی مواسات همین بس که امام محمدباقر(ع) در روایتی تفسیری، یکی از بایسته‌های رفتاری مؤمنان آخرالزمان را همین ویژگی معرفی کرده و فرمودند: منظور از «وَالْعَصْرِ؛ سوگند به عصر» عصر خروج قائم است. درباره «إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ؛ همانا انسان در خسران است» فرمودند یعنی بین دشمنان ما دچار خسران هستند و منظور از عمل صالح در فراز «وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ» مواسات و یاری‌رسانی به برادران مؤمن است؛ الْعَصْرِ؛ عصر خروج القائم. إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ، یعنی: أعداءنا. إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا، یعنی: بآیاتنا. وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ، یعنی: بمواساة الإخوان) «...کمال‌الدین و تمام‌النعمه» شیخ صدوق، ج ۲، ص ۶۵۶)

خصلتی که برترین خوبان عالم در راه آن کوشیدند

یکی از ارزش‌های والای انسانی، روحیه تواضع و دوری از تکبر است که در بین زائران اباعبدالله(ع) و در ایام اربعین به وفور دیده می‌شود. خداوند متعال نیز در آیاتی از قرآن به این مسئله اشاره کرده است؛ به عنوان مثال در آیه ۶۳ سوره فرقان می‌فرماید: **وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا؛** و بندگان خدای رحمان کسانی‌اند که روی زمین به نرمی گام برمی‌دارند و چون نادانان ایشان را طرف خطاب قرار دهند به ملایمت پاسخ می‌دهند».

از این جهت خصلت تواضع، از صفاتی است که همواره مورد توجه انبیاء و اولیای الهی و در رأس آنها اهل بیت عصمت و طهارت(ع) قرار داشت؛ همنشینان پیامبر(ص) اولین خصیصه‌ای که از آن حضرت برایشان جلب توجه می‌کرد، صفت تواضع بود؛ ضمن آنکه خداوند متعال در آیه‌ای از قرآن خطاب به آن حضرت فرمود **«وَ اخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ؛** و پر و بال [فروتنی و تواضع] خود را برای مؤمنانی که از تو پیروی می‌کنند بگستر» (۲۱۵ شعراء) و یا بر اساس نقلی، برخی شیعیان خواستند به احترام امام صادق علیه‌السلام حمام را خلوت و به اصطلاح قُرق کنند؛ حضرت اجازه نداد و فرمود: **«لَا حَاجَةَ لِي فِي ذَلِكَ الْمُؤْمِنُ أَخَفُّ مِنْ ذَلِكَ؛** نیازی به این کار نیست، زندگی مؤمن ساده‌تر از این تشریفات است» (الکافی ط - الإسلامية)، ج ۶، ص ۵۰۳

اما درباره برخی مصادیق تواضع، امام صادق(ع) در دیگر روایت فرمود: **از تواضع است که انسان به پایین مجلس رضایت دهد، به هرکس بر می‌خورد سلام کند، مجادله را رها کند، اگرچه حق با او باشد و دوست نداشته باشد که او را به پرهیزکاری بستانند؛** **إِنَّ مِنَ التَّوَّاضُعِ أَنْ يَرْضَى الرَّجُلُ بِالْمَجْلِسِ دُونَ الْمَجْلِسِ وَأَنْ يُسَلِّمَ عَلَى مَنْ يَلْقَى وَأَنْ يَتْرَكَ الْمِرَاءَ وَإِنْ كَانَ مُحِقًّا وَلَا يُحِبُّ أَنْ يُحْمَدَ عَلَى التَّقْوَى؛** (بحارالأنوار ط-بیروت) ج ۷۲، ص ۴۶۵

افرادی که تجربه سفر به زیارت اربعین حسینی را دارند، تقریباً با تمام مصادیق تواضع آن هم در سطح گسترده برخورد می‌کنند؛ هر کسی در هر جایگاهی که قرار دارد، وقتی وارد جامعه اربعینی می‌شود، ناخداگاه تحت تأثیر نور اربعین، مقید به خصلت تواضع می‌شود و سعی می‌کند در این مسیر از کسی عقب نماند. افراد در جامعه اربعینی هر اندازه هم که به زائران و هموعان خویش خدمت‌رسانی کنند، هیچ‌گونه توقعی از آنها ندارند.

زائران اربعین و حفظ حرمت همنوعان

ایام اربعین حسینی، طلعه نورافشانی خداوند در پهنه عالم است. این نور، پاک‌طیتان عالم را چنان تحت تأثیر خود قرار می‌دهد که سبک زندگی جدیدی را تجربه می‌کنند؛ از عناصر بنیادین این نوع از سبک زندگی، محبت به خاندان عترت (ع) به ویژه نسبت به وجود مقدس اباعبدالله (ع) است؛ بازتاب این نوع محبت و ارادت به خاندان وحی در فرهنگ پاک‌طیتان را در گرایش آنها به سوی عالی‌ترین ارزش‌های اخلاقی و ایمانی مشاهده می‌کنیم. تواضع، نرم‌خویی، صبر، قناعت، ایثار، ازخودگذشتگی، جانفشانی در مسیر حق، تکریم و بسیاری از عناصر دیگر ترکیبی از ارزش‌های متعالی است که در ایام اربعینی مردم به آنها مقید می‌شوند.

رعایت حرمت همنوعان، از جمله این ارزش‌ها محسوب می‌شود که ریشه در رفتارهای خدایی دارد، آنجا که فرمود ما فرزندان آدم را گرامی داشتیم» **وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ** ... (اسراء ۷۰) از این جهت که در آموزه‌های دین مبین اسلام و احادیث عترت علیهم‌السلام تأکید فراوانی بر رعایت حرمت مردم به ویژه مؤمنان شده است. این احترام گاه به شیوه گفتاری و گاه به صورت روشهای رفتاری بروز می‌کند؛ به عنوان مثال خداوند دستور می‌دهد با مردم نیکو سخن باشید» **قُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا** «یا پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم از مصادیق تقوا را احترام به مؤمنین برشمرد و فرمود» **التَّقْوَىٰ إِجْلَالُ اللَّهِ وَ تَوْفِيرُ الْمُؤْمِنِينَ**؛ تقوا، احترام گذاشتن به خداوند و احترام گذاشتن به مؤمنین است» (مستدرک الوسائل، ج ۱۱، ص ۲۶۷)

در ایام پیاده‌روی اربعین شاهد بودیم که عمده مردم نسبت به یکدیگر حرمت قائل بودند و برای این موضوع، دین و مذهب و نژاد برایشان اهمیت نداشت. مردم در کنار یکدیگر در جامعه اربعینی و در پرتو انوار مقدس امام حسین علیه‌السلام به قدری نسبت به یکدیگر حرمت قائل‌اند که امکانات هم را در اختیار یکدیگر قرار می‌دهند.

تجربه "قناعت‌ورزی" در پرتو زیارت اربعین

قناعت به معنای اکتفا کردن به اندک و ضد اسراف‌کاری است؛ راغب در مفردات می‌گوید قناعت یعنی به اندک اکتفا کردن و راضی از امور گذرنده دنیوی بودن. در اصطلاح شرعی، صفتی است که با تکرار و تمرین در انسان به صورت ملکه‌ای در می‌آید که باعث خشنودی و راضی شدن به چیز کم و نگه‌داشتن نفس از زیاده‌خواهی می‌شود. یا اینکه عبارت از این است که انسان بیش از هر چیز به خداوند متعال متکی بوده و به هرچه در اختیار دارد خشنود و سازگار باشد.

این خصلت که برخاسته از عزت نفس و ایمان افراد است، ثمرات مناسبی را برای دارنده آن به همراه دارد؛ به عنوان نمونه امیرالمؤمنین (ع) ذیل آیه «مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً؛ از مرد و زن هر کس عمل صالح انجام دهد در حالی که مؤمن باشد، مسلماً او را به زندگی پاک و پاکیزه‌ای زنده می‌داریم»، فرمود: حیات طیبه همان قناعت است؛ هی القناعه. (حکمت ۲۲۵ نهج‌البلاغه) همچنین در کلام حضرت، قناعت ثروتی پایان‌ناپذیر شمرده شده است آنجا که فرمود «الْقَنَاعَةُ مَالٌ لَا يَنْفَدُ؛ قناعت ثروتی است پایان‌ناپذیر» (حکمت ۴۷۵)

به طور کلی باید توجه داشت که قناعت، بخل ورزیدن و یا مصرف نکردن نیست، بلکه قناعت آن است که انسان از امکانات خویش به صورت صحیح و با بهره‌وری مناسب و رعایت الگوی مصرف توصیه‌شده در جامعه و مطابق دستورات اسلام استفاده و در این امور از زیاده‌روی و ریخت و پاش اجتناب کند. انسان اگر بخواهد در کار و تلاش دنیایی، گرفتار حرص و طمع نشود، باید قناعت را سرلوحه برنامه‌هایش قرار دهد.

جامعه اربعینی، عرصه‌ای جهت نمایش ویژگی قناعت است. تقریباً تمام زائران اربعینی با کمترین امکانات و فارغ از تجملات دنیوی به سوی زیارت اباعبدالله (ع) می‌روند؛ آنها از کمترین داشته‌های خود به نحو احسن استفاده و از اسراف دوری می‌کنند. جالب است که در پایان، زائران اربعین در نهایت رضایت به سفر خود پایان می‌دهند؛ اما خوب است که این تجربه را در سبک زندگی خود وارد کنیم و از ثمرات آن در طول سال بهره ببریم.

سبک زندگی اربعینی | جاذبه "تکریم" در افق پیش‌روی جوامع اسلامی

پیاده‌روی اربعینی مقطعی است که می‌توان از آن به عنوان فرصتی جهت رشد و ارتقای صفات اخلاقی و رفتاری در ابعاد فردی و اجتماعی، در پرتو انوار مقدس الهی یاد کرد؛ در واقع می‌توان گفت خداوند متعال صحنه‌ای عملی پیش روی بشریت قرار داده است، طوری که انسان‌ها در پرتو آن می‌توانند به بهترین الگوها و سبک زندگی در راستای تقویت ایمان و باورهای دینی و نیز اصلاح و ارتقای صفات اخلاقی و رفتاری دست یابند.

از اولین گزاره‌هایی که در جامعه اربعینی برای زائران نمود دارد، تکریم است؛ واژه تکریم در لغت به معنای گرامی داشتن، احترام کردن و نیکویی رساندن به انسان است و در اصطلاح، برخوردها، رفتارها و روابط مبتنی بر ارج نهادن انسان‌ها به یکدیگر را تکریم گویند؛ این خصلت، همان گزاره‌ای است که خداوند انسان را به آن آراست، آنجا که فرمود «وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا» به راستی ما فرزندان آدم را گرامی داشتیم و آنان را در خشکی و دریا نشانیدیم و از چیزهای پاکیزه به ایشان روزی دادیم و آنها را بر بسیاری از آفریده‌های خویش برتری دادیم. (اسراء ۷۰)

این مسئله ما را به این موضوع رهنمون می‌کند که اساس رفتار خداوند با انسان‌ها مبتنی بر تکریم آنها است، مسئله‌ای که عمده افراد در تعاملات اجتماعی خویش به آن توجهی ندارند و در برخی قوانینمان نادیده گرفته شده است. باید دید چه حجمی از اخلاقیات خانوادگی و نیز قوانین جامعه اسلامی ما مبتنی بر تکریم است؟! به عنوان نمونه رسول گرامی اسلام صلی‌الله علیه و آله در روایتی، انسان‌ها را دعوت به تکریم نسبت به فرزندان می‌کند و می‌فرماید «فرزندان خود را گرامی بدارید و با آداب نیکو با آنها معاشرت کنید تا خداوند شما را پیمازد؛ أَكْرِمُوا أَوْلَادَكُمْ وَأَحْسِنُوا آدَابَهُمْ يُغْفَرْ لَكُمْ». (مکارم الأخلاق، ص ۲۲۲) یا درباره اهمیت کرامت مهمان فرمود «هر کس به خدا و روز قیامت ایمان آورده است، باید میهمانش را اکرام کند؛ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ». (الکافی ط - الإسلامیه)، ج ۲، ص ۶۶۷)

حال، در جامعه اربعینی شاهدیم که زائران، هر کدام به اندازه وسع خویش سعی در تکریم یکدیگر دارند و در این مسیر می‌کوشند گوی سبقت را از یکدیگر برابند. تجربه جامعه اربعینی نشان می‌دهد هرکجا انسان‌ها مورد تکریم قرار گرفتند، سریع‌تر به سوی ارزش‌های دینی و اخلاقی سوق یافتند؛ بنابراین مناسب است که از این الگوی عملی و تجربه‌شده، در راستای اصلاح سبک زندگی در بستر خانوادگی و اجتماعی و نیز قوانین مدنی بهره‌گرفت تا قوانینی مبتنی بر کرامت انسان‌ها اعمال شود.

جلوه‌ای از عفو و گذشت در جامعه اربعینی

عفو و بخشش یکی از خصلت‌های نیکویی است که هر فردی می‌تواند واجد آن شود. فراهیدی می‌نویسد: «عفو آن است که از عقوبت کسی که مستحق عقوبت است صرف نظر کنی.» (العین، ج ۲، ص ۲۵۸) اهمیت این خصلت به حدی است که خداوند در آیات متعددی از قرآن آن را به خود اختصاص داده است؛ تعبیری مثل «إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا غَفُورًا» در آیه ۴۳ سوره نساء و عبارت «فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا قَدِيرًا» در آیه ۱۴۹ نساء آنجا که فرمود: «إِنْ تَبْدُوا خَيْرًا أَوْ تُخَفُّوهُ أَوْ تَعْفُوا عَنْ سُوءٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا قَدِيرًا؛ اگر کار خیری را آشکار کنید، یا آن را پنهان دارید یا از بدی [دیگران] گذشت کنید، [کاری مورد پسند خدا انجام داده‌اید]؛ یقیناً خدا همواره گذشت کننده و تواناست» گویای این مهم است.

به طور قطع کسی که در پی رابطه دوستانه و صمیمی بین هم‌نوعان است، باید اهل عفو و گذشت باشد. این اخلاق که برآمده از کرامت نفس و بزرگ‌منشی افراد است، خارج از قواعد فقهی و حقوقی است. خداوند در سوره شورا آیه ۴۰ در این باره می‌فرماید «وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِثْلُهَا فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ؛ هر بدی را مجازاتی است همانند آن، اما هر کس عفو کند و راه صلح در پیش گیرد، مزدش با خداست؛ زیرا که او ستمکاران را دوست ندارد».

در احادیث عترت(ع) نیز ارزش‌گذاری خاصی برای خصلت عفو صورت گرفته است؛ به عنوان نمونه امیرالمؤمنین در روایتی ثواب عفو را غیر قابل شمارش معرفی کرده و فرمود «دو چیز است که (عظمت) ثواب آن‌ها قابل ارزیابی نیست: یکی عفو و اغماض و دیگری عدل و انصاف؛ شیئان لا یوزنُ ثوابُهُما: العفو و العدل.» (غرر الحکم و درر الکلم، ص ۴۱۴) همچنین پیامبر گرامی اسلام(ص) صفت "عفو" را خصلت جوانمردان معرفی کرده و فرمود: فتوت و بزرگ‌منشی ما خاندان رسالت، عفو و اغماض از کسی که به ما ظلم کرده و بذل و عطا به کسی که ما را محروم نموده است؛ مروتنا أهل البیت العفو عمن ظلمنا و إعطاء من حرمنا.» (تحف العقول، ص ۳۷)

ثمرات عفو و گذشت:

کسی که اهل عفو و گذشت باشد همواره نزد دیگران سیادت و آقایی دارد و همواره اکرام می‌شود؛ همچنان که امام صادق(ع) در روایتی سه چیز را مایه سیادت و آقایی برشمردند که یکی از موارد آن، عفو و گذشت از بدی‌های دیگران است؛ «سه چیز است که در هر که باشد آقا و سرور است: خشم فرو خوردن، گذشت از بدکردار، کمک و صله رحم با جان و مال؛ ثلاثٌ مَنْ کُنَّ فِیهِ کَانَ سَيِّدًا: کَظْمُ الْغَيْظِ وَالْعَفْوُ عَنِ الْمَسِيءِ وَالصَّلَةُ بِالنَّفْسِ وَالْمَالِ» (تحف العقول، ص ۳۱۷)

همچنین کسی که اهل عفو و گذشت از خطاهای دیگران باشد، گامی به سوی تزکیه قلب برداشته است؛ زیرا فردی که واجد این خصلت نباشد، به طور قطع کینه و کدورت بر صفحه قلبش می‌نشیند و صفا و زلالت را از انسان سلب می‌کند؛ بنابراین عفو سبب دوری از کینه می‌شود همچنان که پیامبر گرامی اسلام (ص) فرمود «از یکدیگر گذشت کنید تا کینه‌های میان شما از بین برود؛ تَعَاْفُوا يَسْقُطُ الضَّغَائِنُ بَيْنَكُمْ» «نهج الفصاحه، ص ۳۸۵»

با این توصیفاتی که درباره صفت عفو داشتیم، تصور اینکه ظهور و بروز آن را در گستره جامعه‌ای بزرگ مشاهده کنیم، تصویری آرمانی خواهد بود، اما جامعه اربعینی این تصور را تبدیل به حقیقتی عینی کرد. در این همایش جهانی شاهدیم که مردم در نهایت لطف و کرامت و عفو و اغماض با یکدیگر برخورد می‌کنند و از خطاهای ریز و درشت یکدیگر به راحتی عبور می‌کنند تا بتوانند بر زلالت قلب خویش بیفزایند. کسانی که تجربه حضور در سفر اربعین را دارند، این خصلت برایشان در بین زائران اربعینی بسیار جلوه‌گر است. این مسئله ما را رهنمود می‌کند به این سو که اگر جامعه‌ای اسلامی، ایمان به معارف اهل بیت (ع) پایه آن باشد و مسئولان آن به دنبال تثبیت این ارزش‌های ایمانی در آن جامعه باشند، ارزش‌های الهی همچون عفو و گذشت در چنین جامعه‌ای نهادینه می‌شود و زمینه را برای یک شهر آرمانی فراهم می‌کند.

جلوه عفاف و حیا در بین زائران اربعین

عفاف در کنار حیا دو عنصر به هم پیوسته‌اند که خداوند آن را در وجود تمام انسان‌ها نهادینه کرده است و هر فردی به صورت ذاتی می‌داند که مسیر رستگاری و کمال معنوی در گام اول در گروی التزام به این خصلت‌های نیکوست؛ چرا که وجود این دو عنصر به هر فردی تعالی روحی و عزت نفس می‌بخشد و در مقابل، هر مقدار از این عناصر در انسان کاهش یابد، موجب تنزل روحی و شخصیتی وی می‌شود.

عَفَت یعنی بازداشتن خود از آنچه حلال نباشد و شامل عفت شهوت، عفت در پوشش، عفت چشم و عفت کلام است. حیا به معنای «جلوگیری نفس از زشتی‌ها» و «عامل بازدارندگی در برابر گناه» است که در مقابل آن «وقاحت» و بی‌شرمی قرار دارد. در آموزه‌های دینی، حیا به عنوان کلید خوبی‌ها (مِفْتَاحُ الْخَيْرِ) یاد شده است و ایمان را از اسباب و ضروریات آن برشمرده‌اند، در واقع قوت و ضعف حیا بستگی به درجات ایمان افراد دارد؛ یعنی هراندازه ایمان انسان مستحکم‌تر، حیا بیشتر و هراندازه ایمان انسان ضعیف‌تر، درجه حیا کمتر می‌شود. اتصال بین ایمان و حیا به قدری چشمگیر است که امام صادق (ع) فرمود «ایمان ندارد کسی که حیا ندارد؛ لَّا إِيمَانٌ لِّمَنْ لَا حَيَاءَ لَهُ» (الکافی (ط — الإسلامیة)، ج ۲، ص ۱۰۶) و یا امام محمد باقر (ع) ایمان و حیا را دو رشته متصل به یکدیگر معرفی کردند و فرمودند «حیا و ایمان در یک رشته و هم‌دوشند، چون یکی از آن دو رفت، دیگری هم در پی آن برود؛ الْحَيَاءُ وَالْإِيمَانُ مَقْرُونَانِ فِي قَرْنٍ، فَإِذَا ذَهَبَ أَحَدُهُمَا تَبِعَهُ صَاحِبُهُ» (کافی (ط — دار الحديث)، ج ۳، ص ۲۷۵) در دیگر روایت امام صادق (ع) این صفت را کنار عفت، از نشانه‌های ایمان معرفی کردند و فرمودند: «حیا، عفت‌پیشگی و عجز زبان از سخنان بی‌فایده و نه عجز قلب از نشانه‌های ایمان است؛ الْحَيَاءُ وَالْعِفَافُ وَالْعِيَّ أَعْنَى عَى اللِّسَانِ لَا عَى الْقَلْبِ مِنَ الْإِيمَانِ» و یا در جایی دیگر فرمودند «حیا جزو از ایمان است و ایمان (مکانش) در بهشت است؛ الْحَيَاءُ مِنَ الْإِيمَانِ وَالْإِيمَانُ فِي الْجَنَّةِ»...

متأسفانه در عصر حاضر به دلایل مختلفی همچون گسترش شبکه‌های مجازی و تولید برنامه‌های هنجارشکن در دنیای رسانه و نیز تقلید از فرهنگ وارداتی غرب، حیا و عفت فردی و اجتماعی مورد آسیب قرار گرفته است به گونه‌ای که گاهی برخی افراد جامعه، بی‌مهابا و بدون رعایت حد و حدودهای اخلاقی دست به اقدامات هنجارشکنانه می‌زنند؛ در چنین وضعیتی خداوند با برپایی جامعه اربعینی، الگویی فراروی مردم و مسئولان قرار می‌دهد که افراد این جامعه اوج حیا و عفت را به نمایش می‌گذارند و از ثمرات معنوی آن بهره می‌برند. افراد جامعه اربعینی در زیارت اباعبدالله (ع) سعی دارند خود را از جهت ظاهری و باطنی ملبس به لباس حیا و عفاف، آن هم در تمام ابعادش کنند.

از منظری می‌توان اذعان داشت این مقدار حیا و عفاف در جامعه اربعینی به دلیل ایمانِ زلال و برخاسته از قلوب مردمی است که در این همایش عظیم جهانی حضور به هم رسانده‌اند، چرا که همان‌گونه که بیان شد، بر اساس آموزه‌های دین، بین ایمان و حیا پیوستگی وثیقی وجود دارد که روایات آن قبلاً ذکر شد.

تجلی "محبت متقابل صالحان" در راهپیمایی اربعین

مقطع پیاده‌روی اربعین حسینی جلوه‌ای از نور الهی بر پهنه عالم است؛ این نور به قدری عظمت و لطافت دارد که قلب هر پاک‌طیبتی را جذب خود می‌کند؛ از این روست که با نزدیک شدن به این ایام با برکت، اعضاء و جوارح انسان آرام و قرار ندارند و سعی دارند به هر شکل ممکن راهی سرزمین مقدس کربلا شوند تا بیشتر در معرض انوار مقدس اباعبدالله(ع) قرار گیرند.

زائران با ورود به این سرزمین مقدس، سبک تازه‌ای از زندگی را تجربه می‌کنند که پایه‌های آن، بر مبنای عالی‌ترین ارزش‌های الهی است، ارزش‌هایی که آن را جز در احادیث مربوط به ویژگی‌های حکومت امام عصر(عج) نخوانده و ندیده بودیم؛ ایثار و از خودگذشتگی، تکریم انسان‌ها، اخلاق‌مداری، وحدت و همبستگی و مواسات و برادری، تنها گوشه‌ای از عناصر تشکیل‌دهنده این جامعه آرمانی است.

از جمله ارزش‌هایی که در جامعه اربعینی دیده می‌شود، محبت و مودت است؛ زائران اربعینی در طول سفر خویش با برخوردهایی سراسر محبت‌آمیز، تصویر زیبایی از مودت و محبت آرمانی را ترسیم می‌کنند تا جایی که می‌توان گفت تحقق این آیه از قرآن است «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا؛ کسانی که ایمان آورده و اعمال صالح کرده‌اند، به‌زودی [خدای] رحمان برای آنان محبت آرمانی [در دلها] قرار می‌دهد.» (مریم ۹۶)

شاید تا قبل از ایام اربعین حسینی، تصور اینکه این آیه از قرآن در سطحی کلان و اجتماعی تحقق یابد، غیر قابل باور بود، اما در این ایام پر نور و برکت، گوشه‌ای از آن قابل لمس و غیر قابل انکار است؛ تجربه مودت و محبت در جامعه اربعین و ثمرات مثبت آن، ما را باید به این سو هدایت کند که همواره با این الگو با خانواده و اطرافیان برخورد کنیم و اساس برخورد خود با دیگران را بر اساس مودت و محبت شکل دهیم.

هـ) تصاویر (مجموعه آثار نقاشی عبدالحمید قدیریان (هم‌پای نور))

مقدمه عبدالحمید قدیریان

آن زمان که روح خدا (ره)، برایمان از نور خدا می گفت و اینکه نور خدا در کشور ایران، تجلی یافته، گویی بی تاب آن بودیم تا تأثیراتش را بباییم؛ به دنبال آن، ماجراهای مهمی در خلال دوران گام اول انقلاب واقع شد که جز با چنین نگاهی، نمی توانستیم توصیف شان کنیم. از ماجرای طبس که دست نورانی خدا شن ها را بسوی دشمن روانه کرد و محاسبات و نقشه های آن را به هم ریخت تا امروز که بارها و بارها رهبر معظم انقلاب از دست قدرت الهی در ماجراهای مهم کشور، می فرمایند که اینها عموماً صحنه های تجلی این نور در شداوند بود.

اما حتی وقتی که به ظاهر هم ماجرای در پیش نباشد، فکر و ذهن شیفتگان روح خدا و خلف صالحش آرام و قرار ندارد، زیرا توجهشان بسوی مقوله ای جلب شده که تا به آن نرسند، آرام نمی یابند. اینکه منبع آن نور کجاست، از کدام در یچه و در کدام زمانها بیشتر می تابد؟ چطور می توان با آن نور، آشنا شد؟ انس گرفت؟ همراه شد؟ و چه بسا به توفیق الهی، همپا شد؛ "هم پای نور"

پر کن پیاله را

شفا

نصرت

اشتیاق

آخرين كلام

اذن حضور

إِرجِعی إلی ربِّک

